כ' כסלו תשל"ט, 20.12.78 שנה 43 המחיר: 15.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) מספר 2155

העולם הזה

סקופ

הסיפור האמיתי מאחרי פיצוץ שיחות השלום

המלך חאלד

הסעודים איימו:

* להפיל את סאדאת
* לשבור את הדולאר

המיבצע הסודי

תשקיף

האמריקאים יעכבו

תוכניות הרכש

נראה, כי הסנקציה הראשונה שבה ינקוט המימשל האמריקאי כלפי ממשלת ישראל, על מה שנראה בעיניו כ„הכשלת הסכם השלום", תהיה עיכוב הדיונים על תוכניות הרכש של ישראל לטווח ארוך, הניכללים במיסגרת התוכנית „מטמון ג׳". עד כה נמנעו האמריקאים מלדון על פרטי תוכנית הרכש בטענה, כי אפשר יהיה לדון על צרכי החימוש וההגנה של ישראל רק אחרי שייחתם הסכם השלום.

עתה עלולה דחיית הדיונים לגרום היווצרות פער בין מועדי ההזמנה והאספקה של פרטי הרכש שמבקשת ישראל לרכוש בארצות־הברית, גם אם תאושר לבסוף.

הצעה למינוי

שר־על כלכלי

בעיקבות הביקורת הקטלנית הכימעט כללית, הנמתחת בממשלה על שר־האוצר שימחה ארליך, תועלה באחת מישיבות הממשלה הבאות, הצעה למינוי שר־על כלכלי שיעסוק בתיאום בין כל המישרדים הכלכליים, ויהיה ממונה על הכוונת מדיניות הכלכלה הכללית של הממשלה, ועל שיפור תדמיתה. בשעתו הועלתה הצעה מעין זו, על־ידי העיתונאי צבי טימור ביומון על המשמר והוגדרה אז בפי ארליך כ„ברווז" עיתונאי.

עתה נראה שההצעה אומצה בידי כמה שרים מתוך כוונה שלא להשאיר את המדיניות הכלכלית בלעדית בידי ארליך, המתואר בפי כמה שרים כמי ש„מוליך את המדינה לאבדון כלכלי".

עראפאת הציל את

דני שמעון

יאסר עראפאת הציל אישית את חייו של דני שמעון, בנו של מנהיג הימין הנוצרי בלבנון.

הדבר אירע השבוע, אחרי שאנשי המיליציות הנוצריות פצעו קשה את שגריר סעודיה בלבנון.

„קול השלום"

גם מקאהיר

החל מהשבוע, פועלות על גבי גלי האתר של המיזרח־התיכון שתי תחנות־רדיו, המכנות את עצמן „קול השלום". בנוסף ל„קול השלום" של אייבי נתן החלו שידורי רדיו־קאהיר בשפה העיברית מכריזים על עצמם כעל „קול השלום מקאהיר".

אייבי אינו רואה בכך תחרות לתחנתו. להיפך. לדבריו, ניסה בעת ביקורו במצריים לפני שנה לשכנע את מנהלי תחנת־השידור המצרית, שעימם נפגש בקאהיר, להסב את שם תחנתם בעיברית ל„קול השלום", עוד לפני שייחתם הסכם שלום, על־מנת להפגין את רצונה של מצריים בשלום. הסבת שם התחנה באיחור של שנה, נראית לו כהצלחה אישית שלו.

השגריר הפצוע הועבר לביירות המערבית, האיזור המוסלמי שבשליטת אש"ף.

מישפחת שמעון חששה שמא יביא הדבר לתגמול סעודי מוחץ נגד הנוצרים, ועל כן הלך דני שמעון לבקר את השגריר. כשנודע לתושבי השכונה כי שמעון־הבן נמצא שם, התקבצו אלפים סביב המקום, הטילו עליו מצור וביקשו לערוך בו לינץ׳.

עראפאת הוזעק למקום, ועלה בידו להציל את בן אויבו השנוא.

ארליך ושרון

משחקים „ברוגז"

בין שר־האוצר שימחה ארליך לבין שר־החקלאות אריאל שרון לא מתקיימים יחסי דיבור זה קרוב לחודש ימים.

הסיבה ל„ברוגז" בין השניים הם האשמותיו של ארליך, כי שרון מזניח את ענייני מישרד־החקלאות ועוסק רק בנושאים הקשורים להתיישבות. ארליך האשים את שרון ישירות באחריות לעליית מחירי הירקות והפירות בחודש האחרון בכ־40%.

גם סגנו של ארליך, יחזקאל פלומין, תקף באחרונה את שרון ואת מינהל מקרקעי ישראל, שאריק הוא השר המופקד עליו. בנושא אי שיחרור שטחים חקלאיים לבנייה ציבורית. שרון האשים את ארליך, בכך שאינו נעזר כלל בוועדת השרים לענייני כלכלה, ומשתמש בה רק כבחותמת גומי.

אריק יתבע

החלפת תיק?

שר־החקלאות אריאל שרון עשוי לתבוע מראש־הממשלה מנחם בגין, להחליף את המישרד שבאחריותו למישרד אחר, על רקע הביקורת הציבורית המתמשכת כלפיו, בפרשת החווה החקלאית שבבעלותו.

עד כה, יותר משנה אחרי מסקנות ועדת אשר, טרם הצליח אריק למצוא נאמנים שינהלו את החווה, בעיקר ביגלל עומס החובות בדולארים הרובץ עליה, לדבריו. גם ההצעה האחרונה שהציע, על פיה יממן מכספו אחזקת פקיד קבוע מטעם מבקר־המדינה בחוותו, אינה נראית כעשויה לפתור את הבעייה.

נראה כי אריק אינו יכול עוד לעמוד בפני הביקורת עליו בנושא זה, והוא יתבע מראש־הממשלה להפקיד אותו על תיק אחר, בעת שיבצע את הריוארגניזציה המתוכננת בממשלה.

אולם מאחר שאריק מבקש לקבל תיק כלכלי כלשהו, נראה שגם אז לא תיפתר הבעייה: שכן, בתוקף היותו שר כלכלי, הוא יהיה חבר בוועדת השרים לענייני כלכלה, שהחלטותיה יכולות להשפיע על עסקיו הפרטיים.

גולדה „הצילה"

את בגין

מותה של גולדה, ערב הענקת פרס נובל לשלום למנחם בגין באוסלו, חסך מראש־הממשלה ביקורת נוקבת וחריפה ביותר, באורח אישי, על הופעתו והשתתפותו בטכס, ללא נוכחותו של הנשיא אל־סאדאת. אמצעי התיקשורת האמריקאיים הכינו מיתקפה כללית חריפה בצורה יוצאת־דופן על הטכס באוסלו ועל הופעתו של בגין בו.

אולם כל דברי הביקורת נגנזו והועמו נוכח המקום הרב שהקדישו אמצעי התיקשורת האמריקאיים לסיקור מותה והלווייתה של גולדה. התחושה הכללית בקרב מנהיגי יהדות ארצות־הברית היתה: „גולדה ,הצילה׳ את בגין".

כישלון לתלמי

במזכירות מפ"ם

בניגוד להודעות דוברי מפ"ם, שניסו להציג את המלצת מזכירות מפ"ם לוועידת המיפלגה הקרובה, לפרק את המערך עם מיפלגת העבודה, כהישג של מזכיר מפ"ם מאיר תלמי, היוותה החלטה זו למעשה כישלון אישי חמור ביותר למזכ"ל. הצעתו של תלמי, שנתמכה גם על־ידי מאיר יערי ונתן פלד, לפיה יוחלף המערך ב„ברית" זכתה רק ב־16 קולות, ואילו הצעת חזן להעמיק את השותפות עם מיפלגת העבודה, נפלה כשזכתה רק ב־13 קולות, לעומת 25 הקולות שבהם זכתה הצעתה של חייקה גרוסמן להמליץ על פירוק מיידי של המערך.

למרות זאת, אין כימעט כל סיכוי שהמלצת המזכירות תאומץ ותתקבל בוועידת מפ"ם. בוועידה עשויים מאיר תלמי ויעקב חזן, לרכז רוב מכריע בעד המשך השותפות במערך. כך שלמעשה החלטת המזכירות משוללת כל משמעות מעשית.

סקר: עשרה אחוז

ל„חזית הסירוב"

סקר שנערך באחרונה על־פי הזמנת פלג סיעת לעם, שבראשותו של יגאל הורביץ, העלה כי אם היו הבחירות לכנסת נערכות היום, היתה „חזית הסירוב" הישראלית עשויה לזכות בכעשרה אחוז מכלל קולות הבוחרים.

הכוונה היא לרשימה, שבה יהיו מיוצגים כל מתנגדי הסכמי השלום והנסיגה מסיני, החל בהורביץ עצמו, דרך גאולה כהן וכלה במתנגדי הסכם השלום במערך. על־פי מסקנות סקר זה, היו רוב קולות מתנגדי מדיניות השלום של הממשלה, באים מקרב מצביעי הליכוד והמפד"ל.

נחמיה בן־אברהם

פורש מהרדיו

שדרן הספורט הוותיק ביותר של ישראל, נחמיה בן־אברהם, עומד לפרוש משידורי־ישראל, אחרי שירות של כ־25 שנים ברדיו, שהחל עוד בתחנת הרדיו המנדטורית. במשך שנים רבות היה נחמיה בן־אברהם שדרן אגדי, שריתק אליו רבבות מאזינים בתיאוריים החיים והנלהבים של אירועי הספורט הלאומיים והבינלאומיים של ישראל.

בעיקבות החלטת רשות־השידור, על פיה אין להעסיק בשידורי־ישראל אלא עובדים שעבודתם ברדיו היא עבודתם הבלעדית, נאלץ בן־אברהם לפרוש. בן־אברהם הוא שותף בבעלות על עיתון הספורט היומי „חדשות ספורט" והוא גם מעורכי מדור הספורט של „מעריב".

האוצר מחפש

מנהל מחלקת חקירות

במישרד האוצר מחפשים עדיין מועמד לתפקיד מנהל מחלקת החקירות של מס־הכנסה. התפקיד התפנה לפני כחודש, עת הודיע נציב מס־הכנסה דב נייגר לזבולון הנדלר שכיהן בתפקיד, כי הוא מבקשו להתפטר.

סגן שר־האוצר יחזקאל פלומין, הציע את מישרת מנהל מחלקת החקירות לסגן נציב מס־הכנסה, אברהם צרפתי, שכיהן בתפקיד במשך שש שנים עד שנת 1975, אולם צרפתי ממאן לקבל עליו את התפקיד המוצע.

פורצים יהודים

ברצועת עזה

תפיסתו של אזרח ישראלי, עולה חדש מגרוזיה, בעת נסיון פריצה לחנותו של צורף זהב בשוק הזהב של עזה, עשויה לגרום תפנית בחקירת המישטרה, לגבי מעשי פשיעה והתפרצויות שנערכו בתקופה האחרונה ברצועת עזה. עד כה התרכזה המישטרה המקומית בחקירותיה רק בקרב עבריינים מתושבי הרצועה עצמה.

עתה הסתבר, כי הרצועה הפכה באחרונה ליעד לפושעים מתושבי ישראל, ביחוד מאחר שרבים מתושבי הרצועה נוהגים לאבטח את ערך כספם ברכישת תכשיטי זהב, שאותם הם שומרים בבתיהם.

נראה, כי אחרי תפיסתו של הפורץ הישראלי בעזה, תסתעף החקירה לגבי הפשיעה ברצועה, גם לגבי פורצים ועבריינים ידועים הפועלים בדרום הארץ, במייוחד באשקלון ובאשדוד.

פרסום מתיק/רפאל עירא

בלי משוא פנים

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03-243386. תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס" • מודפס ב„חדפוס חחדש" בע"מ, תל־אביב, רח' בן־אביגדור • הפצה: „גד" בע"מ • גלופות: צינקוגרפיה כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • העורך: אלי תבור • עורך תכנית: יוסי שנון • עורכת כיתוב: טרית יהודאי • ראש המינהלה: אברהם סימון • מח' המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: העולם הזה בע"מ.

קורא יקר •

יחסה של גולדה מאיר להעולם הזה ניתן להגדרה פשוטה: היא שנאה אותו.

במרוצת השנים, נפגשו דרכינו פעמים לאין־ספור. שבועון זה התייחס אליה תמיד בהתאם לעניין — לעיתים תמך בה, לעיתים תקף אותה. גולדה, לעומת זאת, היתה עקבית לגמרי: היא התייחסה לשבועון בשלילה טוטאלית.

המוזר הוא שמבחינה פוליטית גרידא היינו לא־פעם בצד אחד של המיתרס. אחרי הכל, היה זה העולם הזה שהרים, בשנות ה־50', את נס המילחמה נגד קבוצת „נערי־החצר של בן־גוריון". את ה־מחיר ששילמנו עבור מילחמה זו גילה לאחרונה איסר הראל, מי שהיה אז הממונה על שרותי־הביטחון. השרותים שעמדו לרשותו (ובראשם השב"כ) ניהלו נגדנו אז מילחמה לחיים־ולמוות, ניסו להדביק לנו עבירות ביטחוניות ופליליות חמורות, בילשו אחרינו והתנכלו לנו בכל צורה אפשרית.

אותם „נערי החצר" (משה דיין, שימעון פרס, טדי קולק, אהוד אבריאל, ייגאל ידין, איסר הראל ועוד) היו אויבים־בנפש של גולדה ועמיתיה. בשנות כהונתה כשרת־החוץ, נאלצה לנהל מאחרי הקלעים מאבק מר נגד שימעון פרס, אז מנכ"ל מישרד־הביטחון (ולאחר מכן סגן־שר־הביטחון), שהקים לעצמו מעין מישרד־חוץ פרטי, שפעל מאחרי הגב של גולדה ונגדה. בין העולם הזה ופרס היתה נטושה אז מערכה מרה וממושכת, ולכאורה היתה גולדה צריכה להיות מרוצה מכך. כך גיליתי אני, במסע מיוחד לפורטוגל, כי נשק ישראלי הגיע לצבא הפורטוגלי שלחם באנגולה, בלי ידיעת מישרד־החוץ.

ב־1963 עמדה גולדה בראש הפעולה לחיסולו הפוליטי של דויד בן־גוריון. ה־מניע העיקרי שלה היה הפחד מפני כוונתו של בן־גוריון לסלק את הגוורדיה הוותיקה של מפא"י מן השילטון ולהמליך במקומה את נערי־החצר שלו. גולדה לא היתה מצליחה מעולם להתגבר על בן־גוריון ולהדיחו, לולא מילחמתו רבת־השנים של העולם הזה, שחשף את קיום קבוצת נערי־החצר, את מעללי בן־גוריון בפרשת־לבון ואת הסכנות הכרוכות בהמשך המישטר הבן־גוריוני.

פעם היו דברים אלה יכולים להישמע כדברי־יוהרה מצידנו. כיום ישנה עדות מכלי־ראשון: יומנו של משה שרת ודבריו של איסר הראל, שקבע כי בתקופה ההיא ראו הוא ואדוניו בהעולם הזה את — האוייב מיספר 1 של המישטר".

גם לאחר מכן, כאשר פרשו בן־גוריון ואנשיו ממפא"י והקימו את רפ"י, עמד שבועון זה בראש הלוחמים נגד המגמות של קבוצה זו. ואילו מצד מפא"י ניהלה את אותו המאבק גולדה מאיר.

מדוע היא שנאה אותנו?

אם כן, מדוע שנאה אותנו גולדה כל־כך?

היו לכך, לדעתי, סיבות עמוקות.

כאשר קמה המערכת הנוכחית של העולם הזה, באפריל 1950, היא ייצגה מכל הבחינות את הניגוד המוחלט לעולמה הרוחני והפוליטי של גולדה מאיר. העולם הזה ביצע מהפכה בעיתונות הישראלית ויצר סיגנון עיתונאי חדש, מערבי — בניגוד למושגיה של גולדה, שרצתה בעיתונות צייתנית ו„חינוכית", בנוסח הסובייטי.

יותר מזה: העולם הזה השתתף ביצירת סיגנון־חיים חדש, פתוח, מתקדם, משוחרר — וגולדה התנגדה לסיגנון זה בכל רמ"ח אבריה.

היא לא שנאה אותנו ביגלל מאמר זה או אחר, או ביגלל מעשה זה או אחר, או ביגלל עמדה פוליטית זו או אחרת — אף שהתנגדה לכל מאמרינו, מעשינו וגישתנו המדינית. היא התנגדה לעצם קיומנו, לכל הגישה הישראלית החדשה שהעולם הזה היא חלוצה ומבטאה.

מאבקינו המסויימים — החל בשיחרור החברה מכבלים של מוסר מיושן וכלה בחיוב הפיתרון הפלסטיני — היו רק ביטויים לגישה, שגולדה שללה אותה מן היסוד.

„לעלות על הבאריקאדות"

ניגוד מוחלט זה בא לידי ביטוי מוחשי כאשר אורי אבנרי וגולדה מאיר נפגשו פנים־אל־פנים כימעט מדי יום, בשמונה שנות כהונתו של אבנרי בכנסת.

פעם נאם אבנרי על נושא כלשהו, לא־פוליטי, וגולדה הקשיבה. לפתע עצר אבנרי ואמר: „הייתי רוצה להשיב לחברת־הכנסת גולדה מאיר ש..."

יושב־ראש הישיבה הפסיק אותו ואמר: „אבל הרי חברת־הכנסת מאיר לא אמרה דבר!"

השיב אבנרי: „איני עונה לקריאות־ביניים אלה, אלא להעוויות־ביניים."

כי גולדה לא היתה מסוגלת מעולם לשבת בשקט כאשר נאם אבנרי. היא היתה מגיבה בהעוויות של שינאה, התנגדות וביטול. כאשר הפכה ראש־הממשלה, והיתה צריכה לסכם דיונים מדיניים, נהגה לענות תחילה לכל הנואמים מילבד אבנרי, ואז, בסוף דבריה, היתה מתפנה להמטיר על אבנרי מסר מיוחד ופרטי של תשובות מוחצות. בדרך כלל לא היו אלה תגובות ענייניות, אלא ריגשיות.

לשיא הגיעה כאשר הכריזה בכינוס של המפד"ל: „אני מוכנה לעלות על הבאריקאדות כדי להוציא את אבנרי מן הכנסת!"

הדבר לא מנע מאבנרי להצביע בעד גולדה, כאשר זה נראה לו כנכון. כך, בהצבעה על הפסקת־האש באוגוסט 1970, כאשר פרש מנחם בגין מן הממשלה, הצביע אבנרי בעד גולדה ואף נימק זאת בנאום מפורט. גם נאום זה הרגיז את גולדה.

בכל זאת, מי שיקרא כיום מחדש את מאמרי העולם הזה על גולדה, שפורסמו במרוצת הזמן, ימצא שהם היו הוגנים. גם בשיא כוחה, כאשר בחר אותה העולם הזה כאשת־השנה, והקדיש לה מאמר שנמשך על פני עמודים רבים, נמתחה הביקורת עליה בצורה עניינית והוגנת, הגם חריפה ונוקבת. לא היססנו לפרסם מאמר זה מחדש בשבוע שעבר, שלושה ימים אחרי מותה.

נושא אחר הוא סיקור מצב־בריאותה מעל עמודי שבועון זה. האמנו תמיד — על־פי האסכולה האמריקאית, שגולדה תיעבה אותה — שהציבור זכאי וחייב לדעת את האמת המלאה על מצב־בריאותם של מנהיגיו.

ערב בחירתה לכהונת ראש־הממשלה, פירסם העולם הזה (1645) כתבה מפורטת, בלוויית תרשים, על מצב־בריאותה.

על שער הגיליון, שהופיע ב־12 במרס 1969, נאמר: „דו"ח על מצב בריאותה של גולדה מאיר מוכיח כי המיפלגה מסכנת את חייה — אל תהרגו אותה!"

לאחר מכן הוכח כי קרה ההיפך. אז המציא העולם הזה, בהלצה, מושג שפשט לאחר מכן בעולם כולו: „בריאות פסיכוסומאטית" *. אין ספק כי השילטון עצר את מחלותיה של גולדה והוסיף לה שנות־חיים. היא החלה דועכת רק אחרי פרישתה.

הודעה רפואית מטעה

לפני חמישה שבועות פירסם העולם הזה (2150) שוב דו"ח רפואי על מצב בריאותה של גולדה. שבוע קודם לכן (העולם הזה 2149) פורסמה במדור תשקיף לראשונה הידיעה כי גולדה חולה בסרטן־דם. אותה ידיעה היתה הגילוי הפומבי הראשון של העובדה שמחלת הסרטן של גולדה אינה אבחנה חדשה של רופאיה, אלא שהיא מחלה המלווה את גולדה כבר שנים רבות.

בדו"ח שפורסם כעבור שבוע גילה העולם הזה פרטים מפורטים יותר על מחלתה של גולדה. בין השאר נאמר בדו"ח זה, שהיה מבוסס כולו על עדויות ונתונים מפי אנשים שסעדו את גולדה בשבועות האחרונים של מחלתה: „מזה שנים היא נמצאת בטיפול במחלקתו של הפרופסור גדעון איזק, במרכז לריפוי הדם במכון שרת בבית־החולים הדסה בירושלים." בהמשך הדו"ח הוסבר טיבה של מחלת הלוקמיה וכן נמסר על חששם של הרופאים שסרטן־הדם הכרוני של גולדה עלול להפוך לסרטן־דם אקוטי.

בשבוע שעבר, מייד אחרי מותה של גולדה, כינס הפרופסור קלמן מן, המנהל הכללי של בית־החולים הדסה בירושלים, מסיבת עיתונאים, בה מסר לראשונה דו"ח רפואי מפורט ומוסמך על מצב בריאותה של גולדה. הפרופסור מן אישר למעשה את כל גילויי העולם הזה שפורסמו חודש קודם לכן.

לכאורה יכול היה להיראות להדיוטות כאילו יש סתירה בין הדו"ח שפורסם על־ידי העולם הזה לבין הדו"ח של הפרופסור מן: העולם הזה קבע כי גולדה סבלה מלוקמיה בעוד שמן דיבר על לימפומה. למעשה לא היתה כל סתירה. שכן, ה־לימפומה היא אחד משני סוגי סרטן־הדם המוכרים (השני הוא מילוגנומה) המופיעים תחת שם־גג אחד, שבכל אחד מהם קיימות הצורות הכרוניות והאקוטיות. כך, למשל, מכונה הלימפומה גם בשם לוקמיה לימפאתית. שני השמות זהים למעשה והמינוח הרפואי נועד רק להסביר את סוג סרטן־הדם ממנו סבלה גולדה, דבר שהעולם הזה בחר להתעלם ממנו, בניסיון להסביר את מחלתה של גולדה בשפה מובנת ולא במונחים מדעיים בלתי מוכרים.

הפרופסור מן אישר גם את גילויי העולם הזה שגולדה סבלה ממחלת סרטן־הדם שלה שנים רבות, קבע כי המחלה התגלתה לראשונה בגופה לפני 15 שנה, וכי מאז נמצאה בטיפולו של הפרופסור גדעון איזק.

כדאי להזכיר בהקשר זה כי רק לפני שבועות מיספר נמסר מהנהלת בית־החולים הדסה כי גולדה סובלת ממחלה וירלית — מחלה הנגרמת על־ידי נגיף — דבר שעמד בסתירה למצבה האמיתי כפי שנחשף על־ידי העולם הזה. מכאן, שלא תמיד ניתן לסמוך על ההודעות הרפואיות הרשמיות הנמסרות על מצב בריאותם של מנהיגים.

אורי אבנרי

חיילות צה"ל עוברות על פני קיברה מכוסה הפרחים של גולדה
ביקורת עניינית והוגנת

---

* המושג פסיכו־סומאטי („נפשי־גופני") מיוחס, בדרך כלל, למחלות, שבהן יש השפעת־גומלין בין גורמים גופניים ונפשיים.

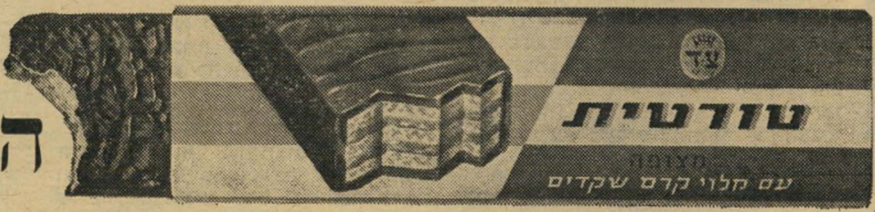

טורטית
הנאה קטנה ומתוקה שלי.

פרסום א. טל/ש

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גיליון „העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, הקדיש כתבה מקיפה, שנשאה את הכותרת „האם הני־שואין הם מקרה ?" לחקר מעמדו של מוסד הנישואין בישראל. בסידרת כתבות שפתחו בפני הישראלים של אותם ימים צוהר לעבר אירופה, פורסמה כתבתו המצולמת של מקסים סלומון „רח' לילנבלום, פאריס", שתיארה את הרובע היהודי של פאריס ואת האנטישמיות בצרפת.

המדור „במרחב" ניתח את הגורמים שהביאו לחיזוק שליטתו של השאה הפרסי, בסופו של משבר מוסאדק. במדור הקולנוע הובא ראיון, שאותו ערך מיכאל אלמוז, עורך מדור התרבות, עם שחקנית הקולנוע האיטלקית סילבנה מנגאנו. בשער האחורי של הגיליון פורסמה סידרת קריקטורות, פרי עטו של קריקטוריסט המערכת, רענן לוריא.

בשער הגיליון: שחקנית קולנוע סילבנה מנגאנו.

„העולם הזה" 843
תאריך: 17.12.53

לוי יצחק הירושלמי נגד בן־גוריון ✱ סופו המר של כלב

המישטרה דגון ✱ מנחם בגין והשוטרים שחיפשו אחריו

העם

שלום רב

מכונית מס' 1000 עמדה לפני הבית בעל שתי הקומות בשדרות הקרן־הקיימת, תל־אביב. בראש פמליה גדולה יצא מן הבית הגבר בחליפה הכחולה, ניפרד מ־השוטרים, והכריז: „שלום לך, תל־אביב, ולוואי ובנייך ילכו אחרי ליישוב הנגב..."

היתה זאת נקודת השיא של מעשה פוליטי שיכול היה להיות חלומו של תו־עמלן. אולם תוך כדי ויכוחים מיפלגתיים עכורים, הכחשות מיפלגתיות והתנצלויות אישיות, נשבר הלקח החינוכי, ובמקום האיש הגדול שפרש לחיי הגשמה וחלוציות, שמע הקהל על אדם עייף, שביקש לנוח, ועל תכונה רבתית לשמירה על נוחיותו וביטחונו בצריף שבנגב.

כשקרא השבוע האזרח הממוצע, לבסוף, את התיאור המפוצץ של עיתוני הערב על המסע לנגב, שוב לא נידלקו בעיניו ניצוצות החלוציות. היתה זאת ידיעה מעניינת חשובה — אך לא היסטורית.

מיפלגות

שומרי הכבסים

בסודיות גדולה התכנסה בשבוע שעבר צמרת מפא"י, שנים־עשר איש במיספר, לפגישה בה נכחו ראש־הממשלה בעבר וראש־הממשלה בעתיד. מקום הפגישה היה במישרדי מישרד־הביטחון, על־מנת להשיג ביטחון מוחלט שלשום עיתונאי לא תהיה דריסת אוזן.

הבעייה העיקרית שעמדה על סדר היום, היתה חמורה ביותר: לא מכבר רמז בן־גוריון לכמה ממקורביו, כי זמן קצר אחרי פרישתו, יש בדעתו לכתוב מאמרים מיספר ולפרסמם בעיתונות. היה מקום לחשש כי במאמרים אלה יוסבר הרקע האמיתי לפרישתו, בצורה שלא תנעם לכמה מנהיגים מכובדים ביותר. מנהיגים אלה הטילו את כל מישקלם בפגישה זו, כדי למנוע את בן־גוריון מצעד זה, ורמזו לו כי יש בדעתם להטיל צנזורה על דבריו, במידה שיישלחו למערכות דבר והדור.

העיתונאי מטעם. ביום ו' הופתעו קוראיו של הדור * למיקרא מאמרו של מזכיר המערכת, לוי יצחק הירושלמי, בו נידרש בן־גוריון לתת את ההסברים האמיתיים לסיבות שהביאו אותו לפרוש. היה ברור שמאמר זה, בו הודה איש מפא"י רישמי, בפעם הראשונה, שיש לבן־גוריון סיבות אחרות — מלבד הרישמיות שפורסמו — לא ניכתב באופן מיקרי, וקיבל השראה ממקורות המקורבים לבן־גוריון עצמו.

לא פחות רבת־משמעות היתה הסתייגותו המפורשת של המאמר, מהודעת לישכת העיתונות הממשלתית, שהכחישה את תוכן ראיונו של בן־גוריון עם עורך ידיעות אחרונות, הרצל רוזנבלום.

ריח הכביסה. באפס של מנהיגי מפא"י עלה ריח הצחנה של כביסה גדולה, שאותה מתעתד בן־גוריון לכבס לעיני העם כולו. הגדיר את המצב אחד מהם: „איש כה אימפולסיבי כבן־גוריון, שידועים לו כל הסודות, עלול להיות מסוכן מאד."

לכן הם החליטו לדרוש מבן־גוריון להעביר את הכביסה המלוכלכת למקומה הקבוע, בחדר האחורי. הם טענו שכראש־הממשלה לשעבר, חלה עליו חובת־השתיקה, לפחות במשך כמה חודשים. טענותיו של בן־גוריון כי „אז כבר אהיה אזרח פרטי," הושבו ריקם.

אנשי המנגנון המיפלגתי הביאו גם אסמכתות היסטוריות וחוקיות לטענתם. אחד מהם אף הרחיק לכת ואמר: „שימוש בסודות רישמיים על־ידי אדם, שלא בתוקף תפקידו, מהווה עבירה על החוק!"

סיפר אחד המשתתפים: „לא היו תוצאות. בן־גוריון הבטיח שיהרהר בדבר. אבל אני לא אופתע, אם נזכה בקרוב, במהדורה רחבה יותר של פרשת ידיעות אחרונות".

* צהרון של מפא"י, שהופיע בתחילת שנות ה־50.

מישטרה

הילד החמישי

אדם כסוף רקות, רזה וגבוה, עמד לבוש במדיו הכחולים, הביט בדממה בשוטרים המוליכים את כלביהם לשדה־האימונים המישטרתי. לעמנואל ניומן לא היה עוד כלב. דגון, זהוב השיער וחום העיניים, שכב בקבר, במרחק מטרים אחדים.

עמנואל ואשתו חנה היו ביום ה' בתל־אביב, ערכו קניות. כשנכנס נהג לחדר המישמר בתחנת המישטרה בבית־דגון, מקום מגוריו הקבוע של הזוג, סיפר כי זה עתה דרס כלב שקפץ ישר אל מתחת לגלגליו.

„אינני יכול אפילו לחשוב עדיין על אימון כלב אחר," אמר עמנואל בקול נמוך. „אולי אחר־כך," במשך שנים, מאז היותו בן חודשים אחדים, אימנתי את דגון. מאז ואילך עבדנו תמיד ביחד." הם ביצעו במשותף מיבצעים רבים, מגילוי חבורת רצח בע"מ, ועד להחזרת ילדות תועות לחיק אימן, כמו חנה'לה גורפינקל, תינוקת ממושב חבצלת, שאותה מצא דגון בפרדס, במרחק 2.5 קילומטר ממקום מגוריה (ראה תמונה).

אמרה חנה, אשתו של עמנואל: „יש לנו ארבעה ילדים, דגון היה החמישי. הוא לא יכול היה לדבר, אך פרט לכך הבין הכל."

באחד הכלובים רבצה בשלווה כלבת הזאב דיצה. היא לא ידעה עדיין שהתאלמנה. ארבעה כלבלבים זהובי־פלומת־שיער ניצמדו לחזה. תוך חודשים ספורים יתחילו באימוניהם. עד אז מקווים מפקדיו, יתאושש עמנואל מכובד המהלומה, ויאמן אחד מהגורים להיות ראוי לאביו.

קולנוע

אחרי אלפיים וחמש שנים

אחרי אלפיים שנה", „בעורקי האומה המתחדשת", „הנס קם ונהיה" ועוד מישפטים מפוצצים מסוג זה הושמעו בתחרות הסרטים הישראליים הראשונה (אחרי אלפיים שנה) שנערכה על־ידי איגוד עובדי ההסרטה שליד ההסתדרות.

עיניהם המעונות של השופטים חזו ב־14 סירטונים, שרובם היו גדושי ציונות עד כדי בחילה, אם כי היו ביניהם כמה שעמדו ברמה טכנית נאותה. אחד השופטים אמר: „סרטים כה גרועים, אפשר לעשות רק בכוונה."

סרט אחד, שסטה לחלוטין מדרכם של השאר, היה חוד החנית, סרט בעל רמה ואיכות מקצועיים, שנעשה על־ידי צה"ל על חיל הצנחנים. סרט של המון פרצופים והבעות פנים, ללא מילה אחת של ציונות, שזכה גם בפרס הראשון. במאי הסרט והתסריטאי שלו הוא אלפרד שטיינהרד.

התחרות הוכיחה שייתכנו סרטים ישראליים טובים, אם רק יפסיקו האחראים להם לחשוב שהתורם האמריקאי הינו יצור דפקטיבי, המעכל דייסות סנטימנטליות.

הכלב דגון וניצולה

כלב המישטרה הנודע, ששמו היה צץ בכל פרשה שמישטרת ישראל הצליחה בפיענוחה.

מכתבים

בין דם לדם

מה פשר החינוך והלשון הרכה בה נהגתם כלפי בן־גוריון בהעלותכם פרשת ההכרה בחללי אצ"ל ולח"י (העולם הזה 840) ? ואם כבר נהגתם כך, הנעניתם לפחות ?

דרור ב.ד., רמת־גן

עדיין לא.

אני, אביו של אהרון אברמוביץ, אשר נפל בשעת ההתקפה על מלון המלך דויד, מודה לכם על מאמרכם. אולם ברצוני להעיר שבני לא נהרג בעיר העתיקה, הוא נפצע בנסיגתו לאחר הפעולה במלון המלך דויד, ומת בעיר העתיקה. תודה לאל, הנני מפרנס את עצמי ולא נופל למעמסה על מישפחתי.

אי הכרה בקדושים, אשר העולם כולו יודע שרק בזכותם הגיעו מר בן־גוריון ושריו לכנסת, היא בושת־פנים לו ולעם המאמין בו. התשלום היחידי שיכול היה להיות, ואם בכלל אפשר לשלם עבור דבר כזה, היה לולא היו מפקירים את העיר העתיקה בה מת בני, והיו משחררים את הר־הזיתים אשר בו הוא קבור, והיינו יכולים לעלות ולהשתטח על קברו מפעם לפעם.

זיסקינד אברמוביץ, ירושלים

איני יודע מה גרם לכך שתורידו את מסכת האובייקטיוויות מעל פרצופכם, אולם לאחר הגיליונות האחרונים כבר ידוע לכל, כי אינכם, אלא שופרם של אצ"ל ותנועת־החרות.

גבי בן־דויד, חיפה

שלא להזכיר את מק"י.

אנשים

● ביום עיון שנערך באפעל, בין **ישראל גלילי** לבין המנהיג מס' 1 של הקיבוץ המאוחד, **יצחק טבנקין** כסוף השיער, דו־שיח מייוחד במינו, שימש אתנחתא משעשעת באמצע נאומו של טבנקין. הוא אמר: „אנחנו נקרין על יהודי אמריקה, גדולה מדינית", וגלילי השיב: „הם יחזירו לנו קרנות." טבנקין: „הם יהיו קרן־השפע." גלילי: „ואנחנו קרן־הצבי."

● בתום נאומו של **מנחם** (המרד) **בגין** בעיר סולסברי, ברודזיה, ניגשו אליו 6 שוטרים בריטיים, שהופקדו על שמירת הסדר באולם, לחצו בחום את ידיו, וסיפרו לו שבשעתו שירתו בארץ־ישראל, וחיפשו אחריו במטרה לאסרו.

133

המספר הזוכה!

האינפלציה הדוהרת האיצה בנו לייבא את פיאט 133 - מכונית אנטי-אינפלציונית.

רק פיאט מציעה לך מכונית משפחתית, בעלת 4 צילינדרים, 850 סמ"ק, 5 מקומות, סופר חסכונית

במחיר שלא ייאמן:

133,000.- ל"י

+ מ.ע.מ

2 שנות אחריות

Fiat 79

133

המספר הזוכה!

SEAT

FIAT

מכתבים

גודלה של גולדה

במאמרו סלע איתן (העולם הזה 2154), מגדיר אורי אבנרי את גולדה מאיר המנוחה כ„אשה גדולה” לטוב או לרע, אולם טוען כי בעיקר התבטאה גדולתה כפוליטיקאית. נדמה לי כי גם לאבנרי עצמו יש יומרות של פוליטיקאי, וכפי שהגדיר זאת בזמנו ההיסטוריון הנרי אדאמס „פוליטיקה היא אי התחשבות בעובדות.” אינני בא לערער על הקביעה, שבצד הישגיה של גולדה היו לה גם כישלונות. אולם במנותו את כישלונותיה של גולדה בתקופת כהונתה כראש־ממשלה, התעלם אבנרי ממיספר עובדות שיש בהן כדי להטות את כפות המאזניים גם לזכותה.

כך, למשל, מתעלם אבנרי מהעובדה, שבתקופתה של גולדה נחתמו הסכמי־ההפרדה עם מצריים אחרי מילחמת יום־הכיפורים — שהיו ההסכם הראשון בין ישראל למדינה ערבית כלשהיא מאז הסכמי שביתת־הנשק של שנת 1948. לדעת הכל סללו הסכמי־ההפרדה האלה את הדרך ליוזמת השלום של סאדאת ולהסכמי קמפ־דייוויד. יכול אבנרי להפחית מחשיבותם של הסכמים אלה אבל להתעלם מהם, כאילו לא נחתמו מעולם — זה מעשה של פוליטיקאי.

נתן סגל, חיפה

למיקרא דברי השבח המליציים שנאמרו לזיכרה של גולדה מאיר לא יכולתי שלא להיזכר בפסוק של מנדלי מוכר ספרים: „כל המתים תמימים וישרים, נדיבים וחכמים.”

מיכה אבן, רחובות

גשמי זעף ללא הפוגה ירדו בכל רחבי הארץ משך שעות מסע ההלוויה של הגברת גולדה מאיר... דמעות הבכי של נשמות הגיבורים ילדי ישראל אשר נפלו על לא עוול בכפם בהתקפת־הפתע במילחמת יום־הכיפורים.

שמואל איילון, תל־אביב

שנאתכם לגולדה מעבירה אותכם על דעתכם אפילו אחרי מותה. אתם מציינים לגנאי את העובדה, שבחודשים בהן כיהנה כשגרירת ישראל במוסקווה, הצליחה לעורר מחדש את התנועה הציונית בברית־המועצות. נכון שכתוצאה מכך שינה סטאלין ימ״ש את יחסו למדינת־ישראל. אבל האם בראייה היסטורית לא עלתה חשיבות הקשרים שקשרה גולדה עם יהודי ברית־המועצות על שמירת היחסים הדיפלומטיים עם רוסיה? ברית־המועצות קבעה את יחסה למדינת־ישראל לא על פי התנהגות שגריר זה או אחר, או על פי מידת הפעילות הציונית בתוכה, אלא על פי האינטרסים הגלובאליים שלה. תמימות היא לחשוב שאילולא הפגנות האהדה של היהודים לנציגת ישראל ניתן היה לשמור על היחסים עם ברית־המועצות עד היום.

יגאל בינשטוק, תל־אביב

גולדה מאיר היתה אם: אם המדיניות הלאומית הקשוחה, הבלתי גמישה והבלתי מתחשבת באינטרס היסודי ובסנטימנטים האנושיים והלאומיים של הצד השני. היא היתה שתלטנית מטבעה ומשום כך היה הקו האמביציוני, האידיאולוגי־פוליטי שלה, מנוגד לאידיאל הדמוקרטי. ההכרזות הדמגוגיות שלה („אין עם פלסטיני”) העידו גם שלא היתה לה רמה אינטלקטואלית מספקת כדי להבין את הגורמים העיקריים הפועלים באיזור שיש לקחתם בחשבון. משום כך היתה המדיניות שלה בלתי מציאותית ולכן מנוגדת למעשה גם לאינטרסים הבסיסיים האמיתיים של העם והמדינה.

כיום, לאחר פטירתה, הרי שכל מבול השבחים הנימלץ מצד מנהיגים ושליטים מכל רחבי העולם, ממש צורם את האוזן. כל אלה מתעלמים מעובדות־יסוד ותפיסות־יסוד עקרוניות. מציאות עגומה זו חוזרת ומוכיחה שבמדיניות המציאותית לא ערכים של אמת, צדק, שוויון והיגיון הם הקובעים, אלא כוחות, הופעות פופולאריות מרשימות, וכאריזמות.

אם נותר לומר משהו בשיבחה של הנפטרת הרי זה שהיא היתה מאופיינת על ידי מסירות אידיאליסטית, תוך דחיקת האינטרס הפרטי שלה לקרן זווית, וכן על־ידי פעילות נמרצת ובלתי נלאית למען

(המשך בעמוד 12)

Capitol

קפיטול-סיגריה עם אופי למעשן הרציני

עשירה, מלאה, מספקת.
למעשן הרציני המחפש את מלוא הטעם. עשויה מסוגי טבק מעולים ביותר שנבחרו בקפדנות לסיגריה זו.
בקופסת אדום־זהב־כחול.

Capitol

קפיטול-סיגריה עם אופי למעשן הרציני

דובק מייצרת סיגריות איכות למעלה מ־40 שנה.

פרסום ד״ר יעקבסון

הנדון:

ממכונית־השרד ועד הפקילגש הרשמית:

היסטוריה קצרה של סמלי המעמד בישראל

ראשת הלישכה

בראשית היתה מכונית־השרד. היא היתה סמל־המעמד המקורי.

בימים ההם, לא רבו המכוניות בכבישי ארצנו ובחוצותיה. אותן שהיו, קטנות וצנו־עות היו. מקובל היה לחשוב שהמכונית היא כלי־תובלה, ותו לו. כדי להגיע מן הקריה (אז עדיין שרונה) לרחוב הירקון, די היה בפיאט 500.

אז הופיעה מכונית־השרד בכל הדרה. היא היתה גדולה ושמנה, מיפלצת אמריקאית מבהיקה, ישר מן הג׳ונגל של דטרויט.

ליד ההגה ישב נהג שכיר. עד אז היה מקובל לחשוב שגם אדם־חשוב־מאד, כמו סגן־הגיזבר של מפא״י, מסוגל לנהוג בעצ־מו במכונית. היו לו ידיים. הוא לא היה דביל. את שיחותיו החשובות, על ההלוואה החדשה של גיבעת־חיים, מסוגל היה לנהל תוך כדי נהיגה.

אבל מכונית־השרד לא היתה כלי־תובלה, והנהג השכיר לא היה דרוש כדי להוביל עסקן־נכבה.

מכונית־השרד היתה סמל. היא שימשה ככרוזה על גלגלים. היא צעקה: „הגעתי! אני שלוימה יענקלביץ, נכד של בעל־עגו־לה מפינסק, בן של מוכר־ירקות ממינסק, לשעבר חבר קבוצת דגניה א׳, הפכתי מי־ניסטר במדינת־היהודים!״

הנהג הצמוד היה כרוז חי. באמצעותו צעק המיניסטר: „הנה, יש לי משרת! הוא נוסע איתי לכל מקום! הוא פותח לי את הדלת! תראו לאן הגעתי! סבא שלי היה חייט בצנעה! אבא שלי היה פועל־בניין בשעריים! אני, רחמים שרעבי, הייתי נער־רחוב בשכונה! עכשיו אני שר־הדו־אר! תנו כבוד!״

■ ■ ■

ביישוב הקטן של אז, למחרת קום המדינה, היה משהו פרובוקטיבי בעצם הופעתה של המיפלצת הנהוגה.

המיניסטר ידע זאת. הוא רצה בפרובוקציה זו. הוא רצה לנקר עיניים.

היישוב היה שיוויוני. הרעיון של משרת אישי פגע ברגשות רבים. רבים עדיין סברו כי חבר־הממשלה אינו אלא שליח־ציבור, נבחר־המיפלגה, הממלא זמנית תפ־קיד למען שולחיו.

המיניסטרים החדשים מרדו בי־תפיסה זו. הם רצו לדרוס אותה, והם עשו זאת בגלגלי הדינוזאור מדטרויט.

משה שרת הובא על־ידי נהגו, במכו־נית־השרד השחורה והמבהיקה, למספרה ברחוב דיזנגוף, לייד הכיכר (עליה־השלום). מיניסטר־החוץ היה יושב בחלון־הראווה וזוכה בתיסרוקת מדוקדקת (דיקדוק שע־רותיו לא נפל מדיקדוק לשונו. כל נקו־דה, כל פסיק היו במקומם. מסרק קטן, בכיס מיקטורנו המגוהץ, דאג לכך בכל שעות היום.) הנהג במכונית־השרד היה ממתין בכביש, שעדיין לא היה אז דחוס.

המחזה כולו בא להכריז: אני נמנה עם יחידי־הסגולה, עם בחירי־העם. תנו כבוד למעמד!״

■ ■ ■

מה טיבו של סמל־מעמד? לשם מה הוא דרוש?

איש הזקוק לסמל־מעמד, משמע שהמעמד זקוק לאיש.

מי שבטוח במעמדו, אינו זקוק לאישור חיצוני, לורד טיילר, בנו של מיניסטר, נכדו של גנרל, נינו של בישוף, אינו זקוק לסמל־מעמד. הוא יכול להיכנס לחדר־העישון של הקלאב, כשהוא לבוש בבגדים מרושלים, ולהפליט מילה אנגלו־סאכסית בת ארבע אותיות, וכל אחד מ־הנוכחים יידע: זהו האיש הקובע את גורל האימפריה (או מה שנשאר ממנה).

בקופנהאגן רכב המלך על אופניים, והיה ברור לכל ששום דבר אינו רקוב בממ־לכת דנמארק.

המיניסטרים, הגנרלים והביו־רוקרטים הבכירים של המדינה החדשה היו זקוקים לסמלי־מעמד.

הם לא ידעו לדבר, להתלבש, לאכול. הם הישוו את עצמם, בסתר ליבם, לקוד־מיהם, הוא מעלתו הנציב העליון ועוזריו, ונחרדו. הם עמדו מול אורחים זרים, ורעדו מפחד. הם חששו שמא יידעו הכל שהם בורגנים זעירים, בניהם של בורגנים זעי־רים.

מכאן הצורך החיוני בסמל־המע־מד. המעמד, שלא ינק מכוח פני־מי, היה זקוק לביצורים חיצוניים.

היו, כמובן, יוצאי־דופן. דויד בן־גוריון לא היה זקוק לשום סמל חיצוני. הוא עצ־מו הפך סמל — רעמתו הלבנה, מיבטאו החתוך, שיגיונותיו הפסבדו־אינטלקטו־אליים. הוא בטח בעצמו. כשהוא נסע ב־מכונית־השרד שלו, היה נדמה שאינו מבחין בה ובנהגו. הם לא היו אלא אמ־צעי כדי לנוע מנקודה א׳ לנקודה ב׳.

אבל דרדקי־השילטון הקטנים היו זקו־קים — ועוד איך היו זקוקים — לסמל־המעמד המתגלגל. למענו היו מוכנים לש־פוך איש את דם רעהו (ואכן, „לשפוך א תדמו״ היה אז מושג מקביל להדחה מתפ־קיד.)

לא היה מעשה־נבלה שהעסקן המצוי דאז לא היה מוכן לבצעו כדי לזכות במישרה הצמודה למכו־נית הצמודה ולנהג הצמוד. ומי שמוכן לבצע מעשה־נבלה, גם נד־רש בדרך כלל לעשות זאת.

■ ■ ■

עברו השנים. הנהג הצמוד הפך משרת לכל דבר. מכונית־השרד הבי־אה את האשה לשוק (אז עוד נסעה אש־תו של המיניסטר לשוק, ולא לבוטיק האכסקלוסיבי). ראו אותה בכל מקום. הכל התרגלו אליה. שוב לא היה בה כדי לנקר עיניים. המדינה מלאה במתעשרים חדשים, מולטי־מיליונרים של מפא״י, אילי העלמת־המס, פרוטקציונרים מכל הסוגים. כל אלה קנו מיפלצות מדטרויט, ורבים מהם שכרו נהגים על חשבון הבארון.

לסמל־המעמד המתגלגל קרה מה שקורה לכל סמל־מעמד: הוא עבר תהליך של שחיקה, של פיחות. היה דרוש משהו חדש.

סמל־המעמד החדש היה דירת־השרד.

המיניסטר של ראשית שנות־ה־50׳ חזר בסופו של דבר, במכונית־השרד ההדורה, אל דירתו הפרטית. בן־גוריון גר בבית קטן בשדרות הקרן הקיימת, משה שרת ולוי אשכול גרו בדירותיהם, וכך עשו כל השרים.

כאשר באו שרים זרים לבתיהם של עמי־תיהם הישראליים, התרשמו לטובה מצני־עות מגוריהם. השר אומנם לא נסע מעולם באוטובוס (ואילו עשה כן, בוודאי היתה כיום לכל התחבורה הציבורית צורה אח־רת), אבל הוא גר ככל האדם, בבית משו־תף או בדירה שכורה.

ואז גילו את דירת־השרד.

לפתע מלאה הארץ סיפורים של אלף־לילה־ולילה על דירות השרים, המנכ״לים, הרבנים, המנהלים למיניהם. השרים נכנסו לדירות־שרד, והשכירו את דירותיהם ה־פרטיות בכסף רב. עם סיום כהונתם כ־„שליחי הציבור״, נשארו בדירות־השרד, ש„נמכרו״ להם במחירים אפסיים. את די־רותיהם הקודמות מכרו מזמן, בהון־עתק. כמה מן הדירות האלה הפכו אגדות בפי העם.

אבל דירת־השרד אינה עסק בילבד. היא קודם־כל סמל. גם היא באה להכריז, כמו המכונית והנהג: „אני בחיר־העם! עם־יש־ראל מעניק לי דירה, מפני שאני חשוב! אני חשוב יותר מפלוני, שיש לו אומנם מכונית־ענק ונהג, אבל בדירת־שרד לא זכה!״

על דירת־השרד אין מתנופף דגל של ממש, כפי שהיה צריך להיות. ואולי עוד נגיע לכך, שלכל שר יהיה דגל משלו, כמו שיש לנשיא־המדינה ולשגרירים ה־זרים, והדגל יונף בכל בוקר בטכס חגיי־גי, ויורד בלילה, ויונמך למחצית־התורן כאשר מיפלגתו של השר מפסידה בבחי־רות.

אך גם כיום מתנופף מעל לדירת־השרד דגל בלתי־נראה, דגל הזהב של החשיבות הזעיר־בורגנית.

■ ■ ■

בינתיים היתה גם אינפלציה בדי־רות־שרד, ושוב אין בה כדי להעניק לבעליה תחושה של סיפוק עמוק. היה דרוש משהו חדש, משהו מייוחד.

כך נולד הגורילה.

לכאורה בא שומר־הראש לשמור על ה־ראש של מישהו. לשומר־הראש היה תפ־קיד של ממש, כמו לשאר האנשים שעסקו בראש: הספר, הפסיכיאטר ומי עוד.

אבל אין זה עוד התפקיד האמי־תי של שומר־הראש. תפקידו העי־קרי הוא להכריז, בעצם נוכחותו: „הנה ראש חשוב! ראו־נא את ה־ראש המזהיר, הגאוני, האחראי, שעם־ישראל רוצה ביקרו!״

פעם שמרו רק על ראשיהם של ראש־הממשלה ושר־הביטחון, שני ראשים שהיו אחד. ההנחה היתה, מן הסתם, שראש־הממשלה חשוף להתקפותיהם של מטורפים למיניהם, וכי אויבים שונים עלולים להיות מעוניינים בחטיפת שר־הביטחון, הנושא בראשו את סודות המדינה.

אבל בינתיים נותק הקשר בין הצורך ובין הזכות, והיא הפכה סמל־מעמד מובהק. גם כשהיה משה דיין אזרח פרטי־מאונס, שהרוויח את לחמו ברחבי העולם בעזרת ידידים אמריקאיים, שסידרו לו הרצאות תמורת 5000 דולר בבוקר ו־10 אלפים דולר בערב, סיפק לו עם־ישראל להק של גורילות על־חשבון המדינה. הסוד היחידי שהיה כמוס אז בליבו של דיין

(המשך בעמוד 62)

מיפלצת הכביש כסמל־מעמד

מאת אורי אבנרי

ועוד נקודה לזכות צמר החסידה.

הסיב הטבעי

הסיב הטבעי חוזר לאופנה. זה הנוראה שנגלה מנועוף החסידה בחולפה מעל מוקדי אופנת הצמר בעולם.

בהתאם לכך, מרבית הצמרים של צמר החסידה כוללים העונה צמר מסיב טבעי, בסוגים מסוגים שונים, כשבולטים במיוחד ביוטי, הוואנה ובומבה.

לצד היתרון שבחזרה אל הטבע, יש לסיב הטבעי נקודות יתרון רבות נוספות: אין כמותו להרגשת רוך והנאה, הוא מצטיין בגמישותו, בעמידותו, אינו מתקמט או מתכווץ וניחן בכושר בידוד חום מצוין.

לכן, כשכדור צמר החסידה עובר לידיך, את יכולה לסרוג בשקט ובהנאה, כי החסידה הרי רגילה לשהות בצמרת. ולא רק בזכות הסיב הטבעי. זו נקודה אחת בלבד מני רבות, שבזכותן הגביהה החסידה עוף.

כעת, גם רישנוי לפנייך שאת חוברת הסריגה החדשה של צמר החסידה, הכוללת אוסף מרהיב של דגמים אופנתיים לסתיו ולחורף, מלווה הוראות סריגה. תוכלי להשיג בחנויות הצמר, בחנויות הספרים ובקיוסקים, או באמצעות הדואר ע"י משלוח התלוש.

צמר החסידה
מקבוצת מפעלי אדרת

לכבוד
צמר החסידה
ת.ד. 29178 ת"א
נא שילחו לי את חוברת הסריגה החדשה.
שמי
כתובתי
רצ"ב המחאה על סך -.19 ל"י (כולל דמי משלוח ומע"מ).

כל החוטים מוליכים לצמר החסידה

בגין לשילטון? איזה שילטון?

תחת הכותרת „בגין לשילטון" מציע אורי אבנרי, במאמר ראשי (העולם הזה 2150), פתרון פלאים לצרות המדינה: „ממשלת בגין א ח ר ת". וכיצד אחרת? ע"י החלפת כמה שרים בכמה חברי כנסת, שעדיין לא היו שרים. כמו במשחק של טריפת קלפים, כשבמקום הקלפים משמשים חברי כנסת, אפשר לפתור בעיה כה סבוכה כמו ניהול תקין של מדינה הנמצאת במצב כמו שלנו.

כשנקראתי, בגיל 17, לשרת את המדינה־בדרך בנתיבי ההעפלה ובקו האש, ראיתי את שיא ההישגים שלי בביצוע מיקצועי של פעולות לחימה. לא ייחסתי חשיבות לוויכוחים בין מיפלגות פוליטיות על צורת המישטר בארץ. כששאלתי את הממונים עלי על פישרן של כמה תופעות תמוהות באירגון המדינה שבדרך — אמרו לי שבסוכנות היהודית יושבים אנשים, שמקבלים 150 לירות (מנדטוריות) לחודש והם בטח יודעים מה שהם עושים.

בשנים הראשונות להקמת המדינה, מצאתי את עצמי בין תריסר המהנדסים שהוכשרו במדעי הניהול וניסו ליישם את טכניקות הניהול המדעי בתעשיה שלנו. גם כאן ראיתי את שיא ההישגים — בביצוע מיקצועי של תיכנון ואירגון מיפעלי תעשיה, שרותים ומוסדות שביקשו את עזרתי. המיפעלים יהיו בסדר, הניהול יהיה בסדר, אז גם המדינה תהיה בסדר. כך האמנתי, כשראיתי איך העבודה שלי ושל חברי למיקצוע נותנת פרי משנה לשנה. עד שנוכחתי שכל זה נערם על שטיח אותו מושכים לרגלינו פוליטיקאים המנהלים את המדינה.

מאחר שלא היתה לי „הכשרה" פוליטית, החלטתי לבדוק את טיבו של השטיח הפוליטי, בכלים שעמדו לרשותי: הכלים המקצועיים של מדעי הניהול. אם כלים אלה טובים לאירגון מיפעלים בינלאומיים הגדולים מכל המשק הישראלי — מדוע לא יהיו טובים לבדיקת המערכת ששמה מדינת ישראל? מתברר, שיישום מדעי הניהול לבדיקת האירגון של מדינה, הוא פשוט יותר ממה שנדרש לאירגון מערכות תעשיה, תחבורה או לחימה. הסיבה לכך פשוטה: רמת הניהול של המדינה נמצאת בדרגה פרימיטיבית להדהים — ביחס לדרגת המיפעלים העיסקיים הפועלים בה.

■ ■ ■

באוגוסט 1973 היו לי מסקנות ברורות מניתוח תהליכי ניהול המדינה והן החרידו גם אותי: המערכת ששמה מדינת ישראל הולכת לקראת אסון ביטחוני. גם המודל לכך היה מוכן מראש: טירוף־הדעת של דרום־וייטנאם.

כשהתזכיר שלי הודפס, נשארו לנו פחות מחודשיים לפני המועד הצפוי של המכה הראשונה. מאחר שנוכחתי שצינורות הפיקוד הצבאי סתומים, פניתי לאנשים שהכרתי בהנהגה הפוליטית, שיפעלו לקידום פני הרעה, ואז התברר ששם בכלל אין צינורות. והנה לפנינו ביטוי כמותי פשוט לתיפקוד גרוע של מערכת פוליטית: אלפי הרוגים, עשרות אלפי אומללים ומדינה שאיבדה את הדרך.

איך הגענו למערכת פוליטית כזו?

כשהוקמה המדינה ראו מנהיגיה כדבר מובן מאליו להעתיק את השיטה הדמוקראטית של המישטר הפרלמנטרי הבריטי. שיטה זו, שעוצבה במאה ה־16, פתרה לבריטים את בעיית חלוקת טובות־ההנאה של השילטון, בין המלך לבין בעלי הכוח האחרים במדינה. האנציקלופדיה האמריקאית מגדירה את תכונתו של מישטר זה כ„עירבוב סמכויות הביצוע והחקיקה בגוף אחד — הפרלמנט". זוהי הגדרה שבזמנים שלנו תזעזע כל סטודנט למדעי הניהול. ואכן, מה היו אומרים חסידינו האדוקים של אותה שיטת מינהל, לוא הצענו להם גם שיטות תחבורה ומערכות קשר מהמאה ה־16 או טיפול רפואי מאותה תקופה?

חוקי הטבע כבר אמרו בעניין זה את שלהם: כשם שבעידן הפרהיסטורי נאכלו הדינוזאורים כבדי התנועה ע"י צורות חיים שהסתגלו למציאות טוב יותר, כך בתקופתנו נאכלים המישטרים הפרלמנטריים מהאסכולה הבריטית — ע"י צורות שילטון אחרות, לאו דווקא טובות יותר וצודקות יותר, אלא חזקות ולוא אף לרגע מסויים של התמודדות.

■ ■ ■

רוב חוגגי מהפיכת אוקטובר הרוסית אינם יודעים היום, שבהפיכה זו לא ניצחו הקומוניסטים את הצאר העריץ, אלא הפילו את הממשלה הדמוקראטית של קרנסקי, אשר היא שהדיחה את הצאר, ללא שפיכות דמים. רוב שונאי הפאשיזם אינם יודעים שמוסוליני והיטלר עלו לשילטון מבלי שנזקקו למאבק־איתנים במימשל הדמוקראטי בארצם. מימשל זה התפורר מעצמו ומסר את השילטון לרודנים, על מגש של כסף.

רודנויות קומוניסטיות, פאשיסטיות וקומונאציות, כבר החליפו את רוב המישטרים הפרלמנטריים מהדגם הבריטי שהוקמו במאה הנוכחית. האין מה ללמוד מזה? ואכן, ישנם כאלה שתפסו בזמן את חולשות הפרלמנטריזם הבריטי ועיצבו דגם חדש של דמוקרטיה — הדגם האמריקאי, הדומה מאוד לדגם קלאסי של ניהול תעשייתי. אחרי שלמדנו מהאמריקאים כל כך הרבה דברים, לטובה ולרעה, מדוע אסור ללמוד מהם את שיטת המימשל הדמוקראטי, שהוכיח את כושר חיותו מעל לכל ספק?

בעיקבות הניסיון, שבעיקרו הוכיח את עצמו, בבחירה ישירה של ראשי ערים בארץ, אנו זקוקים לחוק בחירות חדש, שעיקרו כדלקמן: —

א. ראש הממשלה וסגנו ייבחרו ישירות ע"י האזרחים. אחרי היבחרו ימנה ראש הממשלה קבינט של אנשי מקצוע, שיהיו כפופים לו ישירות ולא ישאו בשום תפקיד אחר — בכנסת, במיפלגה או במשק. חבר כנסת שימונה לקבינט יתפטר מייד מהכנסת. הוא יוכל לחזור לכנסת רק לאחר שיתפטר מהקבינט.

ב. חברי כנסת ייבחרו במקביל עם ראש הממשלה, לפי רשימות של מיפלגות פוליטיות. לאחר היבחרם, תיערכנה בכנסת בחירות פנימיות לראשי ועדות, שיהיו מקבילים במעמדם לזה של שרי הקבינט והם שיפקחו, כל אחד, על השר המקביל לו בממשלה. כל ועדה תקבל את סמכויות מבקר המדינה לגבי המישרד שעליו היא ממונה והיא שתזמין בדיקות מיקצועיות, בנושאים שייראו לה באותו מישרד, באמצעות המנגנון המיקצועי של מבקר המדינה.

ג. השרים לא ישותפו בישיבות הכנסת, אבל כל ועדה תוכל להזמין את השר המבוקר על ידה — להעיד בפניה או — לפי הצורך — בפני מליאת הכנסת (למשל — בדיון על חוק חדש).

ד. לתקופת המעבר, עד לבחירות הכלליות הקרובות, תבחר הכנסת בעצמה, בהצבעה חשאית, ראש ממשלת מעבר, שיתחיל לפעול במתכונת הנ"ל.

בשיטה זו יובטחו לנו ארבעה תנאים הדרושים לניהול יעיל ושמירה על עקרונות הדמוקרטיה:

1) ראש הממשלה והקבינט שלו יוכלו לפעול ביעילות של הנהלה מודרנית במיפעל הנושא את עצמו, עם הפרדה ברורה בין רשויות החקיקה והביצוע.

2) חברי הכנסת — במיוחד ראשי הוועדות — לא יהיו נחותים ביחס לשרים ויוכלו להפעיל באופן יעיל ומהיר את סמכותם הדמוקרטית לפקח על הרשות המבצעת.

3) ראש הממשלה יוכל להחליף חברי קבינט, לפי צרכי העבודה, ללא פרוצדורות סבוכות של מישחקי קואליציה ואופוזיציה.

4) כל הנוגעים בדבר יהיו פנויים יותר לטפל בעניינים האמיתיים שהופקדו בידיהם.

אם מר בגין ייבחר מחדש במתכונת הנ"ל, תהיה לו האפשרות להוכיח את מלוא כושר הנהגתו, כשהוא משוחרר ממישחקי קואליציה בממשלה, ומאידך — זוכה בצוות עוזרים שטיבם תלוי רק בו.

אם זה לא יעזור לשפר את טיב ניהול המדינה — אינני יודע מה כן.

אינג' יוסף דוריאל, ת"א

נגד פולחן האישיות

בימים אלה, כאשר נושא האבל על מותה של גולדה מאיר אופי צבוע, מצועצע ומנופח כל־כך, בימים בהם גואה האבל ומקבל צורה, מלל והשתפכויות של טימטום, ואין אף הורה שכול אחד מאלה שהפגינו, כאשר קיבלה גולדה את פרס ישראל, אשר יפצה פיו כעת ויאמר — „הרף!" רציתי אני לקרוא מעל במת פורום העולם הזה לכל אלה, אשר איבדו את זכרונם וכנראה אף את צלילות דעתם — לשוב ולהזכר בתקופת סוף שנות השישים ותחילת שנות השבעים, שבהן כיהנה גולדה כראש־ממשלה.

למשל, בגבור הפער העדתי ובהגיעו לממדים מבחילים, כל מה שמצאה גולדה מאיר לאמר לקבוצת נציגים של הפנתרים השחורים, שבאו אליה להתריע על כך, הסתכם באומרה שהם לא נחמדים!

למשל, כאשר פרצה השערוריה עם רב־סרן שליט ששירת במיטב כוחו את המדינה ואשר כתגמול על כך, מירר בית־הדין הרבני את חייו ואת חיי אשתו, התגלתה גולדה במלוא גדולתה, כאשר סיכמה את הפרשה במישפט: „מה אני צריכה לקבל דפיקות לב, כאשר כל פעם גברת שליט צריכה ללדת ילד?" והסוף ידוע — המישפחה עזבה את הארץ.

למשל, כאשר אל־סאדאת אותת לכיוון פגישה בפאריס וגולדה פוצצה את היוזמה הזאת, שהיתה מסוגלת אולי למנוע את מילחמת יום־הכיפורים. היא פוצצה אותה בגאווה ובהתפארות אווילית.

למשל, את הכרזותיה שגם במיסגרת של שלום לא יוחזר חצי האי סיני, אולם נשב עם המצרים ללא תנאים מוקדמים.

ועיקר העיקרים, את מחדל מילחמת יום־הכיפורים ואת יותר מאלפיים הקברים ב־1973, כאשר בשכוך הקרבות מינתה ועדת־בובות, אשר את נושאי חקירתה הגבילה עד־כדי גיחוך, ולבסוף התחבאה מאחריה, כשהיא גוררת איתה את בן זוגה ושותפה למחדל — משה דיין. הוא אשר טען בשעתו, שהיה לה אוצר מילים בן מאה מילים, שעליהן חזרה שוב ושוב, אינו מתבייש כעת להעמיד אותה במקום אחד עם בן־גוריון ווייצמן.

יגאל ידין טען, כאשר קמה ממשלת בגין וכאשר מונה דיין לתפקיד שר החוץ, כי ועדת אגרנט חקרה אך את עניין המחדל הבטחוני, אולם אין פירוש הדבר שאין לממשלה דאז, אחריות מיניסטריאלית. כעת אינו בוש להשוותה לדבורה הנביאה...

■ ■ ■

ונחזור לתקופת קום המדינה, עם התמנותה של גולדה לשגרירת ישראל במוסקווה, תקופה שאותה מעלים כולם על נס כיום. איש אינו שואל עצמו, מדוע אחרי ההפגנה הגדולה, שערכו יהודי ברית־המועצות, כשהופיעה גולדה במוסקווה בפומבי, חזרה לפתע לארץ? הרי יחסי ישראל—ברית־המועצות לא נותקו לאחר־מכן. והתשובה פשוטה: גולדה, בעוררה הפגנה המונית של יהודים, העמידה בסכנה את יחסי ישראל—ברית־המועצות. סטאלין, שחשש מנסיון התקוממות של יהודים, על אף שרצה אותו זמן ביחסים עם מדינת ישראל, ראה בעין רעה את הפגנת יהודי ברית־המועצות וחשש שמא תביא הפגנה זו לתסיסה נגד מישטרו.

זאת בתקופה, שמדינת ישראל היתה זקוקה לכל תמיכה של כל מדינה, קל וחומר לניטרול איבה מצד מעצמה כברית־המועצות, דבר שאותו מתחילים להבין עתה. בן־גוריון שהבין דבר זה על כל עומקו, מיהר להחזיר את גולדה ארצה.

כבן למישפחה שידעה שכול, אני קורא לכל הורה שכול לפצות את פיו, אם בכלי התיקשורת ואם בכל אמצעי אחר. אלפיים ויותר, הוא מיספר הקברים הרובץ על חשבונה של גולדה. האם כבר נשכח דבר זה מזכרונם של תושבי ארץ־ישראל?

שאול פרידלר, קריית־שמואל

תשבץ העולם הזה 2155

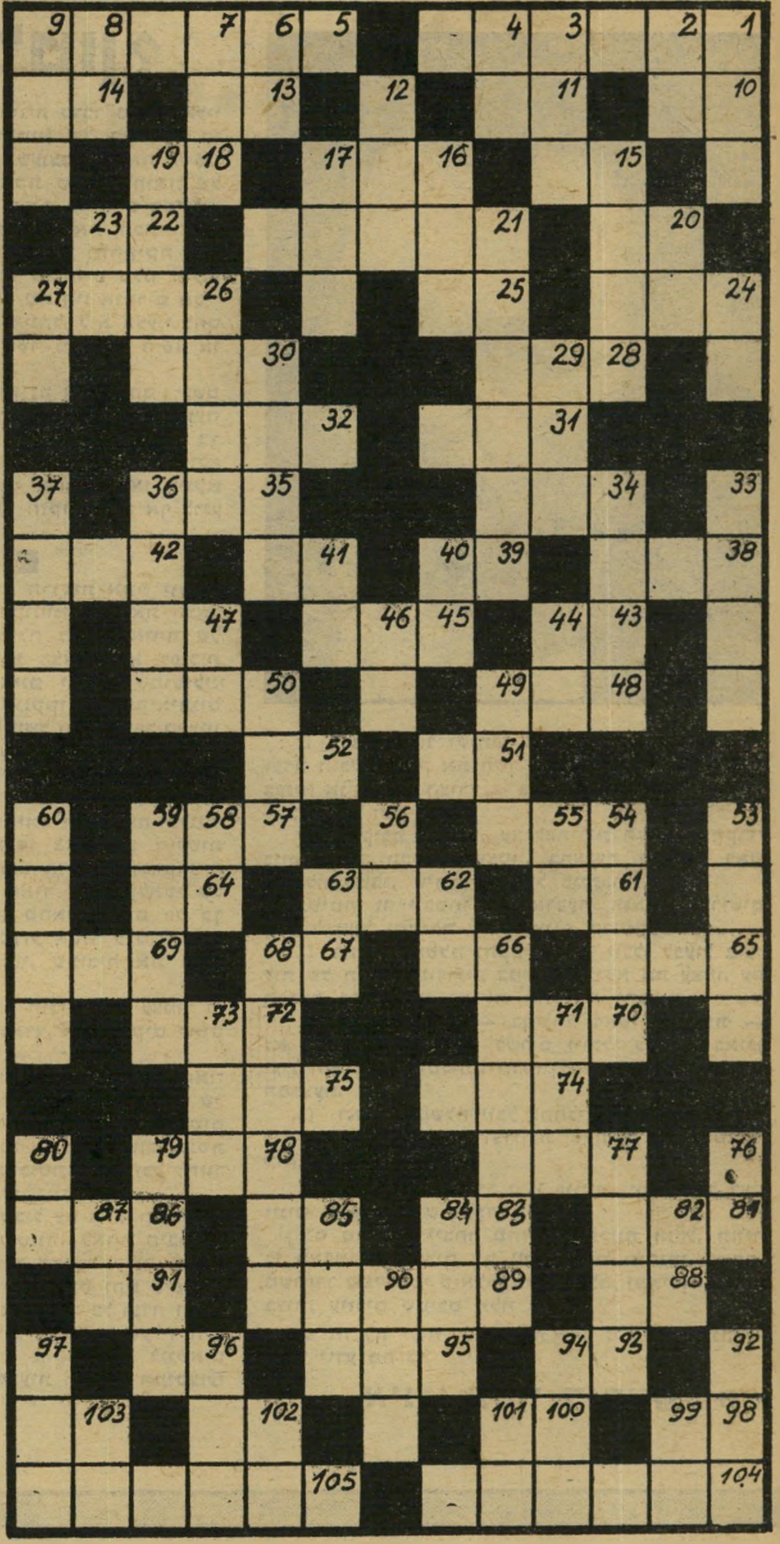

מאוזן:

1) שבועת נאמנות; 5) מדורים; 10) תבואה; 11) מינחה; 13) מסולם הצלילים; 14) בארמית: זה; 15) מתגורר; 16) צלקת; 18) מבלה את הלילה; 20) קיטור; 21) יישוב בארץ; 22) לשד העצמות; 24) אריג מובחר; 25) נוכרי; 26) בריתו של אברהם; 28) אריה; 30) ישימון; 31) מסטינג; 32) עץ קטן; 34) עליכם לחוות!; 35) דומה ל־ (הפוך); 38) החזירו לו כגמולו; 39) אפס כוחו; 41) לאן?; 42) מחית; 43) מונח בתורת החשמל; 45) עיטור שעיר לפנים; 47) מספיק!; 48) מונארך; 50) מציאות; 51) תרופה; 52) מידת־שטח; 54) חידלון; 57) זכר בבקר; 61) כיסא־כבוד; 62) צאצא החיה; 64) משאבת הגוף; 65) ודאי ברור; 66) נע ממקומו; 67) רשע; 69) עוף־בית; 70) מן האמהות; 72) מעמסה; 74) נוכח; 75) תמר; 77) פרי־בטן; 78) שקד; 81) מן השבטים; 83) מצבת־זיכרון; 85) באנגלית: מופע; 86) מאכל גוזלי; 88) מילת־תחינה; 89) אם ואם; 91) הווייה; 93) בתוכם; 95) עשב־נוי; 96) מיניסטר; 98) כמו 67 מאוזן; 100) בהשאלה: פתי; 102) מן השוואים; 103) מכשיר־עינויים; 104) נכלולי; 105) מוסד חינוכי לחוף הכינרת.

מאונך:

1) גוש־עפר מוקשה; 2) מן הטעמים; 3) מלך העופות; 4) מכינויי האלוהות; 6) משונן; 7) בית התרנגולות; 8) ודי בלי סוף; 9) משתוקק; 12) תבואה קצורה; 15) שנץ; 16) מתוח על מים סוערים; 17) 30 שנה; 19) טורף לילי; 20) נור; 21) סנטימנטליות; 23) סוללת־מגן; 24) בגד־שרד; 26) סאמובאר; 27) בת־קול; 29) נמל עתיק בארץ; 30) כינוי לירושלים; 33) אימה; 34) חזיון־לילה; 36) טורף ימי גדול; 37) לא אטום; 40) אריג מיקראי מובחר; 41) מילת־תנאי; 44) רסיסי־לילה; 46) מסולם הצלילים; 47) נוזל החיים; 49) שמיכה; 50) שיר־לכת צבאי; 53) ממכות מצריים; 55) יודע; 56) סופו של סוס; 56) פנים; 58) נהר באפריקה; 59) גשם; 60) גן־נוי; 62) בוא הלום!; 63) סוד; 66) נעימה; 68) קריאה מוטעמת; 71) ריחם; 73) קריאה טלפונית; 76) בעל־גאווה; 77) אוייב; 79) ציפור־שיר; 80) בהמת־משא טיבטית; 82) חזר; 84) אחי האב; 85) פיסגה; 87) .אביון; 90) אכזר; 92) גוף העץ; 94) נפחו את נישמתם; 96) מזון הבהמות; 97) נקב חור; 99) אם פנינה; 101) ממלא־מקום (ר"ת); 102) נרו יאיר (ר"ת); 103) זועף.

מכתבים

(המשך מעמוד 9)

המטרות הציבוריות בהן האמינה, אומץלב ואופי חזק.

שלום זמיר, אמירים

בעיירה היהודית נפטר אדם שלא היה מן הצדיקים. כשבאו להספידו לא מצאו מה לומר בשבחו, עד שהרב המקומי מצא את הפתרון ואמר: „בהשוואה לאביו הוא היה צדיק גדול". נדמה לי שמספידיה של גולדה שהירבו לציין את תרומתה לשלום נזכרו באותה מעשייה. בהשוואה לבגין היתה גולדה באמת תורמת גדולה לשלום.

ש. ברעם, חולון

● ● ●

איש הכבוד

מנחם בגין לקח עמו לאוסלו שלושים נכבדים, פמליה בעלת מישקל רב בפוליטיקה, בחברה ובציבוריות הישראלית והיהודית־עולמית. בין כל הכבודה הזו לא נמצא, ולוא בזכוכית מגדלת, אחד מ„עמך": לא פועל, לא חקלאי, עובד־תעשייה, איש חינוך, סופר או משורר. עובדה זו מצביעה בעליל כי בגין איש כבוד הוא ולא יסתכן בשיבוץ פלבאי בפמלייתו.

דן יהב, תל־אביב

● ● ●

לאט — אבל בטוח

עכשיו, אחרי שקיבל את פרס נובל לשלום — אין מנחם בגין זקוק עוד לשלום. בהיסטוריה הוא רשום כבר כמי שהביא את השלום — שאיננו.

דויד כהן, פתח־תיקווה

מייאש לראות את שרי ממשלת־ישראל, כשהם עוסקים בפילפולים לוגיסטיים ותלמודיים ומתעקשים על ניסוחים, כשהניסוח חשוב בעיניהם יותר מהשלום. אפשר להבין שהממשלה מנסה למתוח את החבל עד קצה גבול האפשר — במטרה לסחוט מהמצרים והאמריקאים תנאים נוחים יותר לישראל לחוזה־השלום. אבל כנראה שהממשלה אינה לוקחת בחשבון שהחבל עלול להיקרע ויחד עמו יצלול השלום לתהום.

משה גולן, תל־אביב

אינני מבין את פשר הפורמאליסטיות הזאת — להתעקש ולחתום על חוזה ה־

שלום דווקא עד ה־17 בדצמבר. אם היתגלו בעיות וקשיים במשא־ומתן, מן הדין להמשיכו עד שייושרו ההדורים. חיכינו שלושים שנה לשלום — ניתן להמתין לו עוד כמה חודשים. הפיתגם הגרמני אומר: „לאט, לאט — אבל בטוח." מוטב להיות בטוח מאשר למהר.

יגאל מושיוב, תל־אביב

● ● ●

למחוק את הצבע

כל הכבוד לסגן ראש־הממשלה, ייגאל ידין, שמצא לנכון למנוע ברגע האחרון מעשרות אלפי תושבי ישראל בעלי מקלטי טלוויזיה צבעונית, את ההנאה לראות את קבלת פרס נובל באוסלו. בצבעים טבעיים וזאת בזמן שהוא ממלא את תפקיד ראש־הממשלה, מר בגין, בהעדרו מן הארץ, לשם קבלת פרס נובל באוסלו.

שיקולו של מר ידין נבע כנראה מכך, שמאות אלפי תושבי ישראל אין להם עדיין טלוויזיה צבעונית — והם בוודאי יצביעו עבורו בבחירות הבאות לכנסת.

הנני להציע למר ידין שיפנה בהקדם גם לטלוויזיה הירדנית, שימחקו גם הם את הצבע מסרטי הטלוויזיה... תמורת החזרת שטחים מצידנו.

זאב שלובסקי, תל־אביב

מי שצפה בטכסי הענקת פרסי נובל לספרות ולשלום, לא יכול היה שלא להשוות בין שני בני העם היהודי מקבלי הפרסים: הסופר יצחק בשביס־זינגר וראש־הממשלה מנחם בגין. הראשון ייצג את החוכמה היהודית. השני את ההתחכמות.

אפרים בן־חמו, רמת־גן

● ● ●

אות קלון

הצביעות שוב חגגה בכנסת. בהסירה את הצעת החוק לשירות לאומי לבנות הפטורות מגיוס לצה"ל, המחישה הכנסת שוב

כי לא האינטרסים של האומה והמדינה עומדים מול עיני נבחרי־העם אלא שיקולים קואליציוניים צרים ואינטרסים אישיים. ממשלת הליכוד ממשיכה להנציח את אי־השוויון ואת ההפלייה וגורמת ליצירת שני עמים במדינה — השווים והשווים יותר. הצבעה זו של הקואליציה היא אות קלון לאומי.

דוי מרגלית, גיבעתיים

הצדקת הטענה, כי הבנות שתחוייבנה לשרת שירות לאומי תאבדנה, רחמנא ליצלן, את תומתן ותהפכנה למופקרות, היא עלבון לכל הבנות והנשים העוסקות בשירות לאומי בצורה כלשהי, אפילו אם אינן דתיות. אני מתפלאת שאחיות בתי־החולים, עובדות־הסעד, או המורות המתנדבות, אינן מפגינות על שהכנסת הפכה אותן בהחלטתה למופקרות.

מצד שני העניקו חברי־הכנסת לכל יצאניות ישראל אות־כבוד — הגדירו את השירותים שהן מעניקות ללקוחותיהם כשירות לאומי. אבוי לאוזניים שכך שומעות.

חיה כ, תל־אביב

● ● ●

יש השתלות

בקשר לכתבתכם על מחלתה של גולדה מאיר (העולם הזה 2150). אתם כותבים כי „פורסם מחקר מדעי שבישר כי בקרוב אפשר יהיה להשתיל לחולי סרטן־דם מח עצמות." אולי יהיה עניין למחבר הכתבה לדעת כי לבתו הקטנה של אחד מחברי, כאן בגלאזגו, נעשתה השתלת מח עצמות לפני כמה חודשים. אני מניחה שלא היתה זו הפעם הראשונה והיחידה, אם כי נכון

(המשך בעמוד 14)

לך ולכוכבת להקת אבבא יכולה להיות הנאה משותפת...

...טלויזיה של נשיונל.

לדעת להקת אבבא, להקת הפופ המצליחה ביותר מאז החיפושיות, יש רק טלויזיה ניידת אחת בעולם כולו המבטיחה תמונה חדה באמת וצליל עשיר וצלול. נשיונל. אחרי הכל, כשמסיירים בכל רחבי העולם מוכרחים טלויזיה ניידת שאפשר לסמוך עליה בכל מקום ובכל מצב...

12 דגמים של טלויזיות צבעוניות ושחור לבן גם אתה יכול להינות מטלויזיה מעולה, בעלת קליטה טובה ותמונה חדה. אם רק תשמע בקול אבבא ותרכוש לעצמך טלויזיה של נשיונל. המגוון העצום של טלויזיות צבעוניות ושחור לבן של נשיונל, מבטיח לך, כי הבחירה תהיה קלה.

שמע בקול אבבא...קנה נשיונל.

National

צעד קדימה אל המחר.

National Panasonic and Technics are the brandnames of Matsushita Electric

הורוס קופ

ועכשיו — השבוע הגו־רלי. עד כה התכוונת להכין את הקרקע. ה־שבוע תצטרכי לחלום — כל עוד הברזל הוא חם. מגע חברתי חולם את תוכניותייך, ביחוד ביום ה׳ סוף השבוע, שהוא גם הירח ה־חדש. אבל טוב תעשי אם לא תסמכי יתר־על־המידה על אחרים וביחוד לא על חב־רותייך הטובות יותר. אפילו שאחת מהן היא מהימנת ונאמנה לך יותר.

* * *

דיעות משונות ששמעת בזמן האחרון, גרמו אצלך מהפכת־ערכים ורצון להיות שונה אק־סצנטרי, במרכז העניי־נים. אל תיתן לאותו אדם שסובב את ראשך עד כה בדברי ההבלים שהוא נוהג להשמיע לך, להמשיך ולעשות זאת. כל מה שעליך לעשות להיות ישר עם עצמך.

* * *

הוצאות כספיות בלתי־צפויות עומדות לגרום לך לעמוד בפני מצב מביך. אל דאגה : אומ־נם המצב קשה, אך אתה תיחלץ ממנו ב־כבוד. בעתיד היותר רחוק צפוייה לך צעי־דה ניכרת קדימה במי־שור הכלכלי. יחד עם ההתפתחות הזאת, תבוא התפתחות ניכרת בכל הקשור להצ־לחתך בקרב בנות המין היפה. המיכ־תב אשר קיבלת — מפתה ומרגיז.

אתה נמצא שוב בנקו־דה שאתה שונא — אבל לה אתה זקוק כדי לפ־עול כמו בן־אדם : בקו הגנה. תוקפים אותך חזק, וחזקה שתדע כיצד לפעול כדי להשיב מיל־חמה שערה, או למנוע את פני הרעה. בת סר־טן : חברה קנאית עלו־לה לקחת אותו ממך. אך אם הוא חשוב לך באמת — או חשוב לך לסדר אותה — תזכי לברנש חמוד. לבשי בהיר.

* * *

הוויכוחים והמריבות שאתה שותף להם לא יעזרו להפגת המתח, אלא יגרמו לך לדפ־רסיה. במיוחד הי־מנע מאי־נעימויות עד יום ראשון. אז תתחיל להרגיש בהפגת המתח. התאזר בהרבה סב־לנות. לך לראות סרט טוב, רציני, לבד, או עם חברה, צפויה לך הנאה בלתי רגילה.

* * *

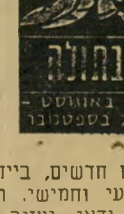

השבוע מסוכן מאוד לבנות בתולה : הן יכו־לות להסתבך בהרפת־קאות העלולות לגרום לסיבוכים אישיים וב־ריאותיים, זמן רב לא־חר שתשכחנה את ה־תקרית עצמה. מוטב, איפוא, לא להרבות ב־קשרים חברתיים ולהג־ביל את המגע עם אנ־שים חדשים, בייחוד בסוף השבוע. בימים רביעי וחמישי. היה זהיר ונהג בתבונה, זה ודאי יעזור לך להצליח בעסקים.

לאחר הפסקה ממוש־כת, חזרת להיות עצ־מך. נצל את השלווה היחסית ממנה אתה נהנה כדי לקדם את מעמדך בעבודה לשפר את היחסים במשפ־חה. פקח עין על שו־תפיך ועל הכפופים לך, ואל תתרשם מדברי חנופה. בת מאזניים — אם תניחי לו לרכב עלייך, תגרמי סבל לעצמך, ואת היחסים לא תשפרי במאום. אל תפחדי להיות תקיפה, בתנאי ש־תהיי צודקת, הוא לא יזדרז לברוח. השבוע יצוצו בפניך כמה אתגרים חדשים.

* * *

ככוח־ההרגל — כן כוח־אהבה : שניהם מו־שכים אותך לפסים ב־הם התרגלת ללכת, בעבר, גם שעה שש־ברת את הראש בנתי־בות הללו עצמם. במי־לים אחרות: אתה עלול להיכנס לאהבה בלתי־נוחה, בלתי־פורייה, מ־תסכלת — ולהיכנס אליה עם הראש והרגליים. זיכרי שהאיש שנפגש בדרכך אינו כפי שאת רואה אותו — למדי להכיר את אופיו מקרוב.

* * *

השבוע צפוייה לך פעי־לות קשה מן הרגיל, וגם בלתי־שיגרתית, ממש כמו בשבוע ש־עבר. יהיה עליך לא־סוף את כל כוחותיך, הפיזיים והנפשיים, כדי לעמוד במשימות שיוטל עליך לבצען. אם תדע להתגבר על חולשות קטנות שלך — תצליח. נסה לאנוס עצמך לא לבזבז כסף בשבוע זה על קניית דברי מותרות.

* * *

למרות האהדה וההבנה שהאנשים הקרובים אליך מגלים כלפיך, תיאלץ לפתור את הב־עייה המציקה לך בכו־חות עצמך. נסיונותיהם לעזור לך ייכשלו, ויו־סיפו מתח מיותר למ־צב שהוא גרוע בלוא־הכי. הפתעה נעימה צפויה לך לקראת סוף השבוע, וכן אפשרות לגמול טובה תחת טובה לידיד קרוב. הזהרי מחברה קרובה, המסתירה את מחשבותיה. ליבשי ורוד.

* * *

העבודה בוערת ויש אפילו תוצאות די מפ־תיעות לעבודתך, אבל ההמולה שאתה מקים סביבך, מחשידה אותך שאתה מדבר יותר על העבודה מאשר מבצע אותה. הדבר היחיד שבולם ומרסן אותך היא בעצם שותפתך המצביעה בפניך כל הזמן על נקודות התורפה שלך. דע לך כי יש הרבה הגיון וחכמה בדבריה. השׁ־תדל להתחשב בדעתה. צא השבוע לבילוי.

* * *

תיווכחי לראות שהוא מוכן לבוא לקראתך ולגלות הבנה בכל הנו־גע לך. הוא לא יוכל להסתיר את מבוכתו כשתבחיני שהוא נמשך אליך. יום רביעי הוא יום השלטון הבלתי מעורער שלך. הוא עשוי ביום זה להסכים לכל מה שעולה על רוחך, אפילו לקבל את חיצייך השנונים. אל תספרי לו על הידיד החדש שהיכרת, כדי שלא להרגיזו יתר על המידה.

מכתבים

(המשך מעמוד 12)

שהזהירו את ההורים שזוהי שיטה חדשה לטיפול בסרטן־דם.

אני ושאר הקוראים של גיליונות העולם הזה **המגיעים לידי (ומיספרם כעשרה), מבקשים קצת לרסן את שרית ישי, כאשר היא שרה שירי הלל לאנשים שהצליחו לצבור הון ולחיות חיים „אציליים" כמו פוקה הירש, או שהם פיקחים כדי לעשות הון מעצמם, כמו מלכת תבל לשעבר, רינה מור. איננו מתלהבים במיוחד מצד זה בכישרונם, אך אנו נדהמים למדי ממה שהגברת מור אמרה על ביקורה בצ׳ילי — ובכלל בגלל העובדה שביקרה שם. האם אין אנשי־רוח הראויים לטיפול המיוחד שמקבלים הטפילים ב**העולם הזה**?**

פרט לכך יישר כוחכם על מה שאתם מנסים — ואולי גם מצליחים לעשות ב־חלק ה„רציני" של העיתון, בניתוח המצב הפוליטי ובשפיות שעליה אתם מצליחים לשמור בקלחת הישראלית.

רות שרטון, גלאזגו, סקוטלאנד

● ● ●

בעניין החזיר

במדור אתה והלירה (העולם הזה 2154) **פירסם יגאל לביב ידיעה, שחברת־התעופה הגרמנית** לופטהאנזה **צירפה למנות־האוכל שהיא מגישה בקווי המזרח־התיכון פתק, המבטיח כי במנה אין בשר חזיר. לביב תמה מדוע אין הפתק כתוב גם בעברית,**

דובר זרעוני
ההשמטה תתוקן

בעוד שהוא כתוב בשפות אחרות ומסיק מכך את המסקנה המופרכת כי לופטהאנזה **סבורה כי החזיר אסור על מוסלמים ומותר ליהודים.**

חבל שמר לביב לא ציין כי גילה את התגלית המרעישה שלו בעת שהיה מוזמן לטיסה בלופטהאנזה **כאורחת החברה. באותה טיסה הוא היפנה את תשומת ליבו של דובר החברה לפתק. הדובר הבטיח לטפל מייד בעניין. ואמנם דובר החברה בישראל התקשר עם הנהלת חברת** לופטהאנזה, **שהסבירה כי היעדר ההסבר בעברית נובע מהעובדה שמרבית הנוסעים הישראלים מדברים וקוראים שפות אחרות הרשומות בפתק. יחד עם זאת הבטיחה הנהלת** לופטהאנזה **להדפיס פתקים חדשים, בהם יצויין שהמזון אינו מכיל בשר חזיר גם בעברית. פתקים כאלה יוכנסו בקרוב ל־שירות. אורחנו הנכבד ידע כמובן על כך אולם נמנע, משום מה, לציין זאת בידיעה שפירסם.**

יצחק („צ׳אקי") **זרעוני,**
דובר חברת „לופטהאנזה", תל־אביב

● ● ●

חינוך תיכון חינם

עכשיו ברור מדוע מיהרה הממשלה לקבל את הצעתו של שר־החינוך, זבולון המר, להנהיג במדינה חינוך־תיכון חינם. נראה שהיא חזתה מראש, שחינוך־התיכון יופסק כליל — כפי שזה קורה עתה — ואז ממילא אין צורך לשלם עבורו. רק שלא תגידו שאין זו ממשלה נאורה — היא יכלה לגרום להשבתת החינוך־התיכון ועוד לבקש לשלם בשבילו.

על פי דגם זה ניתן גם להנהיג במדינה ביטוח בריאות ממלכתי חינם ולסגור את בתי־החולים והמירפאות, או להחליט על מתן סעד מישפטי חינם לכל ולנעול את בתי־המישפט. אתם תראו : הסוף יהיה עוד שהממשלה המופלאה הזאת תבטל כליל גם את המיסים — מפני שלא תהיה מדינה יותר.

צבי ארקין, תל־אביב

אי אפשר שלא להשתכנע מטענותיהם של מורי בתי־הספר התיכוניים שמשכורו־תיהם הנמוכות אינן מאפשרות להן מחייה בכבוד. הצדק עימם לכל אורך הקו. עקב אכילס בטיעוניהם של המורים התיכוניים נעוץ בעובדה שלא רק הם מקבלים מש־כורות־רעב. כל עובדי־המדינה, בכל המיג־זרים — להוציא את הח"כים והמנכ"לים או שרי הממשלה — מקבלים משכורות מגוחכות, שלא ניתן לקיים מישפחות באמצעותן.

רק לדוגמא — משכורותיהם של רופאי בתי־החולים הממשלתיים נמוכות אף מאלו של המורים התיכוניים. כולם נמצאים באותה קדרה. ובכל זאת — כולם ממשיכים להתקיים. המורים נותנים שיעורים פר־טיים, או עושים חאלטורות אחרות בצד. הרופאים עושים תורנויות פיקטיביות או מקבלים חולים פרטיים במחלקות הממשל־תיות שלהם. זהו אחד השקרים המוסכמים במדינה — שמישהו חי מהמשכורת. כולם מקופחים, כולם סובלים וכולם מוצאים דרך להתקיים. המדינה ממשיכה לאלץ את אזרחיה לרמות, גורמת לשחיקה כללית של מוסר העבודה. אם יצליחו המורים התיכוניים במאבקם, גם אז עדיין לא יוכלו להתקיים מהמשכורות הממשלתיות.

כל עוד לא תשולמנה במדינה משכורות שניתן לחיות עימן, תמשיך מערכת השכר להיות מעוותת ופיקטיבית, וכולנו נמשיך להיות רמאים.

דבורה פרץ, ירושלים

● ● ●

לא לרוץ!

הכתבה שהתפרסמה בעתונכם (העולם הזה 2153), **על עברי כמתאגרף ומציל היתה מרהיבה. אבל רציתי לתקן מיספר שיבושים שנפלו בה. הכתבה הדביקה לי**

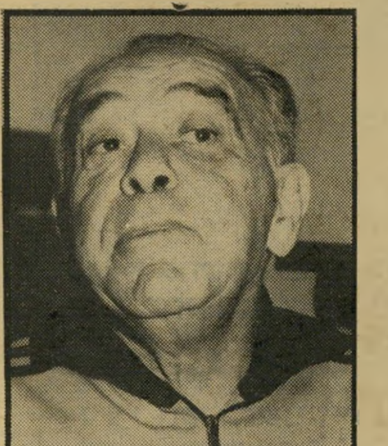

מתעמל אבינרי
לא אלים

את התואר „איש האגרוף". אני לא הייתי אלים, אלא חלוץ האיגרוף ואלוף המיזרח הקרוב. לא אלכסנדר פן היה המאמן שלי אלא אני הדרכתי אותו בטכניקה של איגרוף ולקחתי אותו איתי לרמלה להיות נושא כלי. ההתחרות נגד אלוף מצריים מוחמד נגיב לא היתה בשנת 1932 אלא בשנת 1933. כן לא חזרתי ארצה אחרי שהייתי שחקן בסרטים בגרמניה, מכיוון שהחוזה שלי נגמר. חזרתי לארץ מכיוון שהיטלר עלה לשילטון.

הכתבה מתחילה בסיפור על זה שאני מתחיל את היום שלי בריצה ומניף את אגרופי. זה לא נכון. אני לא ממליץ לאף אחד שהוא למעלה מגיל 50 לרוץ ולהש־תגע, אלא להתעמל, לעבוד בגינה, לטייל ולשחות קצת. את הריצות נעזוב לשחקני תיאטרון, הרצים מגורדון עד מאפו ומצו־למים בטלוויזיה.

עמיאל („אמיל") אבינרי,
כפר שמריהו

נס חנוכה בסלון אלנבי 113:

בלימת עליית המחירים

המוצרים הטובים ביותר במחירים הישנים!

טלוויזיות:
שאוב-לורנץ, סאבא, זניט,
נאשיונל, סניו

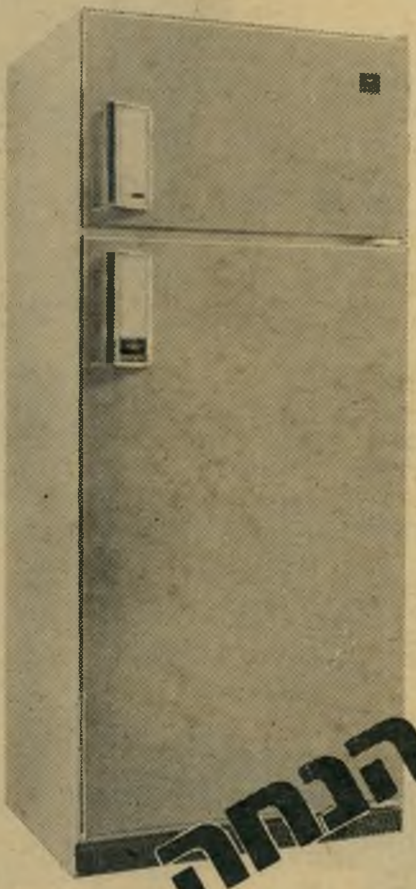

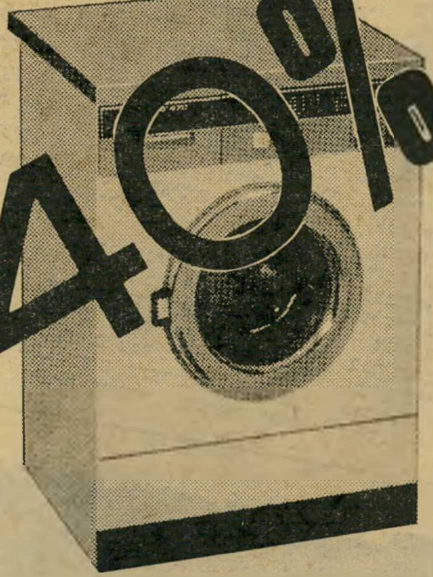

עד 40% הנחה*

מקררים מעולים:
ג׳נרל אלקטריק,
קריסטל פרזידנט,
מג׳יק-שף,
תדיראן, זנוסי

מכונות כביסה:
קריסטל, מילה, סימנס,
סנסי, זופז, גאלה, יונו-
פילוט, א.א.ג.

תנורי בישול:
סאוטר - התנור הצרפתי
המעולה, כמות מוגבלת
מג׳יק שף - התנור האירופי
המעולה
קריסטל-ברוש - בישול ואפיה
פאר - במחירי חיסול
רנקו, אל בן זופז, שביט

לאנשי צה״ל וכוחות הבטחון:
אנו זולים מה„שקם״!

* מן המחיר המומלץ

מיכאל עקילוב, סלון אלנבי 113

ליד „המשביר לצרכן״

הסלון הראוי לאמונך למוצרי חשמל

רח׳ אלנבי 113 ת״א, טל. 615902,611966

מה זה אנטי מחיקון של Metz צבע ?!

היחידה עם BURST REVIVER "אנטי-מחיקון"

מקלטי־טלוויזיה צבעוניים יוכלו לקלוט סרטים שצבעם „נמחק"

הודות למכשיר שהומצא על־ידי חב' מץ המבטל מחיקת־הצבע

מאת מיכאל גרטי, סופר „הארץ"

כאמור אפשר לקלוט בצבעים את כל שידורי הטלוויזיה הישראלית שהוכנו במקורם בשידורי צבע. עד כה „מחקו" ברשות השידור את הצבע בשידורים אלה והם נקלטו בשחור־לבן גם במקלטי טלוויזיה צבעוניים. החזרת הצבע מתאפשרת באמצעות מכשיר אלקטרוני, המבטל את „מחיקת" הצבע. המכשיר, שמחירו כאלפיים ל"י, פותח על־ידי מהנדסי חברת מץ ו־הוצג אמש בבניין החברה בבני־ברק.

מנכ"ל מץ בישראל, מר יצחק פוגל, מסר שהחברה תחל בשיווק המכשיר בימים הקרובים. לדבריו מותאם המכשיר כיום למקלטי הטלוויזיה של מץ, אך החברה עוסקת בפיתוח מכשירים דומים בעבור מקלטי הטלוויזיה הצבעוניים המיוצרים על־ידי חברות אחרות.

✶

לדברי מר שמואל עדן, מהנדס אלקטרוניקה בחברת מץ, המכשיר, שגודלו כגודל שתי קופסאות סיגריות והמותקן בתוך המקלט, מחזיר את אלמנט הצבע, ש„נגזל" בידי רשות השידור. בתשובה לשאלת סופר „הארץ" הדגיש מר עדן, שכל ניסיון „למחוק" את הצבע בצורה שונה כדי לנטרל את המכשיר החדש, יגרום לירידה דרסטית באיכות התמונה המשודרת.

✶

כבר שנתיים מתנהל ויכוח בין חברת מץ לבין רשות השידור ומשרד התיקשורת בנושא הסרת הצבע משידורים, שהם במקורם צבעוניים. לפני כשנה — בדיון שנערך בעתירה נגד רשות השידור, שהגישה חברת מץ — הודתה הרשות שאכן היא מסירה את הצבע משידורים רבים כמו סדרות הסרטים פול־דארק, האחים, תשע בריבוע, היים שכאלה ועוד. לאחר שבית הדין הגבוה לצדק קבע שאין מחובת רשות השידור להעביר שידורים אלה בצבע, פנו ראשי החברה בישראל בבקשה להברת מץ בגרמניה לפתח מכשיר אלקטרוני, שיוכל להתגבר על הסרת הצבע.

✶

לאחר עבודה של חודשים אחדים הצליחו מהנדסי מץ בגרמניה ובישראל לפתח מכשיר אלקטרוני המותאם לטלוויזיות הצבעוניות של מץ ומאפשר קליטת שידורי הצבע המחוקים בצבעים, במכשירים המיוצרים על־ידי החברה.

מנהל חטיבת היצוא של מץ, כבר נפגש עם גורמים בקפריסין וביוון כדי לייצא מכשירים אלה לארצות שבהן קיימת אותה בעיה.

הארץ 31.8.78

...כדור רגל אנגלי
האחים, תשע בריבוע
תיאטרון הכורסא
ותוכניות אחרות
בטלוויזיה הישראלית
בצבע!

ניתן להשיג בגדלים "26 "16 "14.

מץ-צבע. מימד חדש בטלוויזיה צבעונית.

פרטים אצל הסוכנים המורשים למוצרי מץ ובבית מץ, רחוב מודיעין 19, בני ברק-רמת גן

הספקה מיידית!

הירהורים על החסינות

מאז קום המדינה, הייתי חסיד קיצוני של עי־קרון החסינות הפרלמנטרית.

הגילויים האחרונים של ראשי שרותי־הביטחון מן הימים ההם מוכיחים עד כמה היתה החסינות דרושה אז. שרותי־הביטחון והמישטרה היו מכשירים מיפלג־תיים מובהקים, שהופעלו על־ידי מנהיגים מיפלגתיים לצרכים מיפלגתיים.

בשרות־הביטחון־הכללי שלט „איסר הקטן". מע־שיו, באותם הימים, נחשפו עתה על־ידי יומנו של משה שרת, עדותו של ראש מחלקת־המיבצעים (שרואיין לא מכבר בתוכנית „עלי כותרת"), ודבריו של איסר הראל עצמו.

במישטרה שלטו בנו של דויד בן־גוריון, עמוס, והמפכ"ל יחזקאל סהר, שהורשע לאחר מכן בעוון שבו־עת־שקר לטובת עמוס.

חבורה זו היתה מסוגלת לכל דבר, שהתאים לאינטרס של מפא"י. הם היו מוכנים בהחלט לפברק עבירה בִיט־חונית או פלילית, כדי להשתיק יריב פוליטי. (מנחם בגין העיד לפני שנה שבן־גוריון ואיסר הקטן רצו לע־צור אותי כסוכן זר, וביקשו את הסכמתו לכך. בשסירב, ויתרו על המזימה.)

קל להעלות על הדעת מה היה קורה בשעה שמשבר פרלמנטרי גדול היה מאיים על המשך שילטונו של בן־גוריון. חסידיו היו בהחלט מסוגלים לטפול האשמות־שווא על שניים־שלושה חברי־כנסת ולעצרם לימים אח־דים, כדי לשלול מהם את האפשרות להכריע בהצ־בעה נגדו.

משום כך היה צורך בחסינות מוחלטת, קיצונית, אף מעבר למה שמקובל בארצות תקינות. כך סברו חברי־הכנסת הראשונה. כך סברו אנשי חרות, ובראשם ד"ר יוחנן באדר, שמילאו תפקיד חשוב בעיצוב החסי־נות. כך חשבתי גם אני.

■ ■ ■

מובן שגם אז נשאלה השאלה: מה יקרה אם ינסה חבר־כנסת לנצל את החסינות למטרות נלוזות?

השילטון משחית, והשילטון המוחלט משחית באופן מוחלט. כך אמר הלורד אקטון, והוא ידע מה הוא אומר.

סכנה רבה היא לתת לאדם רגיל, בשר־ודם, חסי־נות מוחלטת מפני החוק. לא כל אדם מסוגל לעמוד בפני הפיתוי. האפשרות לגרום רע לזולת, מבלי להיות צפוי לכל עונש, היא פיתוי חמור לאנשים רבים. כאשר אפשרות זו מובטחת בחוק, מסוכן הפיתוי שיבעתיים.

איך, אם כן, ניתן היה למנוע סכנה זו?

מעצבי־החסינות בטחו אז, כך נדמה לי, בשני גור־מים:

ראשית, הרמה של חברי־הכנסת עצמם. בראש רוב המיפלגות עמדו אז אנשים דגולים, שאי־אפשר היה לחשוד בהם שינצלו את החסינות כדי להפיק רווח אישי, לבצע פשעים ולהעליל עלילות־סתם. על הבמה הצי־בורית הצטופפו עסקני העלייה השנייה והשלישית, רא־שי המחתרות, אנשים ששיעבדו את עצמם לאחריות מיפלגתית אינטנסיבית. אופיים, יותר מכל מחסום אחר, שימש ערובה נגד ניצול־לרעה.

שנית, היה ערך לקונסנזוס של חברי־הכנסת. הציבור רצה בחברי־כנסת נקיי־כפיים. לא היה כדאי לשום מיפ־לגה להשלים עם הימצאותו של בן־בליעל גלוי בשורו־תיה. אפשר היה לסמוך על ראשי המיפלגות וחבריהן, שיטילו משמעת על חבר שסרח.

הדבר ניתן היה להתבצע בשתי צורות מקבילות:

לגבי עבירות פליליות רגילות, ניתן היה להסיר את החסינות. הדבר נעשה כמה פעמים, כאשר הוחשד חבר־כנסת בהברחת־מטבע, מעשי־מירמה, קבלת־שוחד ועבי־רות־תנועה חמורות. בדרך כלל היו החשודים עצמם מצטרפים, לפחות כלפי חוץ, לדרישה להסיר את חסי־נותם.

המצב חמור יותר לגבי מעשים, שעליהם יש לח"כ חסינות מוחלטת, מפני שהם מבוצעים, כביכול, „תוך מילוי תפקידו כחבר־הכנסת". אי־אפשר להסיר חסי־נות זו בשום צורה שהיא.

מי שניסח סעיף זה — והוא הסעיף מס' 1 בחוק־החסינות — ידע שהוא רחב מאין כמוהו. אולם הוא היה בטוח שמרבית חברי־הכנסת, שהם אנשים הגונים, לא יתירו לשום ח"כ לנצל אותו בגלוי לרעה. ואכן, מילבד חריגות קטנות, שתוקנו מדי פעם, הספיק קונ־סנזוס זה כדי למנוע ניצול־לרעה חמור מדי.

בסך־הכל, היו על כן הנימוקים למען קיום החסי־נות המרחיקה־לכת חשובים יותר מאשר הנימוקים הנג־דיים. תמכתי בחסינות בלב שלם, גם בשנים שלפני כניסתי לכנסת, גם בעת כהונתי בה, גם לאחר מכן.

■ ■ ■

יש להודות שהמצב השתנה בשנים האחרונות באו־פן מהותי, והדבר מחייב מחשבה חדשה על נו־שא זה.

אפשר להגדיר את המצב בפשטות ברוטאלית: לכנסת־ישראל חדרו גאנגסטרים.

לא בהחבא נכנסו, אלא בגלוי. ולא בהחבא הם מנצ־לים את חסינות הכנסת למטרותיהם הפרטיות והאפלות, אלא בגלוי.

זוהי עובדה אחת, והיא ידועה לכל.

העובדה השנייה, הידועה פחות, היא זו:

מול הגאנגסטריזם הפרלמנטרי החדש הזה, עומדת הכנסת אין־אונים. כל מנגנון הבקרה־העצמית התמוטט. ראשי־הסיעות שוב אינם יכולים להשתלט על הגאנג־סטרים, אלא להיפך — הם מסייעים להם או שותקים

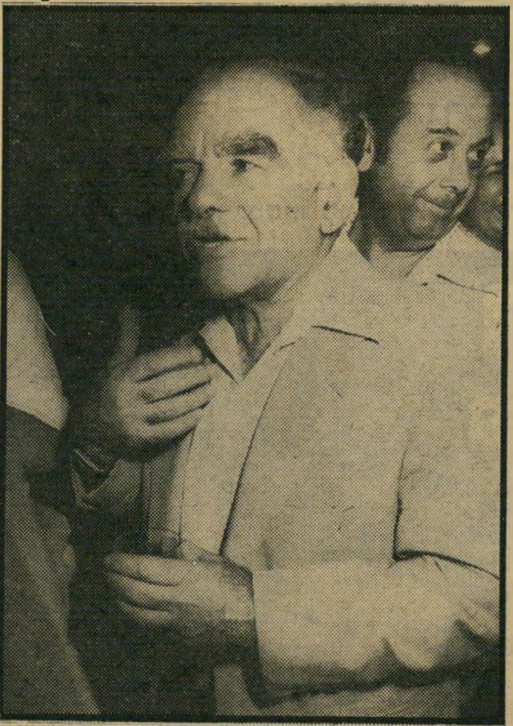

יו"ר הכנסת

מי? אני?

לנוכח מעשיהם, אם מתוך פחד, אם מתוך אדישות מוסרית.

שתי עובדות אלה משליכות אור חדש לגמרי על המוסד הקרוי חסינות.

■ ■ ■

העולם כולו הזדעזע כאשר נבחר לכנסת ישראל אדם המבוקש על־ידי המישטרה של מדינה נאורה, בקשר עם עבירות חמורות.

אותו חבר־כנסת הצהיר פומבית כי הוא מבקש להי־בחר, כדי למנוע את הסגרתו על־פי־חוק. הצהרה זו לא הזיקה לו. להיפך. המוני ישראל בחרו בו בהתלהבות, ואף נתנו לו מנדאט שני, כבאקשיש.

פרטי אותה פרשה עגומה ונאלחת ידועים עתה, ואין צורך להעלותם כאן.

מאז צץ שמו של אותו חבר־כנסת שוב ושוב, בהק־שרים שונים, המעידים עליו כי הכושי לא החליף את עורו, והנמר לא שינה את חברבורותיו.

פרשה זו, שדומני שאין לה אח ורע בשום פרלמנט של מדינה מתוקנת בעולם, אינה רעה רק כשלעצמה. היא רעה כפליים, מפני שזוהי מחלה מדבקת.

כאשר נפתח הפתח לפני ההפקרות, יכול להיכנס בעדו כל אדם בעל רמה (או חוסר־רמה) מוסרית מת־אימה. מה שמותר לאחד, מותר לשני. מה שהיה עוד אתמול בלתי־אפשרי ולא עלה כלל על הדעת, הפך עתה אפשרי, ועולה על דעתם של שני, ושלישי, ורביעי.

הסכר המוסרי בכנסת נפרץ — ומים מצחינים רבים חודרים עתה דרך הפירצה.

לא אזכיר כאן שמות, כי איני רוצה להעתיק את הוויכוח העקרוני לפסים אישיים מדי. כל קורא יכול להוסיף בעצמו את השמות הידועים לו, כאוות נפשו.

בשנה וחצי של קיום הכנסת הנוכחית רצופות תול־דותיה בסקנדלים. ח"כ אחד עומד למישפט כחשוד בקבלת־שוחד. חברי־כנסת אחרים הטמינו זה לזה מכ־שירים להאזנת־סתר, מעשה שהיה פלילי אילו מילאה הכנסת את חובתה וחוקקה את החוק הדרוש. ולאח־רונה פושטת התופעה של ח"כים המשתמשים בשיטות של העולם התחתון לקידום מטרותיהם הפרטיות, באמ־תלה של „מילחמה בפשע".

השמעת עלילות־זדון מצוצות מן האצבע, לקידום אינטרסים פרטיים, תוך התחבאות מאחרי החסינות המוחלטת, הפכה שיטה מקובלת.

גרוע עוד יותר, יש חברי־כנסת המנצלים עתה בגלוי את מעמדם כדי לצבור רווחים, על־ידי גביית סכומי־עתק עבור שרותים שהם, במיקרה הטוב ביותר, בגדר „לוביאינג" (בארצות־הברית זה אסור), ובמיקרה הרע ביותר, בגדר סחטנות וקבלת־שוחד.

■ ■ ■

כל זה לא היה אפשרי, לולא עמדו רוב חברי־הכנסת, שהם אנשים הגונים, חסרי־ישע מול תו־פעות אלה.

האחריות הכבדה ביותר רובצת על אדם, שבחירתו לתפקיד יו"ר הכנסת עוררה מלכתחילה ספקות חמו־רים. שום דבר בעברו של יצחק שמיר (איש־ביצוע של לח"י, איש־ביצוע של המוסד) לא הכשיר אותו לתפ־קיד זה, שבו כיהנו פעם אישים כמו יוסף שפרינצק וקדיש לוז.

ליו"ר הכנסת יש מעמד מייוחד לגבי סוגיה זו. על־פי תקנון הכנסת, הוא המופקד על „שמירת כבוד הכנסת". הוא החייב, על־פי התקנון, לפסול שאילתות הכוללות האשמות נגד בני־אדם, כדי למנוע ניצול־לרעה של החסינות למען הפצת עלילות. הוא האחראי גם להפסקת נאומו של ח"כ, המנסה להשמיע השמצות אישיות כלפי אזרחים מעל דוכן־הנואמים של המלאה, שוב כדי למנוע את ניצול החסינות.

אולם מאז בחירת הכנסת התשיעית ובחירתו שלו כיושב־ראש, לא עשה יצחק שמיר דבר וחצי דבר כדי למנוע את התפשטות הגאנגסטריזם הגלוי בכנסת שלו. כאשר פניתי אליו במיקרה מסויים, הודיע לי, „מבלי להתייחס לעניין עצמו", כי „אינו מוסמך להתערב בעניינים כגון דא".

אילו היה היו"ר הנכבד טורח לקרוא את תקנון הכנסת, היה מגלה כבר בעמוד הראשון, בסעיף 5, כי „יושב־ראש הכנסת ינהל את ענייני הכנסת, ייצג אותה כלפי חוץ, ישמור על כבודה..." משמע, לא זה בילבד שהוא „מוסמך", אלא שהוא גם חייב „להת־ערב בעניינים כגון דא".

■ ■ ■

כראשי עיר כן יושביה, וכיו"ר הכנסת כן חבריה. אין הם רוצים להתמודד עם הנגע שפשט בקירבם. הם מוכנים לעמוד מן הצד ולהסתכל — אולי בהנאה, אולי בקינאה, אולי בהסתייגות אילמת — במעשיהם של עמיתיהם המופקרים.

אולי יש ביניהם אחדים, ואולי יותר מאחדים, האומ־רים לעצמם בסתר־ליבם: „הבה נראה מה ייצא מזה. אם הם יצליחו ויקבעו נורמה כללית של הפקרות, אולי נוכל גם אנחנו ליהנות מן ההפקר..."

■ ■ ■

איני בא ברגע זה להציע פיתרון לבעייה.

החסינות חשובה מדי, מכדי שנבטל אותה במחי־יד. הכנסת מלאה מים מלוכלכים, אך אסור לשפוך את התינוק יחד עימם.

אני בא להצביע על בעייה.

הכל יודעים שהיא קיימת, ושהיא חמורה מאין כמוה. היא מאיימת על עצם קיומו של הפרלמנט היש־ראלי כמוסד יעיל ומכובד, שהאזרחים מוכנים לראות בו סמל לדמוקרטיה ודוגמה לכלל.

המצב הנוכחי הוא בלתי־נסבל. אנשים בעלי רמה מוסרית ואינטלקטואלית חייבים להתמודד עימה, ולגבש גישה חדשה לעיקרון החסינות.

אורי אבנרי

אתה עשוי להיות מיליונר

1.000.000

כשתרכוש דירה באחד ממשרדי המכירות של דירות גינדי

אברהם גינדי

הקניה הטובה ביותר 1978

אתה עשוי לזכות בסך של 1.000.000 ל״י (מליון ל״י) במזומן

בין*300 רוכשי דירות החל מתאריך 19.5.1978 תערך הגרלה, בה יזכה אחד הרוכשים בסך של 1,000,000 ל״י (מליון לירות) במזומן.

ההגרלה תיערך בנוכחות ● נציג המכון למסחר הוגן ● עו״ד ונוטריון ● רואה חשבון החברה ● נציג מודיעין אזרחי

רמת-כוכב

פרוייקט יוקרתי בראשון-לציון

אזור מגורים אקסקלוסיבי על גבעה

דירות בנות 3½-4 חדרים ודירות גג

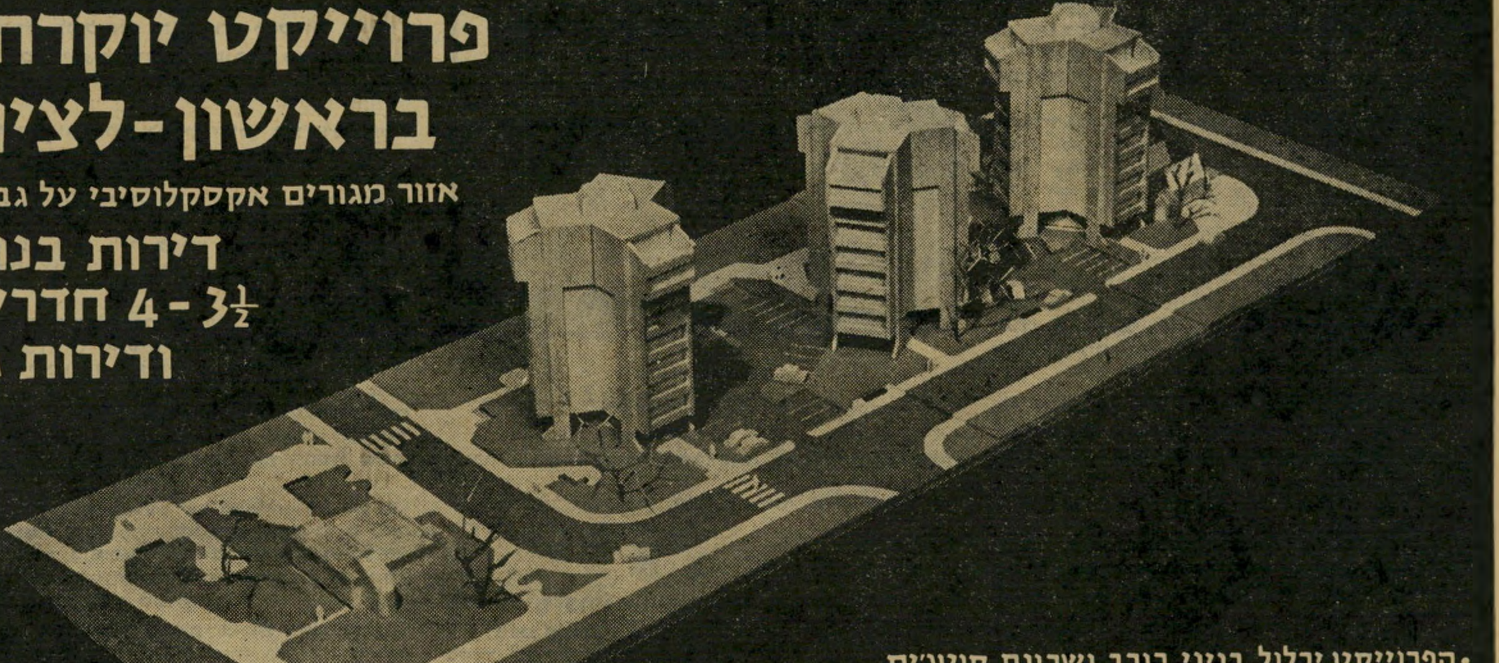

דגם מבני כוכב ברמת-כוכב

- הפרוייקט יכלול בניני כוכב ושכונת קוטג׳ים
- פיתוח סביבתי ע״י אדריכלי צמרת הכולל: גני נוי, מדשאות, מרכז מסחרי מקומי ומתקני משחקים לילדים.
- כל בנין בעל תכנון ארכיטקטוני מרשים הכולל: חדר ארונות, שני חדרי רחצה, מטבח מפואר, חרסינה פרחונית במטבח ועוד.
- לובי מפואר, חדר תרבות הכולל שולחן פינג-פונג ועוד.
- תנאי רכישה נוחים ל-24 חודשים + משכנתא לא צמודה.

משרדי מכירות: **ראשון־לציון** משרד המכירות הראשי רח׳ הרצל 62 (ליד התחנה המרכזית ותחנת סונול) חניה פרטית למבקרים במשרד. • **פתח־תקוה** רח׳ חיים עוזר 28 (מול העיריה) • **רמת חשרון** רח׳ סוקולוב (יפתח בקרוב) •

* תום המבצע לאחר מכירת הדירה ה 300

צעיר מנהריה ששוחרר משירות מילואים בצה"ל, נתקע ברודזיה וגוייס לצבא הלבן

שכיר־חרב ישראלי ברודזיה

אם עורך לבן, גופף חסון וניחנת ברוח הרפתקנית — אתה עשוי להשתכר 1500 דולר בחודש, לקבל בית נאה למגורים ושני כלי־רכב צמודים לשירותך. כישורים מיוחדים אינם נדרשים מלבד, אולי, אחד: מצפון גמיש, שאינו מייסר את בעליו, גם אם הוא עוסק לפרנסתו בקטל של לוחמי־חרות שחורים באפריקה.

את זאת גילה באחרונה ישראלי צעיר מנהריה בשם עמוס לביא, שהיה מיושבי־הקבע של בתי־הקפה בעיר החוף הצפונית.

חבריו של לביא, שהסבו השבוע לשולחן באחד מבתי־הקפה הגדושים בחיילי האו"ם, שרבים כמותם בנהריה, חייכו כשנתבקשו לתארו. „שובר לבבות מיקצועי," אמר עליו אחד מהם. „הוא השאיר כאן הרבה אהבות ופרח לו לאפריקה."

„היו לו תמיד קוצים בישבן," הוסיף אחר, „שלא נתנו לו לשבת במנוחה. מפעם לפעם היה אורז את חפציו ונוסע לאירופה. שם היה מבלה, עובד קצת, צובר כסף וחוזר."

„הוא מעולם לא התמיד," סיכם מישהו מיושבי הקפה, „לא בעבודה, לא במגורים ולא באהבה. נע ונד. היום פה ומחר שם. למה? ככה. את הסיבה האמיתית אין איש יודע."

סיורי־יום ומארבי־לילה

עד אפריקה דווקא לא חשב לביא ברצינות, עד שהחל לקבל מיכתבים מחברו הקרוב, אריה חזן, שהתיישב בה, או, ליתר דיוק, התנחל בה. חזן, לשעבר קיבוצניק מכברי שבגליל, הפך לחוואי ברודזיה והחל להפגיז את חבריו בשבחיה של הארץ, שבה רודה המיעוט הלבן ברוב השחור.

סיפר שמואל, אחיו של עמוס לביא: „אחי היה כבר בכל אירופה עד שאחזה בו ההתלהבות מאפריקה. לפני חמישה חודשים קם ונסע לשם. ובאמת, מה רע לו שם? יש לו הרבה כסף ותנאים טובים. אולי גם אני אסע לשם בקרוב."

זמן מה אחרי שהגיע עמוס לרודזיה והחל לעבוד באחת החוות, פרץ סיכסוך בינו לבין הבוס במקום. עמוס, כהרגלו, ארז את חפציו ושם פעמיו לדרום־אפריקה השכנה. „רצינו לנסוע לדרום־אפריקה בטרמפים," כתב באחד ממיכתביו לישראל, „וכשהגענו לפורט־ויקטוריה, כ־300 ק"מ מסולסבורי, התברר לנו שנעלם תיק הצד שהיה לנו, עם הפספורטים שלנו, עם כרטיסי הטיסה שלי והכסף. חזרנו לסולסבורי ובאותו לילה הרימו לי את כל הבגדים מהאכסניה ואני כעת פה עם ג'ינס אחד וחולצה אחת — זה הכל. והאמינו לי, לא נעים אבל נתגבר."

וכדי להתגבר על צרותיו — פנה לביא אל לישכת־הגיוס הרודזית לצבא־השכירים והציע את עצמו. עברו הצבאי של המועמד, או היותו בעל דרכון ישראלי, לא עניינו איש בלישכת־הגיוס. הם התעניינו רק בבריאותו. צבע עורו — לבן, כמובן — היה מספיק כדי לשמש כרטיס־כניסה מכובד לצבא שכירי־החרב של רודזיה.

לביא חתם על חוזה לשירות של ששה חודשים בצבא השכירים. משכורתו — 1500 דולר, או כ־30 אלף לירות ישראליות — גדולה פי 50 (חמישים!) משכרו הממוצע של חייל שחור באותו הצבא.

אחרי שלבש את מדי רודזיה נשלח עמוס לביא לאיזור וודסה, המרוחק כ־200 ק"מ מסולסבורי הבירה. הוא מונה ל„קצין ביטחון אזורי" והופקד על קבוצה של 31 שחורים, שנועדו לעבור אימונים ולהיות חייליו.

„קיבלתי בית יפה, שני לנדרוברים, שאחד מהם משוריין, וזהו. התחלתי בג'וב החדש." כך כתב עמוס באחד ממיכתביו, שהגיע לנהריה. „ביום סיורים ובלילה מארבים לטירוריסטים וגנבי־בקר, ואני די מבסוט מהג'וב ומדי פעם מוציא את החיילים (כולם שחורים) לשיעורי מד"ס ומטווחיירי, כי הם חיילים לא הכי טובים."

עמוס לביא בנהריה
— עם ג'ינס אחד

על עברו של עמוס לביא בישראל סיפרו חבריו ומכריו, אחרי שהתבשרו כי הפך מפקד בצבא של שכירי־חרב ברודזיה. לדבריהם שירת תחילה בצנחנים, עזב אותם וסיים את שירותו הסדיר בצה"ל כנהג. צרותיו החלו דווקא במילואים.

מעיד על כך שלמה פוקס, ששירת עימו באותו הבסיס: „אני זוכר שפעם הוא רדף אחרי מפקד המחלקה כשגרזן בידו. ניצלתי אז קשרים שהיו לי ולכן קיבל רק 35 ימי מאסר. אחרי מילחמת ההתשה סירב עמוס לשרת ברמת־הגולן וחיפש דרך להיות קרוב לבית, אך לא נתנו לו את שביקש. יום אחד בלע כדורי ואליום, ניכנס לשדה מוקשים ושם התעלף. לבסוף חולץ ואושפז בבית־חולים. כשיצא משם שוחרר משירות במילואים."

אך לא כצה"ל צבא השכירים של רודזיה. צבא זה אינו מקפיד על רמת מפקדיו, העיקר שיהיו מוכנים לעשות את העבודה השחורה — לקטול שחורים לפי הצורך.

וכיצד ישתלב הישראלי מנהריה במשימות אלה? לחבריו של לביא אין ספק: הוא לא ישתלב. הוא ינסה לטעום קצת את טעם החיים של שכיר־חרב, עד שימאס לו ויחזור לנהריה, כמובן. אז יתמקם באחד מבתי־הקפה ויספר על הרפתקאותיו במעבי הג'ונגלים של אפריקה.

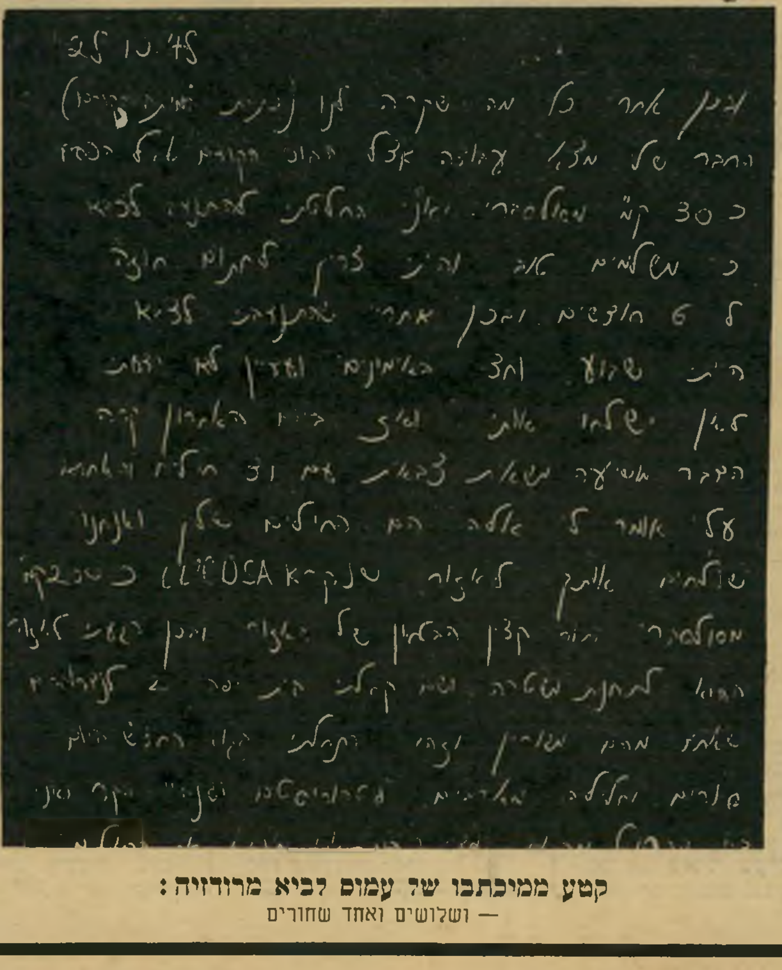

קטע ממיכתבו של עמוס לביא מרודזיה:
— ושלושים ואחד שחורים

מרוע קורקע הטייס עזר וייצמן?

ומדוע לוקחת שולמית אלוני טרמפיסטיות?

■ במיזנון הכנסת התיישב שר־הביטחון **עזר וייצמן** עם כמה עיתונאים, ועד מהרה נשמעו רעמי צחוק מהשולחן. היה זה כאשר עזר, שהיה מפקד חיל־האוויר, סיפר כי קירקעו אותו ושללו ממנו את רשיון הטיס: „המחשב זה מין אידיוט. שכחתי ללכת לבדיקה רפואית, אז באופן אוטומטי הוא פלט את הכרטיס שלי וקירקע אותי.”

■ בעיקבות הסיפור על הקירקוע נזכר עזר בסיפור מהצבא הבריטי, שבו שרת. „לצבא הבריטי הכניסו מחשב ואחד הרס”רים ביקש לראות איך הוא עובד. לקחו אותו למחשב ואמרו לו, שהוא יכול לשאול אותו שאלות. הרס”ר עב השפם שאל את המחשב: ׳האם היחידה שלי תנצח בתרגיל הקרוב?׳ ׳כן!׳ ענה המחשב. הרס”ר התרגז, חבט במחשב ואמר לו: ׳כן מה?׳ ׳כן אדוני!׳ השיב המחשב.”

■ באותה שיחה סיפר וייצמן עד כמה אין הוא אוהב את שומרי הראש המלווים אותו. „אני מת לברוח מהם. איך אפשר לחיות עם אנשים שמסתובבים כל הזמן כאילו הם חולים באוזניים, עם המכשיר של החרשים, ומדברים כל הזמן לשרוול שלהם?”

■ על חוויות טיסות שלו בהליקופטרים, עוד לפני שקירקעו אותו, סיפר וייצמן: „תמיד כשאני עולה על הליקופטר, קורה דבר שאני לא יודע אם לכעוס עליו או לשמוח בגללו. הקשר מתקלקל. מצד אחד מרגיז אותי שהקשר בהליקופטר של חיל־האוויר מתקלקל. אבל מהצד השני אני מבסוט: אף אחד לא יכול לבלבל לי את המוח ויש לי שקט.”

■ וייצמן הסתובב במיזנון הכנסת וחיפש טרמפ לפקידה שלו, חיילת תיננית בשם **ליוויה**, שהיתה צריכה להגיע לתל־אביב. לבסוף הוא מצא את ח”כ **שולמית** („שולה”) **אלוני**. „את הרי נגד זה שיאנסו חיילות בצבא, אז קחי אותה טרמפ. לא יקרה לך שום דבר בדרך איתה, היא בחורה פרוונטטיבית,” הוא אמר לאלוני שהסמיקה מאוזן לאוזן. אולם ליוויה גילתה תושיה ומצאה בעצמה טרמפ, דווקא אצל בעלה של שולה, **ראובן אלוני**, שהיה באותו הזמן בכנסת.

■ כאשר קם וייצמן מהשולחן שלידו ישבו עיתונאים, מיהר לתפוס את הכסא שלו, יושב־ראש מיפלגת העבודה ח”כ **שימעון פרס**. „תפסת את הכסא של שר־הביטחון,” העיר לו אחד העיתונאים. „ביני לבין עזר אף פעם לא היתה תחרות על כסאות,” השיב פרס.

■ מצב־רוחו של פרס היה מרומם. הוא ניסה לשכנע חברי־כנסת מהליכוד, שישבו גם הם ליד השולחן, כי ממשלת הליכוד היא אסון למדינה, והגדיר אותה בשם „טימטום”.

■ פרס החל למנות את סגולות אנשי המערך לעומת סגולות אנשי הליכוד: „כש**גולדה מאיר** ביקרה בארצות־הברית היו מקבלים אותה כמו אלוהים ועשרות אלפים באו לשמוע אותה. כש**אבא אבן** נואם בארצות־הברית, אין מקום באולם.” באותו הרגע נכנס ח”כ אבן למיזנון ואחד העיתונאים הציע לקרוא לו לשולחן ולשאול אותו אם אומנם יש לו הצלחה בארצות־הברית. כששמע זאת כתב ידיעות אחרונות **אבנר תבורי** הוא קפץ: „אל תקראו לו, זה עוד יעלה לנו 2000 דולר.”

■ שימעון פרס התפוצץ ממש מצחוק כאשר מנהל מחלקת התוכניות בטלוויזיה **מרדכי** („מוטי”) **קירשנבאום** אמר לו: „המערך הוא החטא, והליכוד — עונשו.”

■ אחד מחברי־הכנסת של הליכוד ניסה לשכנע את פרס כי אם היה המערך בשילטון ופרס ראש־הממשלה, היה **אנוואר אל־סאדאת** מנסה לעקוף את פרס ולהיפגש עם אחרים, כפי שעקף את בגין ונפגש עם פרס. „הוא היה נפגש עם **מאיר פעיל**,” אמר אותו חבר־כנסת. „נכון,” השיב לו פרס, „אבל רק פעם אחת. פעיל היה צועק עליו וסאדאת לא היה נפגש איתו בשנית.” „אז הוא היה נפגש עם **אריה** („לובה”) **אליאב**,” המשיך אותו חבר־כנסת. „נכון. אבל רק פעם אחת. לובה היה מחבק אותו כל הזמן, וזה היה נמאס על סאדאת.” „אז הוא היה נפגש עם **יוסי שריד**,” המשיך אותו ח”כ. „נכון,” השיב פרס. „אבל גם איתו רק פעם אחת. הכל היה מודלף מייד לעיתון וסאדאת לא היה מוכן להיפגש פעם נוספת.”

■ כשנערך דיון במיזנון על השאלה מדוע ביטל סגן ראש־הממשלה **ייגאל ידין** את השידור בצבע של קבלת הפרס באוסלו, העלה שר־הדתות **אהרון אבו־חצירא** את האפשרות, כי ידין הוא עיוור צבעים, ולכן לא היה משנה לו אם השידור יהיה בצבע או בשחור־לבן. השר שהתכוון לומר בדיחה נדהם לשמוע כי ידין הוא באמת עיוור צבעים.

■ בעת הלווייה של גולדה מאיר נסעו המכובדים באוטובוסים ממישכן הכנסת להר הרצל. על כל אוטובוס היה שלט שעליו צויין למי הוא מיועד. השלט „הממשלה” על האוטובוס שהסיע את חברי הממשלה נפל, וח”כ הליכוד **הלל זיידל** הבחין בכך ואמר לראש־הממשלה לשעבר, ח”כ **יצחק רבין**: „יצחק, הממשלה נפלה.” רבין הזדקף ואמר לזיידל: „מה, באמת? מתי?” ואז הראה לו זיידל את השלט שנפל.

■ אחרי שנטמנה גוויתה של גולדה מאיר, עברו האישים ליד הקבר ושמו עליו אבנים קטנות, לפי המסורת. רק מי שהיה שר־העבודה בממ־

מוגי דיין

חתול לונדוני השייך לדוריס גש זכה בפירסום נרחב בעיתון רב התפוצה „דיילי מירור” כאשר הגברת גש ביקשה כי יקחו אותו ממנה. מוגי דיין הוא לדברי בעלת־הבית שלו, חתול שוחר קרבות, „כמו משה דיין הישראלי. הוא מאד קשה עם חיות קטנות ממנו, אבל אוהב אנשים ודי בסדר עם כלבים.” דיין איבד את העין שלו בקרב, וגש החליטה כי היא אינה מסוגלת להחזיק בו יותר. „אני צריכה למסור אותו לפני שהוא יגרום אסון של ממש.” אולם דוריס גש אינה מוכנה למסור את החתול עם הרטיה שלה לסתם מישפחה, „רק לבית טוב.”

שלמה להט

השתתף בפתיחת תערוכת קריקטורות של ציירים אוסטרים שנערכה בתל־אביב. באותה הזדמנות פגש צ׳יצ׳ את מפקד נפת יפו במישטרת ישראל, אברהם קונפורט, שנתן לו מתנה: סידרת תמונות של צ׳יצ׳ באיצטדיון הכדורגל בבלומפילד, שצולמו במצלמות נסתרות של בלשי המישטרה. צ׳יצ׳ היה בבלומפילד, כדי לצפות במישחק הכדורגל, והבלשים, כדי לתפוס עבריינים. אולם משום שלא הצליחו לתפוס עבריינים צילמו את צ׳יצ׳. שבוע אחר־כך אומנם ערכה מישטרת יפו פשיטה על בלומפילד והצליחה ללכוד 15 חשודים בספסרות ובסחר בכרטיסים מזוייפים.

אנשים

שלת גולדה, **משה ברעם,** שם על הקבר חול, ואילו מי שהיה שר־התיירות בממשל־תה, **משה קול,** זרק את ה־אבן שלו בחוזקה על הקבר.

■ בקבלת־פנים חגיגית שערך נשיא־המדינה **יצחק נבון** לעשרות האישים שהגי־עו לישראל, כדי לכבד את זיכרה של גולדה מאיר, פנה ח"כ המפד"ל **אברהם מלמד** אל נבון ואמר לו: „אדוני ה־נשיא, האם כבר קיבלת את התפטרות העם?"

■ למלמד, שחזר לפני שבועיים מברית־המועצות, יש עוד סיפור מאותו מסע מלא אנקדוטות. „לפני שיצאנו מה־ארץ הזהירו אותנו, שלא ניפול בפח של סוכנות רוסיות יפה־פיות. כל הסיור חיפשתי את הסוכנת היפהפיה שלי, אבל היא לא באה. היא הגיעה רק לבית־הכנסת בלנינגראד. שם נקראתי לתורה והפטרת הש־בוע היתה, כמובן, „והמלך דויד זקן בא בימים ויכסוהו בבג־דים ולא יחם לו. ויאמרו לו עבדיו, יבקשו לאדוני המלך נערה בתולה ועמדה לפני ה־מלך ותהי לו סוכנת ושכבה בחיקך'."

■ אגב מלמד הבטיח לח"כ **יוסי שריד,** שהיה גם הוא במישלחת, לשלוח מחאה חריפה לביטאון המיפלגה הקומו־ניסטית הרוסית פראבדה. „במשך ארבעה ימים שלמים לא הזכירו בפראבדה את שמו של שריד, והוא לא רגיל לזה," הסביר מלמד.

■ סיעת המערך בכנסת ערכה מסיבה במישכן הכנסת לכבוד האורחים מחוץ־לארץ, שהגיעו ללוויית גולדה מאיר. במסיבה השתתפו מלבד האור־חים גם חברי־כנסת של המע־רך, עוזרים ומזכירות, סך־הכל כ־80 איש. כשהגיע החשבון מהנהלת הילטון, המפעילה את מיזנון הכנסת, לא יכול היה שמעון פרס שלא להביע את זעמו. הילטון חייב את קופת המערך ב־275 לירות לכל מנה, כך שהמסיבה עלתה למערך, אשר בקושי מצליח לשלם את משכורות עובדיו בסוף החו־דש, כ־35 אלף לירות.

■ באותה מסיבה תיאר מי שהיה ראש ממשלת בריטניה, **הארולד וילסון,** פגישה ש־היתה לו לפני שנים אחדות עם עולות חדשות מרוסיה, ש־הגיעו לישראל. „מאד התר־גשתי," סיפר וילסון „לא כל־כך מהעובדה שהן עולות חד־שות, למען עלייתן פעלתי הר־בה, אלא בגלל העובדה שהן היו כל־כך צעירות ויפות."

■ גם למי שהיה שופט על־יון בארצות־הברית ושגריר ארצות־הברית לאומות־המאוח־דות, **ארתור גולדברג,** היה סיפור באותו הערב. הוא תיאר כיצד הפגישה אותו גולדה מאיר עם אשתו וערכה ביני־הם את השידוך. גולדברג היה חבר בתנועת־נוער עם גולדה עוד כשהיתה במילווקי.

אפריים קישון זכה בהפתעה נעימה, כאשר בא לפתיחת תערוכת הקריטוריסטים האוסטרית שהיתה בתל־אביב. הוא הוצג על־ידי נספחת התרבות בשגרירות אוסטריה ברברה טאופר, בפני אחד מציירי הקריקטורות הטובים באוסטריה, רודולפו אונגרר. לטאופר נגרמה הפתעה כאשר התברר לה כי קישון ואונגרר הם ידידים ותיקים. אונגרר מאייר את ספריו של קישון

■ באותה ארוחה, שמתוכה בקעו רעמי צחוק, סקר שימ־עון פרס את המערך המיפלגתי בישראל. כאשר הגיע בסקי־רתו אל ח"כ הלל זיידל, מח־טיבת אחדות, שהוא חבר־ה־כנסת היחיד בחטיבה שלו, אמר: „ההסבר היחיד לכך ש־זיידל עוד לא התפלג הוא ביולוגי."

■ מה דעתו של מי שהיה שר־החוץ האמריקאי, **הנרי קיסינג'ר,** על המו"מ עם מצ־ריים ועל יחסי ישראל אר־צות־הברית: „הסכם השלום בוודאי ייחתם, ולו בגלל סיבה אחת. ישראל ממש מתחננת בפני ארצות־הברית שתאנוס אותה. תראו לי מישהו שכאשר בחורה מתחננת בפניו שיאנוס אותה, אינו עושה זאת?"

■ ריב דברים היה בשבוע שעבר בכנסת בין ח"כ הליכוד **חיים קאופמן** לבין ח"כ ש"י **מרדכי וירשובסקי.** קאופ־מן פסל את אחת ההצעות ל־סדר היום שהגיש וירשובסקי, ואמר לו: „ההצעה לא רצי־נית." „שום הצעה שאני מגיש היא לא רצינית בעיניך, ענה לו וירשובסקי, „אפילו אם אני אגיש הצעה שלגו זה המישחק הכי טוב בעולם, אתה תגיד שהיא לא רצינית." כידוע, קאופמן הוא יבואן הלגו ליש־ראל. „אם תהיה בקואליציה, כל הצעה שלך תהיה רצינית." סיכם קאופמן את השיחה ביי־ניהם.

■ אגב, וירשובסקי טען בפני חבריו למיפלגה, כי „א־סור להכות את הממשלה מתחת לחגורה." כשנתקל במבטי תמיהה הוסיף: „אין מה לה־כות שם."

■ בעת הדיון הסוער ב־כנסת, על חוק גיוס הבנות לצה"ל, הביע קאופמן את דע־תו על השאלה ואמר: „המקום היחידי אליו צריכות נשים להיות מגוייסות זה המיטבח."

■ ח"כ **מנחם סבידור,** שהיה הנואם המרכזי מטעם הליכוד בנושא גיוס הבנות, הצליח להרגיז את חברי־הכנ־סת של המערך. ח"כ **עמוס הדר** קרא לסבידור קריאת ביניים: „שתיים שלוש שי־חות בינך לבין ח"כ **פסח גרופר** והקואליציה נופלת, אז תמשיך עם זה."

■ צלם לישכת העיתונות הממשלתית **משה מילנר,** שנסע עם המישלחת לאוסלו נתקע למצב מביך עם צלם המישלחת המצרית. השניים סולקו מהארמון, שבו קיבל בגין את הפרס, יום לפני הטכס, בעת החזרה שנערכה שם. הם יצאו לקור העז, כ־10 מעלות מתחת לאפס. שום מונית לא נראתה בסביבה, והם החלו ללכת ברגל. מילנר היה לבוש במעיל חם, אולם הצלם המצרי רק בחולצה וחליפה. נכמרו רחמיו של מילנר על עמיתו, והוא הציע לו את מחצית המעיל. כך יכלו לראות את הצלמים הישראלי והמצרי כשהם צועדים חבוקים, עטופים באותו המעיל, לאורך רחובותיה של אוסלו.

■ סוכן־הנסיעות הישראלי **מייק סטולוביצקי,** החי בארצות־הברית מאז שנשא אשה אמריקאית, הצליח להוסיף עוד מיקצוע לרשימת המיקצועות שבהם עסק בחייו: מיילד. מייק עלה בלוד על מטוס אייר־פראנס, שהיה בדרכו מהמיזרח־הרחוק לפאריס. במטוס היו כ־400 נוסעים. אבל דווקא האשה שלידו היתה פליטה ויאט־נאמית, בחודש השביעי להריונה. בהיות המטוס מעל לים, בדרך לאיטליה, אחזו אותה צירי־לידה. מייק הזעיק מייד את הצוות, שהצליח לאתר רופא בין נוסעי המטוס. הרופא יילד את האשה, כשמייק עוזר לידו. אחר־כך ערך מגבית בין נוסעי המטוס, ואסף עבור האם־הפליטה קרוב לאלף דולאר.

■ אגב, אם יבקר השחקן **קרול** („ארצ'י באנקר") **או'קונר,** כוכב הסידרה הכל נשאר במישפחה, בישראל, יהיה זה בזכותו ובאירוחו של מייק סטולוביצקי ולא, כפי שפורסם בטעות בשבוע שעבר, בזכותו של **אפרים** („פרויקה") **פורן,** מזכירו הצבאי של ראש־הממשלה. פורן אומנם היה עד לעיסקה שנעשתה בין השניים, אבל הדבר אירע בעת שמייק ופרויקה ישבו במיסעדה בלוס־אנג'לס, ואו'קונור ניגש אליהם. אז עלה הרעיון לערוך לו ביקור בישראל בחודש מארס הקרוב. או'קונר ביקש לדעת מה מידת הפופולריות שלו בארץ, וסטולוביצקי הבטיח לו: „אם תגיע רשימה לכנסת — אני אהיה המיספר שניים שלך. על פי הפופולריות שלך — אין ספק ששנינו ניבחר."

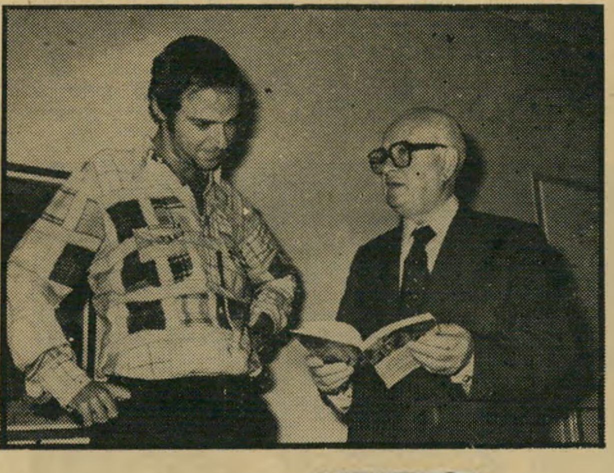

אילן גולדהירש הוא מלבד היותו פיזמונאי וכותב שירים ידוע, גם עובד אגף מס ההכנסה במישרד האוצר. גולדהירש המתלוצץ על כך, שהוא הפזמונאי היחידי שמוכרח לשלם מס אמת, הוציא בשבוע שעבר ספר פיזמונים בשם „פיתאום נפל עלי אביב." הוא החליט לשלב את שני עיסוקיו, או כפי שהוא קורה להם: „שתי אהבותיו," והעניק בטכס שנערך בלישכת שר האוצר את סיפרו לשימחה ארליך.

שלמה הילל השתתף בכנס חזית הסירוב, מתנגדי הסכם השלום עם מצריים, שנערך בכפר המכביה. את הכנס יזם ח"כ יגאל הורביץ, מי שעזב את הממשלה ביגלל התנגדותו לחוזה השלום. כאשר נאמו הלל והורביץ, קראו לעברם מהקהל ושאלו את הילל, מדוע אין הוא עוזב את מיפלגתו ומצטרף להורביץ, ואת הורביץ, מדוע אין פלג לעם בראשו הוא עומד, עוזב את הליכוד ומקים מיפלגה רחבה. שניהם השיבו בגימגום כי „השעה עדיין לא כשרה לכך."

אנשים

העיתונאית שהיתה בחברת הלורד הפסידה סקופ והשחקן ניתקע לפח של זבל

■ העיתונאית **עדה הוז**, שמילאה את מקומו של דובר מיפלגת העבודה שנסע לחו"ל, מתוסכלת על הסקופ העיתונאי הגדול שהחמיצה בשבוע שעבר. לורד **ג'וזף כגן**, המבוקש עתה בבריטניה בשל עבירות מטבע, הוא ידידו של סיר **הרולד וילסון**, מי שהיה ראש ממשלת בריטניה. וילסון, שהוזמן לארוחת־ערב שערכה סיעת המערך בכנסת לכל הנציגים של המיפלגות הסוציאליסטיות שהגיעו ללוויה של גולדה, ביקש שיזמינו לארוחה גם את הלורד כגן, השוהה באחרונה בישראל ונראה רבות במחיצת ידידו הטוב, חבר־הכנסת **מנחם סבידור** ואומנם הלורד הגיע לארוחה, בחברת מזכירתו **אנג'לה רדפורד**, היישר מקבלת הפנים במישכן הנשיא **יצחק נבון**. אחרי הארוחה נסעה עדה עם הלורד ועם מזכירתו במונית למלון דיפלומט. שבו התאכסנו השלושה. הלורד היה חביב ושוחח עם עדה על בעיות שברומו של עולם. רק בבוקר, כשקראה העיתונאית את היומונים, שבהם פורסמה בקשת ההסגרה, הבינה כי החמיצה את ההזדמנות לראיין את הלורד המבוקש.

■ בתוכנית חדשה בגלי צה"ל, בשם מסיבה מוסיקלית, המוקלטת כמופע פומבי, השתתפה כאורחת ראשונה המנצחת הישראלית **דליה אטלס**, שזכתה לא מזמן בתחרות מנצחים בברזיל. דליה סיפרה שהיתה האשה המנצחת היחידה בתחרות והרגישה עצמה מפונקת בשל כך. לכן הופתעה כאשר הופיע מאמר של מבקר מוסיקה ידוע בברזיל שכתב: „מיקצוע הניצוח הוא מיקצוע גברי. אשה כמו אטלס צריכה לעמוד על המירפסת, כדי שינגנו לה סרנדות. אשה לא נועדה להנעים זמירות לאחרים. היא צריכה שינעימו לה זמירות. אשה כאטלס צריכה לנצח על מקהלה של מלאכים." דליה גילתה כי השתדלה לראות במאמר זה מחמאה, אך כאשר הגיע המבקר לקונצרט בניצוחה, היפנתה לו את גבה בלבד.

■ באותו שידור נזכרה דליה בפגישתה עם **גולדה מאיר**. בשנת 63' זכתה המנצחת בשלוש תחרויות ובהכרה בינלאומית. רק בארץ לא התייחסו אליה ברצינות באותה עת. בשנת 65' הגיעה הזמנה מממשלת גרמניה למישרד־החוץ שנועדה להבטיח את השתתפותה של המנצחת הישראלית בשבוע המוסיקה שנערך אז בשטוטגארט. באופן עקרוני לא רצתה דליה לנסוע לגרמניה, ואז פנתה אליה גולדה מאיר והזמינה אותה לפגישה, שהתקיימה בבית־החולים שבו שהתה גולדה לצורך בדיקות. שרת החוץ ביקשה מדליה שתיאות להשתתף באירוע ואמרה: „את יודעת שבארץ קשה לך להצליח, לכן תהיה הנסיעה קרש־קפיצה שיאפשר לך לקבל פה את מה שאת רוצה." דליה השיבה אז, שהיא מעדיפה בכל זאת להמתין עד שהתיזמורת הפילהרמונית תזמין אותה. ואכן, כעבור 6 שנים הוזמנה דליה להופיע עם התיזמורת, ובתום ההופעה מצאה בחדר־ההלבשה שלה זר פרחים גדול שנשלח על־ידי גולדה.

■ בראיון־הרדיו שאלות אישיות, שעורך **יעקוב** („יענקלה") **אגמון**, סיפר הבמאי הצעיר **אבי נשר** על דרך עבודתו עם שחקנים. הוא בונה שחקנים ישראליים על־פי דמויות של שחקנים אמריקאיים, ומקרין לפניהם סרטים שבהם מככבים האמריקאים. השחקן **מאיר סוויסה**, למשל, שתפקידו להיות **וודי אלן** הישראלי, חזה בסרטיו, כדי לתפוס את הפרינציפ. אחרי הקרנת הסרטים עורך אבי תרגילי־מישחק לשחקן על מה שראה בסרט. כאשר איננו מביים סרטים, כותב נשר ספרים על הקולנוע.

■ בתפקידו בהצגת סוף־מישחק בקרית־גת חייב השחקן־בדרן **דורי בן־זאב** להיכנס לתוך פח־זבל, העומד על הבמה. לפני שבוע, באחת ההצגות, נכנס דורי לפח ולא יכול היה לצאת ממנו. רק אחרי איתותיו לשחקנים, שעמדו איתו על הבמה, הבינו אלה את הרמז, וביחד עזרו לדורי להיחלץ. למה נתקע דורקא באותו הערב? „ייתכן שהעליתי במישקל," אמר דורי, לא כל־כך מבודח.

■ האמרגן **דני פליץ** קשור מאד למישפחתו, ואינו אוהב להיפרד ממנה אפילו בשעות־העבודה שלו. אולי משום־כך החליט לשתף את כולם בהצגת־הילדים החדשה שלו, במבי וספר הג'ונגל. **רונית** ו**ענת**, שתי בנותיו, מגלמות בהצגה את התפקידים הראשיים, ואשתו **דינה** מנהלת את ההצגה.

■ בעוד הבעל המלחין־זמר־שחקן **שמוליק קראוס**, מתארח בלוס־אנג'לס בביתה של הפסלת **אילנה גור**, נשארה אשתו, הזמרת **ג'וזי כץ**, בארץ עם שני בניהם, ומשתתפת בהצגת־ילדים חדשה בשם משלוש יוצא אחד. אחיו הצעיר יותר, **צדוק קראוס**, שרק לפני שבועות ספורים פתח מועדון־לילה חדש, אורז בימים אלה את המיזוודות, כשפניו מועדות ללוס־אנג'לס. צדוק נוסע לבקר את בתו בת ה־4, **היילי**, המתגוררת שם עם אמה, הדיילת לשעבר **רחל טרי**, שילדה זה עתה בן לבעלה החדש.

■ אב מסור הוא צלם־הטלוויזיה **יגאל שילון**, אחיו של כתב־הטלוויזיה בניו־יורק **דן שילון**. יגאל, בעלה של דיילת אל־על **זהבה עינבר**, מטפל בשני בניו כאשר אשתו נמצאת בטיסות. זהבה, שילדה את בנם השני לפני כחצי שנה, חזרה לעבודה אחרי חופשת־הלידה.

■ לא קל להיכנס לנעליו של מישהו אחר, בזאת נוכחה הזמרת **יפה ירקוני**. באחד הערבים, השבוע, הגיעה אל המועדון שלה ביפו, ומעדה על המדרגות. העקב של אחת מנעליה נקרע והזמרת, שלא רצתה להופיע יחפה, ביקשה מאחת האורחות שתשאיל לה את נעליה. ואומנם, יפה הופיעה באותו ערב כשהיא נועלת מגפיים לא לה.

■ התואר „פרופסור מפוזר" מגיע הפעם בהחלט ל**חנה הכהן**, מנהלת המחלקה הקולית במדור לדרמה של אוניברסיטת תל־אביב. חנה, שמילבד עבודתה הקבועה היא מעבדת מוסיקלית בהצגות של תיאטרון באר־שבע והתיאטרון החיפאי, נסעה עם מכוניתה למכולת. כשגמרה עם הקניות, שכחה שבאה עם האוטו שלה והלכה הביתה ברגל. ביינתיים, במשך שלושה ימים, היו לה פגישות עם אנשי־תיאטרון, ולכולן הגיעו האנשים עם רכב כדי לקחתה. היא שכחה לגמרי היכן החנתה את מכוניתה, עד שבוקר אחד, השבוע, היה עליה לנסוע לפגישה עם הבמאית **נולה צ'ילטון**. היא ירדה מדירתה וגילתה שהמכונית שלה איננה. היא היתה בטוחה שהמכונית נגנבה, טילפנה למישטרה והודיעה על כך. כאשר מסרה את מיספר המכונית, סיפרו לה במישטרה שהמכונית שלה ניגררה כבר לפני שלושה ימים, מאחר שחנתה במקום אסור לחנייה.

■ איש יחסי הציבור, **בן־ציון שירה**, תיכנן את כל האירועים החברתיים שלו על פי הריונה של אשתו. הוא בפירוש ביקש ממנה ללדת עם גמר האירוע האחרון, כדי שיוכל להתפנות אליה. אך אשתו, **חני**, העובדת כמתמחה אצל השופט **משה טלגם**, לא נשמעה לו בדיוק, וילדה את בנם הבכור, **בר**, יום אחד לפני התאריך שהציב לה הבעל. בבית־החולים, כאשר שכבה חני בחדר הצירים, הורשה בן־ציון לשבת לידה.

■ שופט השלום בתל־אביב, **ישי לויט**, משמש בימים אלו כתורן־למעצרים. השבוע הוגש לו גיליון־הרשעות קודמות של נאשם מסויים. „הגיליון כל־כך ארוך, שאפשר לעשות ממנו טפטים למישרדי," התלוצץ השופט.

■ עם תום שלושים ימי האבל על מותה של **הילה**, בתם בת השנה של דוברת גלי צה"ל **בתיה שושני** ובעלה, דייל אל־על **מאיר אגסי**, חזרה בתיה לעבודתה בתחנה. מילבד עבודתה כדוברת, מפיקה בתיה תוכנית־בידור גדולה, עם התמלילן **אבי קורן**, בעלה של הזמרת **שולה חן**. בתיה ומאיר מצפים לילד נוסף בעוד כארבעה חודשים.

■ הטלפון האדום בשידורי גלי צה"ל היה עד עתה צבוע שחור. רק לפני זמן קצר החליט מפיק־התוכנית **דורון נדרוי**, להפתיע את המגיש, **צבי רימון**, והעמיד על שולחנו טלפון בצבע אדום לוהט. השמועה על הטלפון החדש פשטה במהרה בין עובדי התחנה, שבאו כולם לחזות במכשיר, שעל שמו נקראת התוכנית מזה שנה וחצי, מאז תחילתה.

■ באותה תוכנית סיפר צבי רימון על בחור אנגלי, ששהה בארץ ובאופן קבוע נסע ברכבת־ישראל. הבחור, שהיה כאן סטודנט, נהג להערים על מבקר־הכרטיסים ברכבת והשתמט מתשלום. עתה, כשחזר לביתו באנגליה, התחרט על מעשיו, ושלח למנהל הרכבת, **צבי צפירירי**, צ'ק על סך 60 לירות שטרלינג, עבור כל נסיעותיו ברכבת־ישראל. את הידיעה על כך שמע עיתונאי־החוץ **טדי לוייטה** ברדיו. הוא התקשר מייד עם מערכת עיתונו בבריטניה, הצהרון איבנינג סטאנדארט, והידיעה התפרסמה בו כשעה אחרי שידורה בגלי צה"ל.

■ נישואין שכוננו על־ידי כתבים כלכליים בירושלים „נישואים כלכליים", הולידו

דון מק'לין הזמר האמריקאי שהגיע ארצה לסידרת הופעות, הסכים לבוא, לאחר שסיים הופעה, בתל־אביב, למיסעדה החדשה „דראגסטור מס' 1", לארוחת־ערב שנערכה לכבודו. מק־לין מבלה את מרבית זמנו בארץ בחדרו שבמלון, מחשש לחלות בשפעת או בהצטננות. לכן גם ויתר על סיורים שונים שהוצעו לו כאן. בתמונה: מק־לין חותך את העוגה שהוכנה במייוחד עבורו על־ידי צוות המיסעדה.

אולסי פרי שליווה את חברתו, הדוגמנית תמי בן־עמי, לתצוגת־אופנה שנערכה בביתה של הארכיטקטית רותי שפייזר, שהציגה גם תערוכת ציורים של הציירת מרים ברנהארדט, סירב בתוקף להיכנס לווילה ברשפון. גם אחרי שהציירת יצאה אליו החוצה וביקשה ממנו שייכנס, לא ויתר הכדורסלן והמתין שעה וחצי בחוץ עד תום התצוגה. אז נטל את תמי והשניים הסתלקו מהמקום. הסבירה תמי: „אולסיביישן גדול."

יפתח קצור

כוכב הסרט „אסקימו לימון" משחק כיום ב„תיאטרון צה"ל". לצורך מיבחני בד שנערכו לסירטו החדש „יוצאים קבוע", קיבל חופשה מיוחדת מהצבא. במיבחנים היה עליו לנשק ל־200 מועמדות לתפקיד הנשי בסרט. יפתח, שהגיע למקום חולה בשפעת, הדביק ודאי את כל הנערות במחלה. „זה מעייף לנשק כל־כך הרבה בחורות," התלונן החייל בן ה־20, אולם האכזבה האמיתית ציפתה לו כשנישק את הניבחנת ה־200. „איך היה?" שאל יפתח. „היו לי כבר יותר טובים ממך," ענתה המועמדת, בת ה־16. בתמונה, יפתח מנשק את אלאמר ירדן (בתמונה מימין) ואת אלינור מעוז (בתמונה משמאל).

יורש־עצר. דוברת בנק ישראל, **אסתר שקולניק**, שנישאה לפני זמן־מה לרואה־החשבון **ברוך שומינר**, ילדה בת בשם **שירי**.

■ בשעת לילה מאוחרת נכנס השחקן **יצחק** („פיצ'ו") **בן־צור** למיסעדה תל־אביבית, שבה סעד באותה עת שחקן הבימה **שרגא הר־פז**. הדיאלוג בין השניים היה קצר. שרגא: „אני לא יכול לסבול אותך. אם הייתי נותן לך מאה לירות היית עוזב את המיסעדה?" פיצ'ו: „תן!" שרגא שלף שטר של 100 לירות והגישו לפיצ'ו. זה נטל את הכסף ועזב את המיסעדה.

■ השידוך שלווה בתיקוות רבות, בין השחקנית **אליס בונרפילד**, לבין תיאטרון יובל, לא עלה יפה. השניים נפרדו. אליס עזבה את ההצגה חוות השמנים ונסעה לכמה שבועות ללוס־אנג'לס, כדי לחסל סופית את ענייניה שם וכדי לפוש קימעה אחרי האכזבות שאספה בישראל. תיאטרון יובל מחפש לה מחליפה.

■ אשתו של השחקן **יוסי בנאי**, הדוגמנית **אביבה רוזנטל**, נמצאת בהריון מתקדם. ליוסי יש בן בן 14, **יובל**, מנישואיו הקודמים לרקדנית **אילנה**.

■ מה דעתכם על ג'ון טראוולטה ושיגעון המוסיקה? הבלשן **אבשלום קור** חיווה דעתו, בפינתו אמרוטב בגלי צה"ל: „אשר טראוולטי בא לי."

■ הכל תלוי בטיב השימלה, גילתה **נאווה ארד**, המנהלת הכללית של נעמ"ת, שחזרה זה עתה מסיור בארצות־הברית, שם היתה אורחת המגבית היהודית. לאחת הארוחות שערכו לכבודה הגיעה לבושה בשימלה רקומה בצבע כתום. אנשי המגבית לו זיהו אותה, וכאשר שאלו מתי תגיע ארד, אמרה שזו היא. המארגנים התנצלו לפניה ואמרו שביגלל השימלה חשבוה, בטעות, לזמרת הישראלית, שהיתה אמורה להופיע באותו הערב, כי הזמרות הישראליות לובשות תמיד שמלות דומות. להפתעת כולם הגיעה הזמרת לבושה בשימלה זהה, באותו צבע. נאווה מכנה מאז את השימלה „השימלה המזמרת שלי."

■ הזמנה לכנס־שחקנים בניו־יורק קיבל המנהל האמנותי של תיאטרון חיפה, **אמנון מסקין**. על החתום: **ג'ון וודוורד**, השחקנית האמריקאית, אשתו של **פול ניומן**. מסתבר שג'ון ואמנון למדו באותו בית־ספר בניו־יורק, נייברהוד פליי האוז, בהבדל של כמה שנים טובות. הנהלת בית־הספר שומרת על קשר עם כל תלמידיה־לשעבר, ובהם שחקנים ידועים כמו **סטיב מקווין** ו**גרגורי פק**. מדוע אמנון לא נסע לכנס? כי ג'ון לא צירפה להזמנה כרטיס.

■ כשנשאל המנהל הכללי של חברת דובק, **זורח גהל**, שהעניק את חסות חברתו לביקורם ולהופעותיהם של כוכבי סידרת הטלוויזיה הבריטית האחים בישראל, ליד מי הוא רוצה לשבת בארוחת־הערב החגיגית עם האחים, שהכנסותיה הם קודש למועדון ואראייטי, השיב שהוא בוחר דווקא בפול מרוני או בביל ריילי. „שניהם יודעים לנהל עסק כמו שצריך," אמר.

■ כדי לבדוק טיב של בדיחה, צריך לנסות אותה על חברים. כך לפחות החליט **חיים בנאי**, המתכונן להנחות ולבדר בחתונות ובמסיבות. הבדיחה האחרונה שלו: שוטר חכם, שוטר טיפש וכיפה אדומה הלכו ברחוב, וראו שטר של מאה לירות. מי הרים את השטר? השוטר הטיפש. למה? כי שוטר חכם וכיפה אדומה יש רק באגדות. חה, חה, חה.

■ הסאטיריקן **יואל ריפל**, שבשעות־הפנאי שלו הוא עורך־דין, או להיפך, מציע מודעת־פירסומת לאירגון הרווקים: „אירגון סימפטי ממוצע־קומה, אינטלקטואלי ובעל חוש־הומור, מחפש דיור למטרות אינטימיות."

■ לבתו של **אייבי נתן**, **שרונה**, הנשואה לתיפאורן **איציק אלבלק**, נולדה בת. השניים החליטו לקרוא לה עמליה, והשם לא מצא חן בעיני הסבא. הוא טילפן כל יום לירושלים, כדי לנסות לשכנע את השניים לקרוא לה מאיה. כשזה לא עזר, החליט לנקוט בשיטה חדשה. הוא התחיל להשמיע את השיר מאיה של **שלום חנוך** בכל יום בקול השלום שלו. הפעם זה עזר, והם החליטו לקרוא לקטנה **עמליה־מאיה**.

ג'ניפר בר־לב

האמריקאית מתכננת אופנה בישראל כבר 6 שנים. לפני כחודשיים הכינה מעיל רקום עם כוכבים, עבודת יד, עבור תצוגת אופנה, אך תיירת אמריקאית נכנסה לחנותה וקנתה את המעיל. ג'ניפר דחתה את התצוגה שלה בחודשיים, כדי לנסות ולתפור מעיל דומה, אך לא הצליחה וערכה תצוגה מיצירותיה בלי המעיל האהוב עליה. כל יצירותיה החדשות ניקנו מייד באותו הערב על־ידי הדוגמניות שהציגו אותן. בתמונה: הדוגמניות אתי זבקו עם ג'ניפר בר־לב.

רוויטל עמית

קריינית הרדיו הפתיעה בשעת הקלטת התוכנית „לצון נופל על לצון" ביכולת השירה ובכושר החיקוי המעולים שלה. הוריה של רוויטל, שנכחו בהקלטה, לא הסתירו את שביעות רצונם מהצלחתה של בתם, שהצחיקה עד דמעות גם את שאר משתתפי התוכנית, וביניהם הקריין משה טימור, שהיה בן־זוגה של רוויטל בקיטעי הבידור.

החכ"ים: ממה הם חיים באמת?

פרק שלישי בסידרה על הכנסותיהם האמיתיות ורכושם של 120 חברי הכנסת התשיעית

מדי חודש, ללא כותרות בעיתונים וללא החלטות בוועדות, מוצאים לעצמם חברי הכנסת, דרך להעלות את משכורותיהם והכנסותיהם. ההמצאה האחרונה קשורה בלינת הלילה בירושלים.

במשך שנים רבות נהגו חברי הכנסת ללון בירושלים, בלילות שלישי ורביעי, כל אחד בבית־המלון שלו. בתי־המלון הירושלמים הגיעו להסדרים מייוחדים עם חברי הכנסת „שלהם", בדבר מחיר שבדרך־כלל היה 50 אחוז ממחיר הלינה הרגיל.

חברי הכנסת, כדי להגדיל את הכנסתם, אפשר לעיתים לחשוב, כי מדובר בעניים מרודים, או לפחות בשכירי יום. אולם, מעט מאד חברי כנסת מתקיימים ממשכורתם מהכנסת, ולרובם יש הכנסות נוספות, אשר בחלקן הם זוכים תודות להיותם חברי כנסת.

העולם הזה ממשיך בסקירת מצבם הכספי והכנסותיהם האמיתיות של כל אחד מ־120 חברי הכנסת.

זלמן שובל: ✶ נישואים מעושרים

זלמן שובל, ח"כ פלג־הורביץ שבלעם הוא אחד מחברי הכנסת העשירים ביותר. שובל אומנם בא ממישפחה בעלת הכנסה פחות מבינונית, אולם הוא נשא לאשה את חנה מאייר, בתו של העשיר מכל האחים מאייר, משה.

שובל השתלב היטב בקונצרן של האחים מאייר ובמשך שנים רבות נשא בתפקידים מינהליים בכירים ששכרם היה יותר מיפה. לדבריו, אין לו ניירות ערך, ומעט מאד רכוש רשום על שמו — הרוב רשום על שם אשתו, ולא ביגלל העובדה שהיא שהביאה לבעלה את הכסף או את ההזדמנות לעשות כסף, אלא מפני שזה הנוהג במישפחתו של שובל: גם אביו, בתקופה שהיה בעל נכסים, רשם את הכל על שם אמו.

במשך שנים רבות עשה שובל כסף רב, וכפי שהוא מעיד על עצמו: „אני לא מיקרה סעד." הוא ניהל, ומישפחת אשתו טוענת כי בהצלחה רבה, עסקים רבים במיסגרת עשרות החברות השייכות לקונצרן מאייר. אולם בשנה וחצי האחרונות התחיל שובל לצאת מהעסקים, לפחות באופן רישמי. „רציתי להיות מוכן לקבל תפקיד ממלכתי רם, מהסוג שאסור לך להיות בעל נכסים ורכוש, אם אתה מחזיק בו, לכן השתחררתי מכל המישרות האקזקוטיביות שלי," הסביר שובל לכתב העולם הזה.

מלבד היותו חבר כנסת, ואחד מראשי לעם, חבר שובל במרבית מועצות המנהלים של חברות האחים מאייר, ולדבריו, בלא שכר. תפקידיו באותן חברות הם תפקידי יעוץ בלבד. נוסף לחברותו במועצות המנהלים, שובל הוא גם מנכ"ל, שוב ללא שכר לדבריו, של יצוא חברה להשקעות, חברה לאחזקת נכסים שבבעלות האחים מאייר. בחברה אחת של האחים מאייר ממשיך שובל לקבל כספים. זו חברת מקיף לאשראי תעשייתי. הוא אומנם אינו מקבל משכורת, משום שקבלת משכורת אסורה על חברי כנסת, אולם מדי כמה חודשים הוא מקבל צ'ק שמן, חד פעמי, עבור הייעוץ שלו.

לדברי שובל, הפוליטיקה עולה לו בכסף רב. כאשר היה האחראי על ההסברה במישרד החוץ, ועסק מרבית הזמן בעניין זה, לא קיבל לדבריו, את הצ'ק התקופתי ממקיף. כאחד משני חברי הכנסת העשירים של מיפלגה בת ארבעה, קודם שמונה, חברי כנסת (יחד עם יגאל הורביץ) הוציא שובל כספים רבים מכיסו עבור המיפלגה. ערב הבחירות הוא נתן לאמנון לין, מי שהיה חבר במיפלגתו עד הפילוג שחל בה לא מכבר, סכום של 200,000 לירות. לין טוען, כי החזיר את הכסף, אך מודה כי שובל חתום על ערבויות בנקאיות רבות, לכספים אותם הוציא לין במערכת הבחירות שלו.

שובל מתגורר בדירת פאר ברחוב משה שרת שבצפון תל־אביב ונוסע במכונית סיטרואן מפוארת, אותה אינו נוהג בעצמו, אלא נהג.

הלל זיידל: ✶ שילומים מגרמניה

מי שנחשב לאחד מחברי הכנסת העניים, הוא הלל זיידל, איש חטיבת אחדות, בת האיש האחד בתוך הליכוד. זיידל טוען, כי הוא מתפרנס רק ממשכורתו כחבר כנסת: „אבל לא צריך לרחם עלי."

ואכן, זה נכון. על זיידל אין צורך לרחם.

הוא אומנם מתגורר בדירה צנועה בת שלושה וחצי חדרים, בתל־אביב, אך נוסף לצ'ק המשכורת ולצ'ק האשל, יש לזיידל עוד מקור הכנסה חשוב אחד: השילומים מגרמניה.

לפני יותר מ־20 שנה קיבל זיידל סכום כסף ענק באותם הימים, למעלה מ־30,000 לירות, כסכום חד־פעמי של שילומים מגרמניה. הוא אומנם החזיר חלק לממשלה, עבור הגימלה הקבועה אותה קיבל עד הסדר השילומים, אך בהשקעה נכונה, מגיע סכום זה היום, לכמה מיליונים.

זיידל מסרב לגלות מה הוא עושה עם כסף זה, אולם גם אם הכסף רק מושקע בבנקים, אין זיידל צריך להסתפק במשכורתו כחבר כנסת. הוא ממשיך לקבל מדי חודש, עבורו ועבור אשתו סכום של כ־400 מארקים גרמניים, שהם לפי הערך של היום עוד כ־4000 לירות בחודש.

זיידל היה פקיד של ההסתדרות במשך כ־30 שנה, כיושב־ראש תנועת העבודה הליברלית. כשעזב לפני שנה וחצי את ההסתדרות קיבל מענק־פיצויים בסך 120,000 לירות. הכסף הושקע בתוכנית החיסכון הבנקאית גדיש, ותופח מדי חודש בחודשו.

אולם זיידל אינו מתלונן, וטוען, כי אין לו על מה להוציא את כספו: „כאשר אני הולך למועדון לילה, ואני יוצא לבלות די הרבה, תמיד יש מי שמשלם עבורי."

אברהם מלמד: ✶ אלגנטיות בזול

חבר הכנסת מהמפד"ל אברהם מלמד, ידוע בכנסת, למרות היותו חבר קיבוץ, כאחד מחברי־הכנסת העשירים. לדברי מלמד אין לדעה זו על מה להתבסס: „אני בסך הכל מתלבש יפה, עם חליפות יפות, אז חושבים שאני עשיר."

מלמד הוא חבר קיבוץ ניר עציון. כמו מרבית חברי הקיבוץ הוא פליט שואה, והיה במחנה דכאו, „אבל אף פעם לא לקחתי גרוש אחד שילומים מגרמניה." לדבריו, השכר שלו וההוצאות המשולמות לו מהכנסת, עוברים ישר לגיזברות הקיבוץ. הוא מקבל מהקיבוץ צ'ק עבור ההוצאות האישיות שלו, ונחשב כעובד חוץ, בדיוק כמו כל עובד חוץ אחר של המשק.

הסדרים מתחת לשולחן

כאשר נפתח מלון הילטון בירושלים, הודיעו מנהליו, כי אינם נותנים הנחות לחברי כנסת. מאוחר יותר הם החליטו על הנחה של 10 אחוז בלבד. חברי הכנסת התגוררו בשאר המלונות, כשהעניים בהם הסתפקו במלון המרכז, השייך לח"כ הרב מנחם פרוש מאגודת־ישראל. השאר התגוררו בבתי־המלון דיפלומט, הולילנד, וחלקם הקטן, בעיקר שרים, במוריה ובהמלך דויד, היקרים יותר.

חברי הכנסת קיבלו סכום קבוע עבור כל ליל לינה בירושלים, אם לנו בבית־מלון, אם חזרו לביתם ואם ישנו בבית ידידים.

הרפורמה בשכר חברי הכנסת הגדילה את הסכום וקבעה אותו ל־250 לירות ללילה, תמורת קבלות. הסכום נקבע על־פי ההנחה העצומה שבינתיים החליט מלון הילטון לתת לחברי הכנסת. בסכום זה נותן הילטון לחברי הכנסת חדר עם ארוחת בוקר, עם סלסלת פירות ועם טלוויזיה ציבעונית בחדר. אזרח רגיל משלם עבור אותם שירותים כ־1300 לירות.

הסידור החדש קבע, כי חברי הכנסת ימציאו קבלות־מלון, עד לסכום של 250 לירות ללילה, שאותן יקבלו חזרה. אולם על־פי חוקי הרפורמה, היה סכום זה מצורף למשכורת שלהם ומס הכנסה מנוכה ממנו.

הכנסת החליטה לעקוף את החוקים, שהיא עצמה המציאה, ולגלם בצורה המנוגדת לחוק את הוצאות המלון. עם מלון הילטון נקבע הסדר, לפיו חברי הכנסת לא ישלמו כלל עבור הלינה שלהם, אלא יחתמו על החשבון. המלון ישלח את החשבונות במרוכז לגיזברות הכנסת, וזו תשלם אותו מבלי שירד מס ההכנסה מחברי הכנסת.

על הקשרים המיוחדים מאד בין כנסת־ישראל לבין הילטון ירושלים יש כבר רינונים רבים מדי. לכן החליטה הכנסת להוסיף עוד שני מלונות להסדר: את מלון המרכז, וזאת על־פי דרישתו האולטימטיבית של ח"כ פרוש, ואת מלון הולילנד, וזאת על־פי דרישת חברי כנסת מעטים, אומנם, אך וותיקים, אשר החליטו לשמור להולילנד אמונים ולא להתפתות לטלוויזיה הציבעונית של הילטון.

כאשר מתבוננים בכושר ההמצאה של

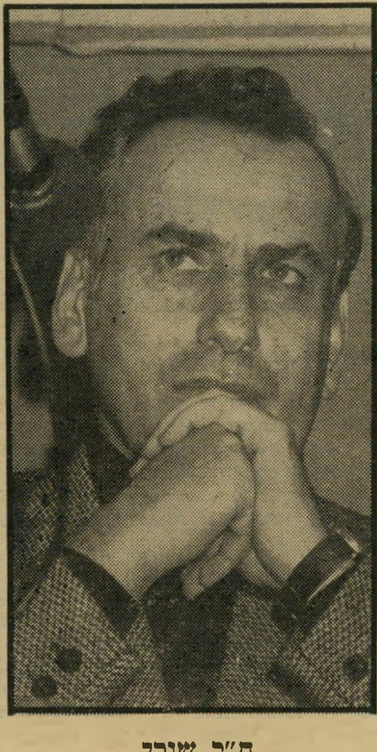

ח"כ שובל
אשה עשירה

שר אבו־חצירה
החותר עזר

ח"כ רכטמן
פיצויים למישפט

לפי דברי מלמד, הוא מקבל מהגיזברות של ניר עציון רק 5,000 לירות בחודש, שאותן הוא מוציא לפי הפירוט הבא: 1500 לירות בחודש עבור נסיעות במוניות, מאחר שחברי הכנסת נוסעים באוטובוסים וברכבות חינם אין כסף, 1,500 לירות עבור חדר ששכר דווקא בתל־אביב ו־2,000 לירות בחודש עבור כיבוד ובתי־קפה. „אני לא אוכל כימעט כלום, והרבה מאד הוצאות אין לי, כמו כביסה, ביגלל שאני מביא את הכביסה המלוכלכת הביתה."

עד לפני שמונה שנים היה מלמד שהוא עורך־דין במקיצועו, יושב־ראש חברת העובדים של הפועל־המזרחי, שהיא מרכז המוסדות הכלכליים של תנועה זו. למפד"ל יש עסקים כלכליים רבים וענפים גלויים, כמו בנק המזרחי המאוחד, וסמויים כשותפויות במיפעלים ובחברות שאינן בבעלות מלאה שלהם ובקרנות סודיות. מלמד ריכז במשך שנים רבות את כל העסקים הללו וכונה בשם: „פנחס ספיר של המפד"ל". היום, אינו נושא בשום תפקיד רישמי בעיסקי המפד"ל, אולם הכל מוכנים להישבע, כי מאחרי הקלעים הוא עדיין איש הכספים החזק של המפד"ל. כיום, לדבריו, „אני חבר הכנסת היחידי שאין לו חשבון בנק, ואולי האזרח היחידי במדינת ישראל שאין לו חשבון בנק." אולם אפילו הוא מודה כי על־מנת לקבל כסף, אינו צריך אלא להיכנס לאחד מסניפי בנק המזרחי המאוחד.

„חושבים שאני עשיר מכיוון שאני לבוש יפה ואלגנטי," אומר מלמד, „אבל הלבוש שלי הוא ביגלל זה שאני יודע איך והיכן לקנות. אני נוסע הרבה לחוץ־לארץ ומקפיד שנסיעה אחת בשנה תהיה בחודש ספטמבר. אז הכל אוף סיזון באירופה, ואני קונה חליפה בשליש המחיר. אני קונה רק חליפה אחת בשנה. מה אני אשם שיש לי גוף יפה ושאני נכנס לחנות והחליפה יושבת בדיוק עלי?"

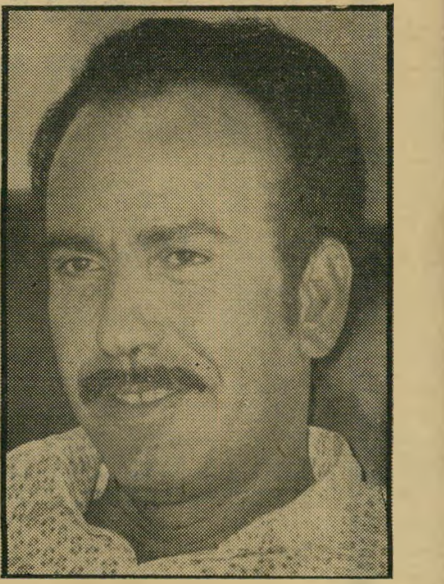

ח"כ פרץ
ממתין למכונית

ח"כ זיידל
מועדוני־לילה

ח"כ מלמד
גוף יפה

שמואל רכטמן: הפנסיה הלכה

לגבי הכספים שיש או אין לח"כ הליכוד ומי שהיה ראש עיריית רחובות, שמואל רכטמן, נכתב בעיתונים רבות, ביגלל מישפט השוחד בפניו הוא עומד. רכטמן הוא היום אדם שבור, ביגלל מישפטו, ונראה כי המישפט גרם לו הפסדים כספיים ניכרים. בעוד שבועיים יקבע גזר הדין אם רכטמן עשה כסף רב בקבלת שוחד מקבלנים ברחובות, אם לא. משום שהנושא הוא סוב יודיצה, אפשר להתייחס רק לכספים הגלויים של רכטמן.

רכטמן מתגורר בדירה מפוארת בת 4 חדרים. לדבריו אין לו כל מניות או ניירות ערך כלשהם, אם כי הוא שותף בירושה בת כמה דונמים קרקע ומיספר בתים ברחובות.

כאשר היה רכטמן ראש עירייה, הוא קיבל רק משכורת אחת, כפי שמחייב החוק, את משכורתו כחבר כנסת. אולם הוצאותיו על אירוח, אש"ל, לינה, והוצאות אישיות אחרות, כוסו כולן על־ידי העירייה, למרות צ'ק ההוצאות האישיות שקיבל מהכנסת.

לרכטמן אין מכונית. הוא נסע במכונית ראש עיריית רחובות, השייכת לעירייה ואשר נלקחה ממנו עתה. אולם יש לו בבית מכונית אחרת, אשר היתה בשימוש אשתו עד כה, מכונית מסוג סימקה. הוא הצליח לחסוך סכום של 300,000 לירות בתוכנית חיסכון בנקאית בשם תעוז, אולם לדבריו, הוציא את כל הסכום על שכר טירחה לעורכי־הדין שלו במישפט המתנהל עתה.

אהרון אבו־חצירא: הרעת תנאים

הדוגמה של שר הדתות אהרון אבו־חצירא מוכיחה, כי כדאי יותר, לפחות מהבחינה הכספית, להיות חבר־כנסת מאשר שר. אומנם לשר יש חשבון הוצאות פתוח, אולם אסור לו לעסוק בעיסוקים אחרים, ומקורות פרנסה או הכנסות אחרות שלו נסתמים. כאשר היה אבו־חצירא רק חבר־כנסת, יכול לכהן כראש עיריית לוד. הוא אומנם לא קיבל שתי משכורות, אולם חשבון ההוצאות שלו בעיריית רמלה, היה פחות מבוקר מהבחינה הציבורית, מחשבון ההוצאות שלו כשר.

למרות שמישפחתו של אבו־חצירא היא מישפחה גדולה, ממש שבט בלוד, ובעלת השפעה פוליטית רבה, אין היא משופעת בממון. אולם אבו־חצירא נשא אשה, אשר מלבד היותה יפהפיה, באה ממישפחה עשירה, והשר מודה, כי הוריה של אשתו „עזרו לי להסתדר בחיים."

אבו־חצירא מתגורר בבית דירות בלוד, שבו מתגוררים גם עולים חדשים, בדירה שרכש לפני שלוש שנים. אולם ביגלל המראה החיצוני אפשר לטעות. כאשר נכנסים לדירה, מופתעים לראות ארמון המעיד לא רק על טעמה הטוב של בעלת הבית, אלא גם על הממון העצום שהושקע בה. לדברי אבו־חצירא שווה היום הדירה, ללא התכולה שלה, 600,000 לירות, סכום ניכר, כאשר מדובר בדירה בשיכון בלוד.

נוסף על אלה, למישפחת אבו־חצירא רכוש המושקע בניירות ערך ובצמודים בכמה בנקים בלוד ובירושלים.

יצחק פרץ: נזקי הפוליטיקה

יצחק פרץ, איש דימונה, היה עד לפני שבועות ספורים סגן שר המיסחר והתעשייה, כאשר התפטר יגאל הורביץ מהממשלה, היה אוטומטית גם על פרץ להתפטר. לדבריו, ההרפתקאה של סגנות שר, הביאה לו נזקים כספיים כבדים.

מלבד העובדה שפרץ הוא חבר כנסת, והיה חבר מועצת עיריית דימונה וראש עיריית דימונה, היתה לו שורה של עסקים משגשגים בדימונה. היה לו מישרד לביטוח, מישרד לפירסום, ועיתון מקומי. בעזרת המודעות שלו, גרף פרץ הון רב. את אלה סגר פרץ כאשר מונה כסגן־שר, אולם סרב למכרם, לאפשרות שיאלץ לעזוב את תפקידו.

פרץ מתגורר בחווילה מפוארת באיזור הווילות החדש של דימונה, ליד ח"כ ז'אק אמיר (סידרה זו בגיליון העולם הזה 2154) ועד שמונה כסגן שר, נהג במכונית פיג'ו גדולה, חדישה. כאשר מונה לתפקיד, מכר את מכוניתו והשתמש במכונית שרד. כיום עדיין לא רכש מכונית חדשה. הוא משתמש במכונית הפיג'ו של אשתו, וממתין עד שהנהלת הסוכנות היהודית תאשר לו מכונית צמודה, מאחר שפרץ הוא גם יושב־ראש ההסתדרות הציונית, מלבד היותו חבר כנסת.

נוסף לווילה שלו, יש לפרץ דירה במרכז דימונה. אשתו אף היא מוסיפה לפרנסת המישפחה. היא משמשת כעובדת סוציאלית ומביאה הביתה כ־10,000 לירות בחודש.

אמנון לין: הצהרת המס

ח"כ אמנון לין, מפלג שוסטק בחטיבת לעם בליכוד, נוסף להיותו חבר כנסת, הוא גם עורך־דין חיפאי מצליח. מלבד משכורתו כחבר כנסת, וסכום של כ־5000 לירות בחודש שאותו מקבל לין כהוצאות מהכנסת, הוא מקבל טובות הנאה אחדות מהאגודה הערבית יהודית בחיפה, שלה הוא משמש כיושב־ראש.

לין שותף במישרד עורכי־הדין אמנון לין את שמעון זיו בחיפה, שהוא מישרד מצליח בחיפה, בעיקר בסקטור הערבי, שאליו מקורב לין ביותר. אולם הצהרת המס האחרונה על חלקו היתה על 170,000 לירות. אשתו של לין, בתו של אבא חושי המנוח, מנהלת בית־ספר בחיפה, ומביאה הביתה כ־7,000 לירות בחודש.

ללין אין מכונית, אולם הוא מקבל במשך ארבעה ימים בשבוע את אחת המכוניות של האגודה הערבית יהודית ובימים אלה אף מגיש חשבון הוצאות לאגודה.

לין מתגורר בדירה בת ארבעה חדרים על הכרמל בחיפה. לדבריו, אין לו ניירות ערך בבנקים או מניות, אולם הוא הצליח לחסוך בתוכנית הבנקאית גדיש סכום של למעלה מ־300,000 לירות. לאשתו חשבון חיסכון נפרד, שהוא תוכנית מיוחדת למורים, וגם על שם בתו אורנה יש ללין חשבון חיסכון הגדל בהתמדה.

(כתבה שלישית בסידרה).

"...כדאית יותר ההצטרפות לתוכנית ח״י כפליים של בנק טפחות..."

(מן העיתונות)

הטבות נוספות למצטרפים החודש לתוכניות החסכון „ח״י־כפליים״

הבנק הבינלאומי ובנק המזרחי מציעים בונוס חד־פעמי (לא צמוד) של 15% לעומת 11% בבנקים האחרים □ בנק „טפחות" ממשיך במענק צמוד של 16%

— מאת מגי פרק —

המשקים המאורגנים החלו מיום שישי האחרון [illegible] לתוכניות החסכון „ח״י־כפליים״. [illegible] עד 36 אלף ל״י [illegible] — [illegible] החשבון עד 120 אלף ל״י.

הבנקים הגדולים החליטו לי־תת למוסכמים החודש, מענק חד־פעמי מיוחד בנוסף לתנאים הר־גילים של תוכניות „ח״י־כפ־ליים". מענק מיוחד זה הוא בשי־עור של 11% מסכום ההפקדה בחודש דצמבר. על הפקדה מי־רבית של 36 אלף ל״י, יוכל החוסך לקבל מענק נוסף של 3,960 ל״י. מענק זה אינו צמוד ואינו נושא ריבית והוא ניתן לחוסך רק בסוף תקופת החיס־כון.

[illegible]

בבנק הבינלאומי ובבנק המז־רחי ניתנת למצטרף לתוכנית „ח״י כפליים" בחודש דצמבר ה־אפשרות לבחור בין הצמדת ה־הפקדה לשער החודש הקודם (כלומר התוכנית תישא את ה־הוזיום מעליית מדד דצמבר ש־יפורסם בינואר), או מענק נו־סף של 15 אחוז (5,783 ל״י), אשר ישולם בסוף תקופת החס־כון. בהשוואה ל־11 אחוז של הבנקים האחרים, החוסך בבנ־קים אלה יוכל לבחור בין שתי האפשרויות בסוף תקופת החס־כון, לפי הגבוהה מביניהן.

יש לציין, כי למרות הטבות אלה, בשני הבנקים הגדולים, העולות ללא כל ספק על אלה של הבנקים הגדולים, **עדיין כדאית יותר ההצטרפות לתוכנית „חיי־כפליים" של „בנק טפחות".**

בנק זה לא הצטרף אמנם ל־מבצע המיוחד של חודש דצמ־בר, אולם הוא נותן למצטרפים לתוכנית החסכון „ח״י כפליים" שלו, מענק של עד 16 אחוז ל־כך כי שסכום ההפקדות שלו בשנה הראשונה מגיע ל־36 אלף ל״י. למי שחוסך בשנה הראשו־נה רק 18 אלף ל״י — ניתן מענק של 14 אחוז, ולמי שסכום הפקדותיו פחות מ־18 אלף — ניתן מענק של 13 אחוז.

2.6% בלבד

מאחר שכל הבנקים נותנים מענק בסיסי של 10 אחוזים, **הרי שלחוסך בבנק „טפחות" ישנה הטבה נוספת של 2—6 אחוזים. הטבה זו צמודה למדד ונושאת ריבית כבר מתחילת החסכון, בניגוד להטבות המיו־חדות של הבנקים האחרים — שאינן צמודות.**

המענק המיוחד, הבלתי צמוד הניתן על ידי הבנקים בדצמבר בשעור של 11 אחוז שוה, בי־הנחה של אינפלציה ממוצעת של 25 אחוז לשנה, למענק צמוד של 2.6 אחוז בלבד. מכאן שלמפקיד בתוכנית החסכון של „בנק טפחות", סכומים העולים על 18 אלף ל״י בשנה הראשו־נה — יש יתרון על פני המצ־טרף לתוכניות האחרות של ה־בנקים, בכל שעליית המדד תהי־יה גדולה יותר מ־25 אחוז ב־שנה **כך יגדל הפער בין הבנ־קים לבין „טפחות" —. לטובת האחרון.**

[illegible]

במסגרת התחרות ביניהם, פירסמו בסוף השבוע חלק מן ה־בנקים מודעות העלולות להט־עות. כך נאמר במודעה של אחד הבנקים כי הוא נותן הט־בה של עד 7,360 ל״י, אולם סכום זה כולל למעשה את ה־מענק הבסיסי הצמוד של 10 אחוז (3,600 ל״י), ואת המענק המיוחד של 11 אחוז שאינו צמוד, ומסתכם ב־3960 ל״י.

בנק „טפחות" יבקש מהאוצר לאשר לו מענק מוגדל גם ב־תוכנית החדשה, אולם עדיין לא נעשית החשבה מדויק לגבי גובהו.

אל תסתפק בפחות-חסוך בבנק

טפחות

בנק משכנתאות לישראל בע"מ

ירושלים רח' הלני המלכה 9. רח' פארן 5, ככר דוד טנה. **תל אביב** רח' החשמונאים 123. רח' פרישמן 42. **חיפה** רח' פלים 9, בית צים. רח' אחד העם 15 **באר שבע** רח' מצדה מרכז הנגב. **אשדוד** מרכז מסחרי ד', רח' מ.ח. שפירא. **נתניה** רח' הנוטע 16 (סמילנסקי 13). **נצרת־עילית** מרכז מסחרי חדש של שו"פ. **אילת** רח' האלמוגים 215/3

סקופ

כיצד החליטו ראשי סעודיה להרוס את הסכמי קמפ־דייוויד - וכיצד הטילו במיבצע מחתרתי מזהיר את מוראם על נשיאי מצריים וארצות־הברית

מיבצע סודי

מאת
אורי אבנרי

להלן **מתפרסם** סיפור מדהים. הוא כולל את אחד הסודות המדיניים השמורים ביותר בעולם.

הדברים נודעו לי בשורה של שיחות שניהלתי השבוע ברחבי אירופה, עם אישים ערביים ובינלאומיים. תחילה לא העזתי להאמין בנכונותם. אולם כאשר התחברו הד־ברים, פרט לפרט, נסתבר לי שהסיפור נכון.

הוא נשמר בקפדנות מפני כלי־התיקשורת בעולם. גם בקרב יודעי־דבר, הוא לא נודע. רק לקומץ מדינאים — אמריקאיים, אירופיים, ערביים, פלסטיניים — נודע הסיפור כולו. יתכן שמנחם בגין יודע אותו אף הוא, לפחות בחלקו, ורמזים על־כך הצטלצלו בכמה מהכ־רזותיו השבוע.

הסיפור מסביר שורה של תופעות, אשר לכאורה אין קשר ביניהן, ושיש להן רק מכנה משותף אחד: אין להן הסבר הגיוני גלוי־לעין.

כמו, למשל:

- **אי־רצונו הפיתאומי של נשיא מצריים לחתום על טיוטת־ההסכם אשר עובדה על־ידי מישלחות ישראל ומצריים, בבלייר־האוס בי וושינגטון.**
- **ההתמוטטות המוזרה של הדולאר האמ־ריקאי.**
- **אי־הפעלת לחץ אמריקאי אמיתי על ממשלת־בגין להסכים להצעת־הפשרה המצרית־אמריקאית.**
- **החזרתו הפיתאומית של סיירוס ואנס לוושינגטון, באמצע שליחותו למרחב.**
- **אי־בואו של אל־סאדאת לטכס פרס־נובל באוסלו.**
- **שתיקת המדינות הערביות מול המהפכה המתחוללת באיראן.**

טעות בקמפ־דייוויד

קודם כל: חזרה לקמפ־דייוויד. שם התחיל הכל. תחת לחץ אמריקאי אינטנסיווי ביותר, הסכים אנוור אל־סאדאת בקמפ־דייוויד לשלום שבו ויתר על כמה מעק־רונות־היסוד של מדיניותו.

בעיני העולם הערבי, עשה אל־סאדאת שלום נפרד, תוך הפקרת העולם הערבי. הוא ויתר על עיקרון ההג־דרה העצמית לפלסטינים, על שיתוף אש״ף בתהליך השלום ובעיקר — על קיום החזית הערבית המשותפת.

יועציו הקרובים ביותר של הנשיא המצרי יעצו לו שלא לחתום על הסכם כזה. מייד אחרי קמפ־דייוויד נאלץ אל־סאדאת לפטר את ראש־ממשלתו (סאלם ממדוח), את שר־הביטחון שלו (עבד־אל־ראני אל־גאמסי האהוד) ואת שר־החוץ (חסן כאמל) שאותו מינה לא מכבר.

כאשר קיבל את ההחלטה הגורלית, התבסס אל־סאדאת על כמה הערכות חשובות:

- שהחזית האנטי־מצרית בעולם הערבי היא מפולגת ומפוצלת, ועל כן חסרת־אונים.
- שהאיבה המסורתית בין עיראק וסוריה היא כל־כך עמוקה, עד ששום דבר אינו יכול לאחות את הקרע.
- **שסעודיה תומכת מאחרי הקלעים במדי־ניות המצרית, וכי תמיכה זו בטוחה גם להבא, בגלל הקשר המיוחד בין סעודיה וארצות־הברית.**
- שהמערכת האמריקאית במרחב — המבוססת על מצריים, סעודיה, ירדן, ישראל ואיראן — היא יציבה, ושום גורם במרחב ובעולם אינו מסוגל לערער אותה.

על סמך הנחות אלה החליט אל־סאדאת, בלילות נדודי־שינה בקמפ־דייוויד, כי הסיכון הוא מוצדק ושהוא יכול להעז ולחתום על ההסכמים המוצעים.

גם האמריקאים היו בטוחים בכך, ולחצו על אל־סאדאת לנהוג כן.

לרוע מזלו של אל־סאדאת התבדו כל ההנ־חות האלה במהירות רבה ובצורה דרמאתית.

פלישת צה״ל לסעודיה

גורם־**המפתח** בהתפתחות המדהימה, שבאה לאחר מכן, הוא השילטון הסעודי.

סעודיה היא כיום מעצמה עולמית, מבחינה כלכלית ומדינית. היא הכוח הגדול ביותר בעולם הערבי. אך תה־ליכי השילטון בה ידועים פחות מכל.

את המדיניות הסעודית קובעת קבוצה קטנה של אנשים מפוכחים ופיקחיים. הם נעז־רים בכמה מן המוחות המזהירים ביותר בעו־לם, שנשכרו על־ידם במשכורות אגדתיות.

סעודיה של ימינו דומה במידה רבה לוונציה של ימי־הביניים וראשית העת החדשה. היא פועלת באמצעות הכסף והתבונה הפוליטית, לפי השיטות שהונצחו על־ידי בן־פירנצה החכם, ניקולה מאקיאוולי.

לסעודיה אין עוצמה צבאית, האוכלוסיה שלה דלילה, השילטון מורכב מאוליגרכיה של נסיכים ממישפחת המלוכה.

שליטי ריאד יודעים שעליהם לכפר בכוח הכסף על החולשה הצבאית, לתמרן בין המחנות ולהשיג את מט־רותיהם באמצעות תהליכים מדיניים וכלכליים.

כששהה אנוור אל־סאדאת בקמפ־דייוויד הוא לא הו־דיע לסעודים על מה שהוא מתכונן לעשות — כשם שלא הודיע על כך למלך חוסיין. הוא היה בטוח שאלה יצטרכו לקבל את העובדות המוגמרות, אם ירצו בכך, אם לא.

הוא טעה.

כאשר נודע לסעודים על תוכן ההסכמים, נדלק אור אדום של סכנה בריאד. ההסכמים הפחידו והדהימו אותם.

היו לכך כמה גורמים. הראשון היה צבאי.

סעודיה נשארה לפתע חשופה להתקפה צבאית ישראלית.

כמו לכל הערבים, יש לסעודים כבוד עצום לצה״ל. עם יציאת הצבא המצרי מן המערכה, וחשיפת כל האגף המע־רבי של סעודיה, ראו הסעודים את עצמם לפתע חסרי־ישע מול מכונה צבאית היכולה להשתלט תוך כמה שעות על שדות־הנפט הכבירים ביותר בעולם.

עד כה סמכה סעודיה על הכוח הצבאי המקובץ של כל העולם הערבי, כדי למנוע התקפת־פתע כזאת. חשבון זה התמוטט בקמפ־דייוויד. הצבא הערבי החזק ביותר — המצרי — פרש מן הקרב.

בעיני הסעודים מהווה הדבר פיתוי כביר לישראל לפתוח בהתקפת־פתע ביום מן הימים ולכבוש את איזורי־הנפט במיבצע־בזק, עוד לפני שהמנגנון האמריקאי והבינלאומי המסור־בל יוכל להתערב.

לא איכפת לסעודים כמה סיכויים יש למימוש אפשרות זו. כפי שהסביר לי, השבוע, מנהיג ערבי: „כשאתה יושב על אוצר־הנפט הגדול ביותר בעולם, אתה אינך יכול להתעלם גם מסיכון של אחוז אחד. אם יש סיכון של 1%, אתה חייב למנוע אותו בכל מחיר.״

גורם זה לבדו הספיק כדי להעמיד את סעודיה במלוא עוצמתה מול הסכמי קמפ־דייוויד. בבלייר־האוס עוד הוב־לט גורם זה, כאשר הוסכם על סעיף 6 ביש־המזל, הקובע כי ההתחייבות כלפי ישראל מבטלת את כל ההתחייבויות האחרות של מצריים.

כלומר: נאמר בפירוש שאם תתקוף ישראל בחזית המיזרחית, ובמיוחד אם תפלוש ל־סעודיה, א ס ו ר יהיה למצריים להתערב להגנת סעודיה, ירדן או סוריה.

זה הגדיש את הסיאה.

אך לא היה זה הגורם היחידי שהקפיץ את הסעודים.

הסכנה השנייה: הפיכה

הגורם **השני** שהפחיד את ריאד הוא פנים־ערבי ופנים־סעודי.

למחרת קמפ־דייוויד דיווחו השליחים הסעודים בכל רחבי העולם הערבי שצפוייה התקוממות של המוני הער־לם הערבי נגד ההסכמים. נסתבר כי ההסכמים, שנראו כבגידה בעניין הפלסטיני, עוררו רגשות עמוקים ביותר. בראש המתקוממים עמדו, כמובן, שני מיליון הפלסטינים הפזורים בעולם הערבי — ובסעודיה.

הסכנה היחידה המפחידה את הסעודים יותר מאשר האפשרות של פלישה ישראלית היא הסכנה של מהפכה רדיקלית בעולם הערבי, שתערער את המישטר בסעודיה ובשאר נסי־כויות־הנפט של המיפרץ.

היה ברור לשליטי ריאד שאם הם יתייצבו לימין מצ־ריים, הם יהוו מטרה ראשונה־במעלה להתקוממות הרדי־קלית הצפוייה. מאות אלפי הפלסטינים, הפועלים כטכנאים וכמנהלים בסעודיה, בכוויית, בקטר, באמירויות המאוחדות, בבחריין ועוד — יכלו להפוך נושאי־הדגל למהפכה. יחד עם האוכלוסיה המקומית, ואולי אף עם חלק מן הכוחות המזויינים המקומיים, הם יוכלו להפיל מישטרים ולגרום לתהפוכה, שעצם המחשבה עליה מחרידה את הלבבות בריאד.

כל השיקולים האלה החריפו כאשר התפו־צץ המצב אצל השכן מצפון — איראן.

השפעת המהפכה האיראנית על סעודיה ונסיכויות־הנפט היא עצומה. בריאד הבינו את הלקח: מישטר שנראה יציב ביותר, בעל צבא כביר ושירותי־ביטחון מפורסמים, מתמוטט מול פני ההתקפה של ימין ושמאל, הדתיים והסוצ־יאליסטים. האמריקאים אינם יכולים להושיע.

מהפכה כזאת היא מחלה מדבקת.

לאור מצב זה, לא יכלו הסעודים להרשות לעצמם שום סיכון. היה ברור להם שאסור להם להתייצב בשום פנים נגד הפלסטינים והמדינות הערביות הרדיקליות.

הם החליטו על שני מיבצעים מקבילים. ה־אחד התרכז בבגדאד, והיה גלוי לעין. השני נערך בזירה אחרת לגמרי, והיה כמוס לחלוטין.

הוא מתפרסם כאן לראשונה.

ההתמוטטות של '78

לא **מזמן** עורר ספר בשם ההתמוטטות של '79 סנ־סציה עולמית.

זהו מעין ספר־מתח כלכלי, הוא מספר איך גורמים אנשי־כסף סעודיים ואיראניים, תוך מאבק ביניהם, להת־מוטטות הכלכלה העולמית, למילחמה ולהשמדת התרבות המערבית.

מה שאירע בחודשים האחרונים בעולם, כתו־

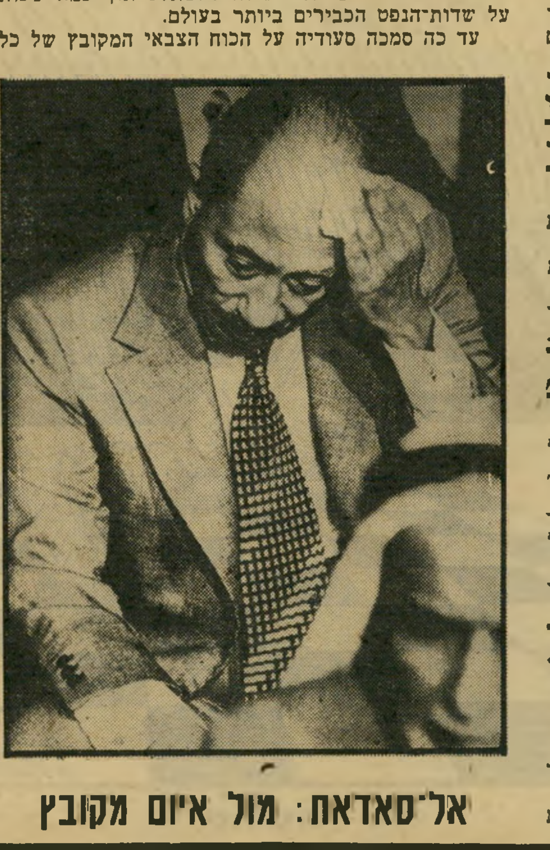

אל־סאדאת: מול איום מקובץ

מיבצע סודי

(המשך מעמוד 27)
צאה מקשר סעודי, היה מעין מפי־רעה על חשבון זה. הוא עלול לסי־לול את הדרך לפני ההתמוטטות של 79' — לא זו שנולדה בדמיונו הפרוע של סופר־מתח, אלא זו ה־עלולה להתרחש באמת.

כאשר נתברר לסעודים כי מנוי וגמור עם ג׳ימי קארטר להביא תוך כמה שבו־עות לחתימת חוזה־שלום ישראלי־מצרי, ברוח הסכמי קמפ־דייוויד, הם החליטו לתת לו אזהרה חריפה — מעין מכה על היד שתכאיב, אך שמשמעותה לא תיוודע ב־רבים. לשם כך השתמשו בנשק החזק ביו־תר שיש להם: הכסף.

באותו זמן היו קברניטי המשק האמרי־קאי עסוקים בתרגיל דיסקרטי עדין. כדי

שר־הנפט הסעודי אל־יאמני
כמה מן המוחות המבריקים בעולם

לשפר את המאזן המיסחרי האמריקאי, ש־הוא שלילי ביותר, החליטו לבצע בצורה מבוקרת מעין פיחות של הדולאר. בשווקי הכספים של העולם הופיעו כמויות של דו־לארים למכירה. ההיצע הוריד את ערך הדו־לאר. בכל פעם שהבנקים הממלכתיים האח־רים קנו דולארים, כדי להעלות שוב את ערך המטבע האמריקאי, מכרו האמריקאים דולארים נוספים.

זה היה תהליך מבוקר ומווסת היטב. האמריקאים ידעו שהם יכו־לים בכל עת לעצור את התהליך בדרך הפשוטה של הפסקת היצע הדולארים בשוק העולמי.

היה זה מעין ריפוי באמצעות כמויות קטנות של רעל קטלני, כשהרופא קובע בדיוק את המינון היומי.

והנה, לפתע, הרגישו האמריקאים שהם איבדו את השליטה על התהליך. כשרצו להפסיק את ירידת הדולאר, לא הצליחו. הוא הוסיף לרדת.

מה קרה?

בשוקי העולם הופיעו כמויות של דולארים, שאיש לא ידע מניין באו. הן היו כה גדולות, שהדולאר ירד וירד.

אשפי־הכספים הבינלאומיים ניחשו חיש מהר מהו מקור התופעה: הסעודים זרקו מיליארדים של דולארים לשוק העולמי. המטבע האמריקאי התנדנד.

בבית הלבן צילצלו פעמוני האז־עקה. שם הבינו את המסר.

לסעודיה יש הרבה עשרות מיליארדים של דולארים. אם תרצה להרוס באמת את הדולאר, היא יכולה לעשות זאת בכל עת.

ברגע שג׳ימי קארטר תפס את משמעות האזהרה, הוא נתן פקו־דה שקטה: לעצור את המירוץ אל חתימת הסכם־השלום.

נס בבגדאד

בד בבד עם המיבצע הכלכלי נערך המיבצע המדיני. לכאורה היה גלוי לעין. אך רק מעטים הבינו את מלוא מש־מעותו.

המקום היה בגדאד. אך התיכנון נעשה בריאד.

הסעודים החליטו לבצע שלוש משימות:

- **לאחד את העולם הערבי כו־לו נגד הסכמי קמפ־דייוויד.**
- **לבסס איחוד זה על מצע מתון, המחייב את השלום עם יש־ראל על סמך החלטת מועצת־הבי־טחון 242 (הפירוש הערבי, כמובן).**
- **להזהיר את מצריים בצורה חד־משמעית, אך מבלי לנתק את דרך־הנסיגה של אל־סאדאת.**

ועידת־הפיסגה הערבית בבגדאד — על חלקה הגלוי וחלקה הסודי — השיגה את שלוש המטרות האלה.

קודם כל היה צורך להתגבר על מיכשול היסטורי: איבת־המוות הקיימת בין עי־ראק וסוריה.

בין שתי מדינות אלה קיימת יריבות מאז ימי ראשית האיסלאם. בדורנו הוחמרה אי־בה זו, והתבטאה בכך שבשתי המדינות השתלטו שני פלגים יריבים של אותה מיפ־לגה („אל־בעת"), ונוצר מצב הדומה במי־דת־מה לזה הקיים בין סין וברית־המועצות.

שתי המדינות שונאות זו את זו הרבה יותר מכפי שהן שונאות את ישראל, ולא כל שכן את מצריים.

והנה, לפתע התחולל הפלא: שתי המדינות נתנו יד זו לזו, והשי־לימו ביניהן בן־לילה, לפחות זמ־נית.

מה גרם לכך?

פעל כאן אותו גורם שהשפיע גם על סעודיה: עם פרישת הצבא המצרי מן המערכה, יכול צה"ל לחסל את סוריה ועיראק במחי־יד, עוד לפני שיהיה בידי מישהו מבחוץ להושיע.

מול פני הסכנה המשותפת, ובעזרת ה־סעודים, התאחדו שליטי דמשק ובגדאד.

בבגדאד קמה חזית ערבית מאו־חדת.

מות „חזית הסירוב"

בישראל, שבה שולטת הבורות בכיי־פה, נאמר שבבגדאד התכנסה „חזית־הסירוב הערבית".

אין דבר הרחוק יותר מן האמת.

בהשפעת סעודיה, וכתנאי לאיחוד, הת־חולל בבגדאד, אחת מבירות האגף הערבי ה„ראדיקלי", פלא נוסף.

בבגדאד קיבל העולם הערבי כולו את עקרונות ההחלטה 242, מבלי להזכיר את ההחלטה במפורש.

הוחלט שהעולם הערבי כולו שו־אף לשלום עם ישראל, שיתבסס על החזרת כל השטחים שנכבשו במיל־חמת ששת־הימים והקמת מדינה פלסטינית בגדה וברצועה.

במרכז הקונסנזוס הערבי החדש עמד אש"ף, שקיבל אישור מחודש וחד־מש־מעי כנציגות הבילעדית של העם הפלס־טיני. הובטחה לו שותפות מלאה בשלום. תמורת זה הסכים אש"ף רשמית למצע־השלום.

בבגדאד נוצרה חזית כל־ערבית נגד מצריים. אך הובלט בצורה חד־משמעית שההתנגדות לקמפ־דייי־וויד אין פירושה התנגדות לשלום עם ישראל, אלא התנגדות לשלום מצרי נפרד.

בבגדאד מתה חזית־הסירוב הערבית, ונותרו ממנה רק כמה שרידים עלובים.

„לחתוך אף ואוזניים"

הסעודים הזהירים עשו את הכל כדי שלא לנתק את דרך־הנסיגה של אל־סאדאת.

החלטות בגדאד אינן מזכירות את מצ־ריים במפורש, ואינן מגנות את אל־סאד־דאת. ביוזמת הסעודים הוחלט לשלוח לקא־היר מישלחת מטעם הפיסגה הכל־ערבית, כדי למנוע קרע מוחלט עם מצריים.

אולם הנשיא המצרי היה מרוגז. התלכ־דותו הבלתי־צפוייה של העולם הערבי נגדו הוציאה אותו מן הכלים. הוא עשה דבר חמור ביותר, מבחינת המסורת הערבית: הוא העליב את המישלחת, סירב לקבל את פניה ושלח אותה בבושה כלעומת שבאה.

אמר מנהיג ערבי: „בימי־קדם היה ה־שליט חותך את האוזניים, האף ואברי־המין של שליח, כשרצה להעליב את שול־חו. אל־סאדאת עשה את אותו הדבר במה־דורה מודרנית."

בשביל הסעודים, היה זה עלבון צורב שלא יסולח — מה גם ש־המלך הסעודי עצמו טילפן לאל־סאדאת כדי לבקש אותו לקבל את המישלחת.

למחרת היום פתחה העיתונות המצרית המודרכת בהתקפת־מחץ על הסעודים. כך כתב אחד העיתונים כי „הנסיך פאהד הלך להיוועד בבגדאד עם המנהיג העיראקי ה־נכה". נשיא עיראק אינו נכה, והעלבון ליורש־העצר הסעודי, שהוא האיש הקובע בריאד, עורר שם זעם כללי.

יתכן שהיתה זאת תשובת המצ־רים לעלבון שהעליב אותם מלך סעודיה לפני כן. אחרי קמפ־דייוויד שלח אל־סאדאת את איש־אמונו, חסן אל־תוהאמי, לז׳נבה, כדי למ־סור למלך חאלד שדר אישי. המלך סירב לקבל אותו, ורק כעבור שבוע נאות לקבל את פניו.

ההחלטות הסודיות

אך החלק החשוב ביותר של פיסגת־בגדאד לא פורסם כלל. הוא נוגע ל־סנקציות.

יורש־העצר הסעודי פאהד
— כמה מיליארדים בשוקי העולם

בעוד שלא נעשה דבר כדי לדחוף את אל־סאדאת אל מעבר לפי התהום, נאמר לו בצורה חד־משמעית וסודית מה צפוי לו אם יחתום בסופו של דבר על חוזה־השלום הנפרד.

הדברים כוללים מיגוון רחב של פעולות־עונשין. משמעותם הכוללת היא איום בהפעלת הכוח המקובץ של העולם הערבי להפלת מישטרו.

איני יודע את הנוסח המפורט של ההח־לטות, הנשמרות גם כיום בסוד כמוס ביותר. אך מרמזים שונים, ששמעתי מפי אישים שונים, זוהי התמונה המתקבלת:

- **כל הסיוע הכלכלי של סעודיה ונסיכויות־הנפט האחרות למצריים יבוטל מייד.**

לכלכלה המצרית הרעועה תהיה זאת מכה נוראה. למצריים לא יהיה כסף לקנות נשק לצבאה — והסעודים כבר הישעו, באמתלות שונות, את מימון הרכש לחיל־האוויר המצרי.

יש ספק אם מוכנים ויכולים האמרי־קאים לפצות את מצריים על הפסד כספי עצום זה, נוסף על הסיוע הגדול שמצריים מצפה לו מאמריקה ממילא.

- **מערכת טרור מצד לוב ואירגונים פלסטיניים.**
- **הפעלת כל חוקי החרם הער־בי, שנחקקו נגד ישראל, גם נגד מצריים.**

ישראל למדה לחיות במציאות זו ויצרה קשרים אלטרנטיביים. בשביל המשק המצ־רי עלולה הפעלה פיתאומית של חוקים אלה להיות מכה קשה.

- **גירוש כל המצרים מארצות־ערב.**

זהו נשק חזק ביותר. יותר ממיליון מצ־רים עובדים בארצות־ערב, בעיקר כמורים, כאנשי־דת וכאנשי־חוק, וכן כטכנאים וכ־עובדים אחרים.

בינתיים קמה בארצות־הנפט אינטליגנ־ציה צעירה מקומית, המשתוקקת ממילא לסלק את המצרים ולתפוס את מקומם. הסנ־קציות יתנו את ההזדמנות לכך.

המצרים העובדים בחו"ל שולחים כיום חלק גדול משכרם הביתה, והדבר דרוש לקיום הכלכלה המצרית. מצריים העניה אינה ערוכה לקליטת מיליון איש, בעלי רמה גבוהה יחסית.

אם תופעל סנקציה זו, יתכן שאנשים

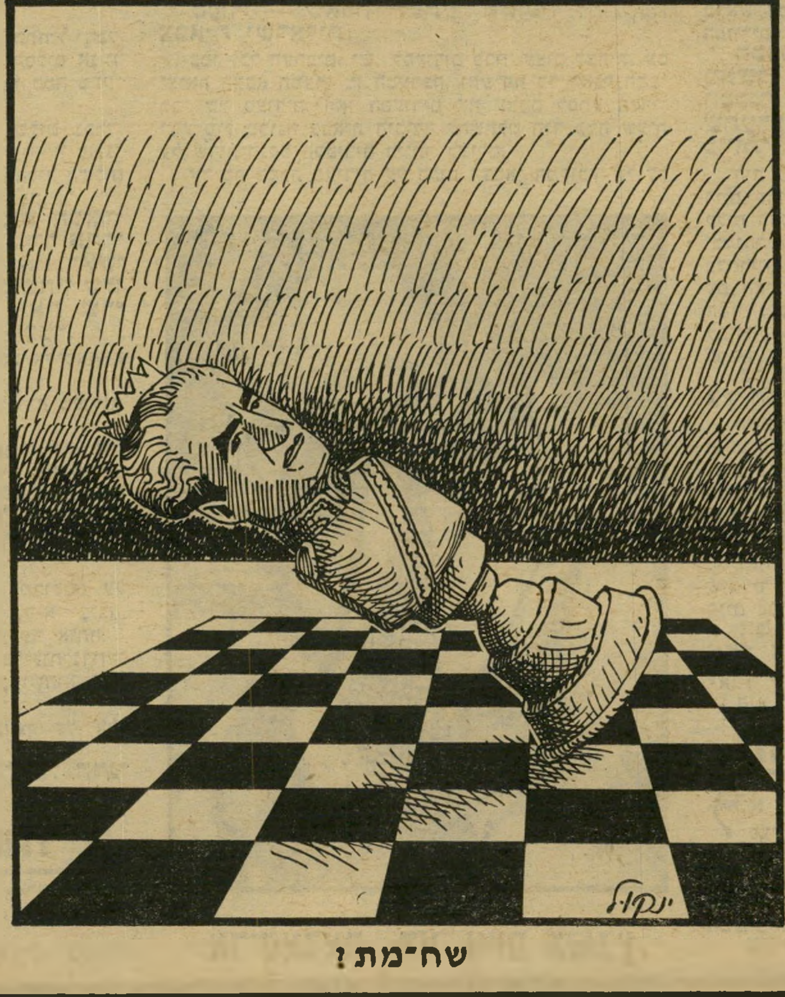

שח־מת!

במדינה

מעטים, הדרושים באמת בעמדות־מפתח, יושארו במקומם. כל שאר מאות האלפים יחזרו ויציפו את מצריים.

זוהי סכנה מיוחדת, כי מאות אלפים אלה היו חשופים במשך זמן רב לתעמולה עויינת.

● **פעולת חתירה בצבא ה־מצרי.**

זהו עקב־אכילס של המישטר המצרי. קשה לדעת איך מתייחס הצבא למצב ה־חדש. סילוקו הפיתאומי של אל־גאמסי עורר עניין מיוחד בהקשר זה. בארצות־ערב סבורים שלא רק אל־גאמסי עצמו סולק, אלא שהיה טיהור רחב־ממדים ב־צבא המצרי.

"התאבדות מדינית וגופנית"

ברור כי האיום המקובץ הזה השפיע על נשיא מצריים.

אחרי שחלף הזעם הראשון, וכאשר נתבררה מלוא עוצמת ה־סכנה, עצר את מהלכי השלום.

המדיניות הישראלית התמימה, שמקורה בבורות טוטאלית, עוד החמירה את המצב. תחת להקל על אל־סאדאת, עשו בירושלים את הכל כדי להקשות עליו, ולהציגו בעולם הערבי כבוגד המעדיף את ישראל על פני אחיו הערביים (סעיף 6 המפורסם). אי־ההסכמה ללוח־זמנים להקמת המימשל־העצמי בגדה, הדיבורים על חידוש ההתנחלויות — כל אלה היו מכות נוראות לאל־סאדאת.

במצב זה החליט אל־סאדאת להיזהר. הוא הקשיח את עמדותיו המקוריות. אמנם, לגופם של הדברים לא העמיד תנאים חדשים, אך הוא תבע לקבוע כללים נוקשים לביצוע הדברים שנוסחו, קודם לכן, בצורה גמישה.

עמדות אלה מהוות נסיון לפייס את העולם הערבי.

אל־סאדאת תבע לקבוע לוח־זמנים נוקשה להקמת המימשל העצמי הפלסטיני, דחה מכל וכל את הסעיף 6, אשר נציגיו הסכימו לו קודם לכן, הסכים להחלפת שגרירים רק אחרי הקמת המימשל־העצמי, ועוד.

על אותו רקע ברור מדוע סירב אל־סאדאת לבוא לאוסלו, וגם מדוע הודיעה אשתו, ג׳יהאן, כי סירבה לקבל את פני שני הגינקולוגים הישראליים שהשתתפו ב־קונגרס בקאהיר. (למי שמכיר את ג׳יהאן אל־סאדאת, היתה זאת מיחווה בלתי־אופיינית לה, המטילה אור על חומרת המצב.)

יש בעולם הערבי אישים מרכזיים המשוכנעים כי אנוור אל־סאדאת לא היה מעז היום לחתום על חוזה־השלום עם ישראל, גם אילו הסכימה ישראל לתנאיו.

מנהיג פלסטיני בכיר אמר לי השבוע: „הסעיף 6 כאילו נוסח כדי למנוע את החתימה. ברור שסאדאת אינו יכול לחתום עליו בשום אופן, כי החתימה מהווה התאבדות פוליטית, ואולי אף גופנית."

הדבר אינו נוגע רק למצרים. לדעת אותו מנהיג פלסטיני, הומצא הסעיף על־ידי האמריקאים כדי למנוע את חתימת־ההסכם.

עראפאת על הסוס

אם מאיים המצב הקיים על מצריים, הרי הוא מאיים שיבעתיים על ארצות־הברית, וזאת בשעה שעמוד־התווך של המערכת האמריקאית במרחב, איראן, מתנדנד ועלול להתמוטט.

יתכן מאד כי ג׳ימי קארטר החליט כי המחיר שיצטרך לשלם עבור חתימת החוזה יהיה כבד יותר מאשר מחיר אי־החתימה.

יש הסבורים במרחב כי רוגזו של קארטר על אי־החתימה אינו אלא העמדת־פנים, וכי למעשה הוא שמח על העיכוב הממושך שחל עתה, המאפשר לו להעריך את המצב מחדש ולבנות גשרים חדשים לסעודיה ולעולם הערבי כולו.

מארצות־הברית באים בימים האחרונים איתותים חזקים, אשר המנהיגות הפלסטינית עוקבת אחריהם בדריכות.

בין השאר:

● בשבועון ניוזוויק הופיעה ידיעה קטנה, שבה נאמר כי ממשלת ארצות־הברית מצטערת על שהתחייבה בשעתו שלא לנהל משא־ומתן עם אש״ף.

(התחייבות זו כלולה במיסמך שנתן הנרי קיסינג׳ר ליצחק רבין, בעת חתימת הסכם־הביניים של 1975.)

● בדיון על בעיית־פלסטין באו״ם אמר הסנאטור אברהם ריביקוף, בשם ארצות־הברית, שבעיית פלסטין אינה רק הומאניטרית, כי אם גם פוליטית. הוא ציין כי לעם הפלסטיני יש הזכות להגדרה עצמית ביישות לאומית משלו.

העובדה שהצהרה זו, שלא זכתה משום־מה בפירסום הנאות בישראל, נמסרה דווקא בפי סנאטור יהודי, המבקר לעיתים קרובות בישראל, נותנת לפרשה זו משמעות מייוחדת. מדוע הטיל הבית הלבן דווקא עליו את התפקיד למסור הודעה זו?

כל זה נוסף בליבה של הנהגת אש״ף ביטחון עצמי חדש. מעולם לא היה מצבו של האירגון חזק כפי שהוא כיום.

באופן פרדוכסלי, דווקא הסכם קמפ־דייוויד, שנעשה בלי אש״ף ונגדו, חיזק את אש״ף בצורה שלא תשוער.

בין השאר:

● הבין העולם כולו שלא יתכן שלום, אם לא ישותף בו העם הפלסטיני. הדבר נאמר, למעשה, בהסכמי קמפ־דייוויד עצמם.

● המאורעות שאירעו מאז בגדה וברצועה הוכיחו בעליל שלא יתכן שום פיתרון בלי הסכמת אש״ף. גם אל־סאדאת הבין כי פשוט לא יהיה ניתן לאייש את „המימשל העצמי" אלא בהסכמתו של אש״ף ותוך שיתוף־פעולה עימו.

● הקונסנזוס הערבי החדש, שנוצר בבגדאד, נבנה כולו על העניין הפלסטיני, ובמרכזו עומד אש״ף. לא זה בילבד שמעמדו הוכר מחדש על־ידי כל העולם הערבי (מילבד מצריים), אלא שאש״ף גם הפך הכוח המלכד את המחנות הערביים השונים.

● העולם הערבי כולו קיבל את המצע של עראפאת, המוכן לשלום עם ישראל תמורת הקמת מדינה פלסטינית בגדה וברצועה.

עראפאת חזר מבגדאד כמנצח. הדבר התבטא מייד במעשיו. בפעם הראשונה התחיל להכריז בפה מלא דברים שעד כה היה אומר אותם רק בשיחות פרטיות או חצי־פרטיות.

לפני שבועיים מסר עראפאת ל־חבר בית־הניבחרים האמריקאי, פול פינליי, הודעה מדינית מפורטת, שבה הודיע שהוא מוכן להכיר בישראל דה־פאקטו, לוותר על כל מעשי־האלימות מכל צורה שהיא, ו„לחיות בשלום עם ישראל", אם תקום מדינה פלסטינית בגדה וברצועה.

לפי בקשת עראפאת, קיים פינליי, עם שובו לארצות־הברית, מסיבת־עיתונאים גדולה, כדי לתת לדברים פירסום מירבי. כאשר נדרש דוברו האישי של עראפאת, לבדי, להגיב על כך, לא הכחיש את הדברים, כפי שנהג לעשות עד כה, אלא הסתפק בהודעה סתמית שבה נאמר שדברי פינליי אינם מדוייקים לגמרי.

(היה לדברים ספיח משעשע. כדי להביך את עראפאת הזמין אותו ג׳ורג׳ חבש, מ־אחרוני אנשי־הסירוב, לאסיפה — ושם נאם נאום תוקפני שבו דרש לשחרר את „יפו וחיפה". עראפאת הפיקח לא נפל בפח, אלא חייך וחיבק את חבש — כאילו לא היו הדברים אלא דיבורי־סרק שאין לייחס להם חשיבות.)

דרך חדשה

זהו המצב כרגע. מהלכי־השלום נעצרו. כל הצדדים מעריכים את מצבם מחדש.

כמה מנהיגים ערביים משוכנעים כי למעשה קיימת ברגע זה קנוניה של קארטר, אל־סאדאת ובגין, שמטרתה היא להימנע מחתימת ההסכם, מתוך העמדת פנים כאילו קיימים חילוקי־דיעות עמוקים.

ואילו הסיבה האמיתית היא, שנסתבר מעבר לכל ספק כי הסכם נפרד ישראלי־מצרי אינו אפשרי כלל, או שיביא לתוצאות הרות־אסון למערך האמריקאי במרחב.

אם כן, יהיה השלב הבא ניסיון לחפש פיתרון שהעולם הערבי כולו, ואש״ף בפרט, יוכל להסכים לו.

העם

האם חמק השלום בין האצבעות?

מה שהיה קל לפני שנה, הפך בלתי אפשרי עתה. הזמן פעל נגד השלום

„השלום עלול לחמוק לנו בין האצבעות!" הזהיר לפני כמה חודשים שר־הביטחון עזר וייצמן.

לרבים היה נדמה שזוהי קריאת־אזעקה מגוחכת, עוד יריה של עזר וייצמן מן המותן. „אי־אפשר עוד לעצור את התהליך!" היתה הדיעה הכללית. „אין מנוס, לא לבגין ולא לסאדאת. הם מוכרחים להגיע לשלום ביניהם!"

כאשר הוענק לשניהם במשותף פרס־נובל לשלום, נראה הדבר בטוח.

בשתי הידיים! השבוע התחרטו רבים על כך שלא שעו לאזהרה. נראה כי השלום חמק בין האצבעות. היו שהחלו חוששים שהוא חמק לצמיתות.

עתה ברור, כי היה זה אסון, ואולי שואה היסטורית, שממשלת ישראל לא תפסה את יוזמת אל־סאדאת בשתי ידיה, כאשר היתה טרייה וחמה, וכאשר התנופה היתה בעיצומה. ברור כי אפשר היה להשיג לפני שנה, בדצמבר 1977, ערב ועידת איסמאעיליה הכושלת, את הדברים שכיום הפכו כבר בלתי־אפשריים, בגלל ההתפתחות בעולם הערבי.

בגין באוסלו
נרות אשכבה לשלום

לישראלים נדמה תמיד שהזמן טועל לטובתם. אבל הזמן פעל נגד השלום. במשך השנה התקררה ההתלהבות, ויריביו של נשיא מצריים בעולם הערבי הספיקו להתארגן, להתלכד, ולצאת להתקפת־נגד שחלקה הסודי מוחץ ומסוכן יותר אף מן החלק הגלוי. (ראה עמודים 28—27).

נשיא מצריים פרץ דרך היסטורית. לזמן מה נפתחה הדרך לשלום. השבוע פשט ברחבי העולם החשש שמא הדרך נסתמה שוב, ואולי לצמיתות. יתכן שהיה עוד מוקדם להדליק השבוע את הנרות לתפילת האשכבה לשלום — אך השלום השמיע חירחורי גסיסה.

מדיניות

אור אדום בטייוואן

איש אינו רוצה בבעל־ברית מנודה. בכך יש אזהרה

„אי־אפשר לסמוך על אמריקה!" זעקו אנשי־הימין בישראל. המסקנה שהם ביקשו להסיק מכך: אסור להיכנע ללחץ האמריקאי ולעשות שלום עם מצריים, כי מחר תיטוש אמריקה גם את ישראל.

גרם את ההיסטריה מהלך דרמאתי של הנשיא ג׳ימי קארטר. הוא הכריז על כינון יחסים דיפלומאטיים עם סין, תוך ניתוק הקשרים עם טייוואן, האי שאליו נמלטו שרידי המישטר הימני של סין („הלאומנית") כאשר השתלטו הקומוניסטים לפני 30 שנה על כל הייבשת הסינית. שילטונות טייוואן מתיימרים עדיין להוות את סין ה„חופשית", וטוענים, כי בבוא היום יפלשו לייבשת ויכבשו אותה מחדש. עד לכינון המישטר הקומוניסטי בסין, היה האי טייוואן (פורמוזה) חלק מסין.

עד כה תמכה ארצות־הברית, לפחות להלכה, באשלייה זו. השבוע הסיקה את המסקנה הסופית מן המצב הקיים מזה דור, כוננה יחסים רישמיים ומלאים עם סין, ביטלה את חוזה־ההגנה שלה עם טייוואן. הצעד נעשה, כך נאמר, מפני שבמילא אין ביכולתה הצבאית ואין בכוונתה של סין הקומוניסטית („העממית") לפלוש לטייוואן.

משני קצות היבשת. היה קשר בין המתרחש בקצה המיזרחי של יבשת אסיה ובין המאורעות בקצה המערבי.

העיתוי שבחר קארטר למעשהו היה קשור בענייני ישראל־ערב. נשיא ארצות־הברית טען שיש הכרח לחתום על חוזה־השלום הישראלי־מצרי בתאריך שנקבע לכך, ה־17 בדצמבר. הוא איים שאם לא כן, יסיק מסקנות. החתימה בתאריך הנקוב היתה דרושה לו, כדי להבליט את הישגו האישי, כמי שניצח על ועידת קמפ־דייוויד. אי־החתימה היתה עלולה להוות מכה חמורה ליוקרתו, לרוקן מתוכנו את ההישג הגדול היחידי שלו עד כה.

כשנתברר לקארטר כי המשא־ומתן עלה על שירטון, בגלל סיבות גלויות וסמויות, החליט לבצע באותו מועד את המהפכה הסינית שלו. הדראמה של ההצלחה במיזרח־אסיה השכיחה את הכישלון במערב־אסיה.

„העולם החמישי". זה היה הקשר הגלוי. היה קשר עמוק יותר.

היחסים בין סין לטייוואן דומים, במידת־מה, ליחסים שבין העולם הערבי וישראל. סין אינה מכירה בקיומה ובחוקיותה של ממשלת־טייוואן, לא כממשלה של מדינה עצמאית ועל אחת כמה וכמה, לא כממשלה החוקית של סין כולה. גם העולם הערבי עדיין לא הכיר רישמית בקיומה ובחוקיותה של ישראל.

כתוצאה מכך מוחרמות סין „הלאומנית" וישראל על־ידי עשרות רבות של מדינות, שאינן מקיימות עימן יחסים. הן זכו בשורה ארוכה של גינויים באו״ם. הן שייכות שתיהן למה שנקרא פעם „ה־עולם החמישי" — הארצות שאינן שיי־

(המשך בעמוד 37)

לצבעונית של שרפ יש יתרונות שאף אחד לא יוכל להציע לך

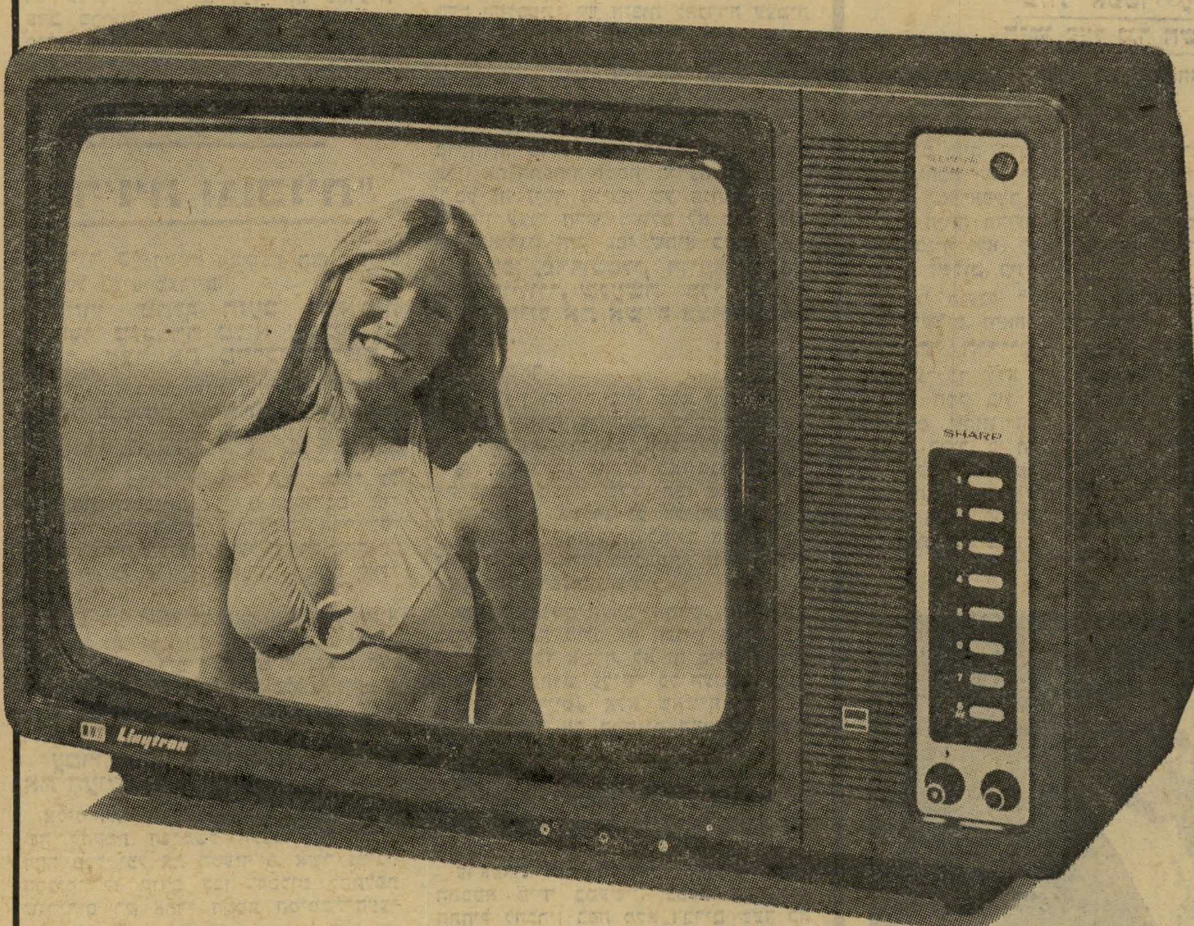

החודש יתרון נוסף*

C-2071 SP

זהו שמה של הצבעונית החדשה של שרפ. בטרם תרכוש לך אחת כזו בחן את יתרונותיה:

קליטה בכל שיטת -- צבע.

הצבעונית של שרפ, מתאימה עצמה אוטומטית לכל הפקות הצבע. אלו שהוקלטו בשיטת PAL (המערב אירופית) ואלו שהוקלטו בשיטת SECAM (הצרפתית), את שתיהן תקלוט באופן מושלם.

PAL
DUAL SYSTEM
SECAM

LINYTRON-PLUS, מנורת מסך הצבע הבלעדית לשרפ.

זוהי קרוב לודאי, מנורת המסך המתקדמת ביותר כיום, מנורה המבטיחה תמונה דינמית, ברורה ובהירה, בצבעים המהווים העתק מדויק של המציאות.

מירווח מתח חשמלי לתמונה יציבה

הצבעונית של שרפ מותאמת למירווח מתח (198V0264V) במקום לנקודת מתח (220V) כמקובל בטלויזיות רגילות. חידוש מהפכני זה של מהנדסי שרפ, מבטיח תמונה יציבה וברורה גם בשעת השתנויות מתח או מפלי-מתח.

HIGH
198-264V

OPC – לכיוון מדוייק ואוטומטי

מיתקן ה-OPC (OPTIMATIC PICTURE CONTROL) של שרפ, מבטיח התאמת תמונה אוטומטית לתאורת יום או לילה. כך שבאור היום לא תיעלם התמונה, ובשעות הלילה לא תהיה חזקה מדי.

SENSOR TOUCH בורר הערוצים האלקטרוני

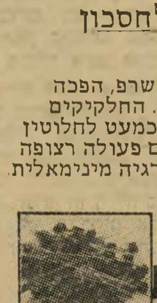

שרפ ביטלה את "עושה הצרות" המקצועי של כל טלויזיה. המגע האלקטרוני מגיב לאצבעותיך בדייקנות ומהירות מירביים.

SIGMA CHASIS לחסכון ולאמינות

המיקרוטכנולוגיה של שרפ, הפכה מקלט זה לאמין ביותר. החלקיקים המיניאטורים חסינים כמעט לחלוטין מפני קלקול, ומבטיחים פעולה רצופה לאורך זמן בצריכת אנרגיה מינימאלית.

רמקול יוצא מן הכלל

אם עד היום לא התפעלת מצלילה של הטלויזיה, תוכל לעשות זאת מעתה. מהנדסי הקול של שרפ הרכיבו במקלט זה רמקול משוכלל, שלא היה מבייש גם מערכת סטראו משוכללת. זהו רמקול רב עצמה בעל תכונות אקוסטיות המבטיחות צליל מדוייק, ברור ונקי.

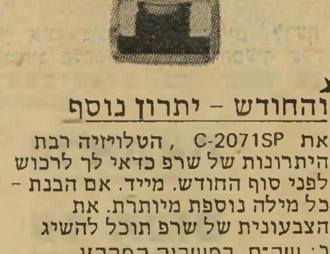

*והחודש - יתרון נוסף

את C-2071SP, הטלויזיה רבת היתרונות של שרפ כדאי לך לרכוש לפני סוף החודש. מייד. אם הבנת - כל מילה נוספת מיותרת. את הצבעונית של שרפ תוכל להשיג ב: שק"ם. במשביר המרכזי. בכל־בו שלום. במשביר לצרכן. בש.א.ל. ורחנויות מובחרות למכשירי חשמל.

SHARP

SHARP

שרפ. ענק האלקטרוניקה מיפן

או.קי.

היבואן: אסמגו בע"מ ירושלים טלפון: 02-533817 הפצה: סלון טוקיו. אלנבי 53 ת"א. טל. 03-283770 הפצה ב"ם: אור. יבוא והפצה. דרך בית לחם 60. טל. 02-719447

בפתח ארמון המלך הנורווגי, צועדת עליזה בגין בפרווה היקרה שקנתה במיוחד

המינק הפרוע

ההופעה הראשונה של עליזה („עלה") בגין בטלוויזיה היתה בתוכנית עלי־כותרת אחרי שבעלה נבחר לראשות הממשלה. אז סיפרה עליזה בגין עד כמה מצומקת משכורתו של ראש־הממשלה, והציגה בפני הצופים הנדהמים לוקש משכורת של כ־6000 לירות בלבד לחודש.

דובריו של בגין הפגיזו את כלי־התיקשורת במידע שתיאר עד כמה הוא ואשתו הם אנשים צנועים, ללא ממון וללא הסתבכויות כספיות.

כאשר נכנסה עליזה בגין לפני שבועות אחדים, לחנות הפרוות המהודרת ברחוב בן־יהודה בתל־אביב, פרוות יורק, קיבל אותה אחד הבעלים, שהוא גם הפרוון הראשי, ג'ורג' בריטלר. כמו כל אזרח ישראלי ידע בריטלר, כי האשה שנכנסה אליו היא דלת אמצעים. הפרוון, שאינו מדבר כלל עם הלקוחות העשירות שלו בלירות ישראליות, אלא רק בדולארים, אומנם התרגש מכך שגברת ראש־הממשלה באה לקנות אצלו פרווה, ולא חשב כלל מהיכן יש למי שמקבל משכורת צנועה, סכום גדול לקניית פרוות משלו.

סיפר אחר־כך ג'ורג' בריטלר: „הגברת בגין אמרה לי, שהיא לא יודעת בשביל מה היא צריכה פרווה. ,לא הייתי קונה פרווה,' היא סיפרה לי, ,אלמלא אמרו לי שזה לא יפה שבאוסלו תהיה גברת ראש־הממשלה בלי פרווה.'"

לא עם מעיל שחור

בואה של עליזה בגין לחנות המהודרת היווה בעיה. בריטלר, כמו שאר קרובי מישפחתו, העוסקים מזה דורי דורות בפרוונות, החליט בשנים האחרונות לאמץ את הקו הצעיר. המהנדס לאווירונאוטיקה, שעזב את עבודתו בתעשיה האווירית כדי להצטרף אל העסק המישפחתי, החליט כי אינו יכול להתחרות בפרוונים הישראליים המפורסמים כסטפן בראון, בכיבוש לב הנשים המבוגרות יותר. הוא החליט לבחור פרוות ולעצב אותן לנשים הישראליות העשירות, הצעירות יותר, ולתיירות הצעירות.

פיתאום הופיעה בחנותו המהודרת עליזה בגין, שאינה כל־כך צעירה. בדרך־כלל, כאשר נכנסת אשה בגילה של עליזה בגין לחנותו של בריטלר, הוא משתדל להיפטר ממנה. אולם מזלה של עליזה בגין הוא שהגיעה לחנות עם ידידה צעירה משותפת לה ולפרוון: אשת יהלומן, מירי פנן, שהיא לקוחה קבועה של בריטלר.

•

„בעיני עליזה בגין מצאה חן תמונה של מעיל סובול חום, המוצגת אצלי בחנות," סיפר ג'ורג' בריטלר, „ידעתי שהיא לא תוכל לעמוד במחיר של מעיל כזה, העולה כ־150,000 דולאר, שהם כשלושה מיליוני לירות. את החיה הזו מוצאים רק ברוסיה, והיא חיה נדירה ביותר. רק הנשים העשירות ביותר בעולם יכולות להרשות לעצמן לרכוש מעיל כזה.

„אז החלטתי להציע לה משהו דומה, שהוא הרבה יותר זול. הצעתי לה מעיל פרווה העשוי ממינק פרוע. המינק הפרוע הוא הרבה יותר יקר מהמינק הרגיל, שאותו עושים מחיות שמגדלים לצורך זה. את המינק הפרוע, שגם הוא נדיר ביותר, עושים רק ממינקים שגדלו בטבע. הזן הזה כבר הולך ונעלם מהעולם.

„לא היה לי נעים להגיד לגברת בגין את המחיר. המחיר הוא 7,000 דולאר, שהם קצת פחות מ־140,000 לירות. ראיתי שהגברת בגין התאהבה במעיל הזה, אבל

(המשך בעמוד 32)

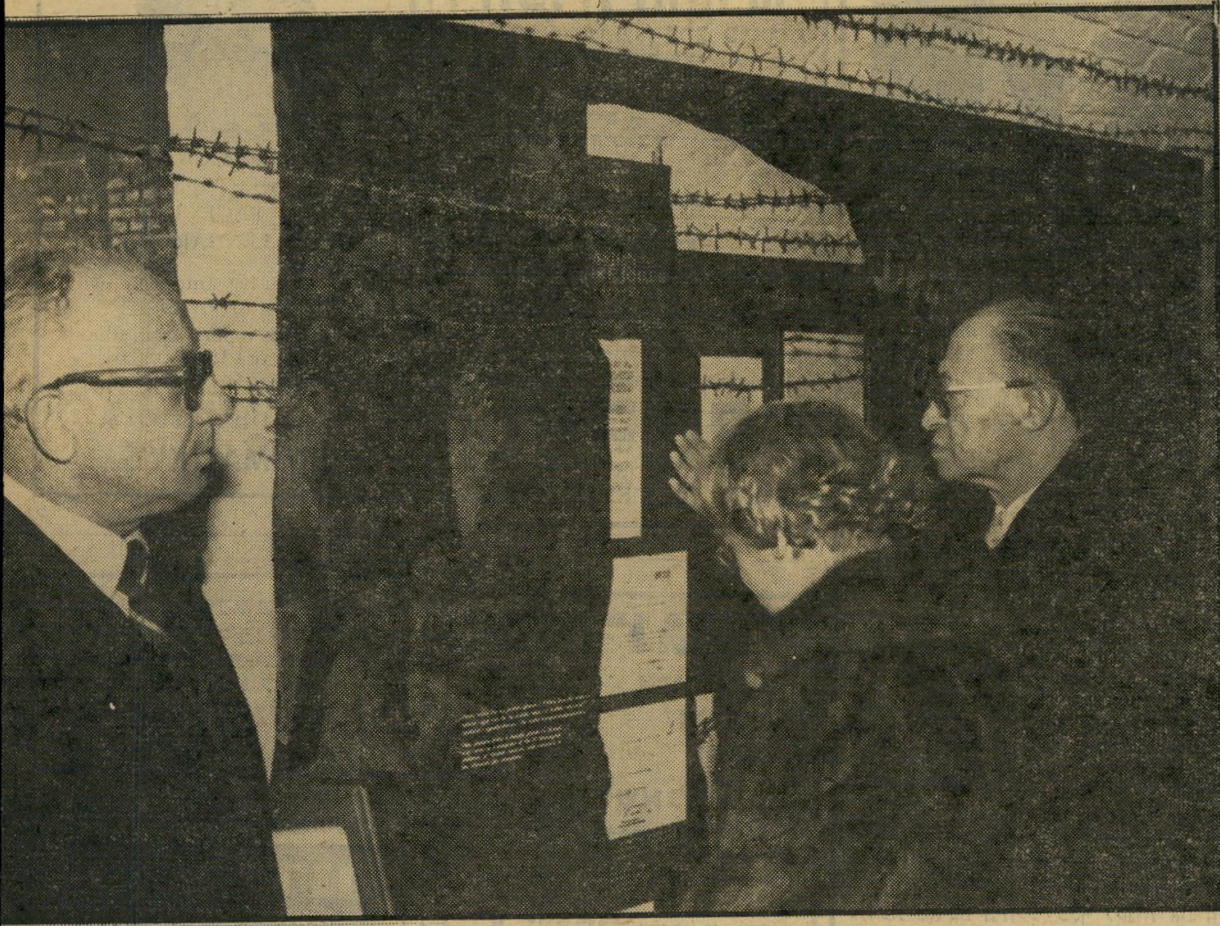

מנחם ועליזה בגין במוזיאון השואה המקומי
מול הילד והתיל

המינק הפרוע

(המשך מעמוד 31)

בכל זאת לא היה לי נעים. אז הצעתי לה מעיל שהיה הרבה יותר זול, מפרוות ברייטשוואנץ. הוא היה מעיל יפה בצבע שחור, ורק הצווארון היה ממינק לבן. ה־מעיל הזה היה הרבה יותר זול, וגם יותר התאים לגיל ולמצב הכספי של הגברת בגין. הוא עולה רק אלפיים דולאר, קצת פחות מ־40 אלף לירות.

„אבל הגברת בגין לא רצתה את המעיל הזה. אני ראיתי שהיא שמה עין על מינק־הבר ושום דבר לא היה מזיז אותה ממנו. התירוץ שלה לא לקחת את המעיל הזול יותר, הוא שהיא קיבלה הו־ראות מאוסלו שאסור לה לבוא עם מעיל שחור. אני לא יודע אם זה נכון. אני יודע שעל מעיל שחור מקובל לאמר, בדרך־כלל, שהוא יותר אלגנטי. חוץ מזה, המעיל השחור התאים יותר לגיל של הגברת בגין, מאשר המעיל ממינק־הבר.״

להדק את החגורה

גברת בגין, שהיתה מלווה על־ידי ידידתה הצעירה, כלל לא הגיבה כש־שמעה על המחיר הגבוה. אולם היתה זו דווקא מירי פנן, שלקחה את ג׳ורג׳ בריט־לר לצד וביקשה ממנו לתת הנחה לאשת ראש־הממשלה. ג׳ורג׳ אינו אוהב לעשות הנחות, אולם הוא הסכים הפעם לעשות

פרוון בריטלר
„הנחה קטנה —

הנחה לעליזה בגין, אם כי, כפי שטען: „הנחה קטנה, של כמה פרוטות.״

אולם בעל פרוות יורק לא הסתפק בכך. כשחזר אל הגברת בגין, אמר לה שהוא מוכן לעשות לה הנחה קטנה: „אבל לא בשבילך, אלא בגלל זה שבאת הנה עם מירי.״

נראה כי עליזה בגין לא התקשתה לע־כל את ההוצאה הכספית הגדולה, אולם חשבה כי בכל זאת יהיו אנשים שיאמרו כי במצב שבו נקראים העובדים להדק את החגורה, והמורים שובתים בגלל שכר הרעב שלהם, לא יהיה זה יפה שאשת ראש־הממשלה תסתובב עם מעיל כה יקר. „אני לא יודעת בשביל מה אני צריכה את המעיל הזה,״ היא אמרה לפרוון, „בין כה וכה אחרי אוסלו לא יהיה לי איפה ללבוש אותו.״ אולם נימוק זה לא מנע בעדה מלרכוש את אחד המעילים היקרים בחנות.

עליזה בגין גם ראתה עצמה נאלצת, או אולי חייבת, להסביר לקהל שסבב אותה בחנות, ובעיקר לבעל החנות, מהיכן יש לה הכסף לרכוש את המעיל: „קיבלנו הרבה כסף בשביל זכויות ההסרטה של הספר של מר בגין, המרד, אחרת אני לא יודעת מאיפה היה לי כסף לקנות את ה־מעיל הזה.״

אולם עליזה בגין לא התביישה רק מה־פרוון ומהמוכרות שלו. היא התביישה גם מהציבור הישראלי. כאשר יצאה יחד עם בעלה לאוסלו, לא לבשה את מעיל הפרווה היקר, אלא שמה אותו במיזוודה. וגם כ־אשר חזרה מאוסלו לא לבשה אותו. רק באוסלו עצמה, שבה אין יודעים את היס־טוריית הענווה והצניעות של משפחת בגין, היא לבשה את המעיל.

פרשת „המינק הפרוע״ של הגברת עליזה בגין מצטרפת לשורה של מיקרים, שקשה להסבירם, הקשורים בראש־הממש־לה, ובעיקר ברעייתו.

כאשר ערכה עליזה בגין מסיבת יום־הולדת לבעלה, והמלצרים ממלון פלאזה הלכו בסך ברחובות ירושלים, כשהם נוש־אים את כל טובו של העולם על מגשים, לא היתה יכולה להסביר מהיכן לקחה את הסכום העצום, למעלה מ־300 אלף לירות, כדי לכסות את הוצאות המסיבה הפרטית הזאת. דובריו של ראש־הממשלה טענו, כי הכסף לא בא מקופת־המדינה, אולם הודו כי לעליזה ולמנחם בגין אין כסף כדי לשאת בנטל כה כבד.

ההסבר שלהם למקור הכסף היה: ידי־דים. למישפחת בגין יש אוסף מגוון של ידידים עשירים. תמורת הכבוד שאותו נותן להם בגין, ועבור היחס המישפחתי שאותו מעניקה להם גברת־ראש־הממשלה, הם מוכנים כפי הנראה לשלם. עד לפני שנה היו ידידים־מיליונרים אלה מביעים את אהבתם לבגין על־ידי תשלום לקרן תל־חי המסואבת. עתה הם מביעים את אהבתם על־ידי תרומות כספיות אישיות לבגין, אך בעיקר לגברת בגין.

תמורת זאת הם מקבלים טובות־הנאה, שאותן לא יכלו לקנות בכסף. ראובן הכט, איש ממגורות דגון בחיפה, אחד המיל־יונרים הגדולים בארץ, מונה יועצו של ראש־הממשלה, אם כי אף לא אחד בליש־כת ראש־הממשלה יודע מה הוא מייעץ, ובאיזה תחום. הוא נלקח על־ידי בגין לפגישה עם ג׳ימי קארטר, ואף ליווה את ראש־הממשלה לאוסלו.

מאיר הלוי, שהיה מעורב בפרשת סומר־פיין והיום הוא שוב איש־עסקים עשיר, הוא בן־בית במישפחת בגין ומשתתף ב־אירועים ממלכתיים רבים. גם הלוי נסע לאוסלו, והוא משתתף באירועים רבים ב־בית ראש־הממשלה, כאורח־כבוד.

ניסים גאון, האיש שהבטיח לפתור את בעיות השיכון של אזרחי־ישראל, פותר בינתיים את הבעיות הכספיות של קרן תל־חי. תמורת זאת זכה גאון באחד הכיי

חנותו של בריטלר
— של כמה פרוטות״

בודים המרשימים ביותר: הוא ליווה את בגין בנסיעתו ההיסטורית לאיסמעיליה.

מלישכת ראש־הממשלה אי־אפשר היה לקבל תשובה לשאלה: מהיכן נטלה גברת בגין את הכסף כדי לקנות מעיל פרווה כה יקר. באוזני הפרוון ג׳ורג׳ בריטלר, השמיעה עליזה בגין, מבלי שנתבקשה לע־שות כן, את גירסתה: הכסף בא מהתש־לום עבור הזכויות להסרטת סיפרו של בגין המרד.

לפני כמה חודשים כתב העולם הזה כי בגין מכר את זכויות סיפרו בסכום גדול ואף קיבל מיקדמה. הכתבה הוכחשה אז בזעם על־ידי ראש לישכתו של ראש־הממשלה, יחיאל קדישאי, וההכחשה אף פורסמה.

אין זה משנה איזו גירסה היא הנכונה. איש גם אינו חולק על זכותה של עליזה בגין לקנות בכספה פרווה בכל מחיר שנר־אה לה. רק שלא ידברו עוד על הצני־עות המופלגת והמופת האישי שנותנת מישפחת ראש־הממשלה לעם הנקרא להדק את החגורה.

יאירה יסמין ■

טבעי שלובשים דלתא

מועדון 5 לתרבות חדשה
רח׳ הס 5, תל-אביב
טל. 297263

תכנית החודש
* יום ה׳, 21.12: ערב בלאדות בהשתתפות גליה ישי ודני כץ.
* יום ה׳ 28.12: הסרט האם שמעת על הפנתרים — אדון משה. דיון עם ח״כ צ׳ארלי ביטון.

המועדון פתוח משעה 8 בערב; התוכניות מתחילות בשעה 9 בערב בימי שני — מוסיקה, עתונות ישראלית וזרה.
אמנים בחסות הפקות תיאטרון בית־חובן

NOW ON SALE
PENTHOUSE
December 78 Issue

FREE: 16 PAGE DESK CALENDAR INSIDE
★ An exclusive interview with Fidel Castro
★ Exclusive report from the hideout of Italy's Red Brigades

SOLE DISTRIBUTOR
STEIMATZKY'S

„רובקס״
הגיע מלאי חדש של הצלחות הנפלאות של „רובקס״

כלי־נגינה
גיטרות — אקורדיונים
פסנתרים — אורגנים
מיתרים — חלקים
★ השאלה
★ תיקונים
★ מכירה
א. גינצבורג אלנבי 48 ת״א
פינת רח׳ גאולה, טל. 03-57773

מצלמות־רפלקס חדשות ישר מיבואן.
עם אחריות-יבואן!
במחיר זול!
Konica-Tc, Konica-T4, Canon-Ae1, Canon-At, Pentax-Me, Pentax K-1000
אביזרי צילום, במבחר גדול.
מכירה — החלפה — קניה.
בימי שלישי, סגור כל היום.
פוטו-ברנר
חיפה, רחוב החלוץ 3

„רובקס״
הגיע מלאי חדש של הצלחות הנפלאות של „רובקס״

ספה „מורלה״
קיים רק קטלוג אחד של מורלה
היזהרו מחיקויים.

מודעת־אבל מוזרה חשפה פרשה נעלמה:
גולדה מאיר התנכרה לאחת מנכדותיה
והתעלמה ממנה מפני שהתביישה בה

אגדת הסבתא

עשרות מודעות אבל פורסמו בעיתונים, כאשר נפטרה מי שהיתה ראש ממשלת ישראל — גולדה מאיר. אולם, בעוד מודעות הממשלה, המיפלגות, הסוכנות ומודעות של אישים שונים, היו טביעות, היתה מודעה אחת שעוררה מייד את תשומת הלב.

בידיעות אחרונות של היום הרביעי לפני שבוע, הופיעה מודעה צנועה שבה התאבלה מאירה מאירסון־וינברג על מות סבתה גולדה מאיר. הנה המודעה:

על מות סבתי היקרה

גולדה מאיר

ז״ל

אבלה נכדתה

מאירה מאירסון־וינברג

כפר תקוות

כל מי שהכיר את גולדה מאיר נדהם. גולדה נהגה לספר על ארבעת נכדיה, שהיתה כה גאה בהם, בניהם של בנה מנחם ובתה שרה. קיבוץ רביבים אף הגדיל לעשות ובראיון עם כמה מחברי המשק, הם הגדירו את גולדה כמי שהיתה „הסבתא של כל הנכדים שלנו.״ אבל אף אחת מארבעת נכדיה האמיתיים של גולדה, אינו נקרא בשם מאירה, ובכל רביבים אין בחורה ששמה מאירה מאירסון־וינברג. גם בסיפרה האוטוביוגראפי של גולדה, חיי, היא מספרת על ארבעת נכדיה, ושוב, אף לא לאחד מהם קוראים מאירה.

הנכדה הנוספת של גולדה לא היתה תעלול של אדם חולני, ואף לא בדיחה תפלה של יריב לשעבר. המודעה חשפה לראשונה, אפילו לידידיה הקרובים ביותר של גולדה, טרגדיה אנושית, המאירה את דמותה של גולדה מאיר באור קצת שונה מתדמית הסבתא המסורה והאוהבת שבה ניסו לצייר אותה.

בשורת איוב

במשך שנים רבות קיבלה גולדה מאיר טיפול בבית־החולים ביילינסון בפתח־תיקווה. כאשר נכנסה גולדה לבית־החולים בפעם הראשונה, לפני כ־15 שנה, ידעו רק מעט מהרופאים, שתחילתה של הטרגדיה של גולדה מאיר, שאינה קשורה במחלת הסרטן שלה, היתה בדיוק באותו בית־חולים.

בשנת 1958 הובהלה חנה מאירסון לבית החולים ביילינסון כשהיא כורעת ללדת. היחס אל חנה בבית החולים, היה כאל אישיות חשובה. הכל ידעו, כי היא נשואה לבנה של גולדה מאיר, הצ׳לן מנחם מאירסון. את הרופאים קצת הפליאה העובדה, שסבתא גולדה לא באה לבית־החולים, לבקר את כלתה, אולם הם תלו זאת בעיסוקיה הרבים של גולדה שהיתה אחת הדמויות הציבוריות העסוקות ביותר במדינה.

חודש אחרי שנולדה בתם של חנה ומנחם, אשר קיבלה את השם מאירה, המרמז על שם מישפחתה של גולדה, נפרדו ההורים. עול הטיפול במאירה הוטל כולו על חנה ועל אמה, הסבתא השנייה של מאירה, אשר אהבה את נכדתה יותר מכל.

באותה תקופה לא היו היחסים בין גולדה לחנה טובים, בעיקר בגלל הפרידה ממנחם, אך למרות זאת, הטריחה גולדה את עצמה פעם אחת, לבוא ולראות את נכדתה. לידידים סיפרה חנה שנים רבות אחר־כך: „היא ראתה את הנכדה שלה פעם אחת בחיים.״

בגיל ארבעה חודשים ניחתה על חנה בשורת איוב. הרופאים הודיעו לה, כי התגלה שילדתה מונגולואידית ויש להעבירה מייד למוסד מתאים. בצר לה פנתה חנה לבעלה, שאז כבר נפרדה ממנו. סיפרה חנה: „צילצלתי לאביה של הילדה והוא הציע לשלוח אותה למוסד, כמובן.״ חנה התמרדה נגד בעלה לשעבר ונגד הרופאים. „היו לי שלושה ימים ולילות קשים. האם אוכל לגדל את מאירה? האם יהיה לי הכוח לעמוד בכל הקשיים? כעבור שלושה ימים הכל היה חתום וברור, אני אגדל אותה בבית, ככל אם המגדלת את בתה, באהבה, במסירות ובסבלנות. היא תהיה ילדה בבית.״

פיצוי של הטבע

כשמאירה היתה בת שבע, נישאה חנה בשנית. בעלה הוא ישעיהו („שייקה״) וינברג, מי שהיה מנהל התיאטרון הקאמרי וכיום מנהל בית־התפוצות. כבר אז היתה חנה, למרות כל הקשיים בגידול ילדתה, יועצת כלכלית לנגיד בנק ישראל, תפקיד שבו היא מחזיקה עד היום.

מאירה מאירסון (ממושקפת) עם אמה ואחותה רותי
סבתא גולדה ראתה אותה פעם אחת בחיים

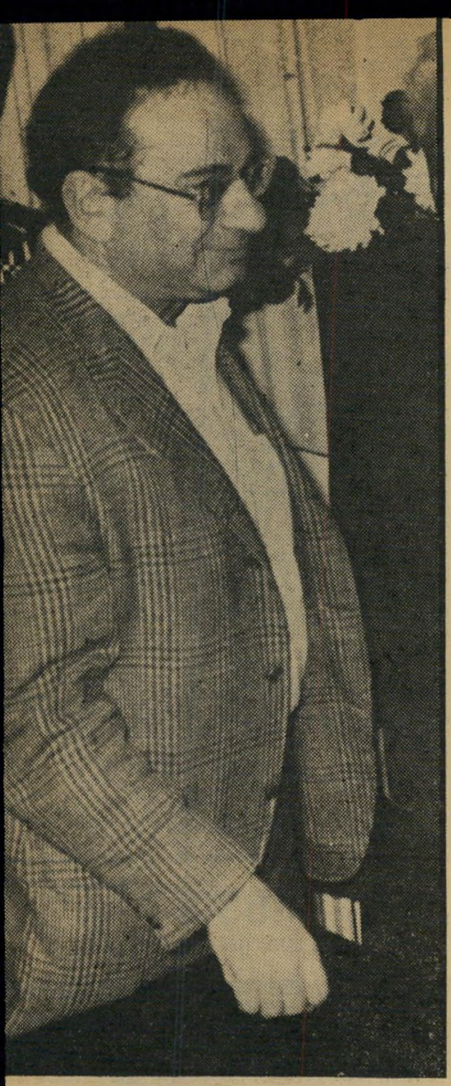

הבן מנחם מאיר
„אין כוונה להתייחס״

שייקה, שלו היתה בת בריאה מנישואים קודמים, אימץ באופן רישמי את מאירה כבתו, אחרי שנשא לאשה את חנה, ומאז הוא אביה לכל דבר, הן מהבחינה הרישמית והן בהיותו אב אוהב ומסור. לשייקה וחנה נולדו עוד שני ילדים. אחד מהם, בנימין, הוא פיצוי של הטבע על פיגורה של אחותו, מאירה. בנימין הוא גאון, בעל מנת מישכל של 156.

לבנימין היתה דיעה מסויימת מאד על הטרגדיה של אחותו. כאשר היה ילד צעיר, וסיפרו לו, כי מאירה אינה אחותו מאותו אבא, הוא פרץ בבכי. אחר־כך הסביר: „אני בכיתי בגלל מאירה. בגלל זה שהאבא האמיתי שלה מתנכר לה, לא רוצה לראות אותה ולהכיר אותה.״

נראה היה, כי מילחמתה של חנה נשאה פרי. מאירה היתה בת מישפחה לכל דבר, ותפסה מקום חשוב בחיי מישפחת וינברג. אחיה, בנימין, נהג לקחת אותה לקונצרטים לנוער ולטפל בה במסירות. גם חבריו של בנימין, הפכו חבריה של מאירה, למרות הפיגור שלה. חנה ושייקה נהגו לקחת את בתם לבילויים שלהם, לבתי־קפה, והיא היתה אורחת קבועה מאחרי הקלעים של הצגות הקאמרי.

מאירה הודתה בדרכה המיוחדת. באחותה הקטנה, רותי, היא טיפלה כמו אמא, חיתלה אותה, האכילה אותה והשכיבה אותה לישון.

חוזה נפרד

מבחינות מסויימות, מאירה היא כמו כל ילדה בריאה אחרת. הלכה לבית־הספר נצח־ישראל, היא קוראת וכותבת, עוסקת במלאכת יד, וכל זאת למרות שמנת המישכל שלה היא רק 56. מאירה מטפלת בעצמה, נוסעת לבדה באוטובוסים וכאשר היא טועה, היא יודעת שצריך לפנות לשוטר, כדי שיעזור לה להגיע הביתה.

בכיתה היתה מאירה, שההתפתחות הריגשית שלה מוגדרת על־ידי רופאים כשל בת שבע, מתפארת בכך כי היא הנכדה של גולדה מאיר. אולם הילדים לעגו לה. גם הם לא שמעו אף פעם על נכדה נוספת של גולדה.

נראה, כי החינוך שהעניקו שייקה

(המשך בעמוד 40)

תל־אביב הקטנה לא מתה - היא ממשיכה לחיות בארכיונו של ארדה

העין

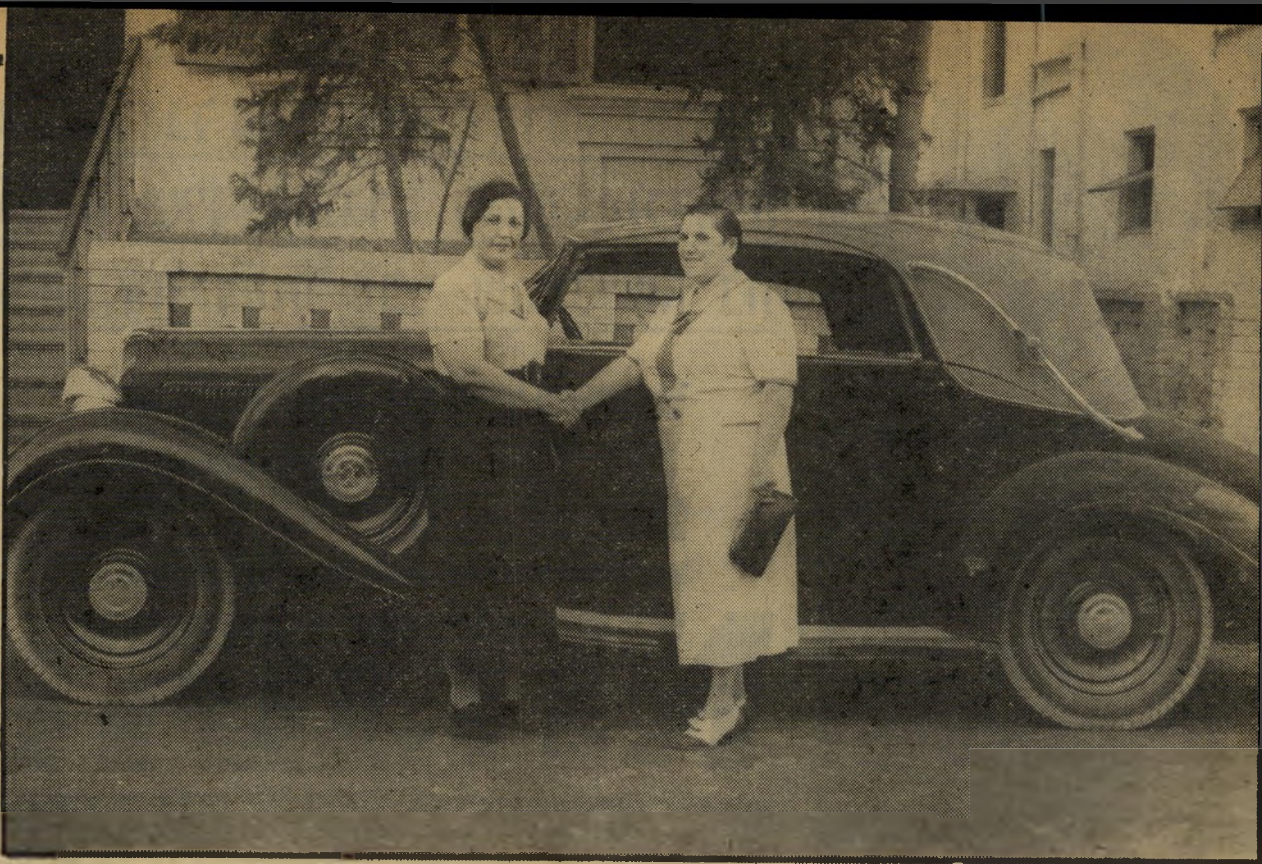

מודל 1933

„ככה הצטלמו אז,” אמר ארדה בחיוך מלא געגועים. הוא נזכר שטייל ברחוב, ועינו תפסה את שתי הנשים המשוחחות ליד מכונית **פורד**. המראה משך את עינו והוא מיהר להנציחו. לא היה מאורע בארץ, אם הפגנות, צעדות, כנסים, או ביקורי אישים־חשובים שארדה לא הנציח במשך השנים הרבות שבהן צילם כה הרבה בארץ.

בדרך לחתונה

שלוש נערות ב־1935 לחתונה לסוסים. בתמונה למטה נראה משה לוי נחום.

„**לפעמים אני** יוצא אל הרחוב ללא מצלמה ומרגיש עירום. בהתחלה אני לא תופס מה קורה, אני ממשש את כתפי ומרגיש ריקנות, חסר לי משהו, ו־אני מוכרח לחזור הביתה ולקחת את המצ־למה. גם היום, כשאני בן 73 וקשה לי לסחוב אותה, אני לא מסוגל בלעדיה. המצלמה הפכה להיות חלק מגופי.”

מישפטים אלה הם תמצית הווייתו של אפרים ארדה, הצלם שהנציח במצלמתו להיזכר בבהירות בכל פרט ילדותו, בכפר האוקראיני הנידח, באביו שעסק במיסחר והיה ידוע בכל הסביבה כווטרינר מומחה, למרות שמעולם לא למד רפואה. „אני זוכר מומנטים של אנשים מאד עניים, ש־היתה להם רק חתיכת אדמה ליד הבית עם גג הקש, וכל המישפחה היתה עובדת באחוזה של הפריץ. האבא היה יוצא רחוק עם הסוסים של הפריץ למירעה, והילדים, כבר מגיל 10 עבדו ליד מכונת הדייש. היו לי שני אחים ושתי אחיות, כולם כבר אינם, חוסלו על־ידי הנאצים. אח אחד נשאר בחיים, אחרי שעבר את כל התלאות, ובא לארץ, ואני הכנסתי אותו לעבוד בצילום. הוא נפטר לפני 5 שנים.”

„צילמתי אותה באמבטיה”

בדברו **שולף** ארדה תמונה אחרי תמונה. מפליא כיצד הוא זוכר בדיוק את הסיפור שמאחרי כל תמונה. הוא מצביע על תמונת קשיש בעל זקן ארוך היושב בכסא: „זה התצלום האחרון של הסבא שלי, הוא ישב ועיין בגמרא, היה כבן 80, לא ראה רופא בימי חייו, היה חסיד גדול של הרב מקופיצ׳וניץ׳.”

„כשמתיישב אצלי אדם כדי לצלמו,” סיפר ארדה בנחת, „אני מגלה בו המון.

דיזנגוף

פתיחת רחוב המלך ג׳ורג׳ על־ידי מאיר די־זנגוף, ראש־העיר הראשון של תל־אביב.

חמישים שנה של הווי ארץ־ישראלי. לא היה מאורע בארץ — הפגנה, כנס או הופעה — ולא היתה אישיות מפורסמת, שלא נקלטו במצלמתו של ארדה.

בימים אלה נפתחה בתל־אביב תערוכתו, שבה מוצגות עשרות תמונות, מתוך או־סף של חצי מיליון צילומים, המתארים נופים שאינם קיימים עוד, אנשים שנפ־טרו, ואחרים מגדולי היישוב בהיותם צעירים. פרקים בחיי המדינה, כמו המיצ־עד הראשון, מאורעות 36׳, ביקורו הרא־שון של חיים וייצמן בתל־אביב, מילח־מות, שמחות, והרבה תמונות של מאיר דיזנגוף, ראש העיר הראשון של תל־אביב.

„יש לי כמה חולשות או אהבות בחיים,” סיפר ארדה, אדם נמוך־קומה ומלא חיו־ניות, ששיער ראשו הלבן דליל מעט. „ציור, פיסול, צילום וריקודים. לא היתה לי בצעירותי, כל אפשרות ללמוד את הכל. מהיותי תינוק ציירתי.”

גם היום, אחרי 60 שנה, יכול ארדה

טשרניחובסקי ורובינא

שאול טשרניחובסקי (**למעלה**) בכנס רופאים ב־1940, עם כמה מידידיו. „הכרתי את טשרניחובסקי אישית,” סיפר ארדה. (למטה): השחקנית חנה רובינא ובתה.

אני שוכח הכל ומצלם. מצלם הרבה. אני מרגיש מתי הצילום טוב, ומתי אינו טוב. פנים של אדם, זה עולם גדול ועמוק."

ארדה אינו יכול לסבול כשאנשים מת־ייצבים מול המצלמה בפוזות. הוא אוהב לצלם בטיבעיות, שונא את המלאכותיות. „בגלל זה אני שונא לצלם חתונות ובריי־תות." אבל לפעמים אינו יכול לסרב. קרה מיקרה שנכנסה בחורה אל הסטודיו שלו בתל־אביב, הציגה בחור שהיה איתה ו־אמרה שזה חתנה. ומאחר שארדה צילם אותה ביום היוולדה, ואחר־כך בבית, בגן ובבית־הספר, עמדה על כך שהוא יהיה הצלם שיבוא גם לחתונתה. מיקרה זה היה אחד מרבים, שכן מי שארדה צילמו פעם אחת, התרגל ולא היה מוכן להצטלם אצל

של דיזנגוף

והר של אז נוסעות
נה, בכירכרה רתומה
הידוע בכינויו מל"ן, שהיה מוכר העיתונים הראשון בתל־אביב הקטנה, מוכתאר כרם־התימנים ובעל דפוס מל"ן הקרוי על שמו, כשהוא יושב על גגה של מכונית ותוקע בשופר. ארדה לא החמיץ את ההזדמנות והנציחו במצלמתו.

אפרים ומרים, 1934

בין בתי תל־אביב הקטנה המוקמת והו־לכת, טיילו אפרים ואשתו, כשהוא נושא עימו את מצלמת הלייקה, שבעזרתה הנציח את 50 שנות התפתחות היישוב היהודי.

קצינים וחיילות

למעלה — מפקדי המישטרה היהודיים בלווייתו של שוטר שנהרג ב־1938, בזמן המאורעות. למטה — מיצעד מתנדבות א"י לצבא הבריטי בימי מילחמת־העולם השנייה, ברחוב אלנבי—נחלת־בנימין.

צלם אחר.

„כשהיא נכנסה, נזכרתי איך בהיותה תינוקת צילמתי אותה באמבטיה," סיפר ארדה כשעיניו המוסתרות מאחרי גבות עבותות נוצצות בעליצות. „אמרתי לחבר שלה — ,את הבחורה הזאת צילמתי באמ־בטיה.' הוא הסתכל עלי, החוויר והסמיק, ובקושי היא הרגיעה אותו והסבירה לו שהכוונה היתה לתמונותיה בילדות ולא היום."

מאז נזהר ארדה בדיבורו, אולם מעולם לא יכול לעמוד בפני הדחף לצלם את המייוחד שבכל אדם, גם אם ביקש ממנו האיש לרטש את התמונה.

„פעם הוזמנתי לצלם ברית־מילה והיתה שם אשה זקנה שהתינוק היה הנין שלה. צילמתי אותה מאד יפה, עם התינוק ב־זרועותיה. איזה פנים מעניינים היו לה", נאנח ארדה, „מלאים קמטים. כשפיתחתי את התמונה השתדלתי דווקא להבליט את הקמטים ולא להסתירם. אחרי כמה ימים הבאתי לה את הצילומים, היא היתה אשה עם דעה צלולה, ודיבור בהיר. היא שמעה והבינה הכל, אבל כשראתה את התמונות פרצה בבכי, ואמרה: ,מה עשית ממני, הלא אני נראית פה כמו אשה זקנה.' רק לתאר שאשה שיש לה נין עוד רוצה להיי־ראות צעירה ויפה, זה פסיכולוגיה של

(המשך בעמוד 36)

העין של דיזנגוף

(המשך מעמוד 35)
אשה. אף פעם לא אשכח מאורע זה, בכל ימי־חיי!"

פולה נתנה סימנים

ארדה אוהב לצלם בעיקר פנים של אנשים, נופים, ובמיוחד ריקודים. לא היתה להקת־מחול בארץ שארדה לא צילם את כל הופעותיה מבראשית. התחיל לצלם את רינה ניקובה, גרטרוד קראוס, להקת הפועל. אבל במיוחד אהב את עולם הציור. היה בן־בית אצל רוב הציירים הגדולים בארץ. צילם את אריאלה, בתו של הצייר ראובן רובין, ביום היוולדה וביום חתונתה. בביקוריו של מרק שגאל בארץ היה הלה מצלצל אל ארדה, והם היו נוסעים ביחד לכל מקום.

„לא היו לי בעיות להיכנס לשום מקום. כבר כשהגעתי לתל־אביב, וגדולי היישוב ראו את התמונות שלי, התחילו להזמין אותי לכל מאורע. בייחוד אהבתי לצלם אצל דויד בן־גוריון. הפגישה הראשונה איתו היתה ב־1933.

„הוא העריץ את צילומי, אבל פולה התנגדה שאצלם אותו עם פרוז'קטור. צילמתי את כל הוועידות של מפא"י, של אחדות־העבודה, של מפ"ם. פולה היתה עומדת תמיד ומשגיחה, ואז כבר הספקתי להכיר אותה. כשהיא היתה נותנת לי סימן, ידעתי בדיוק מה היא רוצה. הייתי הצלם היחידי שהיא סמכה עליו."

ארדה צילם את כל ילדיו ונכדיו של בן־גוריון. „אני זוכר כשצילמתי את הבן הראשון של גאולה," סיפר בהתרגשות. „בן־גוריון החזיק אותו על הברכיים בזמן הברית, ומרוב התרגשות הפנה את ראשו. לא היה מאורע הקשור בבן־גוריון שלא צילמתי.

בביתו של ארדה בתל־אביב מוקדשים שני חדרים לתמונותיו. ביניהן תמונתו של בן־גוריון עם נכדתו התינוקת, גליה. „את התמונה הזאת אני מאד אוהב," גילה ארדה, „זה היה כשבן־גוריון חזר מביקורו בארצות־הברית, ועמוס בנו הגיש לו את הנכדה כשי, לשאתה בזרועותיו."

ארדה לא יכול להתמסר לצילום בהגיעו לארץ, כשגר בקיבוץ. לכן עבר לתל־אביב ב־1934, ופנה למישרדי־תיווך שונים בבקשת עבודה. העבודה היחידה שהוצעה לו היתה ציחצוח־נעליים, וכימעט שהתפתה להצעה, אך ברגע האחרון הרשה לו חבר לשים את ציוד הצילום במיטבחו, וכך החל ארדה מצלם שתי תמונות תמורת שלושה גרוש, כששני הנופים העיקריים לצילומיו היו חוף־הים והמיגרשים הפראיים שליד קולנוע מוגרבי.

חנותו היתה באחד ממרכזיה של תל־אביב: רחוב אלנבי, בפינת רחוב ברנר, בקירבת כיכר מגן־דויד.

החנות השכנה היתה אף היא מן הידועות בארץ — חנות־הגלידה המפורסמת של ויטמן, הג'ינג'י הפיסח שייסד את רשת הגלידות המפורסמת. בשנות ה־30' וה־40' נהגו בני־הארץ לאכול גלידה אצל הג'ינג'י, ולהעיף מבט בחלון־הראווה של הצלם, כדי לדעת מה התרחש ומה התחדש בארץ.

המצלמה אינה מיפלגתית

אחרי מילחמת קדש היה הרחוב שליד החנות מוצף אנשים שבאו לראות את התמונות. „צילמתי אז בכנס־השריון הגדול," סיפר ארדה. „מפקד־השריון היה אז אורי בן־ארי, ואחד המפקדים היה בר־לב. זה היה כנס גדול בבירחמה, ואני זוכר שפיתאום, בצהריים, היתה סופת־חול והכל החשיך. השמיים היו אדומים. אז נזכרתי בחושך־מצריים המתואר בתנ"ך. את כל הצילומים עשיתי אז עם פלש.

„כשצילמתי בנסיגה מסיני, עצרו אותנו מהמישטרה הצבאית והביאו אותנו למיפקדה. את פנינו קיבל קצין יפה־תואר עם חולצה פתוחה. הוא היה מוכר לי. כשראה אותי צחק ואמר: 'ארדה, זה אתה!' זה היה שאול יפה, אחיו של אברהם יפה. את שאול הכרתי כילד, וצילמתי אותו כשהיה עוד בהשומר־הצעיר. יש לי תצלומים שלו ושל אחיו כשהם עוד גאפירים* במחנה קרית־מאיר. היום אי־אפשר להכיר אותם בצילומים."

האנשים שאהב ארדה ביותר כנושא לצילומיו היה שאול טשרניחובסקי. „הייתי צלם בבתי־ספר, והוא היה רופא בבתי־ספר. אחר־כך התיידדנו, והייתי בן־בית בביתו. אהבתי מאד לצלם ילדים," נזכר ארדה, „הגן הראשון שצילמתי היה הגן של המשוררת ימימה טשרנוביץ. את העבודה הראשונה קיבלתי מבעלה, האלוף יוסף אבידר."

ארדה צילם גם יישובים בהתפתחותם. את העיר חולון צילם כשהיתה כולה חולות. אחר־כך צילם כשסללו את הכבישים, והקימו את השיכונים הראשונים בה. כצלם של עיריית תל־אביב הוזמן לפתיחת כבישים חדשים, ובידיו עשרות צילומים של מאיר דיזנגוף, ראש־העיר הראשון, בכל מעמד של פתיחת כבישים וכנסים.

ארדה כיום
השכן של ויטמן

„פעם שאלו אותי לאיזו מיפלגה אני מצלם," גיחך ארדה. „עניתי שהמצלמה שלי היא בלתי־מיפלגתית. כל מה שהעדשה רואה היא מצלמת. היא אובייקטיבית."

„הכל השתנה — גם האנשים"

היום, כשהוא מקדיש את מרבית זמנו לעריכת ארכיון התמונות שלו, עבודה מאומצת שאותה הוא מתעקש לעשות לבדו, מבלה ארדה את השעות שבין ביקורי ידידים בארכיון שליד קולנוע מקסים. ערימות של תמונות, תשלילים, מעטפות וניירות־צילום ממלאים את חדר־עבודתו הקטן. הוא יושב בחדר, מוקף כולו בתצלומים ומעלה זכרונות.

„כשסגרתי את הסטודיו שלי ברחוב אלנבי, חשבתי, או שאני זורק הכל, כמו שעשו צלמים אחרים, כי פתאום אתה מרגיש שאתה לא יכול להשתלט על העריימות, או שאתחיל למיין את החומר. הייתי יושב במשך שש השנים האחרונות עד השעות הקטנות של הלילה, מאמץ את העיניים ועושה סדר בתמונות. בגלל זה נחלשו עיני וחליתי. אך איני מוכן לעזוב את העבודה. צילמתי כימעט כל מאורע בארץ ב־50 השנים האחרונות. מספיק רק לספר שצילמתי את כל המיפגנים של צה"ל, כל צעדות ארבעת הימים וצעדות יום־העצמאות. על כל צעדה עשיתי כ־2,000 צילומים. מלבד כחצי מיליון הצילומים שבידי, יש עוד כ־450 אלף פילמים שלא עשיתי מהם תמונות."

„היום זה לא כמו פעם," נאנח ארדה. „הבתים של היום מוציאים אותי מדעתי, עם הליכלוך של הכלבים. אני חושב שעושים פשע לכלבים, כשלא משאירים אותם בטבע, בחוץ, במלונה. הכל השתנה היום, גם הבתים, גם הנוף, גם האנשים. פעם לא ידענו מה זה פשע, הייתי מצלם אנשי עבודה, הם היו גאים בעבודתם. מי מוכן היום להצטלם בבגדי־בניין?"

* שוטרים־מוספים, שחבשו כובעי־פרווה גבוהים, שנקראו „קולפק".

פלז גאה להציג:

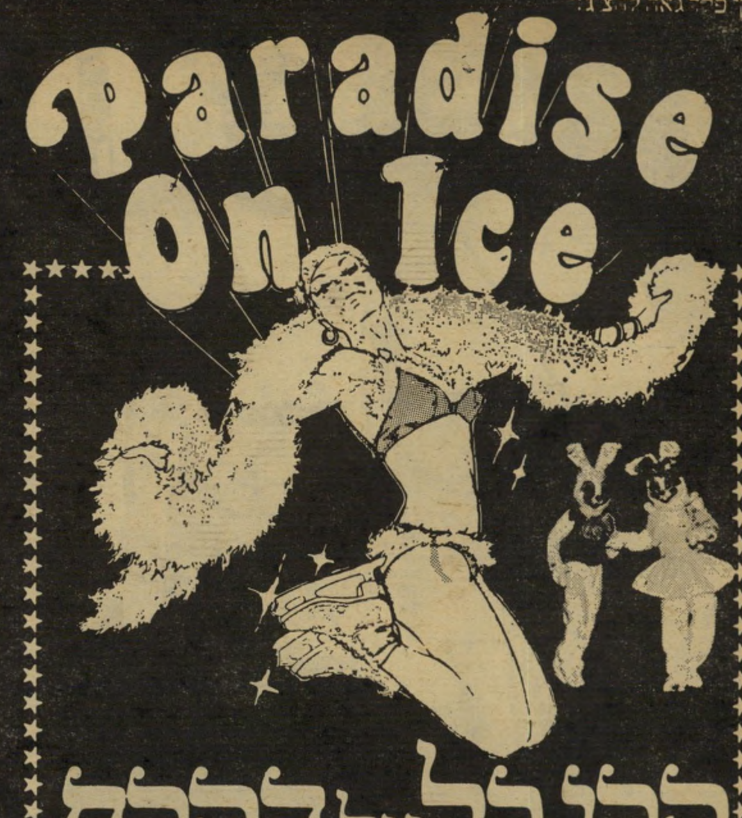

קרנבל על הקרח

אשפי החלקה מארהב
בשלל דמויות וצבעים, רקדנים ומוקיונים,
קסמים עם בעלי חיים וגיבורי סרטים מצויירים
במופע באלט על קרח סינטטי נייד
בכל האולמות בארץ לראשונה בישראל

מופע מלהיב ומבדר לכל המשפחה!

הופעות בחג החנוכה

ת"א „היכל הספורט"	חיפה „היכל הספורט"
7 הופעות:	6 הופעות:
28.12 יום ה' 4 אחה"צ 7.30 בערב	נותרו כרטיסים להופעות הבאות
כל הכרטיסים אזלו	25.12 יום ב' 4 אחה"צ
29.12 יום ו' 11 בבוקר	26.12 יום ג' 11 בבוקר 4 אחה"צ
31.12 יום א' 4 אחה"צ 7.00 בערב	27.12 יום ד' 11 בבוקר 4.00 אחה"צ
1.1 יום ב' 4.00 אחה"צ 7.00 בערב	

להזמנת הופעות:
„הפקות", ת"א, טל. 296798
„סולן", ת"א, טל. 8—247257

הנחות לקבוצות מאורגנות:
תל אביב „הדרן" טל 248787
חיפה "קופת חיפה" טל. 662244
ירושלים "קלעים" טל 240896

כל מופע
גרלו
רסים
ותנת:
ופית
כלי מיטה
דיסנילנד-
ללא גיהוץ

תיאטרון סולן ת"א בליר 24 טל 8 247257

לכל אוהבי החבובות
מציג
תיאטרון ההפתעות
בחנוכה
את
„מסיבה עם החבובות מרחוב ההפתעות"
מחזה מוסיקלי לילדים

כל אותם ילדים, והורים, שטרם רכשו כרטיסים ל„מסיבה עם החבובות", נא עיינו בלוח־ההופעות המצורף (למען תוכלו לראות את ההצגה המהנה בחנוכה): 22.12.78, אורדע (ר"ג) ב־15.00. 26.12.78 סביון (קרית ביאליק) ב־11.00. 26.12.78 הוד (נהריה) ב־16.00. 27.12.78 דקל (פרדס־חנה) ב־10.30. 27.12.78 אסתר (נתניה) ב־16.00. 28.12.78 אדיסון (ירושלים) ב־09.30 וב־11.30 בבוקר. 29.12.78 מתנ"ס (קרית אונו) ב־10 וב־12 לפנה"צ. 31.12.78 חוף (ראשל"צ) ב־16.00 וב־1.1.79 באשדוד (אשדוד) ב־16.00.

מוסיקה: יאיר רוזנבלום, תמליל: אבי קורן, העמדה: יעקב קלוסקי. בהשתתפות: איציק גייר, שוש מרציאנו, בני קולטון, שלמה רז, קיוה שמידט וטלי הראל. מפיק: ארנון הדר.

(המשך מעמוד 29)
כות לא למערב, לא למיזרח הקומוניסטי, לא לעולם השלישי ולא לארצות עתירות־הנפט. נוצר מעין קשר־של־נידוי בין ישראל, סין „הלאומנית”, דרום־אפריקה ו־רודזיה.

מאז עלה קארטר לשילטון, הוא פנה בחריפות נגד דרום־אפריקה ורודזיה. עכשיו הוא פנה נגד טייוואן. המסקנה: הוא עלול לפנות גם נגד ישראל, להפקיר אותה לנפשה ולזרוק אותה לכלבים.

מעבר לאהבה ולשינאה. עד כאן יכול להיות הגיון בדברים. אך המסקנה שהוסקה מכך השבוע בכלי־התיקשורת ועל הבמות המדיניות של ישראל היא בלתי־הגיונית בהחלט.

הלקח ההגיוני של פרשת טייוואן הוא: יש לעשות את הכל כדי שלא להימצא במצבה. משמע: לא להיקלע לתוך מצב של בידוד מוחלט, ולשים קץ במהירות האפשרית למצב־המילחמה שבין ישראל והעולם הערבי, כדי שארצות־הברית לא תצטרך לעולם לבחור בין התמיכה בישראל ובין היחסים עם העולם הערבי כולו.

אם ייעלמו סיכויי־השלום במרחב, ואם יהיה ברור שהאינטרסים החיוניים ביותר של ארצות־הברית מחייבים את הידוק הקשרים עם העולם הערבי, עלול לקרות לישראל מה שקרה לטייוואן.

לפני 25 שנים היתה ארצות־הברית מוכנה לגרום מילחמת־עולם שלישית, כדי להגן על טייוואן מפני סין. נשיא ארצות־הברית הכריז על כך בפירוש, ונכנס למילחמת־זוטא בגלל שני איים קטנטנים בין יבשת סין וטייוואן. כל אמריקאי שטען אז כי זוהי שטות, שיש לשפר את היחסים בין ארצות־הברית וסין הקומוניסטית, הוחרם בתקופת הסנאטור ג'ו מקקארתי, הוגדר כבוגד, פוטר מכל מישרה ציבורית, או סולק מכלי־התיקשורת.

הזמנים משתנים, והחכם הוא זה הרואה את הנולד.

הזמנה למישפט

בחודשים האחרונים חשף „העולם הזה” פרטים מאלפים על חייו ופועלו של ח"כ אהוד אולמרט. בין השאר גילה ש־גיבור זה של חזית־הסירוב הישראלית לא שירת מעולם שרות קרבי בצה"ל, ולמעשה לא שירת כלל שרות אמיתי, אחרי תאונת־אימונים מגוחכת בטירונות. כן גילה את השיטות המוזרות שבהן הוא מנסה לנצל את מעמדו כח"כ לצורך התעשרות קלה.

ח"כ אולמרט הגיב על גילויים אלה בדרך האופיינית לאיש כמוהו: במטר של גידופים, שקרים ועלילות, בהסתתרו מאחרי המחסה הבטוח של החסינות ה־פרלמנטרית המוחלטת.

„העולם הזה” סתר את השקרים ו־העלילות אחד לאחד, אך הוא לא הסתפק בכך. כדי להביא את הדברים לידי בירור מוסמך בבית־המישפט, פירסם „העולם הזה” לפני שלושה שבועות אתגר גלוי והגדיר את אולמרט בלשון חד־משמעית ובלתי־מתחמקת כשקרן שפל ומוגלב. „העולם הזה” הזמין את אולמרט להגיש נגדו מישפט על פי החוק לאיסור־לשון־הרע, כדי להוכיח את טענותיו־כלפינו בבית־המישפט ולאפשר לנו להוכיח את טענותינו כלפיו, בלא מחסה של חסינות פרלמנטרית.

מאז עברו שלושה שבועות, ואולמרט לא מצא לנכון להגיש תביעה כזאת.

המקום היחידי להתדיינות עם אדם מסוג זה הוא בבית־המישפט, שבו ניתן לשני הצדדים לחקור איש את רעהו חקירת שתי־וערב, בלא הסתתרות מאחרי ה־חסינות הפרלמנטרית. לשם כך יעברו כל חברי־המערכת, הנוגעים בדבר, בדיקה ב־גלאי־שקר („מכונת אמת”).

„העולם הזה” חוזר על הזמנתו לאולמרט: נהג פעם אחת בחייך באומץ, צא מן החור של החסינות הפרלמנטרית ו־הגש מישפט.

כל יום נוסף העובר מבלי שיוגש מישפט כזה אינו רק אות־קלון למיני־פוליטיקאי אלא גם למנהיגיו ולעמיתיו, ה־סובלים תופעות נאלחות כאלה של גאנגסטריזם פרלמנטרי זה, מבלי להכריח את האיש להתייצב למישפט ולשאת באחריות למעשיו — או להקיא אותו משורותיהם.

מוכן מאליו שתעלוליו של הח"כ לא ירתיעו את „העולם הזה” ממילוי חובתו. בשבוע הבא ימשיך „העולם הזה” בסידרת גילוייו על מעלליו, שיטותיו ומערכת שקריו.

דרכי אדם

מפארים באהבה

בעבר קצרה הצלחה בפארים וניהלה רומן עם הזמר פריד אל־אטרש. מה צופן לה העתיד?

מי שהיתה פעם ילדת־הפלא של הזמר הצרפתי היא בעצם ישראלית. אחרי שעש־

זמרת קאזאביאנקה כיום
האהבה פרחה פעמיים

תה קאריירה כזמרת צרפתיה ואחרי שהופיעה בכל ארצות ערב וברוסיה, היא הגיעה סוף־סוף לישראל, הישר אל פסטיבל הזמר, שבו תשיר את כן, אפשר לשיר.

מאיה קאזאבינאקה (44), שנולדה כמרגלית אלמקיס, בקזבלאנקה המרוקאית, מספרת לא רק על הצלחתה כזמרת, אלא בעיקר על קשרי האהבה שלה עם אליל הזמר הערבי, שחי במצריים, פריד אל־אטרש*. „הייתי בת 18 כאשר הופעתי באולימפיה בפאריס,” מספרת מאיה, „ובקהל ישב הזמר המצרי. הוא שלח לי פרחים והתחיל לחזר אחרי. התאהבתי בו, למרות שהיה אז בן 38, מבוגר ממני בעשרים שנה. עברנו לגור יחד. אני הייתי זמרת עסוקה והוא, כמובן, היה כוכב נערץ בארצות ערב. לכן חילקנו את זמננו בין פאריס ובירות שבהן גרנו לחילופין. חיינו יחד שנתיים. הוא היה ממש אדם נהדר. הכל היה נפלא, עד שידיד משותף שלנו גילה לי שפריד בוגד בי עם רקדנית הבטן המצרית, סאמיה גאמאל. אז ניתקתי את הקשרים איתו.”

למאיה לא היה זמן לשבת ולבכות על אהובה הבוגדני. היא היתה עסוקה מדי בקאריירה שלה. בינתיים גם הספיקה להכיר את מנהל תחנת הרדיו של מונטה קרלו, פייר דוגלו, ובהיותה בת 23 נישאה לו.

חוג ידידי השאה. „קיבלתי הזמנה להופיע ברוסיה,” מספרת מאיה. „נסעתי בלי בעלי ונשארתי שם חצי שנה.” אך הרומן עם הרוסים נקטע, כאשר פרצה מילחמת ששת הימים. היא הופיעה אז במוסקבה, לפני שליטי המדינה, ביניהם היו ליאוניד ברז'נייב ואלכסי קוסיגין, ויורי גאגארין, הקוסמונאוט הראשון. באמצע ההופעה החלה לפתע לשיר את התיקווה. המנהיגים קמו ועזבו את האולם ברוגז. למחרת היום גורשה, לדבריה, מברית־המועצות.

מאיה עלתה לארץ עם הוריה, כשהיתה בת 3, ועד גיל 12 גרה בחיפה. אז נסעה עם אמה לפאריס, כדי לבקר דוד חולה. שם גילה אותה מנהל חברת התקליטים פיליפס, ומאז הלכה מחיל אל חיל. כולם ראו בה זמרת צרפתיה, והמתחרה הרצינית שלה היתה דאלידה. גם את שמה שינו שם למאיה קאזאביאנקה.

אחרי הנסיון הסובייטי שלה חזרה לפאריס, אל בעלה, וילדה לו בת. אך כעבור כמה חודשים התאלמנה. אחד ממנחמיה הרבים היה פריד אל־אטרש ואהבתם פרחה.

„בפעם השנייה גרנו יחדיו שלוש שנים. פריד אהב יהודים, אותם הכיר במצריים, ותמיד חלם שיבוא שלום והוא יוכל להופיע בישראל. הוא אפילו נתן לי כסף כדי שאתרום לארץ בשמי,” מספרת מאיה. הוא גם סידר לה הופעות בארצות ערב.

לפני השאה הפרסי הופיעה בביתו ה־פרטי, בנוכחות קומץ ידידים ובני מישפחתה. באחת ההופעות שלה בקפריסין, בשנת 1970, פגשה את רות דיין וזו שיכנעה אותה לחזור ארצה. היא נסעה ישר לחיפה, הזכורה לה מימי ילדותה, וקנתה בה דירה. לפני כשנתיים הכירה את ה־מהנדס מיכאל, הצעיר ממנה בארבע שנים, ולפני כמה חודשים נישאה לו. כיום מתגורר הזוג בחיפה, עם הבת נטלי מנישואיה הקודמים.

את היכרותה עם הקהל הישראלי תעשת בחודש הבא, כשתופיע בפסטיבל הזמר. „אני גאה מאד להופיע עכשיו כזמרת ישראלית,” מספרת מאיה, „כל הקאריירה שלי נראית עתה בעיני כחלום אלף־לילה־ולילה. הדבר החשוב לי כרגע מכל הוא להיות מוכרת כישראלית, ולא כצרפתיה.” אם ה־שיר שלה יזכה בתחרות, יתכן אפילו ש־תגיע באמצעותו אל האירוויזיון.

* אל־אטרש בערבית: החרש.

קאזאביאנקה עם פריד אל־אטרש
אליל־הזמר המצרי תרם לישראל

פרשת ברקאי מטביעה את חותמה על חיי צה"ל

תסביך יום־יומי

לפני שבועות ספורים הגיעה הוראה אל כל יחידות צה"ל: יש להוציא את כל מיטות־השדה מהמישרדים! קשה למצוא בצה"ל מישרד, שאין בו מיטת־שדה שעליה פרושות או מקופלות שמיכות צבאיות. למיטה שימושים רבים: כאשר קצין או חייל עובד במשך שעות רבות ומזדמנות לו שעה או שעתיים של פנאי, שאינן מספיקות כדי לנסוע הביתה, הוא משתרע על המיטה וחוטף תנומה קצרה.

כאשר חיילת נשארת במישרד כפקידה תורנית בשעות הלילה, היא תופסת תנומה בין שיחת טלפון אחת לשנייה. לעיתים מנצלות חיילות את מיטת־השדה, המוצבת במישרדן, כדי לישון דווקא שם ולא בחדר מגורי־בנות, כאשר עליהן להישאר בלילה בבסיס. במגורי בנות, על החיילת לישון בחברת עוד כמה חיילות, ויש המבכרות את הפרטיות במישרד.

מובן שסביב מיטת־השדה בלישכה או במישרד המפקד היו במשך השנים סיפורים רבים. „אילו המיטה היתה יכולה לדבר, היו רבות מהחיילות במישרד במצב בלתי־נעים," צחק פעם אחד הקצינים. אולם לאיש לא היה ספק שאילו היו רוצים קצין וחיילת או חייל וחיילת לתנות אהבים בשטח הבסיס, היעדרה של המיטה במישרד לא היה להם למיכשול.

כשביקשו החיילות באחד מבסיסי־השריון בארץ, ממפקד המחנה, להסביר להן מדוע הוא מוציא את המיטות מחדר, השיב: „מצידי אתן יכולות להיכנס להריון, אבל אני לא רוצה שזה יהיה בגלל המיטה הזאת, ועל המיטה הזאת."

כוונת נותני ההוראה החדשה זהה לכוונתו של אותו מפקד־מחנה. אחרי שהתפוצצה פרשת האלוף מיכאל („יומי") ברקאי (העולם הזה 2151), הפך צה"ל היסטרי ממש בכל הנוגע ליחסים בינו לבינה, בעיקר כשהמדובר הוא ביחסים בין קצין לחיילת.

מישפטו של יומי ברקאי יתחיל רק ביום הראשון הבא. אולם עוד לפני שנקבע אם ברקאי עשה את אשר מייחסת לו התביעה או לא, החליט צה"ל להסיק את המסקנות בעצמו. ההחלטה לא נפלה בישיבת־מטכ"ל או בישיבה אחרת. היא התבשלה במחשבתם של קצינים ומפקדים, הן בחיל־הים, החיל שעליו פיקד יומי עד שהושעה, הן בפרקליטות, זו התובעת את יומי למישפט, הן בכל חיל אחר בצה"ל.

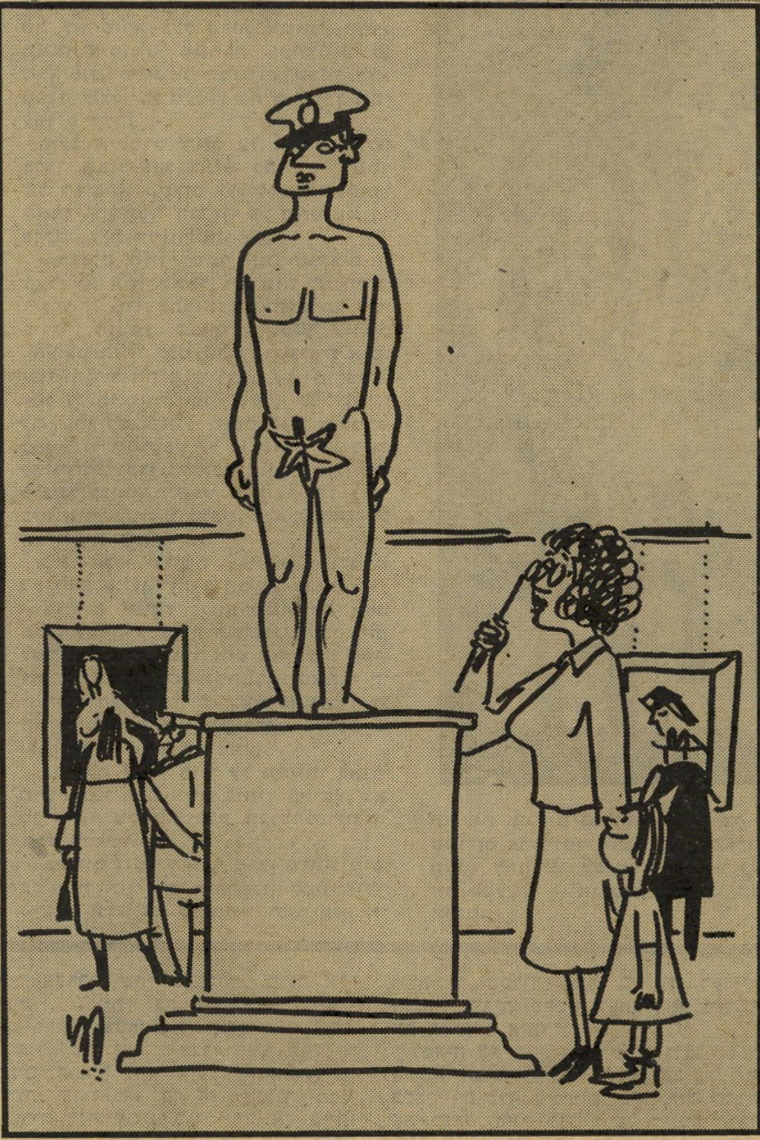

הרב־סרן

הדוגמה האישית של דיין

בצה"ל היו כבר שערוריות מיניות אחדות, שחלקן הגיעו לעיתונות וחלקן הוסתרו ממנה. בדרך־כלל נהג צה"ל להסיק את המסקנות נגד המעורבים בהן רק אם היה איום בשערוריה שבה לא חפצו בצבא.

הפרקליטות הצבאית הגישה במשך 30 השנים האחרונות עשרות, ואולי מאות, כיתבי־אישום נגד אנשי־צבא, שהיו מעורבים בשערוריות שבינו לבינה. אולם הפעם, משום ששר־הביטחון עזר וייצמן החליט „ללכת עד הסוף," ולהשעות את האלוף עד למישפטו, עוסק צה"ל רק בנושא אחד: כיצד להימנע משערוריות נוספות.

אבי השערוריות מאלה שהתפרסמו, הוא, ללא ספק, מי שהיה רמטכ"ל ואחר־כך שר־הביטחון, משה דיין. בעת שהיה נשוי לרות, היה דיין מעורב בכמה שערוריות עם חיילות, קצינות ונשות קצינים. שתיים מהן זכו בפירסום. המיקרה שבו הביא איש־ציבור ידוע בירושלים את מדי־הקרב, עם דרגות הרב־אלוף של דיין, לראש־הממשלה דאז, דויד בן־גוריון. האישיות הירושלמית סיפרה אז לבן־גוריון, כי הוא נכנס הביתה, שמע קולות מסויימים מאד מחדר־השינה שלו, ומצא על הקולב במיסדרון את המעיל — שהיה כמובן, היחידי בארץ שנשא סימני־דרגה אלה.

פרשה אחרת היתה של סגן־אלוף דב ירמיה, אשר תפס את אשתו עם משה דיין וכתב על־כך מיכתב נזעם ל„זקן". בשני המיקרים ביקש בן־גוריון מהבעלים הנפגעים „להבין" את חולשותיו של משה דיין, והצביע על סגולותיו האחרות של הרמטכ"ל שלו. בן־גוריון אף ערך השוואה בעניינים אלה בין דיין לבין דויד המלך.

אולם דיין לא היה היחידי. מאז אותן פרשות התגלגלו בצה"ל סיפורים על אלופים וגם על רמטכ"ל אחד, אשר נודעו כנואפים. בדרך־כלל החליט הצבא שלא להתערב בחיים הפרטיים של אותם קצינים בכירים, כל עוד לא עברו על החוק, וכל עוד לא נוצרה שערוריה. רבים מהקצינים נרגעו בסופו של דבר, חלק מהנשים החוקיות הסכינו עם המצב והחליטו שזה חלק מתנאי־השירות בצבא־קבע. נשים אחרות התגרשו.

אהבה בלב המילחמה

פרשה אחת, שהתפוצצה והפכה שערוריה, היתה פרשה של אלוף־מישנה בחיל־התותחנים, שהתאהב בסמלת ראשונה יפהפיה, ששירתה תחת פיקודו. במשך כל מילחמת יום־הכיפורים התנהל הרומן בין השניים. העובדה שאותו אלוף־מישנה מוטס או מוסע כימעט מדי ערב לבסיס העורפי שבו שירתה החיילת, לא הפריעה לו להצטיין כמפקד בשדה.

פרשה זו זכתה בפירסום, כאשר הופיעה בבסיס אשתו החוקית של אותו קצין וערכה לפני החיילים והקצינים שערוריה, אשר הדיה הגיעו למטכ"ל. אי־אפשר היה להדיח את הקצין, אולם התקדמותו נבלמה. הוא הבין את הרמז ופרש מצה"ל.

שתי פרשות אחרות התפרסמו אף הן וגרמו שערוריה לא־קטנה. האחת זכתה בהבלטה בעיתונים, ואילו השנייה ידועה עד היום לכל חייל צה"ל, כשם שידוע לו, כי הרמטכ"ל הוא „חולה־כובע."

הראשונה היא הפרשה של אלוף, שהפך את הלישכה שלו קן־אוהבים נעים ומשוכלל למדי. כאשר התפוצצה הפרשה, לא חשב איש על היחסים האינטימיים של האלוף עם עשרות חיילות, בתוך הלישכה שלו. מה שהיה ידוע אז בצה"ל, משום שהזרקורים כוונו אל הבידה שהוא בנה לו במישרד הצבאי.

פרשה אחרת, אשר העיתונים נמנעו מלהזכירה, למרות שידעו עליה, היא של אלוף־מישנה שהיה לו רומן סוער וגלוי עם קצינה צעירה ונאה, אשר שירתה תחת פיקודו. אותה קצינה היתה מלווה את המפקד שלה לכל מקום, גם לסיורים לאורך תעלת־סואץ, בתקופת מילחמת ההתשה.

באחד הסיורים הללו נקלעו המפקד והקצינה לתוך הפגזה מהעבר המצרי. הקצינה נפצעה קשה, אחת מרגליה נקטעה והיא נשארה נכה עד היום. צה"ל לא העמיד לדין אותו אלוף־מישנה, שלא נפגע בהפגזה, למרות שעבר על שורה ארוכה של פקודות בלוקחו את הקצינה־ידידה שלו לתעלה. אולם אותו קצין נשלח ללימודים, ואחר־כך עזב את צה"ל.

פרשה אחרת, אשר רק רמזים לה פורסמו בעתונים, היא פרשת הקצין הבכיר ביותר, אשר ניהל רומן סוער עם אחת הפקידות שלו. אותו קצין אף נתן לרומן הזה לגטימציה חצי־רישמית, כאשר עזב את הבית ועבר להתגורר בדירה אחת עם אותה חיילת.

החיילת נכנסה להריון, ולמרות הוראות־הקבע בצה"ל, שלפיהן יש לשחרר מהצבא כל חיילת הנכנסת להריון, אם היא

אהבה אסורה

בידה אסור

רוצה בכך ואם לא, ובין אם עשתה הפלה או ילדה, המשיכה אותה חיילת־אהובה לשרת בצבא.

אותו קצין המשיך לשמור על קשרים הדוקים עם אשתו החוקית, והיה מבקר מדי פעם בפעם בביתו הקודם. כך אירע שבאותו שבוע נולדו לאותו קצין בכיר ביותר, שני ילדים משתי נשים שונות.

פרשה זו לא היתה יכולה להשפיע, על פי הנורמות שנוצרו בצה"ל עד לפרשת יומי, על המשך הקאריירה של אותו קצין, שהכל ניבאו לו גדולות. אולם האווירה שהשתררה בלישכתו הביאה לשורה של מעשים פליליים, שנחשפו במישפט שבו היה מעורב כעד אותו קצין בכיר. הקצין, שהיה צריך לקבל תפקיד בכיר יותר בצה"ל, נשלח ללימודים: הסיביר הניצחי של צה"ל.

פלאפל ויחסי־מין

אחרי פרשת יומי יזמו שילטונות צה"ל, אומנם בצורה עקיפה, הדלפת מידע לעיתונים על כמה מישפטים צבאיים שנערכו לקצינים, בדרגות נמוכות ובינוניות, על נסיונות לאונס, על מעשים מגונים של קצין בחיילות ועל מישפט אחד, שבו הורשע רב־סרן, בקיום יחסי־מין עם חיילת, מרצונה החופשי, אבל בתוך תחומי הבסיס.

פקודות־מטכ"ל אינן אוסרות זאת. על־פי פקודות המטכ"ל אין כל מניעה לכך ששני אנשי־צבא מבוגרים ינהלו יחסי־מין בתוך תחומי הבסיס, כל עוד הדבר נעשה במיסגרת החוק האזרחי והחוק הצבאי — המקום הטיבעי למעשה האהבה הוא כמובן במגורים, בין אם אלה של חיילים ובין אם מגורי חיילות.

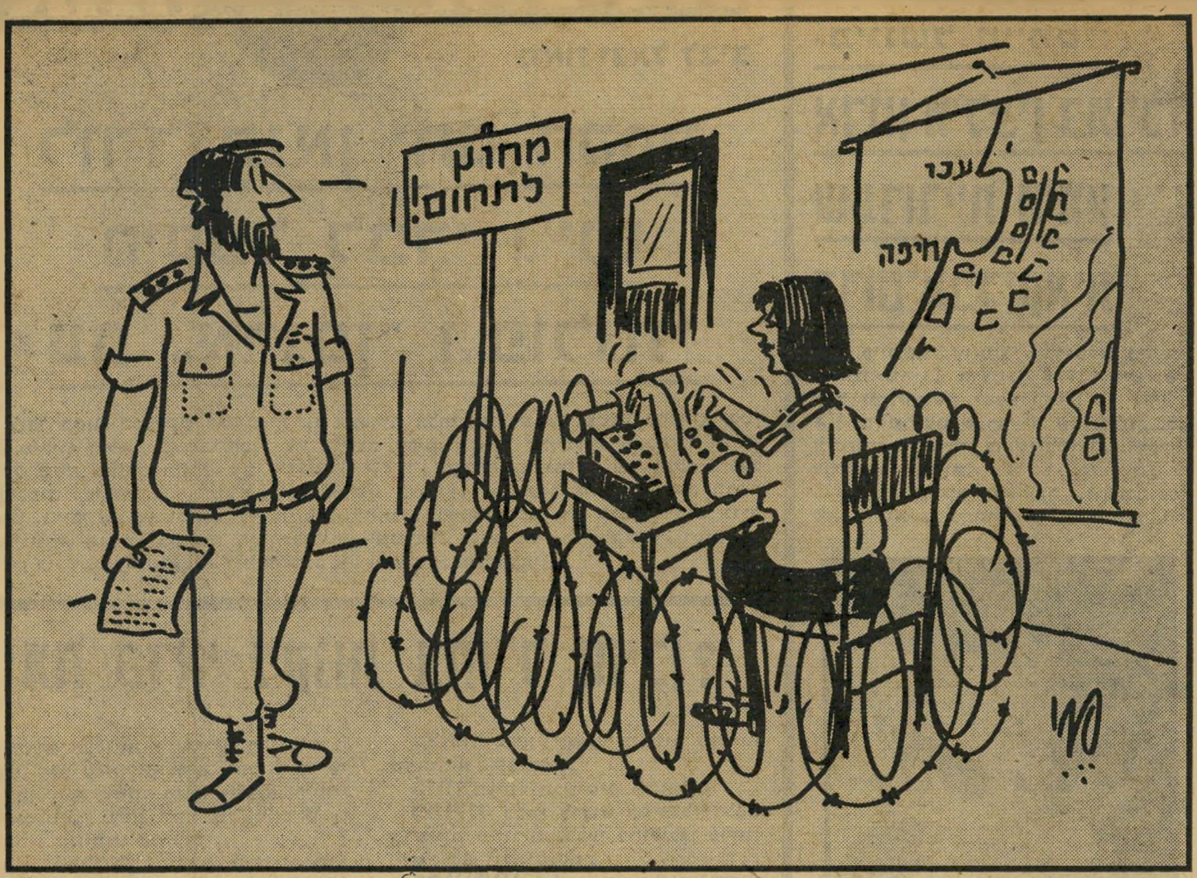

יעד מבוצר

העולם הזה: „זה היה מסוג המיפגשים של קצינים עם חיילות, כשאתה מבין שיילך לך. הייתי בעמדה קצת נחותה, בלי מדים, אולם היא הבינה שאני קצין לפי המכונית, וגם סיפרתי לה אחר־כך מי אני. כשהגענו לתל־אביב הצעתי לה לשתות איתי קפה. אחר־כך הלכנו לבית של ידיד שלי. הידיד קיבל רמז להסתלק ונשארנו שם שנינו. שכבתי איתה, נפרדנו והיא נתנה לי את מיספר־הטלפון שלה, במישרד בקרייה בתל־אביב.

„לא טלפנתי לה למחרת היום, אבל אלי הביתה הגיע טלפון. אשתי קיבלה את השיחה משום שאני הייתי באוניברסיטה. הטלפון היה מחוקר מצ"ח שביקש לתאם איתי פגישה. כאשר נפגשתי איתו, הוא סיפר לי על התלונה של החיילת, כאילו אנסתי אותה. היינו יחד כמה שעות, ודיברנו די הרבה, כך שהיא ידעה עלי הרבה פרטים, ושיכנעה את החוקר שלה. אותה חיילת אפילו לא פנתה למפקד שלה, או לקצינת הח"ן בבסיס. היא הלכה ישר למישטרה הצבאית."

המהפיכה האנטי־מינית, העוברת עתה על צה"ל, תשנה בוודאי הרבה מדפוסי־החיים של אנשי־הקבע. ידוע כבר היום, כי קצינים רבים נתקו קישרי־ידידות שהיו להם עם חיילות, נוהג די נפוץ בצה"ל.

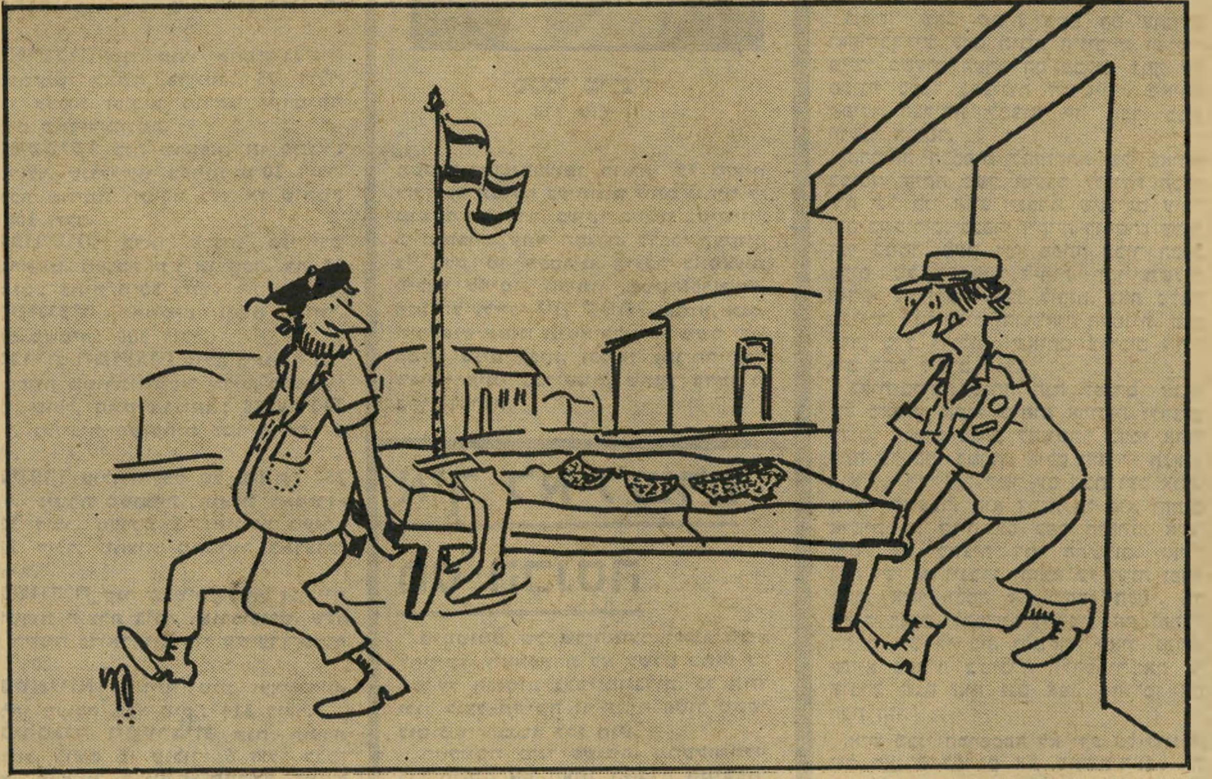

המיטה במישרד - אסורה

פקודות מטכ"ל קובעות, כי מגורי חיילות הם מחוץ לתחום עבור חיילים, ולהיפך. אם תופסים קצין או חייל במגורי חיילות, אפשר להעמידו לדין על כך, וכן את החיילת, על שהרשתה לו להיכנס.

אולם על־פי פקודות מטכ"ל, אין כל מניעה שהדבר ייעשה בכל מקום אחר. אך כאשר רוצים להעמיד בצה"ל חייל או קצין לדין, קיים תמיד הסעיף הכללי: „התנהגות שאינה הולמת חייל" או „התנהגות שאינה הולמת קצין." בדרך־כלל מוסיפים סעיף זה כימעט לכל כתב־אישום המוגש, בעיקר כנגד קצינים.

אולם במיקרה של אותו רב־סרן, אשר נתפס עם חיילת בתוך הבסיס הצבאי, היה סעיף זה הסעיף היחידי, והוא אכן הורשע, הורד בדרגה ושילם קנס כספי.

היתה תקופה בצה"ל, כאשר המישטרה הצבאית היתה מאשימה חיילים וחיילות, על פי סעיף זה, כאשר הם היו הולכים במדים ברחוב, כשהם חבוקים או אוחזים יד ביד. היתה תקופה אחרת, כאשר קצין מסויים של המישטרה הצבאית בתל־אביב החליט להילחם עד חורמה בתופעות שבהן חיילים במדים אוכלים ברחוב. המישטרה הצבאית היתה מגישה, על פי סעיף זה, תלונות נגד חייל או חיילת שאכלו פלאפל בהליכה ברחוב.

נשיקה בלי רצון

ההיסטריה שתקפה את צה"ל אחרי פרשת ברקאי הביאה לכך שבפרקליטות נפתחו עשרות תיקים בנושאים אלה, שלא היו נפתחים לולא ההדים של פרשת ברקאי.

שלוש חיילות באחד מבסיסי חיל־ההנדסה במרכז הארץ נזכרו לפתע כי כמה חודשים קודם לכן הזמין אותן קצין לחדרו, כל אחת לחוד, וחיזר אחריהן. את אחת מהן הוא אף נישק, תוך כדי שימוש בכוח, לטענתה. השלוש מיהרו להתלונן נגד אותו קצין, למרות שעברו יותר מארבעה חודשים ונפתח נגדו תיק.

בחיל־הים, החיל שעליו פיקד יומי, נזכרה סמלת־סעד, כי אמה של אחת החיילות שבטיפולה סיפרה לה על קצין בכיר־יחסית, שבא אליהם הביתה והסתגר במשך כל הלילה בחדר של הבת שלה שהיתה פקידה שלו. כאשר האם סיפרה זאת לסמלת־הסעד, התייחסה לכך הסמלת כסיפור שאותו יש לתייק ולספר אחר־כך לחבר'ה, כפיסת־רכילות עסיסית. אולם אחרי שהתפרסמה השעייתו של יומי, היא נזכרה בחובתה כסמלת־סעד לדווח על כך לממונים עליה.

לשיאה מגיעה ההיסטריה בצה"ל בסיפורו של סגן־אלוף, הנמצא עתה בחופשת־לימודים. סגן־האלוף משתמש במכונית צבאית מדגם כרמל שלוש פעמים בשבוע. הוא הסיע חיילת מצומת זיכרון־יעקוב לתל־אביב בכביש המהיר תל־אביב—חיפה. תוך כדי שיחה התחבבו השניים זה על זו. סיפר אותו קצין לכתב

טרמפ אסור

אתה והלירה

מאת יגאל לביב

לורד כגאן יוזם הקמת מיפעל לבדי ג׳ינס עם „ארגמן" ו„פולגת"

לורד כגאן, המבוקש בבריטניה על העברות בלתי־חוקיות של מטבע לשווייץ, בסך 11 מיליון דולר, נפגש בישראל עם ידידים רבים, בעיקר ממיפלגת העבודה. הלורד ניהל משא־ומתן מתקדם עם **שימעון קליר**, מנכ״ל „ארגמן", ועם בעלי מיפעל הג׳ינסים „פולגת", על הקמת מיפעל לייצור בדי ג׳ינס בישראל. הוא נפגש עם הרבה יצרני ג׳ינס בארץ, ונראה כי החליט להתרכז בענף ייצור זה. ללורד רכוש גדול בבריטניה, הנאמד בכמאה מיליוני לירות אנגליות, רובו באיזור יורקשייר. רכוש זה כולל, בין השאר, מיפעלים לייצור טכסטיל ורכוש רב במקרקעין.

מה כדאי לקנות בחו״ל והיכן?

למרות העלאות המחירים הגדולות ב־עולם, יש עדיין מוצרים בכל ארץ ש־קנייתן היא עסק. השבועון האמריקאי „ביזנס־וויק" ערך סקר של מוצרים ו־כדאיות קנייתם, כלהלן:

באוסטרליה המוצר הכדאי הוא מעיל צמר־כבשים לגבר או לאשה: 170 דולר. מגפי עור־כבש: 25 עד 35 דולר. נעלי־בית מעור קנגורו, קואלה או חול־דות: 15 דולר.

באוסטריה כדאי לקנות צעצועים מעץ וכלי־מיטבח וכל מה שעשוי מפרוות. כובע־פרווה לאשה: 150 דולר.

בבלגיה כדאי לקנות שוקולד תוצרת גודיבה (במכולת, ולא בחנות־שוקולד, ה־יקרה יותר): 8 דולר הקופסה.

בבראזיל כדאי לקנות אבנים יקרות ותכשיטים. למשל, מערכת של 5 קראט אקואמרין, עם יהלום קטן, משובצים ב־טבעת־זהב עולה רק 300 דולר. כדאי לקנות מוצרי־עור. תיק־עור לאשה תוצרת רוזואדובסקי מחירו 65 דולר. בבראזיל ניתן למצוא ריהוט מהמאה ה־19 בזול. שולחן מעץ ז׳אקאראנדה: 400 דולר ב־שוק של ריו. בחופי־הרחצה של ריו ניתן לקנות טאנגה (ביקיני בראזילי) ב־8 דולר.

בקנדה כדאי לקנות מוצרי ביגוד. ב־טורונטו ניתן למצוא מערכת קריסטל צ׳אנדלייר אנגלית מהמאה הקודמת ב־3000 דולר, לעומת פי שלושה ויותר ב־ניו־יורק. מעיל־פרווה מינק עולה בחנויות מפרץ הדסון: 2250 דולר.

בצ׳ילי ניתן לקנות צמר שזור ב־12 דולר המטר. אבני־חן אינדיאניות יקרות: 160 דולר האחת.

במצריים, חולצה אצל חייט, לפי מידה: 15 דולר. בקאהיר עולה גלביה 6 דולר.

באנגליה, מערכת כלי חרסינה סינית, בת 5 כלים, תוצרת רויאל וורצ׳סטאר ספוד: 33 דולר. מיזוודות מעולות: 100 דולר האחת, לעומת 300 בניו־יורק. תוצ־רת צמר זולה ביותר. ז׳אקט ספורטיבי לגבר: 60 דולר. ג׳אפר לאשה מצמר שטלאנד: 12 דולר.

בצרפת כדאי לקנות מכשיר לעשיית קפה־בית: 15 דולר.

ביוון בעיקר תכשיטים מקומיים.

בהולנד כדאי לרכוש במיפעלי דלפט קרמיקה מקורית בצבעי כחול־לבן פרחו־ניים: 80 דולר לצלחת.

בהונגקונג אל תקנה חליפה. החיי־טים העלו את המחירים לשמיים. רכוש בעיקר אבנים טובות. ג׳ייד: 50 דולר ומעלה.

בהודו קנה משי טיבעי: 8 דולר ה־מטר.

באיטליה קנה מוצרי־אופנה בביגוד. חולצת־משי לאשה ברומא: 75 דולר. כדאי לקנות זכוכית מוראנו וקרמיקה תוצרת קאפודימונטה.

במכסיקו קנה סראפאן או פונצ׳ו: 20 דולר. סנדלי־עור בפחות מ־10 דולר. מערכת שח־מת חטובה בעץ או שוהם: עד 100 דולר.

בפורטוגל כדאי לקנות כלי־חרס מסורתיים. מערכת תה או קפה, בת 15 חלקים: פחות מ־50 דולר.

בסינגפור החייטים זולים ביותר. מעיל קשמיר: 300 דולר.

בברית־המועצות עולה שאפקה (כו־בע פרווה מסורתי) מעור ארנב, כבש אי־ראני, שועל, מינק או זאב: 20 עד 140 דולר. כלי־בית משובחים כמו קדרה: 6 דולר.

בספרד עולה הדפס של גויאה: 157 דולר. גיטרה משובחת, תוצרת ראמירז: 1285 דולר. מערכת 3 מיזוודות מעור: 1371 דולר, מחצית מהמחיר בארצות־הברית.

בשוודיה קנה תכשיטי כסף, זכוכיות מעוטרות תוצרת בודה ואורריפורס. שלח את הקניה בדואר, ותחסוך מס־ערך־מוסף של 20%.

בטאיוואן רהיטי טיק ועץ־ורדים. שולחן מעולה מעץ טיק: 314 דולר.

בגרמניה המערבית קנה תוצרת רוזנטל, בושם מי קולון: 6 דולר לבק־בוק. מצלמת הלייקה החדשה (מודל R—3): 1000 דולר.

יהלומים דרום־אפריקאיים מסכנים את ישראל

איום חדש על תעשיית היהלומים ה־ישראלית: באחרונה החלה גם דרום־אפריקה לעסוק בייצור ובייצוא מלוטש. עד כה התחרו בישראל בעיקר הודו ו־ברית־המועצות. דרום־אפריקה היא יצוא־נית יהלומי־הגלם הגדולה שבעולם, אך באחרונה עודדה ממשלתה הקמת תע־שיית יהלומים מקומית, שיש לה יתרון על כל מתחרותיה. על ייצוא יהלומי־גלם יש מס של 10%, שאותו משלמות כל התעשיות בעולם, כולל ישראל. אולם יצרני דרום־אפריקה, הלוטשים את יהלו־מי הגלם, פטורים ממס זה, ובכך יתרונם על אחרים. תחרות דרום־אפריקאית זו כבר משפיעה על תעשיית היהלומים ה־ישראלית, והיא הגורם העיקרי למיתון שחל בה.

ראשי התעשיה הישראלית תולים את קולר האחריות לשפל בהעלאת הריבית על האשראי שהם מקבלים מבנק־ישראל, ומתעלמים מהאיום הדרום־אפריקאי.

ניהול הספרים, החל מאפריל, יפעל בעיקר לטובת היהלומנים הגדולים, כך מסתבר מבדיקות שנעשו בענף היהלומים. הסיבה: הוראות ניהול הספרים מתירות אי־רישום, כאשר הלקוח הוא לא־ישרא־לי. הקשרים עם היהלומנים חזרים מת־נהלים בעיקר על־ידי היצואנים הגדולים, שיהיו פטורים מאותה חובת דיווח ש־תחול על הקטנים, המוכרים את סחורתם ליהלומנים הישראלים הגדולים.

„פיננשל טיימס":

ארנון מילצ׳ין במרכז שערוריית מימון דרום־אפריקאית

ה„פיננשאל־טיימס" הבריטי מזכיר ב־גיליונו מה־13 בדצמבר 1978, איש־עס־קים וסוחר־נשק ישראלי, **ארנון מיל־צ׳ין**, בקשר עם שערורייה של מימון בל־תי־חוקי של עיתון בריטי בקרנות־הסברה דרום־אפריקאיות.

בדרום־אפריקה התפוצצה לאחרונה פר־שת קרנות בלתי־חוקיות של מישרד ה־

ממנן מילצ׳ין
דרך שווייץ

הסברה, שבאמצעותן הוציאו 75 מיליון דולר על תמיכה בעיתונים שהם נוחים ל־מישטר ההפרדה, בעיקר ביומון „סיטיזן" ביוהנסבורג. עתה התגלה, לדברי העיתון, כי חלק מן הכספים הועבר באמצעות מילצ׳ין למימון העיתון „וסט־אפריקה", המנוהל על־ידי **ג׳ון קמחי**. קמחי, אגב, היה איש־אמונו ונושא־כליו של משה דיין במשך שנים רבות, ובמשך זמן־מה ערך שבועון ציוני בבריטניה, שתמך בדיין ו־בהרפתקותיו.

איך לא לשלם מס הכנסה

טימטומם של שר־האוצר וסגנו הביא לחקיקה המאפשרת לא לשלם כחוק כל מס על הכנסות בלתי־מוגבלות. כל אחד יכול לנצל חקיקה זו ויהיה פטור מתש־לום מסי־הכנסה לכל חייו.

הטכניקה מאד פשוטה. ממשלת־הלי־כוד חיזקה את מעמד החברה המישפח־תית (החוק מכיר בחברה ציבורית, פרטית ומישפחתית), וקבעה כי ל־בעלי המניות של חברה מישפח־תית הזכות לקבוע מי מביניהם יהיה מקבל הכנסות החברה, ומשלם המסים עליהן. בממשלת המערך לא היתה אפש־רות כזו, ופקיד־השומה יכול היה לקבוע, כי לצורכי קבלת ההכנסה ייחשב בעל־המניות שישלם את המס הגבוה ביותר. מכיוון שעכשיו שונה החוק, ניתן לקבוע, כי מקבל הכנסות החברה המישפחתית הוא נער העובד חלקית, ושהוא בן ל־מישפחה ובעל־מניות בחברה. לפי החוק, הכנסות נערים עובדים עד גיל 16 פטו־רות לחלוטין מכל מס. נערים צעירים יותר, או שאינם עובדים, משלמים על הכנסותיהם מס מכסימלי של 35%.

נניח שיש לך עסק המכניס 10 מיליון לירות לשנה, ויש לך כמה ילדים בגילים המתאימים לחוק. כל מה שעליך לעשות הוא לרשום חברה מישפחתית, להצהיר כי כל הכנסות החברה הן על שמו של בנך בן ה־15, העובד בעסק שעתיים ב־יום. כל ההכנסות תהיינה פטורות מכל מס. אם אין לך בן בגיל זה, אלא מבוגר יותר, תשלם מס של 35% בלבד.

אגדת הסבתא

(המשך מעמוד 33)

וחנה למאירה, היה החינוך הנכון. חנה הבינה, כי אסור להסתיר את העובדה שהילד הוא מפגר, אלא יש להתמודד עם הבעיות. כיוון שהצליחה, החליטה לתרום מנסיונה האישי להורי הילדים המ־פגרים האחרים בארץ. היא החלה להיות פעילה באקי״ם, האגודה הישראלית לקי־מום הילד המפגר, ותוך תקופה קצרה הפ־כה יושבת ראש של הסניף התל־אביבי של אגודה זו.

חנה לא הסכימה אף פעם להתריס נגד אבי בתה ונגד סבתה, אשר החרימו את מאירה, רק משום שהיתה מפגרת. אולם בראיון לעיתונאית, שלא ידעה כי בתה היא נכדה של גולדה מאיר, אמרה פעם חנה: „לאב מצליח, קשה יותר לעכל את העובדה שבנו או בתו מפגרים. קשה לו לעכל את העובדה, שלו, האב המבריק והגאון נולד בן כזה." זו, לדעתה של חנה, הסיבה שהאב המפורסם והסבתא המפורסמת עוד יותר של מאירה, התנכרו לה והחרימו אותה.

כשהיתה מאירה בת 18, החליטו הוריה, כי הגיע הזמן שהיא תתחיל לחיות חיים עצמאיים, כמו שאר בני גילה. בני הזוג וינברג חיפשו מיסגרת מתאימה למאירה. אומנם לא מיסגרת רגילה של מוסד למ־פגרים, אך בכל־זאת מיסגרת, אשר תתאים להתפתחותה השיכלית.

הוכחה לחברים שלעגו

הם הגיעו לכפר תיקווה, ליד טיבעון, הנחשב למוסד המתקדם והמפואר ביו־תר בארץ למפגרים. תושבי הכפר מתגוררים בבתים פרטיים, אחד בכל בית, או שניים בכל בית, לפי רצונם, ומועסקים במשך כל היום בעבודות ובחוגי תרבות.

במשך שבע שעות ביום הם עובדים ואחר־כך יש להם חוגים חינוכיים ושיקו־מיים. בשעות הערב הם מבלים במה ש־מכונה בכפר „פעילות חופשית". מאירה אפילו הצליחה למצוא לה חבר מבין תושבי המוסד.

ההוצאה הכספית להחזקתה של מאירה במוסד, היתה מעל ומעבר ליכולת הכס־פית של בני הזוג וינברג, ששניהם עוב־דים כשכירים. בכפר תיקווה דורשים עבור דמי כניסה, מעין דמי מפתח עבור הבית סכום של 120,000 לירות, וכן תשלום חודשי נוסף של 5200 לירות. זאת מלבד הביגוד, דמי הכיס וההוצאות הקטנות, שהן בדרך־כלל גדולות, שאותם צריכים ההו־רים לתת לילדם.

בלית־ברירה פנתה חנה למנחם, אביה של מאירה. אחרי שיחות ארוכות ולחצים רבים, הסכים מנחם להשתתף בדמי אחז־קתה של בתו במוסד. אולם היה לו תנאי: הוא לא רצה כל קשר עם הבת ועם אמה, אשתו לשעבר. הוא דרש, כי הוא יחתום אישית על חוזה עם כפר תיקווה, אשר יכסה את מחצית דמי התשלום, ואילו חנה ושייקה וינברג יחתמו על חוזה נפרד אחר, אשר יכסה את החצי השני. כך קיווה מנחם, להמשיך ולשמור את העוב־דה כי יש לו בת, ולגולדה מאיר נכדה, שהיא מפגרת בשיכלה, ולהסתיר את ה־עובדה שגם הוא וגם אמו, החרימו את הבת הזו.

איש מבני המישפחה לא ידע על כוונתה של מאירה לפרסם את מודעת־האבל על מות סבתה שהתנכרה לה כל חייה, התי־עלמה מקיומה ולא כללה אותה בין נכדיה. מאירה בת ה־20 התגאתה תמיד בסבתה המהוללת. תמיד ציינה את העובדה שגול־דה מאיר היא סבתה. כאשר נפטרה גול־דה, היא קיוותה כי תוזמן לפחות ללוויה. אולם כשהגיע יום הלוויה ומאירה נשארה במוסד בכפר־תיקווה, היא הפכה למטרה ללעג בפי חבריה. כמה מהם הציקו לה וקינטרו אותה: „אילו היתה גולדה סבתא שלך באמת, היו מזמינים אותך ללוויה."

מאירה נפגעה מיחס זה עד עומק ליבה. כדי להוכיח לחבריה שאינה משקרת, הל־כה ופירסמה על דעת עצמה את מודעת־האבל הפרטית שלה, שמימנה אותה בכספה.

אולם המודעה שפורסמה בשבוע שעבר טרפה את מיגדל הקלפים, שאותו טרחו מנחם וגולדה לבנות במשך 21 שנה.

לפתע נודע לדיבור, שלגולדה היתה עוד נכדה, וכי נכדה זו מוחרמת. כאשר התבקש מנחם מאירסון על־ידי כתבת העולם הזה להגיב על הפרשה, הוא ענה, כפי שהוא עונה תמיד, כשמועלה עניין מאירה: „אני בכלל לא מתכוון להתייחס לעניין הזה."

ספורט

כדורגל

חזיז ורעם

לפני כמה שבועות הודיע קצין מישטרה בכיר, בפגישה עם נציגי קבוצות הכדורגל בליגה הלאומית, כי המישטרה לא תהסס להפסיק מישחקים ולסגור מיגרשים, אם ימשיכו האוהדים לזרוק חזיזים ורימוני־עשן ברגעי השימחה. אולם אפילו מישטרת ישראל נאלצה לבלוע את השבת הגדולה של הכדורגל הישראלי, שבה התמודדו שתי קבוצות העילית המוליכות בטבלה, מכבי תל־אביב ובית״ר ירושלים, ושבה הושלכו לשדה המישחק של

מושלמת לקראת המיפגש של הגדולות בכדורגל הישראלי — מיפגש בין שתי הקבוצות הכוללות את הטובים והיקרים שבכדורגלני ישראל. אבי כהן, ויקי פרץ ומשה שווייצר, מול אורי מלמיליאן ודני נוימן. קבוצת מכבי תל־אביב תשלם העונה לשחקניה שכר בסדר גודל של כ־5 מיליון לירות, בעוד ששחקני בית״ר ירושלים יזכו בשכר כולל של לא יותר מ־3 מיליון לירות. למרות זאת לא נתגלתה הקבוצה הירושלמית כמי שיש לה רגש נחיתות כלפי היריבה הגדולה.

הקהל הירושלמי, שכבש את איצטדיון בלומפילד בכמותו ובסיגנונו — „נוסח אנגליה" — הרעיש עולמות כאשר אלי

אלי מיאלי (מימין) מבקיע את שער מכבי תל־אביב
„הו הא, מה קרה —

חזיז מתפוצץ ביציע „בלומפילד"
— מכבי אכל אותה"

איצטדיון בלומפילד חזיזים ורימוני־עשן.

המישטרה לא הצליחה למנוע את השלכת הרימונים והחזיזים, למרות השמירה הקפדנית על הנכנסים בשערי האיצטדיון. אך לעומת זאת הצליחה המישטרה כימעט בכל משימותיה האחרות. היא השתלטה על הסדר במבואות האיצטדיון ובכניסות ליציעים, והחשוב מכל: הצליחה לעצור עשרות ספסרים שמכרו כרטיסים במחירים מופקעים. כך, למשל, אחד הספסרים נתפס על־חם, כאשר הציע שלושה כרטיסים בערך נקוב של 80 לירות הכרטיס בסכום כולל של 1500 ל״י. אין ספק שלא רק קופת ההכנסות של הכדורגל הישראלי נשברה בשבת שעברה, עם סכום אגדתי של מיליון ו־400 אלף ל״י — בכ־100 אלף לירות יותר מהכנסת הדרבי התל־אביבי שבועיים קודם לכן — אלא גם הספסרים זכו בהכנסות שיא.

„נוסח אנגליה". התפאורה היתה

מיאלי העלה את בית״ר ליתרון 0:1. או, אז נראה באיצטדיון מחזה חסר־תקדים בספורט הישראלי, כאשר אלפי אוהדי כדורגל החלו לצעוק בקצב: „הו, הא, מה קרא, מכבי אכל אותה..." מכבי אומנם אכל אותה, אבל לא לאורך זמן, שכן עם פתיחת המחצית השנייה של המישחק דאג ויקי פרץ לאזן את התוצאה (1:1), להשקיט את הקהל הירושלמי ולזקוף את קומת אוהדי קבוצתו.

משנדמו תרועות השחקנים והקהל התפזר מרוצה, מהאווירה ולא כל כך מהרמה, עשו השחקנים והמאמנים את חשבון־הנפש. ואז התברר לפתע לירושלמים שהם צריכים להיות מרוצים מכך שבסיבוב השני יארחו הם את מכבי תל־אביב במיבצרם שבימק״א, ישברו הם את שיא ההכנסות, ואולי אולי גם יוכלו, בפעם הראשונה בתולדותיהם, להביא תואר אליפות לירושלים.

איזה יופי של „נירה"

מכון קוסמטי ושיטות טיפול מיוחדות במחיר מיוחד

שיטות טיפול חדשניות שנוסו באירופה בהצלחה רבה — למניעת פצעים וסילוק שיער עודף — מופעלות עתה במכון היופי של נירה, במחירים מיוחדים השווים לכל נפש.

את נירה והמכון שלה ליופי, אין צורך להציג בפני המבינות בקוסמטיקה. נירה, שהיא אשת מקצוע מעולה, הביאה לארץ חידושים מיוחדים. אצל נירה אפשר לבצע שאיבות שומן אשר נועדו לבעלות עור שמן ופצעוני. מטרת השאיבות: ניקוי יסודי ועמוק של הפנים. שאיבת השומן מהפנים החוצה — נעשית ללא כאבים **והיא מונעת היווצרות פצעים בעתיד.**

בעלות עור יבש במיוחד תזכינה בטיפול בהחדרת השומנים החיוניים בחידוש וברענון תאי הפנים. שיטה מהפכנית נוספת לסילוק שיער עודף באמצעות מחט חשמלית, מופעלת גם היא במכון של נירה. המחט החשמלית מסלקת שיער מכל הגוף כולל איזור הרגליים ובית השחי — ללא כאבים. המחיר לטיפול —.60 ל״י בלבד.

נירה מעסיקה צוות נשים מדופלם ומקצועי שיעניק לך טיפול, ניקוי וייעוץ איפור פנים מושלם.

אז למה שלא תנסי חוויה יפה ומיוחדת במחיר מיוחד אצל נירה — **רח' דיזנגוף 271, תל־אביב; טלפון 69—61—44.**

בלוטו
עכשיו תוכל להגיע למיליון,
עם קצת מזל לשניים

רק שישה x נכונים והכסף שולך.
בלוטו המזל בא לקראתך!
בכל יום ג' ההגרלה.

מפעל הפיס

אצלנו תפתח תמונות שחור—לבן בעצמך
במעבדה משוכללת וציוד מעולה
במחיר 35 ל״י לשעה תקבל:

חדר חושך ממוזג ומאוורר, ציוד משוכלל, כל הכימיקלים (לא כולל נייר), שטיפה ויבוש (לא על חשבון זמנך), הדרכה.

נייר הדפסה במחירים מיוחדים
פתוח מ־10 בבוקר עד 10 בערב

קמרה אובסקורה
מעבדות ליצירה בשחור-לבן

תל־אביב, רח' שלמה המלך 58, טלפון 234162

„רובקס"
המתנה היפה ביותר

טפט „מורלה"
קיים רק קטלוג אחד של מורלה
היזהרו מחיקויים.

נשים מכריחות גברים לבעול נשים אחרות

האפסות

המועדון בראש־העין
כולם שוכבים עם כולם

האם יכולה אשה לאנוס אשה אחרת? מאחר שבהגדרה המישפטית של עבירת האינוס נדרש כי אבר־מינו של הגבר יוכנס לאבר־מינה של האשה, נראה לכאורה כי התשובה היא שלילית.

מישפטנים התחבטו שנים בשאלה, מה הדין אם שולמית כופה בסכין שלופה על ראובן לאנוס את גילה? אם ראובן עשה את המעשה רק מפחד הסכין השלופה, הרי שייצא זכאי. ואילו שולמית היא היחידה אשר תואשם באונס.

מיקרה כזה טרם קרה במדינת־ישראל, אולם בחודשים האחרונים נאשמו, לראשונה בישראל, שלוש נערות בביצוע אונס. שתי הראשונות, יפה וחווה* נאשמו בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב, יחד עם שלושה גברים, באינוס בנסיבות מחמירות ובגניבה.

מסתבר כי בחודש דצמבר שעבר, פגשה המתלוננת, רחל, את יפה בפעם הראשונה. רחל התגוררה אז עם ידיד שהכירה רק שבועיים, ברחובות. היא הסרת־בית, מאחר והסתכסכה עם מישפחתה הגרה במושב בגליל, ומאז היא נודדת בארץ. יחסיה עם הגבר החדש שלה החלו להתערער, באותו הערב רבו, כימעט נפרדו, ולכן ששה על הצעתה של חברתה החדשה, יפה, לבלות אצלה את הלילה.

„בלי להשאיר צלקות"

יפה הזמינה אותה לבקר אצל ידיד בראשון־לציון. בדירתו מצאו כבר את חווה, וכולם בילו את הזמן בנעימים. הגיעו עוד שני גברים צעירים, ויחד אכלו ארוחת־ערב ועישנו סיגריות מהולות בחשיש. האווירה התחממה ואז התפשטו כל הנוכחים ונכנסו למיטה הכפולה שעמדה בחדר. רחל סירבה להצטרף להילולה וביקשה ללכת הביתה. אך הבחורות חסמו בפניה את הדרך ונעלו את הדלת. כאשר החלה בוכה התנפלה עליה חווה, היכתה אותה בפניה, הפשיטה מעליה את החלוק שלבשה, קרעה את חזייתה וזרקה אותה לבית־השימוש. חווה דרשה ממנה לקיים יחסי־מין עם הגברים וכן להגיע עימה למגע מיני אוראלי. רחל סירבה ובכתה.

כאשר היתה ערומה, השכיב אותה אחד הגברים על הריצפה ובעל אותה בכוח. כאשר הוסיפה להתייפח, להתנגד ולצעוק, שלפה חווה סכין־מיטבח ואיימה להרוג אותה. אחד הבחורים אף ביקש ממנה שתהרוג אותה „בלי להשאיר צלקות".

היא בכתה והתחננה בפני יפה, שהביאה אותה לשם, כי תעזור לה להיחלץ, אך זו סירבה ואף היכתה אותה. אחר־כך אנס אותה גבר אחר, ואז דרשו ממנה לתת להם את מעט התכשיטים שנשאה עימה. היא נתנה להם את התכשיטים וסוף־סוף הצליחה להימלט מן הבית.

ליד הבית פגש אותה תושב המקום, שהיה בדרכו לבית־הכנסת. הוא שמע את זעקותיה ורצה לעזור לה, אולם אז הגיע אחד הבחורים והרחיק אותו בטענה כי הנערה היא ערביה, ולא קרה כלום. כאשר הגיעה רחל לתחנת המישטרה, חזרו עימה השוטרים לדירה ועצרו את כל החמישה שהשתתפו באורגיה הכפוייה.

כולם הועמדו לדין בפני השופטים מכס קנת, נחמיה בר, ויהושע גלעדי. בראשית הדיון הוכרזה יפה כבלתי־שפויה והוצא נגדה צו־אישפוז. היתר התגוננו בטענות שונות. הם טענו כי כל מה שנעשה באותו הלילה היה „אורגיה בחברותה" וכי גם רחל, בת ה־23, הסכימה לכל. לדבריהם התלוננה במישטרה רק מתוך כעס על תכשיטיה שנגנבו.

השופטים האמינו

על השופטים היה להכריע בעניין רמתה המוסרית של רחל. והם אומנם קבעו, כי למרות שהיא ברחה מביתה, מסתובבת בארץ וחיה חיים חופשיים, לא הוכח כי עסקה בזנות וכי למרות שהודתה כי היא מקיימת יחסי־מין מגיל 15, הרי היא בעלת רמה מוסרית מסויימת, שאולי אינה מוצאת חן בעיני הרבה אנשים, אולם בית־המישפט מאמין לגירסה. השופטים קבעו כי ליתר המעורבים בפרשה לא היתה רמה מוסרית כפי שיש לנאנסת.

אי לכך הרשיע בית־המישפט את שלושת הגברים ואת הנערה באינוס בנסיבות מחמירות ובשוד תכשיטיה של רחל. ובגוזרו את העונשים, הטיל את החמור מכולם על חווה וקבע: „אין ספק כי היא לקחה חלק פעיל באילוץ המתלוננת לקיים יחסי־מין עם שני הגברים. היא אשר הפשיטה את המתלוננת בכוח וזרקה את חזייתה כהכנה לשכיבה, ועודדה את קיום היחסים המיניים על־ידי מכות שסימניהן נשארו גם למחרת."

בית־המישפט הטיל עליה עונש מאסר של 18 חודש, וכן מאסר על תנאי לשנתיים. עתה נמצא התיק בעירעור בפני בית־המישפט העליון.

השבוע הגישה בא כוח התביעה ד"ר דרורה פלפל, כתב־אישום נוסף נגד קטינה מראש־העין, באשמת אינוס בנסיבות מחמירות ובבעילת קטינה.

לפי כתב־האישום פנה גבי חשש אל הקטינה וביקש שתביא לו נערות לשם קיום מגע מיני. בתיאום איתו היתה מזמינה נערות לבוא לבילוי במועדון בראש־העין, ומשם היתה לוקחת אותן לצריפו של חשש. הוא היה אונס אותן, כשהיא נמצאת בסביבה.

אונס בבית־הכנסת

היא נאשמת כי הביאה אליו קטינה, שנאנסה על־ידו ועל־ידי שלושה בחורים אחרים. גם הבחורים הועמדו לדין על אונס זה, בתיק אחר. סניגוריהם טענו כי לא היה זה אונס כלל, וכי המדובר בחבורה בעלת רמה מוסרית ירודה שבה כולם שוכבים עם כולם. וההוכחה, לדבריהם, שלא היה אונס היא, כי הקטינה נשארה ללון בצריף, בחברת שני הבחורים שאנסוה ועוד בחורה, ואף השתתפה איתם בלקיקת גלידה שהביא אחד הנאשמים, העוסק בהובלת גלידה. בית־המישפט המחוזי קיבל את הטענה הזו ושיחרר את הבחורים בערובה. אולם בעירעור שהוגש לבית־המישפט העליון הם הוחזרו למעצר.

אונס אחר שבו היא נאשמת היה אינוסה של שרה עקביוב, שאותה פגשה ליד מועדון חצות בפתח־תיקווה, והזמינה אותה למועדון בראש־העין. שם חיכה לה ראובן מחפוד, שגרר את שרה לבית־הכנסת ואנסה בתוכו. אחריו באו עוד שבעה צעירים, וכולם אנסו אותה. רק ארבעה מבין האנסים זוהו, וגם הם הועמדו לדין.

למרות שבמיקרה הזה לא נאשמת הקטינה בכך שהיכתה את הנאנסות או השתמשה נגדן בכוח, הרי שכאשר תיאמה, כפי שטוען כתב־האישום, את הבאת הנערות לגברים, מתוך ידיעה כי יאנסו אותן, הפכה שותפה למעשה. דינה לפי החוק בדיוק כדינם של העבריינים העיקריים. גם העונש הצפוי לה, אם תורשע, הוא 20 שנות מאסר, מהעונשים החמורים ביותר הנהוגים בישראל.

הצריף על הגיבעה
נערות בתור פיתיון

* השמות בדויים, מפאת גילן ומצבן של הנאשמות.

עבור ל"שרתון"
ENGLISH BLEND
היא נועדה לגברים כמוך.
"שרתון" היא סיגריה עם אישיות.
התערובת המשובחת שבה הוכנה בקפדנות
מעלי וירג'יניה מובחרים. כמיטב הסיגריות האנגליות.
אם עדיין לא ניסית-קח "שרתון" עוד היום.
Sheraton
20 KING SIZE FILT
"שרתון"
סיגרית וירג'יניה אמיתית
ENGLISH BLEND
באריזה חדשה!
מוקד/IS

להשיג אצל הסוחרים המורשים: **אזור תל-אביב והמרכז:** סלון אלנבי 113, רח' אלנבי 113, ת"א; מ.ש.י., בן־יהודה 3, ת"א; סלון להיט רח' אבן גבירול 20, ת"א; מ. פרידמן, רח' גורדון 39, ת"א; שיטה בע"מ, רח' הגליל 1 ת"א; חשמל שירני, החשמונאים 105, ת"א; כל בו ליפשיץ, בלפור 33, בת־ים; סלון פאר, רוטשילד 32, בת־ים; כל־אלקטריק, סוקולוב 75, חולון; לבל, שד' ירושלים 24, חולון; אמדו, סוקולוב 65, יפו; הרצל ברוך, רח' רזיאל 11, יפו; סלון שביט, כצנלסון 145, גבעתיים; סלון שביט, ביאליק 30, ר"ג; סנסור, ז'בוטינסקי 91, ר"ג; סלון בן־עמי, רח' חובבי ציון 29, פתח־תקוה; הגל ה־120, ההגנה 16, פתח־תקוה; מאיר, רח' רבי עקיבא 41, בני ברק; ברנפלד, רח' רוטשילד 39, ראשל"צ; פינקלשטיין, רח' ויצמן 27 נס ציונה; החשמל כהן, מרכז מסחרי ד' חנות 24, אשדוד. סנסור, רח' סוקולוב 70, רמת השרון; סלון אפי, רח' אחוזה 109, רעננה; רן אלקטרוניקה, בורוכוב 5, רעננה; שטראוס אברהם, סוקולוב 18, הרצליה; רדיו T.V., סוקולוב 53, הרצליה; הגל ה־120, סוקולוב 11, הרצליה; סלון צמרת, שד' בנימין 18, נתניה; סלון קסם, רח' הרצל 30, נתניה; פריד ולטר, רח' שטמפר 3, נתניה; מטבחי רגבה, רח' שמואל הנציב 12, נתניה; רדיו חכט, רח' רוטשילד 38, חדרה. **אזור חיפה והצפון:** טרקלין חשמל, רח' הנביאים 25, חיפה; עמית, שד' הנשיא 124, חיפה; פינת האושר, רח' ירושלים 5, עפולה; חיים קזז, רח' הגליל, טבריה; סרוג'י בישארה ויוסף, רח' פאולוס השישי 56, נצרת. **ירושלים:** סביטאני, רח' סלח א־דין; סיגמנט בע"מ, יפו 68; אחים לוי, רח' שלומציון חמלכה 18. **באר-שבע:** קורמוטור, קרית יהודית 211/5, אזור התעשיה; צמרת; החלוץ 144.

מאחרי המסך

פרטי לאנשי הליכוד

לאחר דיון הוועד המנהל בנושא הכתבה של **אהוד יערי** ששודרה במבט על הריסת הבית בסילואד, הורה יושב־ראש הוועד המנהל של הרשות, הפרופסור **ראובן ירון** לדובר הרשות **משה עמי־רב** להכין תיקים מיוחדים בהם כל החומר על הנושא. בין השאר הורה ירון להכניס לתיקים אלה את פרוטוקול הדיון בוועד המנהל, שהוא בדרך־כלל חסוי. את התיקים הורה ירון, שהוא חבר מרכז תנועת החרות, לשלוח לכל חברי־הכנסת של חרות, ולפקידים בכירים הנמנים על מיפלגה זו.

אולם פרשת התיקים דלפה החוצה, והיה מי שאיים על ירון בשערוריה ציבורית. אז שינה ירון את ההוראה שלו ואמר לעמירב להפיץ את התיקים בין כל חברי־הכנסת, ולא רק בין חברי־הכנסת מהרות.

מחסלים את החדשות

התחנה הצבאית גלי צה"ל עומדת בפני שינוי מוחלט של מגמותיה, כאשר הכוונה היא לחסל לגמרי את מחלקת החדשות של התחנה. מפקדה החדש של התחנה **צבי שפירא**, יחד עם סגנו **אילון שלו** הגיעו למסקנה, כי אין לתחנה די כוח כדי להרים את נושא החדשות, והמגמה היא לחסל לחלוטין, אך בהדרגה את כל נושא החדשות בתחנה.

התירוץ הרשמי הוא, שאין די כוח אדם. רבים מאנשי החדשות עזבו את

מפקד שפירא
בלי חדשות

התחנה או את יומן גלי צה"ל, כך נקראת שם מערכת החדשות. שפירא ושלו טוענים, כי בתחנה הצבאית עדיף להרחיב את המוסיקה והבידור הקל, ולא להקצות משאבים רבים לחדשות.

מבלי שאיש כימעט הרגיש בכך בוטל יומן השבוע של גלי צה"ל ששודר מדי יום שישי. על מחלקת החדשות הוטלו הגבלות תקציביות רבות, כמו הוראה שאסור להתקשר לחוץ־לארץ, כדי לראיין אנשים, ללא אישור מוקדם בכתב, של שלו או של עורך יומן גלי צה"ל **פנחס עידן**, העוזב את תפקידו בקרוב.

אחרי ששורה ארוכה של כתבים עזבו את המחלקה, לא דאג איש להביא אחרים במקומם. כך קורה שהתקליטים מתחילים לתפוס יותר ויותר מקום במיסגרת שידורי יומני החדשות ולעיתים משדרים בין קטע חדשותי אחד למישנהו, שניים או שלושה תקליטים. לפני שבועות אחדים שידרו כתקליט ביניים את שיר השכונה, הנמשך למעלה מ־7 דקות.

הצעד הבא בכיוון זה יהיה לקצר את מהדורות יומני החדשות. יומן הבוקר, המתמשך עתה שעת שידור שלמה, יקוצץ לחצי שעה. יומן הצהריים, אותו משדרים עתה בין השעות 5 ל־6 אחר הצהריים ישודר רק עד 5.30 ואילו יומן חצות יחוסל כליל.

הקיצוצים יפגעו גם בטלפון האדום של **צבי רימון**. לפני כמה חודשים, בעיקבות הצלחת הטלפון האדום, הוחלט להאריך את זמן שידורי מיבזקיו עד לחמש אחר הצהריים. בעתיד הקרוב מתכוונים להחזיר אותו למתכונת הישנה, עד אחת בצהריים, ואחר־כך לבטלו כליל.

רק מיבזקי הידיעות מ־2 אחר חצות

עורך שטרן
עליה בחדשות

ועד חמש בבוקר, ימשיכו להיות משודרים. מיבזקים אלה מתבססים על ידיעות מסוכנויות ידיעות ועל כותרות עיתוני הבוקר, ואינם דורשים מערכת חדשות.

עליה מהירה

עם צאתו של עורך מבט וסגן מנהל מחלקת החדשות **יעקוב אחימאיר** ל־מילואים, היה מתח מסויים במחלקת החדשות לגבי השאלה מי ימלא את מקומו. מילוי המקום נחשב במערכת להכרה בכישרון ובסיכויים של אחד העורכים.

כמובן ש**חיים יבין** לא מינה לו סגן אחר, אולם בכל מה שנוגע לעריכת מבט, יתחלקו התפקידים של אחימאיר בין יבין עצמו לבין **יאיר שטרן**.

בחירתו של שטרן מעידה על כך, כי יבין רואה אותו כטוב מכל עורכי המשנה של החדשות. אין ספק כי לגבי שטרן, בנו של מי שהיה מפקד הלח"י **אברהם** („יאיר") **שטרן**, שהחל את דרכו העיתונאית ככתב מעריב באילת ואחר־כך ככתב ומגיש במחלקת הספורט בטלוויזיה, זוהי עליה משמעותית בדרגה.

החליטו לא להחליט

ביום השני לפני שבוע נערכה ישיבה סודית של הוועד המנהל. לישיבה זו לא נתנו להיכנס לאנשים שהם בדרך־כלל משתתפים קבועים בישיבות הוועד המנהל, כיועץ המנכ"ל **ארי אבנר**, הדובר **משה עמירב**, מנהל הטלוויזיה **ארנון צוקרמן** ומנהל הרדיו **חגי פינסקר**.

נושא הדיון הסודי היה מסקנות הוועדה בת שני החברים, סמנכ"ל הרשות **שלמה עבאדי** וחבר הוועד המנהל **צבי** („הזי") **זינדר** לגבי המצב בטלוויזיה הערבית.

העולם הזה פירסם סידרה של מאמרים, אשר חשפו מצב חולה בטלוויזיה הערבית שבה מאשימים זה את זה מנהל הטלוויזיה **יוסף בראל** ומנהל מחלקת התוכניות בה, **סלים פתאל** בשחיתויות ומחדלים.

במחלקת ההונאות של מישטרת ירושלים נמצא תיק חקירה שעדיין לא הסתיימה, הבודק את האשמות פתאל וחבריו כנגד בראל.

המסקנות של חברי הוועדה היו, ששני המנהלים חייבים ללכת. הן בראל והן פתאל לא יכולים להמשיך יותר בתפקידם. אולם בוועד המנהל התגלו כמה חסידים של בראל, אשר סירבו לאשר מסקנות אלה. ההחלטה היתה שלא להחליט עד הסוף. לגבי פתאל הוחלט, כי הוא יפסיק מייד להיות מנהל מחלקת התוכניות ולגבי עתידו יוכרע בעוד שבועות ספורים. לגבי בראל ההחלטה מעורפלת עוד יותר. הוחלט להמתין תקופה בת חודש, עד שתסתיים תקופת הניסיון של בראל כמנהל הטלוויזיה הערבית ואז להתכנס שוב

מנהל בראל

מנהל פתאל

הדחה כפולה

לדיון סודי ולהחליט אם לקבל את מסקנות הוועדה ולפטר אותו.

לדיון זה תהיה חשיבות לגבי שני האישים. יש סיכוי שאם יוחלט להעביר את בראל מתפקידו או לפטר אותו, יקבל פתאל את תפקיד המנהל. הוועדה טענה, כי שניהם לא יכולים להמשיך לעבוד באותה מיסגרת, אולם אם יועף בראל, אפשר יהיה למנות את פתאל במקומו.

הטיוטא שלא הופיעה בדו"ח

בשבוע שעבר מסרה ועדה מיוחדת שהוקמה על־ידי הוועד המנהל, את הדין וחשבון שלה בנושא: הדוברות ויחסי־הציבור ברשות השידור. חברי הוועדה, **אריאל וינשטיין** ו**צבי** („הזי") **זינדר** הגישו דין וחשבון ממצה, אחרי שבמשך שבועות אחדים ניסחו טיוטות רבות שבחלקן נפסלו ובחלקן אושרו לדו"ח הסופי.

אחת הטיוטות האלה מתייחסת למנכ"ל רשות השידור **יצחק ליבני**. לפי דעת חברי הוועדה, ליבני מחבל בעבודה העצמאית שלו בעניין יחסי־הציבור, באירגון יחסי־הציבור הכלליים של הרשות. לוועדה הגיעו עדויות וחומר רב על העבודה הפרטיזנית שעושה ליבני בקרב העיתונאים, כדי להגביר את פירסומו האישי ולנהל מילחמותיו הפרטיות דרך העיתונים והעיתונאים המסקרים את נושאי רשות השידור.

לוועדה נודע על מיקרים רבים, שבהם הציג ליבני החלטות של מנהלי המדיומים, רדיו או טלוויזיה, או החלטות של הוועד המנהל, כהחלטות אישיות שלו, כשהוא מבקש מהעיתונאים לתת לו קרדיט אישי. הדוגמה האחרונה לכך היתה אחרי מותה של **גולדה מאיר**. ליבני הודיע לעיתונאים, כי החליט החלטות שונות לגבי שינוי השידורים והתאמתם לאבל. העיתונאים יכלו רק לצחוק מאחר שידוע כי תיק חבצלת, אשר היה מוכן למיקרה מוות של אישים, כלל בתוכו את כל ההנחיות כבר חודשים רבים.

אל הוועדה הגיעו תלונות רבות של עיתונאים לפיהן ליבני מתקשר אליהם הביתה ומבקש מהם להכניס מידע הקשור בו אישית, מידע שאינו תמיד מדוייק, מה שמפריע להם לכתוב את מדוריהם, או לקבל תמונה מאוזנת של המצב. כן התלוננו עיתונאים אחדים, כי ליבני תוקף אותם אישית, בכל פעם שהם מפרסמים דיברי ביקורת עליו, ואין זה משנה כלל אם הביקורת היתה עניינית ובונה.

לוועדה נודע כי דובר רשות השידור משה עמירב מקבל מליבני הודעות לעיתונות הנכתבות על־ידי המנכ"ל, שבהן מדווח ליבני, בשם הדובר, על דיוני הוועד המנהל. הדיווח הוא מגמתי, אינו מקיף, ומדגיש בעיקר את חלקו של ליבני. על עמירב נאסר לכתוב לעיתונות הודעות אחרות, אמיתיות יותר, וכך מגיע המידע לעיתונאים על ישיבות הוועד המנהל, כשהוא בלתי מאוזן ולכן מסולף.

לוועדה גם הגיע מידע, והיא עמדה עליו באחת מהצעות הטיוטה לדו"ח שהיא חיברה, כי ליבני מורה לעמירב להוציא הודעות לעיתונות, בשם דובר רשות השידור, המייועדות רק לעיתונאים המוכנים לפרסם את ליבני, בעיקר עיתוני הרכילות והבידור. אחת הדוגמות להודעות אלה היתה ההודעה ויצאה בשמו של הדובר שאמרה: „מנכ"ל רשות השידור יצחק ליבני חזה בסידרה השואה שלוש פעמים. פעם אחת הוא חזה בה, כדי להחליט אם לשדרה או לא. פעם שנייה הוא חזה בה עם חברי הוועד המנהל ובפעם השלישית הוא חזה בה בחברת אשתו וכמה מידידיו."

לעומת הודעות אלה דורש ליבני לראות, וזכות לצנזר, כל אחת מההודעות האחרות שאותה מוציא עמירב ביוזמתו, לגבי נושאים שאינם קשורים אישית במנכ"ל.

עוד תופעה שעליה עמדה הוועדה, היא נסיונו של ליבני לקדם את מעמדו האישי בעזרת העיתונות. כאשר פורסם, כי כמה שרים, בראשם ראש הממשלה **מנחם בגין** החליטו שלא להאריך את הקדנציה של ליבני כמנכ"ל הרשות, התחיל הלה לעשות „לובי" בין חברי כנסת ובין עיתונאים. בנצלו את תפקידו כמנכ"ל רשות השידור, ביקש ליבני מעיתונאים שלא להבליט במיוחד את העובדה שיש מועמדים אחרים לתפקידו, ואם כותבים על מועמדים אחרים, לציין גם את האפשרות שהקדנציה שלו תוארך.

הוועדה קבעה בטיוטה שלה, כי מצב דברים זה, מלבד הגיחוך שבו, מפריע לעבודה תקינה של מחלקת הדובר ולפירסומה היאות של רשות השידור. היא המליצה לאסור על ליבני ליזום פעולות אישיות של יחסי־ציבור, ולנתק את הכפיפות של עמירב מליבני.

אולם בסופו של דבר, החליטה הוועדה שלא להכניס את פרק ליבני לדו"ח הסופי שלה. נימק זאת אחד מחבריה: „ליבני בין כה וכה הולך, והפירסום זו נקודה רגישה אצלו. החלטנו לתת לו ללכת בשקט."

מנכ"ל ליבני
קשר ישיר

המילחמה נגד רחלי ✶ פרופסור ירון „דובר

מיצרי" ✶ כתב הומוריסטי לחדשות

מישקפי הקריינים ✶ המינויים של „הצופה"

● פאשלה של קריינית

המילחמה היתה בלתי נמנעת. בטלוויזיה הישראלית כנראה לא אוהבים מישהו חדש ומוצלח, ומייד מתחילה מערכת השמצות, מאחרי גבו. הפעם האובייקט הוא קריינית הספורט החדשה **רחל** („רחלי") **חיים**. הצלחתה עוררה את חמתם של כמה ותיקים שהחלו בפעולות שונות. הראשון שמתנגד לרחלי הוא ראש הבמאים בטלוויזיה **יעקוב** („ג'קי") **גורן**. גורן נעלב מכך שהצליחו למצוא קריין טוב מבלי שהתייעצו בו קודם לכן. סיבה זו מספיק טובה כדי שהוא ישמיץ את הופעתה של חיים.

מגישה חיים
מי באמת —

לוחמת אחרת ברחל חיים היא האחראית על קרייניות הרצף וגם על כל הבזיונות של לוח השידורים של הטלוויזיה, **חנה קלופפר**. את כל מי שפוגשת קלופפר היא שואלת: „נכון שרחל חיים היא פאשלה?" מובן שחיים היא פאשלה משום שאינה שייכת לקרייניות של קלופפר.

● כתב הומוריסטי

אל מחלקת החדשות הצטרף באחרונה כתב חדש, אם כי פנים מוכרות בבניין הטלוויזיה **בני ליס**. ליס כבר הביא כתבות אחדות ראויות לשידור, ונראה כי דרכו ככתב טלוויזיה פתוחה בפניו.

עד כה היה ליס איש קול ורק ליווה את הכתבים. אולם בבניין הוא זכור בגלל הסרטים ההומוריסטים שאותם היה מכין למסיבות הפנימיות של הטלוויזיה.

● המינויים של הצופה

לעיתון המפד"ל, הצופה, אין בעיות ביחס לנושא המעסיק עתה את רשות השידור: מי יהיו מנהלי הרשות, הרדיו והטלוויזיה. באופן שיטתי מפרסם הצופה את שמותיהם של אנשים דתיים, כמועמדים למישרות אלה.

לתפקיד מנהל הרדיו מציע הצופה, כעובדה מוגמרת, את מועמדותו של מנחה תוכניות הדת, **מרדכי** („מוטקה") **פרימן**. אם הצעה זו לא תתקבל, יש להצופה שם נוסף: **מרדכי אישון**, כתב העיתון, הנמצא עתה בשליחות בארצות־הברית.

כמנהל הטלוויזיה מצביע הצופה על איש גוש־אמונים, **אדיר זיק**, מי שהיה סגן מנהל תוכניות הדת בטלוויזיה, הרב **בנימין צביאלי**. ההדלפה האחרונה של הצופה היא הפנטסטית מכולן, והיא מתייחסת לתפקיד מנכ"ל־הרשות. הצופה טוען כי המועמד הוא **יצחק מאיר**, חבר הוועד המנהל של הרשות, מטעם המפד"ל.

● רק בלי משקפיים

בעיית המישקפיים מציקה לכמה קריינים המתביישים בליקויי הראיה שלהם. כמובן שישנם קריינים המופיעים הופעה מכובדת עם מישקפיים, אולם אחרים חושבים משום מה, כי המישקפיים פוגמים בהופעתם.

הראשון בהם הוא מנהל מחלקת החדשות **חיים יבין**, הנוהג להרכיב מישקפיים בשעת קריאה, אך אינו מוכן להרכיב אותם מול המצלמה, מה שגורם לו להתעייף בקריאת הטכסט שאותו הוא קורא מהנייר או מהמיתקן המיוחד מול מבטו. **מנשה רז** רכש לעצמו עדשות מגע, כדי שלא יצטרך להופיע מול המצלמה עם מישקפיים וכך עושה שנים רבות הקריינית **כרמית גיא**.

● מקלטונים

חבר הוועד המנהל, עורך־הדין **אהרון פאפו** יצא למילואים ושאר חברי הוועד מתלוננים, כי מאז הפכו הישיבות של הוועד המנהל משעממות. אולם פאפו לא יצא למילואים בלי לאמר אימרת שפר אחת. פאפו, איש ארץ ישראל השלמה והמתנגד אפילו ל**מנחם בגין**, טען כנגד יו"ר הוועד המנהל, הפרופסור **ראובן ירון**, איש מרכז חרות, כי דעותיו הפכו יוניות מדי וכי: „ירון הוא דובר מיצרי." ✶✶✶ בתוכנית שאלות אישיות ל**גולדה מאיר**, ששודרה בגלי צה"ל לפני שנים אחדות ושודרה לפני שבוע בשידור חוזר הביעה מאיר את דעתה על הטלוויזיה הישראלית באומרה: „מה לא מוצא חן בעיני בטלוויזיה הישראלית? יש בה דברים בלתי חינוכיים. אין בה צילומי עירום אבל צילומי עירום זה בסדר, זה סוף סוף הגוף של בן־אדם. מה שלא מוצא חן בעיני בטלוויזיה, זה האלימות. שלוש פעמים בשבוע אלימות." ✶✶✶ מגיש עלי כותרת של ימי חמישי **יעקב** („יענקלה") **אגמון** לימד את בתו בת ה־5 **הגר** כיצד להסתכל על אבא כשהוא מופיע בטלוויזיה: „תסתכלי עלי במבט בוהה." ✶✶✶ ריב של חודשים ארוכים הגיע כפי הנראה לסיומו. הצמד־הבלתי נפרד, העורך **אורי גולדשטיין** ועורך המישנה **ישראל סגל** רבו לפני כמה חודשים ריב קשה והפסיקו לדבר זה עם זה. באחרונה נראו השניים כשהם בכל זאת מחליפים מילים ✶✶✶ למנהל מחלקת החדשות **חיים יבין** יש הגדרה משלו על הטלוויזיה: „זה מדיום אינפנטילי." ✶✶✶ בעת שהופיע בקיבוץ יחיעם גילה חבר הוועד המנהל של רשות השידור **איתן אלמוג**, כי יש בוועד המנהל רשימה שחורה של אישים, אשר אסור לראיין אותם וכי אם מראיינים אותם, השידור, הן בטלוויזיה והן ברדיו נפסל ✶✶✶ לעורכת השבוע יומן אירועים **יעל חן** יש ידידים רבים בבניין הטלוויזיה. ידידים אלה דאגו תמיד ליעל, שהיא אלמנת מילחמה והיתה ידידתו של **יוני נתניהו**. אולם עתה התברר, כי ליעל יש אהבה גדולה הנמצאת עתה בחוץ־לארץ, ולכן אין צורך לדאוג לה יותר.

מנהלת קלופפר
— פאשלה?

20. 12

יום רביעי

● **שאלה של זמן (5.30).** מרדכי נאור, מי שהיה מפקד גלי צה"ל וידידו של מנחה התוכנית זאב ענר כתב את למעלה על המגדל, יומנו של נער מרחובות על מילחמת העצמאות. נאור והזמרת יפה ירקוני מתארחים בתוכנית יחד עם ילדי רחובות.

● **ידידי האדם (7.00).** חשיבות האייל הצפוני לחיי הלפים היא בלתי מעורערת. האייל הוא ספק המזון, המחסה, הפרנסה ואמצעי התחבורה של העם הצפוני. למרות שהטכנולוגיה המודרנית, כמו רכב השלג, כבר חדרה אל ארץ הלפים, עדיין מהווה האייל את מרכז חיי העם הזה.

● **האחים (8.00).** פרשת בנם של ביל ריילי ואשתו מסתבכת. גוון ריילי, השחקנית מרגרט אשקרופט יורש־

דייויד עם נכדת אביו

בת לילות ליד מיטת בנה שנפצע בתאונת אופנוע, והרופאים אומרים כי קיימת סכנה שהוא לא יוכל להלך יותר. דייויד האמונד, השחקן רובין צ'דוויק מסבך עוד יותר את העץ המישפחתי, כשהוא מנהל רומן עם בתה של ג'ניפר, ברברה, השחקנית ברברה גודמן, שהיא בעצם נכדת אביו, ובעיקבות זאת מתהדקים יותר היחסים בין ג'יין מקסוויל, השחקנית קית אומרה לבין אחיו, בראיין, השחקן ריצ'ארד איסטון. מרוני, קולין בייקר, ממשיך בעסקיו, ויחסיו עם אישתו יותר מגרועים. הפרידה שלהם, ערב נסיעתה לחופשה, מעוררת אסוציאציה של תאהקפאה.

3 אוהבים: מונטגומרי
שעה 10.10

● **מיכתבים משלושה אוהבים (10.10).** טרילוגיה של מיכתבים. מטוס התרסק ועימו אבדו שלושה מיכתבים, שכל אחד מהם הוא סיפור פרק, שהראשון מוקרן היום. הערב, וינסנט יקירי, ובפרקים הבאים, מוניקה יקירתי ומגי היקרה. במרכז הסיפור של הערב, זוג צעיר אשר תוכניות הנישואין שלו, מופרות כתוצאה מבעיות כספיות. כתוצאה מהתרסקות המטוס מאמין וינסנט, השחקן מרטין שיין, כי אהובתו, השחקנית בלינדה מונטגומרי מתה, והוא נדחק לחיי הפשע. המיכתב שהגיע אליו באיחור של שנה, עשוי להכריע את הכף לגבי גורלו של וינסנט.

21. 12

יום חמישי

● **פליפר (6.32).** ההאפי אנד של הפרק ששודר בשבוע שעבר. פליפר מגלה את מקומו של פורטר ריקס, מזעיק את סנדי ובאד המחלצים אותו, והילדים יכולים להפסיק את סיוטי הלילה, שהיו מנת חלקם במשך כל השבוע שעבר.

● **מישחק השבוע (8.00).** לקט מישחקי כדורגל מעולים מהליגה האנגלית. למי שיש מקלט טלוויזיה צבעוני עם המיתקן המבטל את ביטול הצבע, צפויה הנאה כפולה ומכופלת.

● **ליאונארד ברנשטיין (9.30).** במיסגרת תעודה, סרט המספר על אחד מגדולי המוסיק־

חדר השינה של ברנשטיין

אים של המאה ה־20 ליאונארד ברנשטיין, הקומפוזיטור, המנצח, והמורה. ברנשטיין מספר על ילדותו בבוסטון, על לימודי המוסיקה שלו באוניברסיטת הארוואֹרד ובמכון קרטיס ועל ההשפעה הגדולה של הקומפוזיטורים. דימיטרי מיטרופולוס ואנדרי קוסוביצקי על דרכו המוסיקאלית. קטעים מקונצרטים מפורסמים של ברנשטיין יחד עם הצצה לחייו הפרטיים ולחדר העבודה שלו, המשקיף על סנטרל פארק בניו־יורק.

רמפול: רומילי
שעה 10.20

● **רמפול פרקליט פלילי (10.20).** רמפול, השחקן ליאו מקקרן, נענה לבקשה להגן על נאשמת בסחר סמים. מדובר בצעירה המתגוררת במושבה היפית, אולם כאשר פוגש בה רמפול, מתברר לו, כי היא נערה נאה, בעלת הופעה נורמאלית ולא „זרוקה", אשר לא רק נראית כמו אשה אנגלית יפה וצעירה, אלא גם מכירה את וורדסוורת. רמפול טוען בשמה, כי שוטר, אשר אינו מסכים עם דרך החיים ההיפית טמן פח לקטי, השחקנית ג'יין אשר, והתחזה כספק סמים. הכל מתנהל לפי התוכנית של רמפול, העומד לזכות את קטי בבית המישפט, עד שרמפול נענה להזמנה לבקר במושבה של קטי. שם הוא פוגש בדייב, מנהיג המושבה, הטוען נגד דרכו המישפטית של רמפול ורוצה שהוא יגן על קטי, תוך כדי הגנה על דרך החיים של ההיפים, אפילו אם קטי תקריב עצמה על מיזבח האמת שלו. קטי מסכימה עימו, ומוכנה לכל הקרבה, ורמפול מאיים להתפטר מניהול התיק.

22. 12

יום שישי

● **אגדת האש (3.00).** הבובות של אריק סמית ו־הצריף של תמרי הפכו סידרת מתח בתסריט שכתבה תלמה אליגון. כששככה הסערה ש־פקדה את שבט המאנה, הלכו בני השבט לקושש את העצים שנשברו בעת הסערה, כדי ל־הדליק להם אש. אולם התב־רר, כי האש איננה. כדי שאש התמיד תחזור, חייב היה מאו־רי להקריב את הברבור שלו למיפלצת, אבל הוא אינו מוכן לכך ויוצא להביא את האש בעצמו. הסידרה הופכת הינו־כית יותר משבוע לשבוע.

● **באה שבת (8.05).** הזדמנות בלתי חוזרת לראות את הזמרת חנה רוט, שלא הו־פיעה כבר זמן רב על המסך הקטן. הערב היא תלווה את הדרשה של הרב שמואל אבי־דור הכהן.

● **גלגלים (9.20).** מתברר כי בארץ אוהבים את גלגלים ומרותקים לסידרה זו, כפי שהיו מרותקים בתחילת תקופת הטלוויזיה בארץ ל־מישפחת פורסייט. בפרק הח־מישי המוקרן הערב מסופר, כי הנץ, מכוניתו של אדם טרנטון, רוק הדסון, לא עברה את מיבחני הניסוי שלה. באק־סטר שולח את טרנטון לוויכוח טלוויזיוני, המאיים להביא את ג׳נרל מוטורס לתביעת דיבה גדולה. מי שהתגלה בסידרה זו פעם נוספת, והצליח לגנוב את ההצגה כמה פעמים ממיש־חקם הנוקשה של הדסון ולי רמיק, הוא טוני פרנצ׳יוזה, המגלם בגלגלים את סמוקי סטיבנסון מאהבה של אחותו של אדם טרנטון. רק לפני שבועות אחדים כבש פרנצ׳יו־זה את המסכים בישראל, כא־שר גילם את תפקיד אלקס באד, הגנגסטר וספסר הקרק־עות בסידרה אספן.

● **הוואי חמש אפס (10.35).** מק־גארט, ג׳ק לורד, מוצא עצמו בצד השני של המיתרס: הוא על ספסל הנא־שמים ושופטיו הם הפושעים.

מקגרט

עומד למישפט

אסירים מסוכנים התמרדו ולק־חו כבני ערובה 9 סוהרים. מק־גארט מסכים להתחלף עם בני הערובה, ונערך לו מישפט אסירים, כששופטו הראשי הוא אונורה ואשון, השחקן הארולד גולד, שאת בנו הרג מקגארט תוך כדי פעולה מישטרתית.

23. 12

שבת

● **חידושים והמצאות (6.30).** הפרק הראשון בתוכ־נית עומד להיות לא־אקטואלי במדינת ישראל שלאחר הסכם השלום: כיצד לשרוף גז בש־דות נפט מבלי לגרום עשן. המדענים האמריקאיים המצי־או מיתקנים השורפים את הגז היוצא ממיגדל הקידוח של ה־נפט, וזאת מבלי לגרום ענני עשן. הפרק השני מוקדש לזר־עים. כאשר זורעים שני זר־עים, זה ליד זה, באותה אדמה ובאותם תנאים, תמיד יהיה אחד שיתפתח יותר והאחר ש־יתפתח פחות. המדענים מיסים להבין ולפתור בעיה זו, כדי להגביר את תנובת השדה. ה־פרק מתאר את שיטות הבדיקה ואת תוצאות המחקר. הפרק השלישי הוא מעולם שונה. היא מתאר שיטה חדשה ובדוקה ל־התקנת לוחות פלדה עצימים המוכנסים לקרקע, ליד חוף הים, כדי למנוע חילחול מי הים לאדמה שבקירבת החוף.

בנעלי מת: ורנון וברוק
מוצאי שבת שעה 10.00

● **בנעלי מת (10.00).** סרט מתח נוסף מהסידרה ה־אנגלית המצויינת טרילר. טו־מי קורנפילד נהרג בעת שרו־תו הצבאי באירלנד. אביו, ג׳ורג׳, השחקן ריצ׳רד ורנון ואמו בטי, השחקנית פיית׳ ברוק, אינם מצליחים להתאו־

החבר היה

אוייב

שש מהאסון, אולם נראה, כי את המכה העזה ביותר קיבלה ארוסתו של טומי, שילה, ה־שחקנית דניס באקלי. ערב אחד נשמעת דפיקה בדלת ומ־אחריה ניצב חייל צעיר בשם מרטי פולר, השחקן ג׳ון נולן. מלבד העובדה שהוא דומה ל־טומי, הוא מספר להם, כי שרת יחד איתו באותה יחידה, נמצא לידו ברגעיו האחרונים ואף היה אחד מידידיו הטובים. כמו כן מוסיף מרטי, כי אין לו מישפחה, וכי הוא מוכן ל„אימוץ.״ ההורים של טומי מתמוגגים, וגם שילה נמשכת אליו. רק בעיני ידידתה של שילה, גרייס, אין מרטי מוצא חן. ואומנם, אט אט מתחיל לזרום מידע למישפחה שאו־חדה מחדש. תחילה, על כך שמרטי הוא עריק שברח אחרי שנתפס בגניבת סמים. אחר־כך שלטומי היה ביחידה אוייב, חייל בשם „מ״ שהיה טיפוס אלים ובלתי מאוזן.

24. 12

יום ראשון

● **הדלקת נר ראשון (8.00).** שש מישפחות, יסמ־לו את גבורת ישראל בעת ה־אחרונה, כאשר ידליקו את נרות חנוכה. הנר הראשון יוד־לק בביתם של יהודה ואיה

לביבות ממיפעל

החשמל בנהריים

שניידמן, הסבתא, המלבבת לביבות לעין המצלמה, כפי שעשתה אז, כאשר בביתה הת־נהל המיטבח של עובדי מיפעל החשמל בנהריים. הסיפור ה־מרכזי הוא סיפורו של הסליק, שכימעט התגלה בבית שנייד־מן.

● **חנה סנש (8.05).** קתרינה סנש, אמה של חנה, מתארחת בתוכנית שלא ייג־מר לעולם, שבה יושמעו שי־רים של חנה סנש ושירים עליה. בין המשתתפים דורית ראובני, יעל פרל, האחים וה־אחיות, שלישיית המעפיל, דו־דו זכאי ועוזי המאירי.

● **מצב מישפחתי (8.30).** ללא דיונים וסימפוז־יונים, ובעזרת שלושת הילדים הכובשים את המסך הקטן, תדון התוכנית בדרישות מ־ילדים בכל הנוגע לבית־הספר וללימודים ותגובות ההורים ל־הצלחה או לכישלון בלימודים.

● **שבע פנים לאשה (10.00).** רוזמרי אן סיסון, שכתבה את הדרמה של הערב במיסגרת הסידרה, הבה נתחתן עם ליז, הצליחה להפוך את הסיפור הבנאלי ביותר בעו־לם, לדרמה טלוויזיונית. ליז ווסט, השחקנית שרה באדל,

7 פנים: באדל
שעה 10.00

היא מעצבת תיפאורה בתיאט־רון, אשה עליזה ושנונה, בת 30 ועדיין רווקה. היא מוזמנת על־ידי אחותה הנשואה שרה, השחקנית שילה גיש, ועל־ידי גיסה פיטר, השחקן קולין פארל, לחגוג עימם את יום הולדתה ה־30. האחות הדואגת מזמינה את רוברט ידיד מישפ־חה, השחקן מייקל קלאוור ל־מסיבה, מתוך תיקווה שאולי יצא שידוך. רוברט הוא היפו־כה הגמור של ליז. הוא מנהל חשבונות רציני ומרובע, וה־היתקלות בין השניים היא בל־תי נמנעת. במקום שידוך נוצ־רת טינה. הסוף צריך להיות טוב. רוברט מתחיל להתאהב בליז, אם כי הוא מתנגד למו־סד הנישואין ואילו ליז, שאינה מוכנה לסיים איתו את הערב, ניזכרת לפתע, כי לאמיתו של דבר אין היא מאושרת, ובכל זאת רוצה בבעל.

25. 12

יום שני

● **השביעייה באוטו קומותיים (5.30).** סידרה קנויה חדשה לילדים, המבטי־חה להיות מרתקת ולכבוש את עולמם של הצופים הצעירים. חבורת ילדים לונדוניים, אשר אוטובוס בעל שתי־קומות מש־מש להם כמועדון, מסתבכת בהרפתקות מסמרות שיער, ו־מסבכת את כל תושבי לונדון. הילדים, בגילים בין 9 ל־16 בנו להם ארמון משלהם, אשר

פרופסור פלוסר

ו־120 הלירות

כולל מלבד האוטובוס הישן, גם עשרות גרוטאות מעוררות דמיון. מנהל הרכישה של ה־חברה שהפיקה את הסידרה, קנה חלק גדול משוק פורטבלו המפורסם בלונדון, והצליח גם למצוא אוטובוס גרוטאה ולהופ־כו כוכב הסידרה. המפיק רוי סימפסון והבמאי הארי בות נפגשו לראשונה, כאשר יצרו את הסרט הדוקמנטרי שזכה בפרסים רבים, הבליץ על אנג־ליה. האוטובוס הוא הפקתם המשותפת השנייה. אולם כל אחד מהם ידוע בזכות עצמו. סימפסון יצר סידרה של סר־טים דוקומנטריים, ביניהם אחד שהסעיר את אנגליה, מקדחת הגביע, שנושאו היה מישחקי הכדורגל באי. בות הפיק את השעות היפות ביותר, על חייו של וינסטון צ׳רצ׳יל ואת סי־פורו של מלך, על חייו המרת־קים של הדוכס מווינדזור.

● **הדלקת נר שני (8.00).** אברהם כוכבי, חבר קיבוץ יד מרדכי היה בן 10, כאשר עמד בתור ללחם והבין, כי הוא שונה משאר הילדים, החברים שלו. הוא היה יהודון. כוכבי, אשר בילה בשבעה מח־נות מעצר ומחנות ריכוז ב־אירופה של מילחמת העולם השנייה, יספר על הדלקת לפי־דים בחג החנוכה בגיטו לודג׳, מתחת לאפם של הנאצים.

● **תעלומת הקבר (9.30).** שידור חוזר של סיפור בלשי־ארכיאולוגי ש־שודר לפני ארבע שנים. יגאל לוסין ניסה לברר בעזרת ה־פרופסורים דויד פלוסר, ניקו האס וסיליוס צפירוס אם הק־בר המוזר שנתגלה בגבעת ה־מבתר בירושלים, הוא אכן קיב־רו של מתתיהו אנטיגונוס, ה־מלך החשמונאי הראשון. ה־תוכנית עוררה בזמנו סערה עצומה בציבור ובעיתונות. מעניין ללמוד ממנה איזה שכר מקבלים „כוכבי״ טלוויזיה. פלוסר והאס קיבלו עבור הש־תתפותם בתוכנית סך של 120 לירות כל־אחד, ואילו צפירוס קיבל 200 לירות.

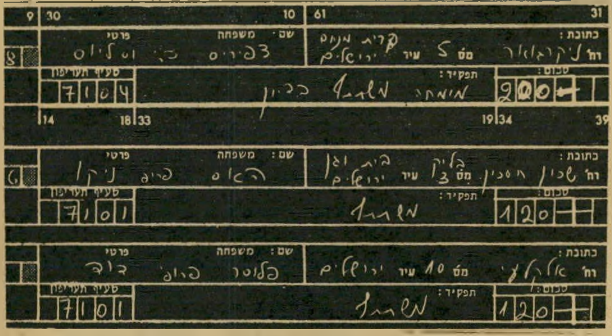

תעלומת הקבר: פקודת התשלום
יום שני שעה 9.30

26. 12

יום שלישי

● **למישפחה (7.00).** התוכנית מוקדשת כולה לחג המולד. אודט שחאדה שרה שיר לחג המולד ומלווה אותה ליד האורגן כסאם שחאדה. בתיה עוזיאל תלמד כיצד להעתיק תמונות על נייר ועל בד, כדי ליצור מהם כרטיסי ברכה לחג המולד. פפה נואל, אוסטרלי המחלק מתנות ליל־דים, מספר כיצד עליו לנסוע מאות ואלפי קילומטרים, כדי להגיע אל כל הילדים שלו. ה־אשוח של מישפחת אסמה מ־הכפר רמה, הותקן בידי אבי המישפחה וסימלי האשוח מת־מקדים הפעם בנושא השלום.

● **נר שלישי (8.00).** אדית וולף היתה גרמניה, ארית טהורה בשם אוהו. בשנת 1939, כשרבים ניסו להתכחש למוצאם היהודי, החליטה אדית

הגרמניה רצתה

להיות יהודיה

להתגייר ולעבור לצד הנרד־פים והחלשים. יחד עם יצחק שברזניק הקימה ב־1943 מחת־רת יהודית בברלין, אשר שמה לה למטרה להציל חיי ילדים יהודיים. לזכות מחתרת זו חיי־בים את חייהם יותר מ־150 יל־דים. שברזניק, שהוא היום מו־רה בבית־הספר הריאלי ב־חיפה, יספר את ניפלאות אותה מחתרת, ויארח את אדית, ה־מתגוררת עתה בחיפה, בקרב בני עמה החדש.

● **צבאו של אבא (ירדן, ערוץ 6, שעה 8.30).** החיים במישמר האזרחי של מולה כהן די משעממים. ה־סידרה האנגלית מספרת כיצד אפשר להפוך גם את המישמר האזרחי דבר מצחיק.

● **אריאל זילבר (9.30).** הוא כוכב תוכנית הבידור ה־קבועה של יום שלישי. אריאל בנה של הזמרת ברכה צפירה הוא אחד הכוכבים הבולטים בשדה הבידור, וכבש לו, למ־רות חיספוסו, מקום של הער־צה בקרב חובבי המוסיקה ב־ארץ. התוכנית הוקלטה במוע־דון צוותא בתל־אביב.

● **המורשת המלכותית (ירדן, שני הערוצים, שעה 10.10).** סידרה דוקו־מנטרית מעניינת על אוצרות המלוכה האנגלית.

● **לו גראנט (10.15).** תוכנית המוקדשת אף היא ל־חג המולד. בילי הכינה כתבה על מישפחה ללא בית, וללא אפשרות לחוג את החג, ובגללה מקבלת המישפחה בית וחג מולד כהילכתו. בינתיים מת־חילה חקירתו של רוסי, ב־עניינו של פוליטיקאי חשוב, להניב פירות ולהריח מסקופ.

קולנוע

ישראל

השער נעול

האולפנים המאוחדים (הרצליה + גבע) שבהנהלת יצחק קול, סגרו את שעריהם בפני צוות הסרט כתבת שער. הסיבה לכך, לדברי יצחק קול: ההפקה לא שילמה חובו־תיה. הסרט שכל צילומיו הושלמו, כפי ש־כבר אפשר היה לנחש מן הכתבות הרבות שהופיעו אודותיו בעיתונים, תקוע בשלבי עריכה ראשונים ואין לדעת מי יגאל אותו.

כתבת שער הוא הניסיון הראשון של הפקה משותפת בין הטלוויזיה הישראלית לבין מפיק פרטי, יעקב קוצקי. תחילה נועד הסרט להיות דרמה טלוויזיונית. אולם, כא־שר שמע איגוד מפיקי הסרטים שהטלווי־זיה תהנה מן הפרס, שבו זכה התסריטאי־במאי אברהם הפנר עבור התסריט שכתב ואשר נקרא בזמנו רצח הלורד וינצ׳ל מיד התעורר קיצפם, ופנו בתרוניה לנותני הפרס: הכסף, כך אמרו, נועד לעידוד תע־שיית הקולנוע ולא לעזור לטלוויזיה.

אחרי דין ודברים, הסכימה מחלקת הדר־מה של הטלוויזיה להעביר את הסכום ש־התכוננה להשקיע בסרט, למפיק פרטי. לסכום זה נוספו הפרס הכספי, שהיה בזמנו כ־450 אלף לירות, וסכומים נוספים ש־המפיק עצמו היה צריך לגייס. אלא ש־הסכומים האחרים בוששו לבוא ומשנגמר התקציב הקיים, נשארה ההפקה תלויה ב־אוויר, ואין איש יודע בביטחה כיצד לצאת מן הסבך.

הבעייה החמורה עוד יותר, היא שעל־מנת לקבל את שארית הכסף מן הטלוויזיה, כ־חלקה בהפקה, על המפיק קוצקי להראות לה העתק ראשון גמור של הסרט. כל עוד חדרי העריכה יהיו סגורים, לא יהיה העתק ראשון, וכל עוד לא יהיה בידיו הכסף, יהיו חדרי העריכה סגורים. ממש תענוג לעשות סרט בישראל.

1900

סוף סוף, אחרי שנתיים וחצי, ולבטים אין ספור, התחילו להציג השבוע בתל־אביב, את סרטו של ברנרדו ברטולוצ׳י 1900 (ראה מסגרת). לכאורה, צריך לשמוח. הסרט מוצג בקולנוע מודרני, בעל מסך

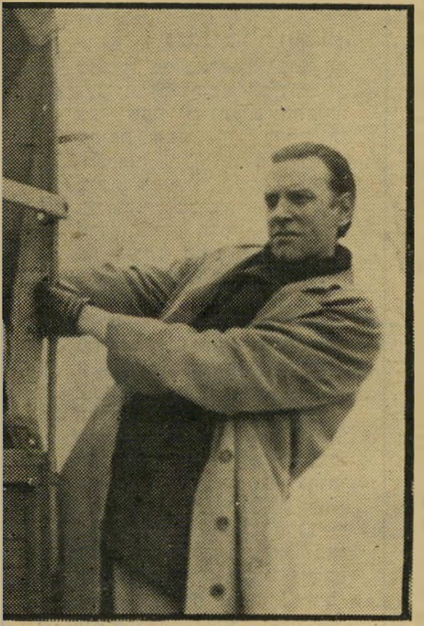

סאתרלנד ב„1900"
תעמולה במקום דרמה

גדול ומיכשור טכני טוב ואין שום סיבה להתלונן. כימעט.

כדי להבין בדיוק מה קורה בקשר להפ־צת הסרט בישראל, צריך להעיף מבט על קורותיו עד היום. במקור, נמשך סרט זה חמש שעות ועשרים דקות, והוא נועד להיות מוצג בשני המשכים, בני שעתיים וארבעים כל אחד. כך הציגו אותו בפסטי־בל הסרטים בקאן, וכך הועלה על מסכי צרפת ואיטליה.

החברות האמריקאיות שהשקיעו כסף ב־סרט, סברו אחרת. לטענתם, לא היה כל סיכוי לראות אי־פעם את התקציב מתכסה מסרט בשני חלקים. משום כך דרשו לקצר

...להיות בצמרת
עם הניחוח הגברי הבינלאומי
שילווה אותך במשך כל שעות היום.

SENATOR

מפיצים בלעדיים: רביד קוסמטיקס בע״מ, רח׳ גאולה 47, תל־אביב, טל׳ 03-54430
להשיג בפרפומריות המובחרות, המשביר לצרכן ובשקם.

טוס עם SENATOR לארה"ב.
כרטיס טיסה זוגי לארה״ב ועוד 50 חבילות שי ממוצרי SENATOR
יוגרלו בין הקונים בתאריכים 15.12.78 — 15.1.79.

בראון - דיזנגוף 214

מבחר עצום של ספרים מוזלים בהנחות עד 70%

אמנות • צילום • ארכיטקטורה • טבע
גינון • ריהוט • עיצוב פנים ועוד

מבחר ספרים עבריים בכל התחומים

„רובקס"
הגיע מלאי חדש של
הצלחות הנפלאות של „רובקס"

„רעים"
לנשואין מאושרים
בן־יהודה 58, טל. 03-282932

טפט „מורלה"
קיים רק קטלוג אחד של מורלה
היזהרו מחיקויים.

ההיסטוריה רועמת

1900 (דקל, תל־אביב, איטליה) — סרט ענק ממדים זה שנמשך במקור חמש שעות ועשרים דקות, הוא אחד המיבצעים המרהיבים ביותר של הקולנוע בשנות ה־70. עוצמת הבימוי של ברנרדו ברטולוצ׳י (הטאנגו האחרון בפאריס), היכולת שלו להדחים במיבנה התמונות שהוא מעלה על המסך, התנועה בתוך תמונות אלה, מיצוי האפשרויות הדרמתיות הטמונות בכל מצב, בין אם מדובר בסצנה המונית או בסצנה אינטימית, השליטה בסערות נפש ובלחישות דקות, כל אלה מהווים הוכחה נוספת לכך שברטולוצ׳י הוא אחד הבמאים הגדולים של ימינו.

הסרט מתאר את קורות איטליה במאה העשרים, החל מן הפיאודליזם של תחילת המאה, כשהאצולה שלטה בחסד המוצא והשמיים, והאיכרים נטו להשלים עם המצב, דרך ההתפכחות ההדרגתית, מילחמת העולם הראשונה, עליית הפאשיזם והשתוללות החולצות השחורות, התעוררות והשרשות התודעה הסוציאליסטית ועד סוף מילחמת העולם השנייה, עם התיקוות שנטעו בלב ההמונים וההתפכחות המהירה שבאה לאחר מכן.

את המיסגרת הדרמתית לסיפור, מוצא ברטולוצ׳י בקורותיהן של שתי מישפחות: בני מישפחת ברלינגרי, בעלי הקרקעות העשירים, ובני דאלקו, פועלי האדמה האריסים המעבדים את אדמות ברלינגרי. לכל אחת משתי המישפחות נולד יורש ביום הראשון של המאה. דרך התפתחותם של השניים, שבשלב מסויים הם אפילו ידידים קרובים, עד שהם מגיעים למסקנה, כי אין אפשרות של ידידות. כאשר המוצא מפריד, מוצא ברטולוצ׳י את ההזדמנות להביא את הפרטים המרכיבים את ההיסטוריה האיטלקית המודרנית.

רשימת השחקנים האדירה שעמדה לרשותו, ממלאת את הנדרש ממנה באדיקות כימעט דתית, וייחד עם הצלם ויטוריו סטורארו והמלחין אניו מוריקונה, הם מספקים בידי ברטולוצ׳י כלים מושלמים להמחשת מטרותיו.

סאנדרלי ודפארדייה — תוצאה מרשימה

את הסרט ולאפשר הצגתו בשלמות, בהקרנה אחת. אחרי מריבות, ויכוחים והתנגשויות בין ברטולוצ׳י, המפיק האיטלקי גרימלדי, והאמריקאים, הושגה פשרה. ברטולוצ׳י עצמו קיצר את הסרט לארבע שעות, שינה פרטים בעריכה, כדי להקל על הבנת הצופה, התחיל את אחת הסצינות האחרונות, כך שהסרט מקבל אופי של מבט לאחור. וזאת היתה הגירסה שהוקרנה בארצות־הברית, בפעם אחת, ולא בהמשכים.

על אש קטנה. כשדובר על הפצת הסרט בישראל, היה ברור מייד שהגירסה האמריקאית היא זאת שתובא לארץ. במשך זמן רב היה קשה למצוא קולנוע שיטול על עצמו את ההימור של הקרנת סרט באורך כזה. בסופו של דבר, החליטו המפיצים, סירטי מטלון, להציג את 1900 בקולנוע שלהם, קולנוע דקל. אבל כשהרהרו פעם נוספת במצב, וגילו שכאשר מסתיימת הקרנת הסרט בשיכון בבלי, אחר חצות, אין תחבורה חזרה העירה, החליטו לפצל את הגירסה שלהם, שהיא כזכור הגירסה המקוצרת, שלא נועדה לפיצול לשניים.

מאחר ש־1900 הוא סרט שנבנה במקורו בקצב הסוחף את הצופה בהדרגה אל תוך העלילה, כאשר מציגים אותו ב„שיטה הישראלית", בדיוק כשהצופה כבר מרגיש חלק מן העלילה, הוא נשלח הביתה, ומתבקש לשמור את התרגשותו על אש קטנה, עד שיוצג החלק השני. קשה להאמין שכולם יצליחו בכך, ולכן קשה עוד יותר להאמין שהדבר הוא לטובת הסרט.

וחבל, מפני שעל אף כל הדיעות הרבות, בעד ונגד הסרט הזה, דבר אחד מקובל על הכל: זהו אחד הסרטים הפחות משעממים, שאפשר להעלות על הדעת, למרות אורכו. הפיצול רק יקשה על הצפיה בו, ויפגום בחלק מן ההנאה שיכול הצופה לשאוב ממנה. אבל אצלנו צריך כנראה לומר תודה על עצם ההקרנה. יותר אי־אפשר בינתיים לדרוש.

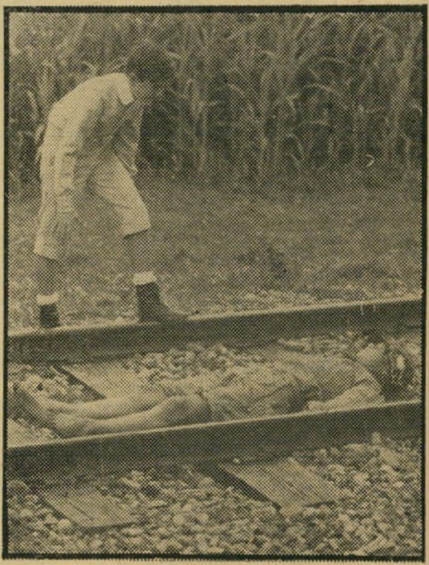

הילדים ברלינגרי ודאלקו
ויכוחים והתנגשויות

הדוגמניות מתחסלות

עיניה של לורה מארס (אופיר, תל־אביב, ארצות־הברית) — אין ספק שזהו סרט בעל נתונים מיסחריים נכבדים. יש בו מין ויש בו אלימות, יש בו רוחות רפאים ופסיכואנליזה בגרוש ועוד כל מיני מישחקים וצעצועים אופטיים השובים את העין, שלא להזכיר את זוכת האוסקר פיי דאנאוויי ואוסף דוגמניות פוטוגניות ואופנתיות.

גיבורת הסרט, פיי דאנאווי, היא צלמת אופנה שמיתמחה בצילום תאונות, מעשי רצח, פרעות ואסונות, כולם מבויימים, שבתוכם מופיעות הדוגמניות המקושטות במוצרי הצריכה האופנתיים.

שני דברים מוזרים ובלתי מובנים קורים מסביב לצלמת המוזרה והתמותה הזאת. ראשית, מסתבר שניחנה בסגולה מייוחדת: המעמדים שהיא מביימת בצילומיה זהים למעמדים אמיתיים של זוועות, שצולמו על־ידי המישטרה במקום התרחשותם. שנית, האנשים הקרובים אל הצלמת מתחילים להירצח בזה אחר זה, שעה שהיא עצמה רואה בעיני דמיונה את מעשי הרצח, למרות שהיא נמצאת במרחק ניכר מהם.

לא כדאי לפרט יותר, כדי לא לקלקל לצופה הפוטנציאלי. עם זאת, צריך לומר שכל המניעים הפסיכולוגיים, וכל ההתנהגות של הדמויות, מוכתבים על־ידי רצון התסריטאים, יותר מאשר על־ידי ההתפתחות הטיבעית של העלילה. הדירות המפוארות, אולפני הצילום הענקיים, תערוכה מרהיבה, השתקפויות של מראות, ועוד מישחקים חזותיים דומים מיועדים בעיקר לבלבל את הצופה ולא להניח לו להבחין ברדידות הסיפור. יש להניח שהתחבולה אומנם תצליח ברוב המיקרים.

פאי דאנוואי — המצלמה רוצחת

סרטים

ברווז הגומי שואט

האמריקאים עדיין מחפשים את הבוקרים האחרונים שלהם, את האנשים החופשיים שאינם מכירים בגבולות, ועיניהם נשואות תמיד אל האופק, אנשים שכל יום, עבורם הוא התמודדות פרטית ואישית שלהם עם החיים מסביב, אנשים שהדברים המאוסים עליהם ביותר הם מימסד, חוק וסדר הכפוי מלמעלה, מיסגרות, גדרות, ומפקחים. בקיצור, האמריקאים תרים אחר הגיבור הרומנטי, זה שמסוגל להתייצב מול עולם ומלואו ואף להביס אותו.

בימי החלוציות של כיבוש המערב, גיבור כזה היה חיוני. בתקופה של אי.טי.טי. ושל ג׳נרל מוטורס, גיבור כזה הוא סכנה. ואולי משום כך נהגו המנציחים הגדולים של המערב הפרוע, לקראת סוף דרכם, לסיים את סרטיהם בנימה פסימית עצובה משהו. ג׳ון פורד שולח את גיבורו, זריז השליפה, למות בבדידות ובחוסר כל, כשהוא מפנה מקומו לחוק היבש באיש שירה בליברטי ואלנס ואילו הווארד הוקס דאג שגיבוריו האגדיים מסרטים קודמים יחושו על בשרם את הזמן החולף, עד כדי כך שבאחד מסרטיו האחרונים, אלדוראדו מסיימים ג׳ון ויין ורוברט מיצ׳ם על קביים.

ומה נותר מאותה אגדה? לוחם אחד, פסימי אבל עקשן ושמו סם פקינפה. מאז שהתחיל לעשות סרטים, אינו מפסיק לדבר על החברה המסודרת המוחקת את אישיותו של הפרט, על דיכוי רוח החופש עטופת הסדר והחוק. הוא מדבר על היחסיות שבצדק, המרשה למימסד להיות אלים כדי לשמור על עצמו, אבל שולחת את הפרט הנוקט שיטה זו, אל מאחרי חסורגים ואולי אפילו אל העולם הבא.

האלימות כפולחן. פקינפה הביא סיפור זה בצורות שונות; בהתפרצויות אלימות, נוסח חבורת הפראיים וכלבי הקש, או בהומור נוסח הבלדה של קייבל הוג. זה יכול להיות משולב באירועים ההיסטוריים של המאה הקודמת, כמו מייג׳ור דנדי או פט גארט ובילי הנער, או להתרחש בעצם הימים הללו, כמו הבריחה או הביאו לי את ראשו של אלפרדו גרסיה. מוסר ההשכל אצלו, תמיד שווה: הגיבור הוא רק זה שמעז ליטול את גורלו בידיו, אינו מסתתר מאחרי גבו של איש או מאחרי אות כתובה, והמתמיד בדרכו עד הסוף. האלימות, שהפכה בסרטיו לפולחן בפני עצמו, מצולמת בדרך־כלל באיטיות שכימעט מקנה לה

(המשך בעמוד 50)

דומיניק סאנדה ורוברט דה נירו ב„1900"
לשמור את ההתרגשות

(המשך מעמוד 49)
ערכים של בלט. זוהי התפרצות השיא ש־מעניקה, כמו במחזה היווני הקלאסי, את הקאתארזיס — אותה הזדככות נפש ש־צריכה לבוא ולהעניק את הביטוי העליון לשיחרור הגיבור מן הכבלים, על־ידי ניצ־חון או מוות. פקינפה בוחר לסירוגין, ב־אחת משתי האפשרויות, כאילו היו בעצם שוות ערך מבחינתו.

נהגי משאיות. שיירה, סרט שיעלה בקרוב על מסכי ישראל, שייך לעולמו האופטימי יותר של פקינפה. במבט ראשון וללא אזהרה מוקדמת, אפשר כימעט ל־חשוד שהאיש התפתה לאופנה וזנח את תורותיו. שיירה הוא סרט על הווי של נהגי משאיות־ענק, הנודדים על כבישי ארצות־הברית. אותו הווי שעמד במרכז להיט קופתי של בורט ריינולדס בשם הפירחח ובת השריף. אותם אנשים ושיטת התקשו־רת המיוחדת ביניהם — מכשירי אלחוט העוזרים לגבש מישפחה בין הקשוחים הנעים על כבישים במרחקים עצומים זה מזה, הפכו מיתוס חדש באמריקה. שוררת ביניהם אחווה מיוחדת במינה, נכונות ל־צאת זה לעזרת זה, לספק מידע על כל דבר שבעולם, החל מאיתור קפיטריות מוצלחות, ועד לאיתור מחסומי מישטרה. כל זה בשפה פרטית ומיוחדת שפיתחו לעצמם במשך הזמן וההופכת ניב חדש ו־מוזר של השפה האמריקאית, ניב שבו „בונה" פירושו „חתיכה", „דב" פירושו „שוטר", ו„תוים ירוקים" פירושם „דו"חות תנועה".

מאחר שהנושא אופנתי מאד, ואף שימש כבר לסידרת טלוויזיה פופולארית באמרי־קה טאנדו, שפרק אחד ממנה הוצג גם בישראל וסייע לברט ריינולדס בסירטו הפירחח ובת השריף, אפשר לחשוד לרגע שפקינפה בעצם מנסה להשתלב ברוח הזמן. אולם מבט נוסף כבר מפיג כל חש־שות מן הסוג הזה.

נודדים בדם. נהגי המשאיות של פקינ־פה אינם אלא, הגילגול האחרון של בוקרי

כמאי סם פקינפה
פסימי אבל עקשן

המערב הפרוע. אנשים ללא בית, נודדים בדם, הנציגים האחרונים של רוח החופש האמיתית. מאחר שהוא נמצא כאן במצב רוח חייכני, הוא מעמיד בראש שיירת המשאיות ברנש ששמו האמיתי מרטין פנוואלד, אבל הכל קוראים לו „ברווז הגומי", בשל הקישוט הזועם והמצחיק ש־גישא על חרטומה המאיים של המשאית האימתנית הצבועה שחור וכסף, שהוא נוהג. משאית זו, כמו סוסו של הבוקר, היא הבית, העוגן והמקום היחידי שבו „ברווז הגומי" ועמיתיו חשים בבית, שעה שהם נעים ממקום למקום.

המיבנה העלילתי של הסרט פשוט מאד. שלושה שוטרים שאמות המידה המוסר־יות שלהם מפוקפקות מאד, נקלעים לקטטה הרסנית, לפי מיטב מסורת פקינפה, בקפט־ריה שלצד הדרך, עם כמה נהגי משאיות. הקטטה מסתיימת כשהשריף כבול באזיקיו לאחד ממושבי הבר והנהגים יוצאים ל־דרכם. השריף מגייס לעזרתו את החוק. מכשירי האלחוט מרכזים, ממול, את כל נהגי המשאיות של הסביבה, והשיירה ה־ארוכה, המונה כמאה משאיות ענק, משתר־כת על הכביש ומסרבת לעצור, למרות ה־מחסומים, ההתראות והאיומים של השריף, מפקד המישטרה ואפילו מושל המדינה. בהנהגת „ברווז הגומי", הנוהג בראש, כש־לידו צלמת שאסף בדרך, הופכת השיירה למיפגן המוני נגד המימסד באשר הוא, ואמצעי התיקשורת נותנים לו כיסוי מירבי. הסיום הוא כימעט קטלני, כאשר המשאיות הורסות בדרכן בית מעצר, כדי לשחרר את אחד מחבריהם הכלוא שם, ו„ברווז הגומי" ניצב מול צבא ארצות־הברית ב־כבודו ובעצמו. רק רצונו של פקינפה ל־הישאר גאמן לנימה ההיתולית של הסרט כולו, מאפשר בסוף להבין, כי בעצם לא היה זה, אלא קרב אחד מבין הקרבות הרבים שצפויים עוד ל„ברווז הגומי" עם האנשים במדים, באשר הם.

משאיות מוחצות מכונית ב„שיירה"
הגילגול האחרון של בוקרי המערב

קטטה בנוסח באלט בקפטריה
התפרצויות של אלימות אדירה

מחוללות על הכביש. פקינפה, כ־דרכו, אינו מחמיץ אף אחד מן היתרונות החזותיים, שיש בעימות בין כלי־רכב בעלי ממדים שונים כל־כך מן הרגיל, לבין הנמו־שות הדוהרות סביבן. קשה למצוא עוד במאי שיודע, כמוהו, להפיק התלהבות מדבקת כל־כך על המסך. כאשר המשאיות שלו מחוללות על הכביש בקצב הוואלס, ממש קשה לשבת בשלווה על הכסא מבלי להצטרף לחגיגה. העובדה שהוא עובד עם השחקנים שהוא מכיר היטב והששים בכל פעם לעבוד עמו, סייעה ודאי גם היא ל־הרגשת ההתעלות כאן. כריס כריסטופרסון שהופיע כאורח בראשו של אלפרדו גאר־סיה, גילם עבורו את בילי הנער. אלי מקגרו הופיעה בסירטו הבריחה, ארנסט בורגניין, השריף, השתתף בחבורת הפר־איים, ברט יאנג גילם את חברו של רוקי השתתף גם הוא בסרט קודם של פקינפה רוצחי עלית. ושחקן ותיק אחר מסרטים קודמים, ג'יימס קובורן, פט גארט ובילי הנער, ועיטור הגבורה הצטרף להסרטה, לא כשחקן, אלא כבמאי של יחידת משנה.

הלעג הפוליטי. פקינפה, שהפעולה הפיסית, היא שמעניקה לסרטיו את הצביון המיוחד, לפחות מבחינה חזותית, לא חסך תעלולים גם הפעם. הקפטריה המתפרקת, שהיא מקור העימות בין נהגים לשוטרים, נבנתה במיוחד על־ידי התיפאורנים, כדי שבסוף הסצנה לא יישאר בה דבר אחד שלם. משאית דוהרת שהתהפכה במיקרה בסיבוב מסוכן, סיפקה לו תפנית דרמתית בסרט, כאשר חניח מאחרי ההגה שלה, את הנהגת היחידה בשיירה, כושית נימרצת בשם מאדג' סינלקייר. באחד הקטעים ה־אקרובטיים יותר של הנהיגה, מתעופפת ה־מכונית שבה נוהג ארנסט בורפניין, ו־הנהוגה על־ידי כפיל נועז דרך שלט ענק המכריז „הבא חבר לכנסיה", ממשיכה ל־פלח גג רעפים של מחסן ונוחתת על ארב־עת גלגליה באחו המוריק שמאחרי המחסן.

כריסטופרסון כ„ברווז הגומי"
רוח החופש

לא צריך להיות צופה מתוחכם במיוחד כדי להנות מסצנות כאלה. מצד שני, הלעג הפוליטי הגלוי, הרמזים על מתחרים פולי־טיים שמנסים לגייס את מיפגן השיירה לטובתם האישית, והעקיצות שמכוונות אל אמצעי התיקשורת, הם בהחלט ביטוי ל־השקפת עולם של במאי, שאינו מסתפק ב־פולחני אלימות לשמם, כפי שהואשם פקינ־פה לא פעם. וייתכן שהוא אפילו מתייחס במידה מסויימת של הומור לעגני גם ל־עצמו, כאשר הוא מראה צוות טלוויזיה, הרודף בטנדר, אחרי „ברווז הגומי", כש־הצלם של צוות טלוויזיה זה, אינו אלא פקינפה עצמו.

תדריך

חובה לראות:

תל־אביב — שומר היערות, רוקמת התחרה, 1900.
ירושלים — רוקמת התחרה.
חיפה — אשה לא נשואה.

תל־אביב

★★★★ **שומר היערות** (צפון, ברית־המועצות) — שתי פגישות בין קצין רוסי שמצייר מפות בסיביר, לבין צייד מונגולי, במרחבים האינסופיים של הטונ־דרא. הבמאי היפאני אקירה קורסאווה מציג את האדם כחלק בלתי נפרד מן היקום סבי־בו.

★★★★ **רוקמת התחרה** (מוזי־און, צרפת—שוויץ) — ספרית קטנה אינה מסוגלת, עם כל אהבתה, לגשר על פני הפער החברתי והתרבותי המפריד בינה לבין סטודנט למדעי הרוח. מישחק מעולה של איזבל הופר.

★★★ **דירה לשניים** (סטודיו, ארצות־הברית) — רקדנית מובטלת ובתה הקטנה נאלצות לחלק דירה קטנה עם שחקן שאפתן. קומדיה מלאת המצאות מצחיקות של ניל סיימון עם מארשה מייסון וריצ'רד דרייפוס (פרס אוסקר).

★★★ **רצח על הנילוס** (שחף, אנג־ליה) — מותחן של אגאתה כריסטי מעובד לקולנוע ברוב פאר והדר, עם אוסף כוכבים זוהרים ועם הנופים המקסימים של עמק הנילוס. פיטר יוסטינוב הוא התגלמות אידי־אלית של הבלש השחצן והשנון הרקול פוארו.

ירושלים

★★★ **אליס לא גרה כאן יותר** (סינמה 1, ארצות־הברית) — הגילגולים של אלמנה צעירה ובנה, באמריקה התיכו־נה, בתוך עולם של גברים. אלן בורסטין בתפקיד הראשי, בבימוי של מרטין סקור־סיזה.

★★★ **פנים אל פנים** (סמדר, שוו־דיה) — אינגמר ברגמן מפרק את אישיותה של פסיכיאטרית ומרכיב אותה חזרה, ב־סרט שבו הוא אומר שוב דברים רבים על טבע האדם ומינהגיו המוזרים, שאמר כבר בעבר, אבל אין כמוהו לאמירת דברים אלה. ליב אולמן מבצעת מישחק וירטו־אוזי.

חיפה

★★★ **אשה לא־נשואה** (אורה, אר־צות־הברית) — אשה נאלצת לעמוד על שתי רגליה, אחרי 17 שנות נישואין שבהן היתה תלויה בבעלה. סרט מפוכח, קצת שיטחי, אבל רגיש ברגעים רבים, תנהנה מן המישחק החופשי של ג'יל קלייבורג ב־תפקיד הראשי.

★★ **קח את הכסף וברח** (מוריה, ארצות־הברית) — סירטו העצמאי הרא־שון של וודי אלן, הוא עדיין אוסף של מערכונים מצחיקים, יותר מאשר סיפור מגובש, על שודד בנקים שלומיאלי. אבל וודי אלן, בכל צורה ובכל תנאי, משעשע.

האם מותר להרוג חולים על־ידי הפסקת הזנתם?

כתבת „העולם הזה" לעניני־מישפט שאלה מנהלים של בתי־חולים ישראליים בעיקבות המישפט הסנסציוני שהעלה שאלה זו בשווייץ

האם הרופא - אלוהים?

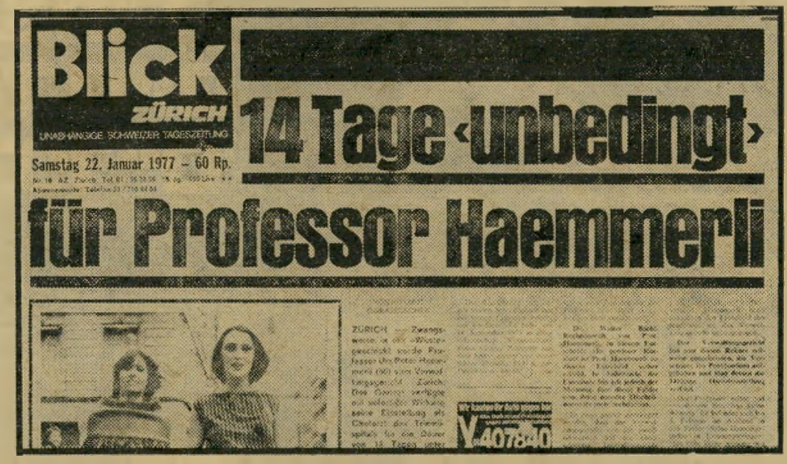

עיתון שווייצי: שבועיים „איסור פרקטיקה"
הפאציינטים הסכימו

ל שוטרים שהתדפקו על דלתו של פרופסור המרלי, ביום חורף בינואר 1975, היה צו לעצרו באשמת הריגה.

הפרופסור המכובד, מנהל המחלקה הפ־נימית בבית־החולים טרימלי, ומרצה בכיר באוניברסיטת ציריך, לא הופתע.

המרלי אומנם לא ראה את עצמו אחראי למותו של איש, אולם הוא חיכה לצו המעצר מאז שיחתו האחרונה עם שרת־הבריאות החדשה, ד"ר פסטאלוצי.

בשיחתו האחרונה עימה, הבהיר לה ה־פרופסור כי בבית־החולים שלו נקוטה מדיניות של הפסקת ההזנה המלאכותית לחולים מסויימים, דבר המביא למותם תוך שבועיים או שלושה.

שרת־הבריאות נחרדה ויצאה להגנת ה־חולים. היא החלה במסע־צלב נגד הרופא „הרוצח".

הזדהות עם המרלי

פ סטאלוצי הפעילה את המכונה ה־מישפטית במלוא התנופה. היועץ ה־מישפטי הוציא צו למעצר פרופסור המר־לי, ובאותו הלילה עצמו העמיד לחקירה את עוזרו הראשי, פרופסור אנדיר בלום, רופא יהודי צעיר ומבריק. הוזמנו לחקי־רה גם יתר רופאי המחלקה, רופאי הבית, והרבה אחיות. ביגלל העומס הגדול על מחלקת החקירות הפליליות, גוייסו באותו הערב גם חוקרים ממחלקת המיסים והמכס, שלא הבינו כלל במה המדובר.

פרופסור המרלי שוחרר למחרת, אולם הושעה מבית־החולים למשך 10 שבועות.

פרופסור המרלי
הורג או זכאי?

החקירה המישטרתית נמשכה במלוא המרץ. נערכו סקרים ובירורים בבתי־חולים אח־רים בשווייץ, כדי לבדוק את הנוהל הקיים אצלם בנושא. מישפטנים ישבו על המדו־כה וניסו להגדיר את המצב המישפטי. רופאים, אנשי דת ואישי ציבור השמיעו את דיעותיהם ברבים, ואמצעי התיקשורת לא הפסיקו לדוש בעניין.

תגובת הקהל היתה מפתיעה. איש לא דרש את דמו של הרופא, לא היו כל טל־פונים מאיימים לביתו ולא התנכלויות לבני מישפחתו. להיפך, אנשים רבים הבי־עו את הזדהותם עימו.

גם העיתונות כולה, מלבד עיתון מיפ־לגתה של שרת־הבריאות, תמכו בהמרלי.

כל אותה עת עשה הפרופסור להסברת דיעותיו ברבים. הוא הדגיש כי הוא מורה על הפסקת ההזנה המלאכותית אך ורק במיקרים שבהם החולים נמצאים בחוסר־הכרה מוחלט, אין להם תגובה על הנעשה בעולם החיצוני, הם ניזונים בהזנה מלא־כותית ומקבלים נוזלים ומלחים באינפוס־יה. כאשר לאחר מעקב של כמה חודשים מתברר כי מצבם הגופני ממשיך להדרדר, והם נמצאים „במהלך הבלתי־נמנע אל ה־מוות", היה הפרופסור מתייעץ בכל ה־רופאים והאחיות במחלקה. הוא נועץ גם עם העובד הסוציאלי ורק כאשר היתה הסכמה כללית, היה מורה על הפסקת ה־הזנה. מיקרים כאלה היו נדירים ביותר, בממוצע שניים בשנה.

האיש שמסתבך בצרות

ב הרצאה שנתן להסברת מדיניותו, בכנסייה קטנה בציריך, הקרין הפרו־פסור שיקופיות שבהן נראו חולים עירו־מים במצב בו החליט על הפסקת הזנה. חלק מהתמונות האלה התפרסמו בעיתון־ערב. בני המישפחה נפגעו מהשימוש ב־תמונות יקיריהם בעירום, ללא הסכמת ה־חולים ובני משפחותיהם, והגישו תלונות נגדו.

החקירות המישפטיות נמשכו עד 1976. ואז, בקול דממה דקה, נסגר התיק לפני שהגיע למישפט. התברר לחוקרים כי ה־נוהג של פרופסור המרלי מקובל כימעט בכל בתי־החולים בשווייץ.

המרלי זכה בטיהור שמו. הוא אפילו נבחר כאיש השנה של ציריך בשנת 1976. שרת־הבריאות, לעומת זה, לא נב־חרה מחדש לתפקידה, בעיקר ביגלל דעת־הקהל שעוררה נגדה במיקרה המרלי.

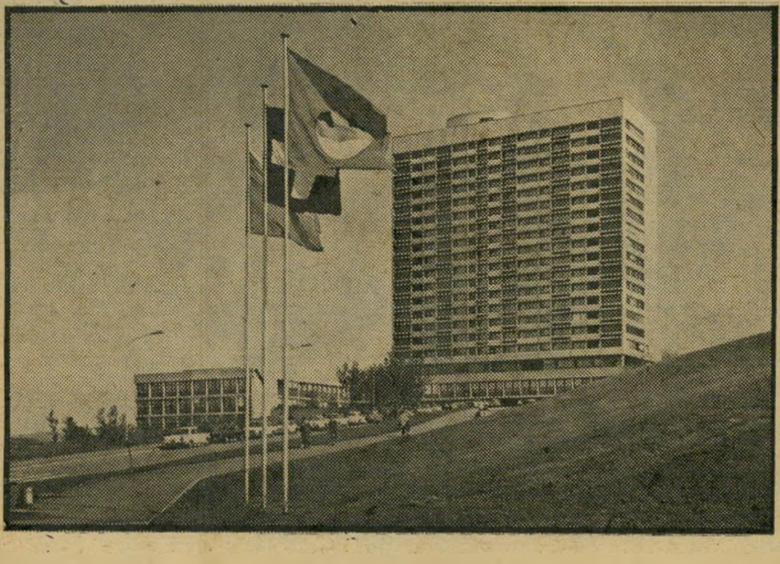

בית־החולים טרמילי
האם גם אצלנו?

כאשר סיפרתי לידיד בציריך, כי נקבע לי ראיון עם המרלי, צחק ואמר: „פרו־פסור המרלי? האיש שמסתבך תמיד ב־צרות?"

האיש־שמסתבך־תמיד־בצרות קיבל את פני בחיוך מסוייג, במישרדו המפואר ש־בבית־החולים טרימלי. הוא היה מנומס מאד, הסכים לענות על כל שאלותי, אבל היה קר ומסוייג. אפשר היה להבחין כי התשובות לכל השאלות היו מוכנות ומנו־סחות בראשו. הוא ענה בצורה עניינית. רוב תשובותיו היו ציטוטים של דברי־חוק, מאמרים רפואיים או קטעי סיפרות ופילוסופיה. הוא נזהר מאד שלא להביע דעה פרטית משלו. לא אמר מילה על ריגשותיו, ונזהר מלהתחייב במשהו.

לשאלתי על יחסו לאויטנזיה (המתת־חסד) ענה כמישפטן. הוא מבחין בין המתת־חסד אקטיבית, כגון ירייה או מתן זריקת־מוות לחולה, שלה הוא מתנגד, ואשר חו־קי כל המדינות מענישות עליה, לבין המתת־חסד פאסיבית; כלומר: אי מתן טי־פול נמרץ לחולה במחלה ממארת, או אי־מתן הזנה מלאכותית לחסר הכרה הסובל מניוון גופני.

מדוע, אם כן, הפסקת רק את ההזנה המלאכותית והמשכת את מתן הנוזלים? הפסקת ההזנה מביאה למוות תוך כשבו־עיים, והפסקת הנוזלים מביאה למוות תוך יומיים. הפרופסור הסכים כי יש כאן משום צביעות ופחדנות אינטלקטואלית. לדבריו מתקדמים לקראת הפסקת נוזלים והזנה גם יחד במיקרים המתאימים. אולם כרגע המניעה היא פסיכולוגית לדבריו. האחיות המטפלות יודעות, כי במרפאות מפוארות בעולם נוהגים לטפל בחולים הזקוקים להרזייה בדיאטת קלוריות, והדבר אינו גורם לסבל. אולם הפסקת הנוזלים גורמת למוות ביסורים, ואם כי ה„צמחים" שבהם מדובר אינם מרגישים מאומה, הרי זו הר־גשתן של האחיות שבה מתחשבים כיום.

נטל לקרובים

ל דברי המרלי, אין כל השפעה לדת על דעותיו. הוא גם טוען כי כל ה־דתות מאשרות את המדיניות של המתת־חסד פאסיבית. מעולם לא התייעץ בבני המישפחה לפני החלטה כזו, מכיוון שחשב שיהיה זה נטל כבד מדי לקרובים. לכן נטל את האחריות על עצמו.

„האם שינתה הפרשה את חייך?" בפעם הראשונה חייך הפרופסור בשובבות. „ודאי," אמר, „אני עסוק מאז במתן ראיונות לעי־תונאים, ואין לי מספיק זמן לתחביבי ה־עיקרי, הציד."

הזמן שהוקצב לראיון עמד להסתיים. אחות לבושה בלבן נכנסה לחדר ופרו־פסור המרלי קם על רגליו. „רק עוד שאלה אחת," ביקשתי, „פרופסור המרלי, אתה, הידוע כצייד חובב, מהי הרגשתך כאשר חיה נורית ומתה לנגד עיניך?"

המרלי נעצר במקומו. הוא נעץ בי מבט וניכר היה כי לשאלה זו לא היתה לו תשובה מוכנה. הוא אמר: „אינני צד חיות גדולות. פעם נהגתי לצוד איילות, אולם יום אחד פגעתי ברגלה האחורית של איילה. עקבתי אחריה יומיים ביער ולא מצאתיה, מאז אינני צד איילות. אני צד רק ציפו־רים. אפילו אם אין הן נהרגות מן ה־ירייה, הן נהרגות בנופלן ארצה ואינן סוב־לות. האם עניתי על שאלתך?"

„כן, פרופסור המרלי, הפעם ענית על כל שאלותי."

זהו מעשה על רופא אמיץ בשווייץ. הוא העמיד את מדיניותו לביקורת הקהל

(המשך בעמוד 57)

"סוכריה"
מיוחדת
בבנק לאומי
עד 31 בדצמבר,
מועד סיום
"כח ח"י כפליים"
"כח ח"י כפליים", תכנית החסכון המצליחה של בנק לאומי, מעניקה הטבה מיוחדת
במשך חודש דצמבר, למי שיצטרף למסלול החסכון החד פעמי.
11% מענק מיוחד עד -.3960 ל"י
נוסף ליתרונות הבאים: • מענק מידי בשעור 10% • רבית והצמדה למדד על הקרן
והמענק המידי • הכל פטור ממס. המענקים ישולמו בתום 6 שנות חסכון.
פרטים נוספים בכל סניפי בנק לאומי, בנק אגוד ובנק ערבי-ישראלי.
בנק לאומי

פרסום א. טל

הבן של דדו (12) ופיצ'ו מכסית (36) התגלו ע"י הבמאי דניאל וקסמן (32) והמפיק ינקול גולדוואסר (28) העושים את סרטם הראשון באורך מלא

איך לחלום, להגשים ולעשות סרט בתקציב מינימלי? תעשיית הקולנוע הישראלית הצעירה, אולי עוד לא הצליחה להוציא תחת ידיה סרט שייצג אותנו בכבוד ברחבי העולם ויצליח להבקיע דרך אל הקהל הבינלאומי, אך היא בהחלט

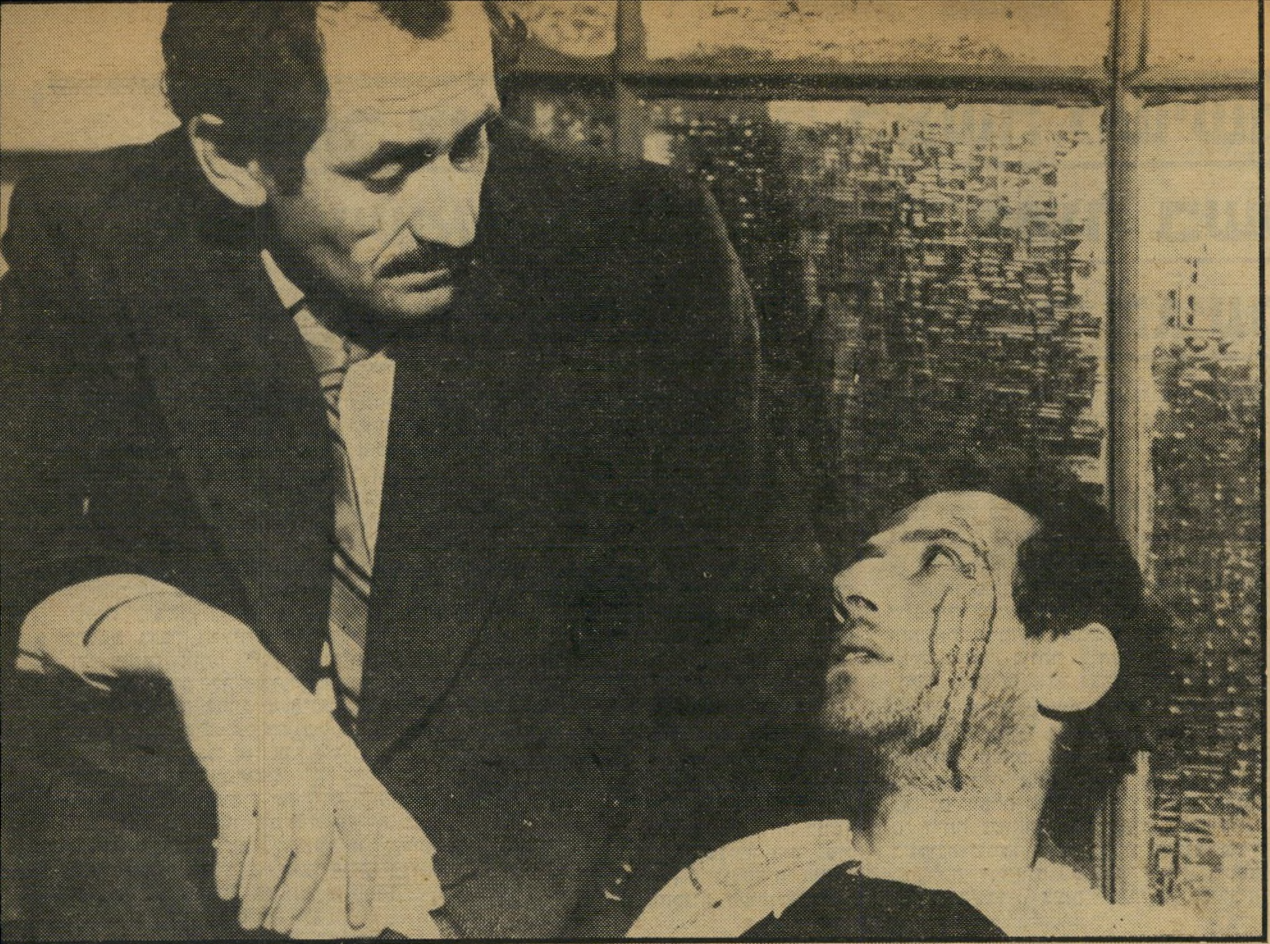

השחקן והתגלית השחקן המנוסה גדליה בסר, הנושא על כתפיו את התפקיד הראשי בסרט, בסצנה משותפת לו ולפיצ'ו בן־צור, הבוהמיין שהתגלה על־ידי במאי הסרט, דני וקסמן. פיצ'ו ישב במיסעדה, כאשר פנה אליו הבמאי והציע לו את התפקיד השני בחשיבותו בסירטו הראשון. תשובתו של פיצ'ו: „יש לי משהו יותר טוב לעשות עכשיו?" הוא קיבל על עצמו את התפקיד. תוך שלושה ימים היה ברור כי תפקידו בסרט תפור על פי מידותיו.

סינמה בלאש

יכולה למכור את הרצפט הנ"ל ואולי כך תצליח לגייס תקציב לסרטים קטני התקציב, שעדיין לא נולדו, ואשר נמצאים במסגרות שולחנם של תסריטאים, במאים ומפיקים צעירים שיותר מכל דבר אחר רוצים לעשות את סירטם הראשון.

שניים שכן הצליחו הם דניאל וקסמן, במאי ותסריטאי, וינקול גולדואסר, במאי, צלם, תסריטאי ועכשיו מפיק.

דני וקסמן בן ה־32, מביים בימים אלה את סירטו הראשון טרנזיט. הסרט, לפי תסריט שכתב בשותפות עם דני הורוביץ, מספר על אריך נוסבאום (גדליה בסר) שעזב את מולדתו גרמניה בשנת 1938 והגיע לארץ־ישראל. בארץ התחתן עם צברית בשם יעל (ליאורה ריבלין) ונולד להם בן, מיכה (יאיר אלעזר). אריך פותח חנות לחפצי אמנות, אך אינו מצליח להשתלב בנוף המקומי. מינהגי הארץ ואנשיה אינם לרוחו. הוא חולם לחזור לברלין עיר הולדתו, שם מדברים בשפתו ושם נמצאת התרבות שלו.

ביגלל הבדלי אופי קיצוניים הוא מתגרש מיעל ועובר להתגורר בבית־מלון, שם הוא מתחבר עם דיסקין (יצחק „פיצ'ו" בן־צור), שתופס טרמפ על היקה החולם על ברלין, מנסה לעשות דרכו עיסקאות. סופו של אריק שאינו מגיע לברלין ונשאר בתל־אביב. זהו סיפורו של איש הדורך והולך במקום זר לו. מדוע בחר דני וקסמן, שהוא עצמו איש צעיר, בסיפור מסוג זה? מדוע לא כתב תסריט על אנשים צעירים החיים בארץ ומשתלבים בה?

דני כחול־העיניים וגבה־הקומה חוכך בדעתו לפני שהוא עונה: „שאלו אותי לא פעם את השאלה הזו; מה לי ולאיש בן 50, מדוע אינני כותב על בחור שגר בדיזנגוף ומתעסק עם חתיכות כל היום. התשובה היא שביגלל אריך נוסבאום בן ה־50 התחילו הבעיות של דני וקסמן. „חוסר השייכות של האנשים מסוגו של אריך, אנשים שהגיעו לארץ ביגלל שהובאו אליה מחוסר ברירה, בהימלטם מאימת שילטונו של היטלר בגרמניה, משפיע עלי עד היום. קונקרטית, הבעייה היא לא רק שלי, אלא של דור שלם שנולד לאנשים האלה. זו פשוט בעייה שמטרידה אותי ואני מרגיש שהיא שייכת למקום הזה."

מי שמכיר את התסריט טוען כי זהו סיפורו הביוגרפי של דני וקסמן, הוא נמנע מלאשר זאת וטוען כי בסיפור יש יסודות שהוא מכיר.

על בימת הצילומים אווירה מייוחדת במינה של שותפות. כמקובל בסרט מסוג זה, עובד הצוות בשכר מינימום ועל בסיס של אחוזים, במידה שהסרט אומנם יגרוף רווחים. בתפקיד תאורן משמש מפיק הסרטים מיכה שרפשטיין בן ה־31, שהחל את דרכו בקולנוע כחשמלאי. מיכה התנדב לעזור לדני ולינקול ועובד בשכר מגוחך ותמורת אחוזים.

כפי שאפשרי בסרט מסוג זה, ניתנת גם בהפקה זו האפשרות לאחד מאנשי הצוות להתגלות. כך ניתנה ההזדמנות לדני ורטה בן ה־25, המכונה נוקיו, שעבד במשך שנים כתיפאורן בטלוויזיה, להיות התיפאורן הראשי של הסרט. אנשי הצוות טוענים, כי אחרי שהסרט יצא אל האקרנים יהפוך נוקיו תיפאורן ידוע.

„הסרט שלי בראש שלו"

לצידו של גדליה בסר המגלם את התפקיד הראשי, משחק יצחק בן־צור הידוע יותר בכינויו פיצ'ו, והוא התגלית הנוספת בסרט. פיצ'ו הוא טיפוס

(המשך בעמוד 56)

הבן יאיר אלעזר בן ה־12, בנו של הרמטכ"ל המנוח דויד („דדו") אלעזר, מגלם את דמותו של מיכה, בנו של גדליה בסר. יאיר התגלה בבריכת־שחייה.

הכלה ליאורה ריבלין בתפקיד גרושתו של גדליה בסר בסרט. במציאות חיים השניים יחדיו עם שני ילדיה של ליאורה מנישואיה לעודד קוטלר.

שלושה בהתייעצות אחת המפיק ינקול גולדוואסר (משמאל), הצלם אילן רוזנטל והבמאי דניאל וקסמן בעת התייעצות על בימת צילומי הסרט **טרנזיט**. אנשי הצוות והשחקנים טוענים כי האווירה על בימת הצילומים של הסרט מייוחדת במינה.

בחור צעיר מתאהב באשה קשישה ממנו -

אשה נישאת לגבר הצעיר ממנה בשנים רבות -

תופעה בולטת של שיחרור האשה הגיעה גם לישראל

„בגיל ארבעים הוא כבר זקן. הוא כל כך עייף מהחיים, מהעול המוטל על כתפיו, הוא משעמם. לא איכפת לו איך הוא נראה — שמן או קרח, הוא חושב שבשביל אשתו הוא בסדר. לעומת זאת, נשים בגיל 40 עדיין צעירות טמפרמנטיות, יש להן מה להציע במיוחד לבחור צעיר בעל שאיפות ושיגעונות. אשה בת 40 מטפחת את עצמה, הולכת למיספרה ולמכון ליופי, לובשת בגדים משגעים ואם היא פוגשת בגבר הצעיר ממנה בעשר שנים, זה מחזיר אותה לשיכבת גיל צעירה. חייה משתנים לחלוטין. השיעמום נעלם החיים הופכים לפתע מלהיבים ומעניינים. היא הופכת שוב, צעירה בת 20. לא שחסרים גברים בני 40, אבל הם משעממים, עייפים ולא מטופחים.״

הדוברת היא אשת קאריירה בת ארבעים, נאה ומטופחת, הנראית צעירה מכפי גילה ומתנהגת כ־בת 20. אשה זו מעדיפה את הגברים צעירים. היא אינה נשואה ואין לה חבר קבוע, אך חבריה המתחלפים לעולם אינם עוברים את גיל ה־30.

לפני חמש שנים עדיין התייחסו אליה כאל מופרעת, נהגו לספר בדיחות על חשבונה בנוסח של „אל תזמינו אותה לבר־מיצווה של הבן, כי היא תגמור לו את כל החברים״ עד אז התביישה בכך בעצמה, נטייתה לגברים צעירים נחשבה מום בעיניה שלה. בעולם הנאור מקובל מזה תקופה ארוכה, כי גברים צעירים מתנים אהבים עם נשים צעירות מבלי שאיש יחשוד בהם, כי הם ג׳יגולוס, ומקובל לא פחות כי גברים צעירים חיים עם נשים בשלות מנוסות, לא בגלל כספן, עושרן או פירסומן, אלא מפני שהם מאוהבים בהן ובחרו מתוך אהבה לחלק את חייהם עם אותן נשים המבוגרות מהם בכמה שנים.

„העיקר מה שמרגישים״

באחרונה צפה עם ישראל כולו בסידרת הטלוויזיה, על מי שהיה ראש ממשלת בריטניה, דיזרעאלי, אשר אשתו, מרי אן היתה מבוגרת ממנו ב־14 שנים. נסיונה, בגרותה הנפשית ואופייה תרמו ללא ספק להצלחתו של בעלה ולאהבתו הבלתי רגילה כלפיה. גם הסופר הצרפתי אונורה דה־בלזק היה מאוהב וחי במשך שנים ארוכות עם אשה שגילה היה כפול מגילו. אליל הנוער ג׳ון טרבולטה חי במשך שלוש שנים, עם שחקנית הקולנוע דייאן איילנד שהיתה מבוגרת ממנו ב־15 שנים. טרבולטה סיפר, כי עמד לשאת את דייאן לאשה, אלא שהיא נפטרה מסרטן והוא לא נרפא משברון לבבו עד היום. בריז׳יט ברדו, אנוק איימה, לואיז פלטשר וז׳אן מורו חיות עם גברים הצעירים מהן בשנים רבות. פול מקרתני, ג׳ון לנון ודסטין הופמן נשאו להם נשים המבוגרות מהם.

האנתרופולוגית הנודעת מרגרט מיד, שנפטרה לפני כחודש, טענה באחד מספריה אודות מחקר שבטים אפריקאיים, כי הגיל הבשל ביותר ליחסי מין בין זכר ונקבה, הוא 17 אצל גבר ו־37 אצל אשה.

לפני שנים מעטות הרעיש את צרפת מישפט סנסציוני בו נאשמה מורה בפיתוי תלמידה. הסתבר, כי המורה לא פיתתה את התלמיד אלא שהוא פשוט התאהב בה. גם סופרת סיפרי המתח אגאתה כריסטי היתה נשואה לגבר שהיה צעיר ממנה בשמונה שנים. ברנרד, נסיך הולנד, צעיר מהמלכה יוליאנה, כמוהו קארל גוסטב, המלך השבדי, צעיר מהמלכה סילביה.

רק בשביל הכסף ושיום אחד הוא יזרוק אותי ויקח אשה צעירה. היא רק שכחה שאחד הבנים שלה התחתן עם בחורה בהפרש של שלוש שנים כמו שכתבו בספרים והם חיים בניפרד. הבדל הגילים ביני לבין עמי לא משמעותי ולא משפיע על חיינו בכלל. עמי נורא מבוגר ברוחו ונורא רציני, הוא הרבה יותר שקול ממני ורואה את הנולד. אולי בגלל זה ראה כבר אז, שהבדל הגילים בינינו לא יכול להשפיע על העתיד. כשאני נזכרת איזה באלאגן עשו לנו בגלל הבדלי הגיל אני מתחלחלת.

„לפעמים הייתי רוצה שהרומן שלנו יקרה עכשיו, כעת כולן חיות עם בחורים יותר צעירים. תראי את ציונה טוכטרמן, יש לה בן בן 15 והיא התחתנה עם גבר יותר צעיר ממנה, גם חתיך, גם מיליונר וכולם אמרו לה מזל טוב והמישפחה שלו קיבלה אותה בזרועות פתוחות. ככה זה צריך להיות. הגיל אינו משמעותי, העיקר מה שמרגישים. ובכלל, אני לא מבינה

איש קטן,

תחת החופה

הקוסמטיקאית ליזיקה שגיא ובעלה, סוכן הביטוח עמי, ביום נשואיהם. השניים הכירו זה את זו במסיבה שאירגנה ליזיקה, אז גרושה ואם לבן. פער הגילים לא הפריע לשניים, אך עורר סנסציה בקרב מכריהם ובקרב בני מישפחתו של עמי. לדברי ליזיקה לא השלימה המישפחה עד היום עם העובדה, כי היא בוגרת ממנו, אך למרות זאת הם חיים באושר.

העולם אינו מתרגש יותר מיחסים בין גברים צעירים ונשים קשישות מהם. למרבה הפלא גם בישראל כבר לא מתרגשים מתופעה זו, ההולכת ונעשית שכיחה בחברה הישראלית.

בישראל של סוף 1978 חלו תמורות חברתיות רבות, לידה מחוץ למיסגרת הנישואין פחות ופחות נחשבת סנסציה, שלא לדבר על יחסי מין גלויים ומגורים ללא חופה וקידושין. גם יחסים הומוסכסואליים, למרות שלא עוגנו עדיין בחוק, כבר אינם נחשבים למשהו שלא מן העולם הזה. לכן גם התופעה של גבר צעיר ואשה מבוגרת אינה זוכה אלא במיקרה הגרוע ביותר בהרמת גבות.

הקוסמטיקאית ליזיקה שגיא זוכרת ימים קשים מאלה. ליזיקה, היחידה מבין זוגות רבים שרואיינו לצורך כתבה זו, שהיתה מוכנה להזדהות בשמה המלא, הכירה את בעלה סוכן הביטוח, עמי, לפני 10 שנים. היא היתה אז בת 30, גרושה ואם לילד והוא היה רווק בן־24. ליזיקה טוענת, כי הפרש הגילים ביניהם לא היה כל־כך משמעותי, כמו העובדה שהיתה גרושה וגם אם לילד. טורי הרכילות התנפלו על המציאה כעל מוצאי שלל רב, חברותם של הקוסמטיקאית הגרושה ושל סוכן הביטוח הצעיר בן למשפחת סבאג, שהיא מישפחה אמידה ובעלת המיסעדה המפוארת קאזה דל סול הפכה שיחת היום.

מספרת ליזיקה: „זה לא היה מקובל אז, שבחור צעיר הולך עם בחורה יותר מבוגרת ממנו. כל הארץ עמדה על הרגליים. אני לא מסתירה את זה שהוא יותר צעיר ממני, אף פעם לא הסתרתי. להיפך, אני גאה שיש לי בעל צעיר. אני מרגישה שקיבלתי את החיים פעמיים במתנה. אבל אז היה סקאנדאל גדול. אני עצמי לא רציתי להתחתן. הלכנו ארבע שנים ואחר־כך התחתנו. המישפחה שלו לא באה לחתונה. בכלל, אני כל הזמן בעימות עם המישפחה שלו. עד היום הם לא מוכנים להשלים עם העובדה, שלמרות שאני יותר מבוגרת מהבן הבכור שלו, אנחנו חיים חיי מישפחה, שהייתי מאחלת להרבה זוגות שהפרש הגילים ביניהם הוא נורמלי, לחיות.

„יש לנו בן בן שבע ושמו תדי. הוא בטח לא מודע להפרש הגילים בין הוריו, כי הפרש הגילים בכלל לא מורגש. אני מרחמת על ההורים שלו, שלא יכולים להשלים עם העובדה שאנחנו מאושרים. עד היום הם מציקים לי. אמא שלו נהגה לטלפן אלי ולהגיד לי, שהוא התחתן איתי

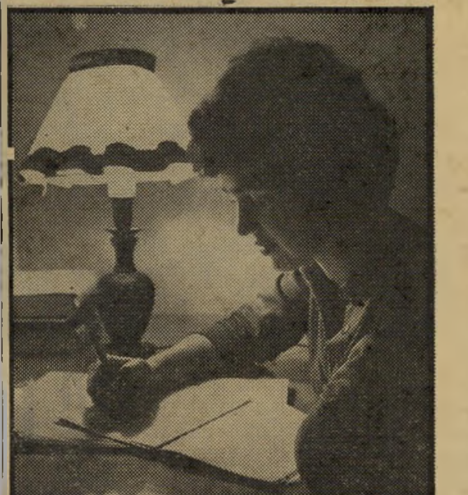

רביקוביץ

המשוררת דליה רביקוביץ (41) ילדה לפני חודשים אחדים בן לידידה בן ה־25, הסטודנט למישפטים חיים קליר.

למה זה מקובל שגבר לוקח ילדה בת 20. למה שאשה לא תיקח לעצמה גם צעיר שיחדש לה את החיים? כבר היינו ראשי ממשלות, סופרות ידועות ומדעניות, אנחנו מקבלות משכורות הזהות למשכורתם של גברים, אז למה לא מגיע לנו שוויון גם בתחום הזה? בגלל העובדה שאני נשואה לגבר צעיר ממני, אני מקפידה הרבה יותר על הופעתי החיצונית. חשוב לי להיראות טוב, אני רעננה, לבושה, מבלה ומרגישה צעירה בעשרים שנה מגילי האמיתי. ואם הייתי צריכה להתחתן עוד פעם, הייתי מתחתנת עם גבר עוד יותר צעיר.״

מחפשים את חיק האם

לתנועה לשיחרור האשה תפקיד חשוב בעובדה שתופעה של „איש קטן אשה גדולה״ השתרשה בחברה. נשים שעד היום לא העזו לבטא בקול רם חלומות על גבר צעיר, אינן מתחשבות יותר במה שאומרת עליהן החברה. כשהן פוגשות

איימה שחקנית הקולנוע אנוק איימה היתה נשואה בעבר לשחקן אלברט פיני, הצעיר ממנה ב־10 שנים. כיום היא מנהלת רומן עם גבר הצעיר ממנה ב־20 שנים. היא אולי תתחתן עם בחור זה למרות הפער הגדול בין גילה לגילו. כאן הם נראים מאושרים בצוותא.

טראוולטה ג׳ון טראוולטה, אליל הנוער, ניהל במשך שלוש שנים רומן עם דייאן איילנד, הבוגרת ממנו ב־15 שנים. דייאן נפטרה ממחלה ממארת.

מק־קארתני החיפושית פול מק־קארתני נשא לאשה את לינה איסטמן המבוגרת ממנו בשבע שנים. כמוהו עשה גם ג׳ון לנון, שיוקו אשתו מבוגרת ממנו.

אשה גדולה

בריז׳יט מאז ומעולם העדיפה כוכבת הסרטים הצפר־תיה גברים צעירים. לדבריה, היא מרגישה צעירה ברוחה ובגופה עם גבר צעיר.

שביט במאית התיאטרון המצ־טיינת, עדנה שביט, ילדה בן לידידה השחקן רפי תבור הצעיר ממנה ב־13 שנים. בינתיים נפרדו השניים ועדנה נישאה לגבר הצעיר ממנה ב־15 שנים.

יד ביד נער הזוהר הישראלי שמעון אדר, אחיה של שחקנית הקולנוע עליזה אדר, ניהל בעת שהותו ברומא רומן סוער עם שחקנית הקולנוע שלי ווינטרס, המבוגרת ממנו ב־25 שנים. הרומן זכה לכותרות רעשניות בעיתוני איטליה. שמעון עצמו אמר כי הפרש הגילים בינו לבין שלי לא הפריע לו, נהפוך הוא, החמיא לו שאשה מנוסה ומפורסמת כמותה מצאה בו עניין. ווינטרס לא ניסתה להסתיר זאת.

בגבר המתאים, הן נענות להזמנתו ולעי־תים אף מזמינות אותו בעצמן.

ר. היא אשה בת 45 העוסקת בתחום התיאטרון ואמנות הקולנוע. היא חיה מזה כשנתיים עם גבר הצעיר ממנה ב־חמש־עשרה שנים: „זה חלק מהמוסכמות שהסרנו מעצמנו בעיקבות זה שהחיים קצרים ואת רוצה להנות, ולא איכפת לך לעשות דברים, שלפני חמש שנים נראו מוזרים. אולי אלה המילחמות, אולי זו התפתחות המדע, אולי זו התנועה לשיח־רור האשה. אבל זו עובדה. ככל שהזמן חולף, את רוצה להשיג יותר דברים. הצי־עו לי להצטרף לתנועה הפמיניסטית. למ־רות שעבודתן חשובה, אני לא מסכימה עם כל עקרונותיה. רק בגלל שיש לי קאריי־רה ואני חיה עם גבר הצעיר ממני בשנים רבות, זה לא אומר שאני לא רוצה להי־שאר אשה שגבר יזיז עבורה כסא וידליק לה סיגריה. למה לי להיות גבר?״

א., קניינית של אחד מבתי האופנה הגדולים היוצאת עם גבר הצעיר ממנה ב־12 שנים אומרת: „סכס עם גבר בן 30, הרבה יותר טוב מאשר סקס עם גבר בן 45. לכן אני יוצאת רק עם הגילאים האלה. אף פעם לא עם ילדים בני 20, לאלה אין הרבה מה להציע, פרט לאבר המין שלהם. אשה בת 40 עם גבר בן 30, לדעתי זה ממש אידיאלי.״

ומה אומרים הגברים הצעירים החיים עם הנשים המבוגרות מהן. מ. הוא איש יחסי־ציבור המצוי בימים אלה בהליכי גירושין מאשתו, הקשישה ממנו בשמונה שנים ולכן ביקש שלא להזדהות בשמו. מ. הכיר את רעייתו באותו מקום עבודה, והוא מספר: „בתחילה זה היה נהדר, היא עם הנסיון שלה, אני עם הטמפרמנט שלי, זה הלך ביחד. בחורות צעירות אף פעם לא משכו אותי, אני אוהב נשים ככל שהן יותר בשלות, אני יותר מרותק. נשא־תי את אשתי לאשה, מתוך אהבה ומתוך רצון לחלק איתה את חיי. אף פעם לא חשבתי מה יהיה כשהיא תהיה בת 40 ואני בן 32. היא נראתה טוב וזה לא נראה לי חשוב. אך ככל שחלפו השנים המצב השתנה לרעה. היה לה ילד בן ארבע ואני הייתי צעיר מכדי להיות אביו.

„אני חושב שהנישואין שלנו בהחלט נכשלו בגלל שהיא היתה יותר מבוגרת ממני. אני טיפחתי קאריירה ומצד שני היא המבוגרת היתה תלוייה בי עד הסוף, במקום שזה כביכול יהיה הפוך. זה איבד פרופורציות. אני הצעיר והיא המבוגרת נתלית בי בציפורניה. אני חושב שלאט לאט עזבתי אותה. התחלתי לבלות עם החבר׳ה הישנים שלי בני גילי, עד שש בבוקר, בפאבים ובמועדוני לילה והיא חז־רה לחבריה הוותיקים, שאין לי איתם כל עניין, וכך נגמרו לנו חיי הנישואין. מה שמצחיק בכל העסק הוא, שכאשר בגדתי באשתי, בגדתי בה עם אשה יותר מבוגרת ממנה.״

יש פסיכולוגים הטוענים, כי גברים האו־הבים נשים מבוגרות מהם, מחפשים את חיקה של האם. איש סרטים ידוע, בנו של איש ציבור נודע ושל עסקנית, נהג לספר, כי מעולם לא היתה לו אמא בבית, אמו היתה תמיד עסוקה בעבודתה הציבו־רית או בחו״ל. אותו איש נשא לאשה עיתונאית המבוגרת ממנו בשנים רבות, היא היתה אשה תקיפה מאוד ושתלטנית, וניהלה את חיי המישפחה המשותפים של־הם, שעלו לבסוף על שירטון.

ע. הוא צעיר בן 25, טיפוס אינטלק־טואלי החי עם אשה בת 31, אם לשני ילדים. ע. מסתכל על התופעה מנקודת מבט שונה במקצת ואומר: „בסך הכול, בסופו של דבר, האנשים הפתוחים הם הסובלים העיקריים מעניין הפתיחות של־הם. הרעיון של חיים יותר חופשיים ופחות מחייבים, הוא רעיון מאד מתקדם מעניין ואינטלקטואלי, ברגע שאותם אנשים מבצ־עים את הרעיון הלכה למעשה, הם נתק־לים בבעיות מצד החברה, כי היא חיה עדיין בפיגור של שנים רבות מהרעיון. בדרך־כלל הנפגע העיקרי היא האשה מפני שזה לא מקובל שאשה תהיה מבו־גרת מהגבר שלה. אך מבחינת הגבר, אם זה לא הישג ואני באופן אישי אינני מת־ייחס לזה כאל הישג, הרי זה בהחלט אינו עניין להתבייש בו.״

כשהוא נשאל איזו שפה מצא

(המשך בעמוד 56)

איש קטן, אשה גדולה

(המשך מעמוד 55)

הוא — גבר צעיר, יפה־תואר ומבוקש, עם אשה המבוגרת ממנו בשש שנים והמטופלת בשני ילדים מנישואין קודמים. השיב: „אין לי תשובה, זו שאלה שאינני יכול לענות עליה. נוצר קשר, נמצאה שפה, אני מקבל מה שאני צריך, נותן מה שאני מרגיש וכל זמן שאני מקבל ונותן, אז אני ישנו ועובדה שהגיל לא חשוב. הגיל בהחלט איננו תנאי לקיום יחסים בין גבר ואשה.״

הסתיר את האמת

לשאלה אם נוצרות בעיות בעיקבות הפרש הגילים הלא שיגרתי, ענה: „יש בעיות, שלה בעיקר, ומכיוון שהן מטרידות אותה, אז הן גם יכולות להטריד אותי ברגעים מסויימים. זה די מפריע לה שהיא יותר מבוגרת ממני, היא נוהגת להזכיר את העובדה הזו בכל מיני הזדמנויות, כביכול בצחוק, אך אני יודע שהיא די מוטרדת מהעובדה, למרות שגילה לא ניכר בה ולא אחת חושבים שהיא יותר צעירה ממני.

ומה אומרים החברים: „עבורם זה לא היה משהו יוצא דופן, חלק גדול מהם חי בעבר או בהווה עם נשים בגיל הזה. בגלל זה, העובדה שיש לי יחסים עם אשה שמבוגרת ממני, לא היוותה בשבילי משהו יוצא דופן. מאז שהייתי בערך בן 21 תמיד היו בחברה שהייתי בה, אחת או שתיים שהיו מבוגרות בכמה שנים, כך שזה לא נראה לי חריג.

ואיך הוא מסתדר עם הילדים: „זה שיש לה ילדים זה מעניין מאד. זה עניין שלא הכרתי אותו, הילדים שלה מוצאים חן בעיני אז הכל בסדר. אני מתאר לעצמי שאם לא הייתי מסתדר עם הילדים, אז היתה בעייה. במיקרה שלי, אני מסתדר איתם היטב ויש לי עניין רב בהם. זה בהחלט מעניין, אתה בעצם עדיין לא החלטת להקים משפחה ואתה נכנס למישפחה בלי התחייבויות.״

האם הנסיון שלה, העובדה שהיתה נשואה בעבר, שהיו גברים רבים בחייה לפניו, שהתגוררה בחו״ל ועברה שתי לידות לא מפריעה לו: „נסיון זה המסקנות שאתה מסיק מדברים שאתה עובר. יכול להיות שעברו עליה יותר דברים, מאשר עלי מבחינת הזמן שהיא חיה. אך כמו שאני והיא בנויים, מה שהיא עברה במשך ארבע שנים והסיקה ממנו מסקנות, לי הספיקה חצי שנה כדי להגיע לאותן מסקנות, או כדי להסיק מסקנות אחרות. אם הייתי חושב שיש לה יותר ניסיון מאשר לי, הייתי בצרות איתה, אם היינו במצב שהקאריירה שלה מצליחה יותר מהקאריירה שלי, הייתי בצרות איתה, אילו היתה היא זו שמפרנסת את שנינו או מרוויחה יותר כסף, לא הייתי איתה בכלל.״

הפרש גילים או לא הפרש גילים, הגבר הישראלי נשאר בתוך לבו שוביניסט גברי. גם כשהאשה שלו מבוגר תממנו, הוא רוצה אותה קטנה, נכנעת ובלי הרבה ניסיון. הוא רוצה ללמד, הוא רוצה להיות החכם והמצליח שבין השניים.

אך לא בכל המיקרים. יגאל שהסכים כי נקרא לו בשמו הפרטי, אך לא בשמו המלא, בגלל כבודה של חברתו, טוען כי הוא חי עם החברה המבוגרת ממנו ב־37 שנים רק בגלל אישיותה הבלתי רגילה, הדברים שעברו עליה בחיים ומה שהיא יכולה להעניק לו. יגאל הוא סטודנט, האשה שאיתה הוא חי היא אמנית. יגאל וידידתו הם ללא ספק זוג יוצא דופן ויש הרואים ביחסיהם משהו חולני. יגאל טוען, כי מי שחושב כך הוא חולני בעצמו. לדבריו, ידידתו מספקת אותו מאוד מבחינה אינטלקטואלית. על הבחינה המינית סירב לדבר.

עודד יוצא עם אשה בת 40 והוא בן 28. לדבריו, מאז שפגש בה, בחורות צעירות לא מעניינות אותו יותר. הוא מודה שלפעמים הוא חש אי נוחות, במיוחד במקומות ציבוריים, אך כשהוא נמצא עם ידידתו בלבד הוא נהנה מאוד. היא מספקת אותו מאד מבחינה מינית, היא בשלה ויודעת בדיוק את רצונותיו ומאווייו. אין לה כל מעצורים והוא חושב שתהיה לו בעייה עם בחורה צעירה, שצריך להתחיל איתה מאל״ף או אפילו מבי״ת. הוא טוען, כי ידידתו נראית טוב, אך הוא לא אוהב להתעורר איתה בבוקר מכיוון שבלילה היא נראית הרבה יותר צעירה מכפי גילה ואילו בבוקר קשה להסתיר את האמת. גם היא, כך הוא אומר, מעדיפה שיעזוב את דירתה מייד אחרי שהם מקיימים יחסים מיניים. הוא מרגיש שבבוקר היא מנסה להסתיר את פניה ואז נוצר מצב מביך.

„לא מתעסקת עם ילדים״

רחל, אשה בת 40, היוצאת אך ורק בחברת צעירים למרות שהיא אם לבת נשואה, מודה כי אינה מספרת את שערה רק כדי שתוכל להשתמש בו על־מנת להסתיר את פניה בבוקר. אומרת רחל: „גברים מבוגרים בכלל לא מעניינים אותי, אני שונאת את הכרס שהם מטפחים ואת הקרחת שלהם, גם העובדה שהם אמידים ויכולים להזמין אותי למיסעדות פאר בלי שתהיינה לי נקיפות מצפון לא מחפה על העובדה. גבר צעיר גורם לי להיות צעירה. זה אחרת לעשות מין עם גבר בן 25 או 30. אלה גברים חסונים שכוחם במותנם והם אוהבים את זה. גברים בני 40 נרדמים מיד אחרי המיספר הראשון ואז לכי דברי אל המנורה. אני לא מאשימה אותם, הגיל עושה את שלו. זה כנראה עניין גנטי שהאשה היא הרבה יותר טמפרמנטית, תוססת וצעירה בגיל 40. אני מטפחת את עצמי, אני בדיאטה, הולכת לספר, עושה התעמלות, מתלבשת, מתאפרת, איכפת לי איך אני נראית, כי אני רוצה למצוא חן בעיני גברים צעירים. פעם צחקו עלי, היום לכולן יש גברים צעירים. לפעמים אני שואלת את עצמי עם מי יוצאות הצעירות, נדמה לי שלקחנו להן את הגברים שלהן.״

„פעם צחקו עלי - היום לכולן יש גברים צעירים. עם מי יוצאות הצעירות? לקחנו להן את הגברים!״

עם מי באמת יוצאות הצעירות? מסתבר כי מרביתן יוצאות עם צעירים ונישאות להם. אותן שמתגרשות או נשארות רווקות, באמת מתקשות למצוא גבר. אשה בת 30, רווקה, גרושה או אלמנה מתקשה במציאת גבר בן גילה או מבוגר ממנה בכמה שנים. רובם נשואים, חלקם נהרגו במילחמות ואותם שנשארו רווקים מחפשים צעירות מהן או שהם מחפשים בהתאם לאופנה האחרונה, מבוגרות מהן. מה עושה אשה בת 30? יוצאת עם גבר בן 25.

אשה כזו שבגיל 30 יצאה עם גבר בן 25 היא ת. עיתונאית במיקצועה והיא מספרת: אף פעם לא נראיתי יותר מבוגרת ממנו וזה כבר טוב. זה הפריע לי מאוד כשאמר לי בן כמה הוא, התגובה שלי היתה: פה נפגשנו ופה נפרדנו. אני לא מתעסקת עם ילדים. הייתי גרושה עליזה ולא הבנתי מה לי ולילד בן 25. לו זה בכלל לא הפריע, להיפך, הוא עודד אותי להמשיך ולהיפגש. גרנו יחד שלוש שנים ולא רציתי לחשוב על חתונה, בגלל הבדלי הגיל. בתום שלוש שנים השתכנעתי והתחתנתי. בוודאי שהגיל משחק תפקיד. כשיש ויכוח, אני מרגישה שיש לי פשוט יותר ניסיון מאשר לו. מובן שזה מפריע לו, שאני יותר מנוסה, אבל לא מספיק מפריע בשביל לפוצץ את העניין. אם תשאלי אותו, הוא יגיד לך שלגיל אין משמעות בעיניו.

אבל יש לו משמעות, עובדה. לי היתה בעייה — הייתי בת 33 והיה חשוב לי ללדת מהר, כי לא רציתי לפספס את קו הלידה, הוא לא רצה. איזו סיבה היתה לו למהר? כל החיים היו לפניו. אבל למרות הקונפליקטים זה שווה. יש לי בעל צעיר, אני צעירה ברוחי ואנחנו חיים כמו זוג צעיר, למרות שמבחינה כרונולוגית אני כבר בת 40. אני לא חושבת שהייתי יכולה לחיות עם גבר שהולך לישון אחרי הטלוויזיה ואחר־כך הוא עייף מדי בשביל סקס.״

שרית ישי

סינמה בלאש

(המשך מעמוד 53)

מייוחד במינו ואיש בוהמה מפורסם מירושלים. הוא סיים בהצטיינות את החוג לפילוסופיה באוניברסיטת ירושלים ונסע ללוס־אנג׳לס, שם החליט ללמוד קולנוע. אחרי שסיים את לימודי הקולנוע באוניברסיטה של לוס־אנג׳לס, עבד בכמה סרטים הוליבודיים כעוזר במאי. אחר־כך הגיע לישראל, כשבאמתחתו תסריט ותקציב למימון הסרט בבימויו. הוא גייס שחקנים אמריקאים להשתתף בסרט, אך ההסרטה עלתה על שירטון.

מאז עבד בכמה הפקות ישראליות כעוזר במאי, אך חלומו לעשות סרט משלו עדיין לא זכה במימוש. מעטים מכירים את עברו זה של פיצ׳ו. לרוב יושבי בתי־הקפה ומבלי הדיסקוטקים, הוא מוכר יותר כזרוק בעל תדמית של נווד. האיש העוסק בכתיבת סיפורים קצרים ושיכתב ספר בשפה האנגלית בשם „THE CHARMING ONE״. לתפקידו בסרט הגיע במיקרה. דני וקסמן, במאי הסרט, ישב ב„געזונט״, מיסעדה המקובלת על אנשי סרטים, ופיצ׳ו, שהוא לקוח קבוע במקום ישב שם גם. הבמאי ראה אותו והציע לו את התפקיד. פיצ׳ו הסכים והתגלה במה שנקרא בשפה המיקצועית TIPE CASTING.

לצידם של גדליה בסר ופיצ׳ו משתתף בסרט גם הילד יאיר אלעזר, בנו של דדו ז״ל, שהתגלה על־ידי עוזרת ההפקה ליאורה ליאור בבריכת השחייה בנווה־אביבים. מכיוון שהימים ימי שביתה, מצטלם יאיר, המגלם את דמותו של מיכה בנו של אריך, גם במשך היום. אמו תלמה אינה מתערבת במעשיו. לדבריה, בנה בן ה־12 מבוגר דיו ומחליט בעצמו את החלטותיו. יאיר נבחן לתפקיד, אחרי שהבמאי בחן מאות ילדים שנענו למודעות בעיתונים.

גם ליאורה ריבלין, שחקנית תיאטרון חיפה וחברתו לחיים של גדליה בסר, משתתפת בסרט בתפקיד יעל, גרושתו. גדליה וליאורה שלא נישאו מעולם, צולמו לצורך הסרט בבגדי חתן וכלה.

המתרחש מאחרי המצלמה מעניין לא פחות מאשר לפניה. גם אנשי הצוות וגם השחקנים מספרים על אווירה בלתי רגילה השוררת במקום, אווירה של שותפות, כבוד ואחריות. אין זה פלא — רוב אנשי הצוות חלמו על קולנוע עוד בילדותם. חלקם צילמו את סירטם הראשון במצלמת 8 מ״מ כשהיו בני 16.

במאי הסרט דני וקסמן נולד בשנחאי והגיע לישראל בגיל 3. כילד, חרש את כל חלקי הארץ בעיקבות מישפחתו. אחרי שירותו הצבאי למד תיאטרון בבית־צבי ברמת־גן, מפני שרצה ועד היום הוא רוצה להיות שחקן (הוא גילם את דמותו של צלם הקולנוע בסירטו של יקי יושע „סוס עץ״). מייד אחרי שסיים את לימודיו נסע ללונדון ולמד שנתיים בלונדון בבית־ספר לקולנוע. שם ביים שלושה סרטים קצרים. אחר־כך עבד בברזיל כעוזר, במאי בסרט דוקומנטרי. חזר לישראל, ביים סרט קצר בשם אבי, שקיבל פרס ראשון בתחרות הסרטים הקצרים שעורך מישרד התעשייה, המיסחר והתיירות. הסרט זכה גם בפרס בפסטיבל מאנהיים בגרמניה. סירטו השני הקצר אלנורה ייצג את ישראל בפסטיבל אטברהאטז. מלבד אלה ביים סרטים לטלוויזיה הישראלית.

כשכתב את טרנזיט ידע, כי נכונו לו ימים קשים והיה ספק בליבו אם אומנם יצליח להפיק את הסרט. על־כך הוא אומר: „ידעתי שאעשה את הסרט בכל מיקרה, אפילו בשחור לבן, אפילו ב־16 מ״מ. לא חלמתי שאצליח להפיק אותו כל־כך מהר כסרט רגיל בצבע. בגרמניה פגשתי את ינקול גולדווסר, הצעתי לו להפיק את הסרט שלי. אין לי ספק, כי מישהו אחר לא יכול היה להפיק סרט כזה, זה לא רק שינקול פשוט בראש שלי, זה שהסרט שלי בראש שלו.״

העזה, אירגון ורצון

ינקול גולדווסר נולד בתל־אביב. בגיל 16, אחרי שהיה חבר להקת הקצב המיפלצות נשבר לו מהגיטארה והוא ביקש מהוריו מצלמת קולנוע של 8 מ״מ ובה צילם את סירטו הראשון. קולנוע אהב תמיד, וכשהיה ילד חלם להיות בעל בית־קולנוע. ביחד עם ידידו מילדות, יקי יושע, עשה את הסרט שלום ו... יקי היה הבמאי, הוא הצלם. השניים שהיו בני 17 נחשבו לסנסציה, אז קראו במאי צעיר לאיש בן 30. אחר־כך שוב כצלם, עשה עם יקי יושע סרט נוסף בשם הסוף ולאחר מכן סרט קצר בשם רעות שאותו ביים. כל זה לפני שמלאו לו 18 שנים.

אחרי הצבא נסע לארצות־הברית ללמוד קולנוע. שם פגש את הבמאי הנרי יגלום, שהציע לו לחזור לארץ ולנהל עבורו את הפקת הסרט הדוקומנטרי על ניל״י שאותו עמד לביים. הוא עשה זאת. ושוב עם ידידו יקי יושע, היה שותף לסרט, הפעם סרט באורך מלא שנקרא שלום תפילת הדרך. גולדווסר ערך את הסרט. שוב חזר לעבודתו כבמאי וביים סרט קצר כשאביו משחק בתפקיד הראשי. במשך חצי שנה עבד כאיש קול ואחר־כך פתח חברה לסירטי פירסומת. הוא נחל הצלחה, אך למרות ההון שגרף, לא היה מרוצה. כתב תסריט ביחד עם יהושע סובול לליל העשרים, עבד עם שחקני ההצגה ששיתפו איתו פעולה, אך צילומי הסרט לא יצאו אל הפועל.

מספר ינקול: „במקום להיכנס לדיפרסיה כשהסרט עלה על שירטון, שמעתי שדני וקסמן מצלם את אלוירה. התקשרתי אליו והצעתי לעזור. ההיכרות הראשונה שלי איתו היתה, כאשר הוא בא אלי פעם ולווה ממני חומר גלם. עד היום הוא לא החזיר לי.״

ינקול גולדווסר מכיר קולנוע מכל זוויותיו, הן כצלם, הן כבמאי, הן כעורך ועכשיו כמפיק. בסרט טרנזיט הוא משקיע את כל מירצו ויכולתו.

איך הצליחו הוא ודני להרים את הסרט על רגליו, כשרק לפני חודשים ספורים הוא נחשב בגדר חלום, מסביר ינקול: „תקציב הסרט הוא כמחצית מתקציבו של סרט רגיל, שני מיליון וחצי. ההשקעה הבסיסית שלו היתה עוד יותר קטנה. כשהצוות שותף לרווחים וחושבים על העניין של הפקה, מארגנים אותו טוב ומשתמשים בשכל במקום בכסף, אפשר לחסוך כסף רב ויחד עם זאת לעשות סרט טוב. למשל, במקום לפזר אתרי צילום, לרכז אותם בלי שתהיינה בעיות לוגיסטיות, לחסוך באוכל על־ידי־כך ששוכרים טבח וקונים לבד את המיצרכים, לצלם בדירתו של הבמאי ולחסוך תשלום עבור מקום צילומים, למקם את המישרד בדירתו של המפיק בפועל, רוני אקרמן, כשגם חדר־העריכה נמצא שם, כל זה חוסך הון כסף. זה עניין של העזה, אירגון ורצון. כולם עובדים על שכר מינימום ועל אחוזים. מוכן שזה כדאי לפחות לחלק מהאנשים. דני ורטה, שאנחנו קוראים לו נוקיו, היה תקוע שנים בטלוויזיה, בסרט הזה הוא התיפאורן הראשי. זוהי הזדמנות שלא תסולא בפז.

„צריך לדעת לבחור את הצוות הנכון, זה עניין של ויבראציות, עניין של כימיה שנוצרת בין אנשים. אצלנו זה עובד. זה היה שיקול כשבחרנו את הצוות. בא למשל איש צוות אמביציוזי, ידעתי שהוא יעשה את עבודתו טוב, אבל אמרו לי שהוא חרה של בן אדם, אז ויתרתי עליו.״

„לאנשים יש כבוד״

השחקן גדליה בסר מאשר את דבריו של ינקול ואומר: „אני עובד פה עם אנשים שחולמים על קולנוע. כל אחד מאנשי הצוות רוצה לעשות יום אחד את הסרט שלו ולכן הגישה היא מאד חיובית. כולם נורא מתעניינים במה שהולך על בימת הצילומים וזה נורא עוזר. צילמנו את ההצגה סילווסטר 72 בטלוויזיה, היא צולמה בשלוש מצלמות. באמצע סצינה, כשאני מתרכז בתפקיד, אני שומע את צלם אל״ף מספר לצלם בי״ת על הדיאטה שלו. זה מפני שהם בכלל לא בעניין. עובדים כמו פקידים, באים בבוקר, הולכים בצהריים ונגמר להם העניין. פה כולם בתוך העניין וזה נעים מאד מכיוון שלאנשים יש כבוד למה שקורה וזה נותן הרגשה טובה.״

בעוד שבוע ימים יסתיימו צילומי הסרט. ינקול ודני מקווים שהסרט ינחל הצלחה באולמות הקולנוע. כשאומרים להם שסירטם אינו מיסחרי, הם מתקוממים. אומר דני: „כל סרט הוא מיסחרי, אם הוא לא סרט טוב, הוא לא ימצא את הקהל שלו, אם לא יהיה קהל, הסרט לא יהיה מיסחרי. אנחנו בטוחים שהסרט שלנו ימצא את הקהל שלו, אחרת לא היינו עושים סרט. למרות שהרצון שלנו לעשות סרט, נובע מהרצון לעשות סרט, לא לעשות כסף. ואם לעשות כסף, אז כדי לעשות סרט נוסף.״

האם הרופא - אלוהים?

(המשך מעמוד 51)

והמדינה. ביטול התביעה המישפטית נגדו היתה בבחינת אישור שבשתיקה מצד ממשלת שווייץ להמתות החסד שהוא ממשיך לבצע בבית־החולים טרימלי.

הקלות בעונשים

מהו המצב בישראל? האם קיימת מדיניות כלשהי בנושא זה?

כדי להשיג תשובה לשאלה זו ראיינתי רופאים, אחיות ואנשים הקרובים למיקצוע הרפואי בישראל. התשובה האחידה כימעט שקיבלתי, היתה: „אנחנו לא אוהבים לשחק את אלוהים.״

על המצב המישפטי בארץ סיפר פרופ׳ עמוס שפירא, מאוניברסיטת תל־אביב. החוק הפלילי של ישראל אינו מתחשב במניע לעבירה. ולכן, כל המתת־חסד תיראה כרצח בעיני החוק הפלילי. והעונש על רצח בישראל הינו עדיין מאסר עולם, ולשופט אין כל שיקול דעת בנידון.

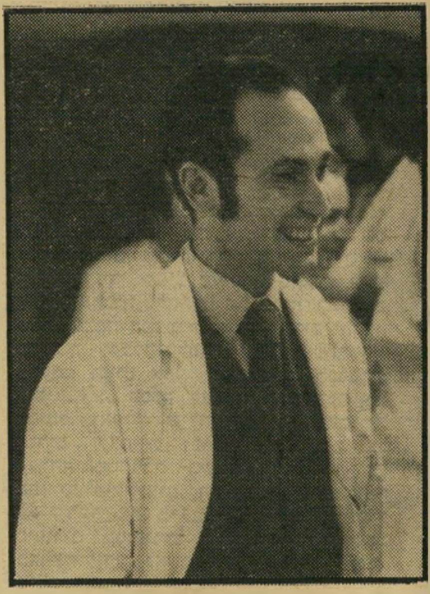

פרופסור בלום
חקירה על־ידי פקידי המכס

מעולם לא הועמד רופא בישראל לדין על המתת־חסד. לא אקטיבית ולא פאסיבית. המיקרים היחידים שהגיעו לערכאות בישראל היו מיקרים של הורים שהמיתו את ילדיהם באופן אקטיבי, מתוך מניעי רחמים וחסד.

המיקרה הראשון של המתת־חסד שנידון בארץ בבית־מישפט, היה מותו של רני כפרי. אמו, גיזלה כפרי, הרגה את בנה בן השלוש. הוא היה עיוור, אילם וחרש. מלבד זאת סבל מפיגור חמור, לא שלט בצרכיו ומראהו היה מעוות. שיניו היו רקובות כולן ולשונו נשתרבבה מפיו.

האם, שהכירה מנסיונה מוסדות חינוך למפגרים, רצתה לחסוך מבנה גורל איום זה.

היא אהבה אותו וסבלה עימו יום־יום. לאחר שנתברר לה כי לעולם לא יעבור את הרמה השכלית של ילד בן שנתיים, קיבלה החלטה גורלית. היא מהלה את מזונו ברעל וגרמה למותו.

למרות שמבחינה מישפטית אפשר היה לראות בפעולתה רצח בכוונה תחילה, העמידה אותה התביעה לדין על העבירה הקלה יותר — הריגה. העונש על הריגה הוא עד 20 שנה, ולשופט שיקול־דעת בקביעת גובה העונש. בית־המישפט שיבח את התביעה על החלטתה זו, ופסק לה עונש מאסר של שנה. נשיא המדינה המתיק את עונשה ל־4 חודשי מאסר בלבד. זה היה בשנת 1956.

המיקרה האחרון היה בשנת 1978. אשה ירתה בראשו של בנה שהיה חולה סרטן בשלב מתקדם. הם גרו יחדיו, והגבר בן ה־37 סבל יסורי גיהינום. הוא התחנן בפני אמו כי תשים קץ ליסוריו. בוקר אחד נטלה אקדח וירתה בראשו בעודו ישן. גם היא הועמדה לדין על הריגה, לא על רצח. גם אותה ענש בית־המישפט בעונש מאסר של שנה, ואף המליץ בפני נשיא המדינה לחון אותה.

„צוואת חי״

במאמרו „הזכות למות, היבטים על המישפט הישראלי והדין העברי״, אמר הפרופסור שפירא: „סביר להניח כי לפחות אויטנזיה פאסיבית מבוצעת בבתי־חולים ישראליים. למרות שהחוק רואה כנראה גם במעשה זה רצח, או לפחות הריגה.״ הסיבה שמעולם לא נידון על כך רופא בארץ, היא הידע המועט המצוי בידי הציבור על הנעשה בבתי־החולים.

באשר לאויטנזיה פאסיבית, זו לא נידונה מעולם בפסיקה הישראלית. אפילו מאמרים מישפטיים לא נכתבו על כן בישראל, מלבד מאמרו של שפירא.

בארצות־הברית נעשה ניסיון להגיע לפיתרון מישפטי של המתת החסד הפאסיבית. כאשר חולה נכנס לניתוח מסובך בבית־חולים, הוא יכול לחתום, אם הוא רוצה, על „צוואת חי״. זהו מיסמך שבו מבקש החולה מן הרופאים להפסיק את הטיפול בו אם תוך כדי הניתוח יהפוך ל„צמח״, ולא יהיה מסוגל לתת להם הוראות בעצמו. צוואות־חיים כאלה נמצאות כבר דרך קבע במישרדיהם של בתי־חולים שונים בקליפורניה, אם כי עדיין לא ברור סופית מהו תוקפן המישפטי.

ערפל כבד

אם המצב המישפטי בארץ הינו בלתי ברור, הרי שהמצב הרפואי אפוף ערפל כבד. בישראל לא רק שאין מדיניות כלשהי בנושא, אלא שקיים קשר שתיקה והתעלמות כללית ממנו. כימעט כל הרופאים עימם שוחחתי הביעו דעה מנוגדת לזו של פרופסור המרלי. הם אמרו כי הם ממשיכים את הטיפול עד לרגע שבו נפטר החולה באופן טבעי, והסכימו כי ההחלטה נתונה לשיקולו הפרטי של כל רופא. אחדים הביעו את הדעה המקובלת, כי אין להשאיר החלטה אימתנית כזו בידיו של הרופא. אחדים ציטטו מהסרט עלפון חושים, המוצג כיום על מסכי הקולנוע. מסופר בו על רופא מטורף, שהביא חולים למצב של „צמחים״ כדי שיוכל להשתמש באבריהם למטרות השתלה.

רופא אחד אף הזכיר את „המתות החסד״ של היטלר,* הידועות לשימצה, וטען כי לכן היהודים רגישים יותר לנושא מאחרים.

להפסקת ההזנה אשר ביצע המרלי התנגדו כולם. הם טענו כי חולים מסוג זה אינם סובלים כלל, ולכן אין זו המתת־חסד, אלא נעוצה היא יותר בשיקול כלכלי, המעדיף הסטת משאבים כלכליים ממיקרים חסרי־תוחלת למטרות חיוניות יותר.

הדוגמה היחידה אשר הובאה על־ידי הרבה מהרופאים, כל אחד בנפרד, היתה הדוגמה של חולה סרטן במצב טרמינאלי, אשר אם ליבו פוסק לפעום לא יביאו את צוואת־החי, ולא ינסו לתת לו טיפול יוצא־דופן כדי להחזירו לחיים.

מאחר ואין בארץ מדיניות, וכל רופא הטוב בעיניו יעשה, אין החולה הישראלי יכול לדעת מה מצפה לו במצב כזה בבית־החולים. האם יזכה להפסקת ההזנה, או שמא ימשיך לשכב ולהיות מעמסה כלכלית ונפשית על בני־ביתו שנים ארוכות. תהיה השיטה הנקוטה כאשר תהיה, זכותו של האזרח לדעת עליה. אין לטאטא את הבעייה אל מתחת לשולחן הניתוחים, ולהתעלם ממנה כאילו אינה קיימת.

פיתרון ממשי להמתת־חסד הוצע באנגליה לפני שנים אחדות על־ידי המישפטן הדגול גלנויל ויליאמס. הוא הציע להקים ועדה, שתהיה מורכבת מרופאים, מישפטנים, אנשי־דת ועובדים סוציאליים, שתבדוק כל מיקרה לגופו ותחליט לפי הנסיבות. ואומנם, באנגליה מוצג בימים אלה מחזה הנקרא „חייו של מי אלה, בשם אלוהים?״ קטע ממנו הוקרן בארץ בטלוויזיה, בעת דיון על המתת־חסד.

אילנה אלון

---

* היטלר ציווה להמית את כל חולי־הנפש חשוכי־המרפא, בלי קשר לגיזעם.

היופי בידיך

עם קרם לידיים אדג׳יו

בימי החורף הקרים
או בימי הקיץ היבשים
הגני על עור ידיך
עם קרם לידים אדג׳יו.
קרם לידיים אדג׳יו
מעדן את עורך
ומעניק לידיך מגע קטיפתי.
קרם לידיים. אדג׳יו
מבושם במתינות בניחוח המעודן
של סדרת מוצרי היופי אדג׳יו.

מוצרי היופי שלך

Adagio

קרם לגוף, בשם, דאודורנט וקרם לידיים.

מ. קליפר M. KLIFFER
שווק: ש. שסטוביץ בע״מ. חיפה. טל. 04-724659, 729180

אלעזר ושות׳ פרסומאים

רחל מרחלת על כל העולם

הראש התחתן (סוף סוף) עם הגוף

זוכרים את פוסטר־המריבה? זה הפוסטר המראה את סאדאת ובגין רוקדים עם יפהפיה בלונדית, ועליו כתוב DROP THE GUN, TIME FOR FUN? אז סיפוריו של הפוסטר הזה עדיין לא נגמרו!

זה היה הפוסטר שהמישלחת המצרית בזמנו עשתה בעיות ביגללו במלון בירושלים, כשראו אותו תלוי בחנות־הספרים, והרעישו עולמות עד שבשתיים בלילה הזעיקו את בעל־החנות כדי שיוציא את הפוסטר מחלון־הראווה. והיתה גם תקרית בנמל־התעופה, כששוב ראתה המישלחת המצרית את הפוסטר מתנוסס בחנות־הספרים בשדה, ומייד דרשה להורידו חד־משמעית. יוזמי הרעיון נסעו לאמריקה לקידום המכירות שלו, ניפגשו עם **ברברה וולטרס**, והיא אפילו דיברה על הפוסטר ועל מפיקיו בטלוויזיה.

נו, אז מה בכל זאת חדש? יש והרבה! במיקרה שלא ידעתם, בחור בשם **אמנון אבן־טוב**, גבה־קומה, חצי קרח ובעל־שפם, הוא־הוא הגוף של סאדאת בפוסטר, והיפהפיה הרוקדת היא **צפירית כרמל**. מן הון־להון, תוך כדי בניית הפוסטר ומכירתו בארצות־הברית, התאהבו שני אלה וגילו האחד את השני, כך שכיום שניהם נשואים כדת וכדין, בלי פוליטיקה ובעיות, כי לצפירית זו היה בוטיק מצליח עוד הרבה לפני שנכנסה לימי־השלום שלה.

כיום, אחרי האיחוד, יש לה כבר שניים הניראים לגמרי לא רע, כמוה. אז מי אומר שלא יהיה שלום?

אמנון אבן־טוב (משמאל) עם צפירית כרמל
מן הון להון

דוגמנית לדוגמה

ושוב אנונימי, כדי להפעיל אצלכם את בלוטות הסקרנות, והפעם על דוגמנית־צמרת (הצמרת לא מדוייק, אבל לצורך הסיפור ניתן לה קרדיט של צמרת), אחת כזאת שבארץ לא כל־כך הלך לה, לא עם הגברים ולא עם המודלים.

למה? אז יש האומרים שזה מפני שהיא לא כל־כך סימפטית, ושהיא רק אינטרסנטית לגבי עצמה, מה שאולי נכון ואולי לא. לי אישית מעולם לא יצא לפגוש בה פנים אל פנים, מה שלא מפריע לי להמשיך לחיות בלי עין הרע לא רע. בכל אופן, סיפורי הפעם נוגע לאותה דוגמנית שנסעה לארצות־הברית לתפוס שם את מזלה, או בצורת קאריירה או בצורת מיליונר מ־המאדים, אבל לצערי לא זה ולא זה התגשם, עד שנשארה הצעירה בלי גרוש לשמה. היא פנתה לכמה ישראלים לרחמים ולבקשת עזרה, ואלה, כמובן, עזרו לה בעצה טובה, והחלו שולחים לה את כל החברים הישראליים שלהם שהגיעו ארה״בה, וכך מדוגמנית הפכה היא ל־נערת־טלפון. מיספרה הפרטי רץ בארץ, וניתן לכל זכר המחשיב את עצמו, ושיש בידו כרטיס לחו״ל.

המורווחים האמיתיים היו כמובן אנשי צוותי־האוויר של אל על, אבל מה גם אלה סיפורים, וגם הישראלים המבקרים ב־ניו־יורק מדי שבוע מיספרם מוגבל, והרי היא התרגלה לחיות על סטנדרט־חיים גבוה. עצמה המצמרת הזאת עיניים והחלה מסכימה לקבלת־טלפונים מזרים ותושבי־המקום, וכיום אחרי תקופה לא מבוטלת, היא באמת חסכה לעצמה סכום־כסף לא מבוטל, ואפילו שולחת מפעם לפעם ל־הורים ולאחיות וכותבת מיכתבים על הצלחה מסחררת בשטח הדוגמנות, על מחזרים מיליונרים, העומדים בתור, והיא לא יודעת את מי מביניהם לבחור, ועוד סיפורים מסיפורים שונים, העיקר שפה בארץ־הקודש לא ישייכו אותה עם מיקצועה האמיתי.

אז רק שתדעו, אם אתם מקבלים במיקרה טלפון של אחת כזאת שחיה שם בניו־יורק והיא קיבלה ציון א״א, תבינו שאני מתכוונת לאותה דוגמנית קטנה.

ראש מתחת לשערות

אני יודעת גם יודעת מה אומרים בעיר על **רוני זילברמן** בן ה־30. אומרים שהוא פלייבוי אמיתי, הלוקח בחורות יפות לטייל בחוף הנכים בצהריי־היום, ולא עושה חשבון לכסף ולהוצאות.

תחביבו הראשון־במעלה, אחרי ציד חתיכות, הוא הטניס, ואחרי זה באה הגיטארה. אבל תרשו לי הפעם לנפץ לכם את אש־ליית הפלייבוי העליז, כי לבחור הזה, מאחרי החזית הגבוהה והבלונדית, יש גם ראש כישרוני מאד בכל הקשור במחשבים. ממש בימים אלה יצא הספר הראשון שלו על שפת־התיכנות, ועוד כל מיני דברים כאלה מסובכים, שאני לא מבינה בהם ולא כלום. יש לו עוד ספר על מחשבים בדפוס, ועוד אחד שעליו הוא עובד ממש בימים אלה בו־זמנית הוא כותב עם חברו, **משה קוטלר**, שהוא פסיכיאטר בן 30 ורווק, הספר על היחסים שבין ה־נשים לגברים, סטייל דו״ח הייט דו־כיווני ישראלי, עם מישאל דעת־קהל ועוד שטויות כאלה.

מאיפה לו הזמן אני באמת לא מבינה, ועוד לרוץ על חוף־הים עם חתיכות, ועוד להיות בעל תואר ב״א בכלכלה; ומ״א במינהל, ולהיות רווק מבוקש.

רוני זילברמן
חתיכות ומחשבים

הזדמנות אחרונה: רווק

השבוע יש לי בשבילכן רווק שתפסתי ממש בדקה התישעים, וזה מפני שהנ״ל חושב שהוא הולך להתחתן עם אמריקאית מבית טוב, הגונבת אותו מכן. לכן, אולי עוד יתמזל מזלכן, ותתפסו אותו לפני נסיעתו החופשית האחרונה לארצות־הברית.

שמו **ויקטור גולדשיין**, וחבריו קוראים לו ויק. ויק זה הוא בנו של מולטי־מיליונר הגר בהונג־קונג, והמנהל לאייזנברג המולטי־טולטי את עיסקי־הייבוא והייצוא שלו משם.

ויק עצמו מדבר עיברית חופשי, אומנם עם קצת אנגלית פה ושם, אבל זה רק בשביל הרושם. הבחור ניחן ביופי מדהים. אולי הוא אפילו יותר מדי יפה לגבר. מה שמסביר כנראה, למה כל־כך קשה לו להתבגר. הוא בן 25, גבה־קומה, שחור־שיער ושרמנטי. הוא חי על קיצבה ענקית, הלוואי על כולנו, גר בשכירות בדירה מרוהטת ברחוב שרת בתל־אביב, נוהג במכונית חדשה ממוזגת, עם סטיריאו.

לכן גם כל־כך ברור איך נופלות היפהפיות הישראליות שדודות לרגליו. עם צורה, אוטו ובית כמו שיש לו, מה הוא צריך יותר?

חברתו האחרונה בשורת דיילות אל־על, שאותן עבר בשיטתיות, היתה **טלי אריאל** הנחמדה, הגרה בצהלה עם הוריה, שם היתה האהבה גדולה, ואפילו על נסיעה לחו״ל יחדיו כבר דובר, אבל יש אומרים כי טלי מצאה אהבה חדשה בדמותו של **דויד שווינסקי** הצייר, איני יודעת, אבל עובדה היא, שקם לו ויק ונסע לבקר את הוריו בהונג־קונג, אולי כדי להתאושש, ושם הכיר את מי שעתידה להיות אשתו, בחורה בשם **נינה** המסיימת בעוד כשבועיים את המאסטר שלה בפסיכולוגיה. ויק, שאינו עושה חשבון של כסף, נוסע להיות קרוב אליה ברגע המאושר של טקס סיום לימודיה.

אם הם יינשאו מייד עם סיום הלימודים, או ימתינו, אין ויק יודע בבירור. הוא רוצה להביא את נינה ארצה, ללמד אותה לאהוב את ארץ־ישראל, כמו שהוא אוהב את החיים כאן. אבל אם היא לא תסתגל, הוא יעזוב לטובת אמריקה ולטובתה. בדיוק ההיפך מאחותו **אסתי**, שנישאה לפני כחצי שנה **לגיורא בן־ארי** ובאה ארצה לגור איתו כאן, עם סיום תפקיד אביו של גיורא באמריקה לפני כחודשיים.

אז אם תצלחנה ללכוד אותו, אולי לא נאבד בחור יפה, המקשט לנו את העיר.

זמירות בניו־יורק

את שמה של **עיינה אילון** אתם בוודאי זוכרים מימי היותה קריינית ועורכת־תוכניות בגלי צה״ל, ומי שקורא, ודאי זוכר את שמה כשהוא קשור **לצ׳רצ׳יל קלפטר** איש פוגי. שני אלה היו הזוג שהיווה את הרוח החיה בקרב הזוגות הקבועים של חברי להקת פוגי בשעתו.

בקיצור, יום אחד קמה לה עיינה אילון, אמרה שלום לאמה, השחקנית **ליאה דוריצקיה**, לחברה צ׳רצ׳יל, לגלי צה״ל ולכל המכרים, ועזבה את הארץ לטובת ניו־יורק. לא היה ברור בדיוק לכמה זמן היא נוסעת ומה תעשה שם, אבל אלוהים מזווג זיווגים ודואג לצאן מרעיתו.

הגיעה אילון לניו־יורק, ומייד הלכה לבקר חבר ותיק לעבודה, שנסע לפני שנים להשתלמות מטעם גלי צה״ל ומאז ועד היום נשאר ונהנה. אומנם הוא כבר מזמן הפסיק להשתלם, פשוט מפני שעזב את כל הקשור ברדיו, ופתח לעצמו בוטיק מצליח ומשגשג, וכוונתי לשדרן הוותיק **יורם יוגב**.

יורם יושב כיום בניו־יורק על תקן של ישראלי מצליח, נשוי, ובקרוב גם אב לבן או לבת שיבואו במזל. אז אתם כבר יכולים לתאר לעצמכם את הפגישה של שני אנשי גלי צה״ל אלה. יורם הצליח לשכנע את עיינה בנקל לעבוד בתור מוכרת בבוטיק שלו, וכך, אחרי שלשני אלה עבר משותף, יש להם כיום גם הווה משותף, וממה שאני שומעת מרכלנים המבקרים שם, שניהם, כולל האשה החוקית, מאד מאושרים.

אז מי שאהב להקשיב לעיינה ברדיו, לא יוכל לצערי להאזין לה בתקופה הבאה, כי היא שם עושה לעצמה זמירות ועורכת לעצמה תוכניות שיגעון.

קנה יותר - שלם פחות!

מבצע דמי חנוכה

(עד 15.1.79) ברשת חנויות

סטימצקי

מבצע בלעדי, חסר תקדים, בו ימכרו 75 ממיטב ספרי הכיס, בספריה לעם של עם עובד במחירי הנחה אמיתיים שלא יהיו עוד כמותם...!

25.- ל"י בלבד

לספר כולל מ.ע.מ. במקום 48.- ל"י – 78.50 ל"י במחיר רגיל

תן לילדיך, לידידיך ולחייל שלך – שי חנוכה מיוחד ותרבותי.

בין הספרים:

חניכותו של דודי קרביץ	מאת מרדכי ריצ'לר
העטלף	מאת אהרון מגד
השחקנים	מאת גרהם גרין
העור והכותונת	מאת אהרון אפלפלד
תפארת	מאת ולדימיר נבוקוב
הירושה	מאת גי דה מופסן
שרי	מאת קולט
ברקיע החמישי	מאת רחל איתן

ועוד ועוד יצירות של מיטב הסופרים בארץ ובעולם.

תוכל גם לרכוש תעודת שי של סטימצקי ולאפשר למקבל התעודה לבחור ספר לפי טעמו באחת מחנויות סטימצקי ברחבי הארץ.

הכן לעצמך חומר קריאה מגוון ומרתק ללילות החורף הארוכים.

סטימצקי

רשת חנויות הספרים הגדולה והוותיקה בישראל. המבחר הגדול ביותר – המתחדש בכל שבוע – של ספרים בכל נושא שבעולם;

ספרי כיס, ספרי מתנות, ספרי אמנות, ספרי בישול, ספרי ילדים, ספרי טבע, ספרי עיצוב פנים, ספרי ספורט ותחביבים ספרים ואלבומים בנושאי ארץ ישראל.

ספרי יהדות, ארכיטקטורה וגננות. מילונים, אינציקלופדיות וספרי עזר. כתבי עת.

ירושלים: רח' יפו 39, מלון הילטון, מלון המלך דוד, מלון מוריה. **תל־אביב:** רח' אלנבי 107, רח' דיזנגוף 109, בן יהודה 33, כל בו שלום, המשביר לצרכן – דיזנגוף סנטר, שד' תרס"ט 4 ע"י הבימה, שגרירות ארה"ב, מלון הילטון, מלון שרתון, בית התפוצות. **חיפה:** רח' העצמאות 82, שדרות הנשיא 130, אוניברסיטת חיפה, תחנת אגד החדשה. **באר שבע:** רח' הרצל 66. **רחובות:** רח' הרצל 184. **נתב"ג לוד:** אולם ראשי. **אילת:** תחנת אגד, מלון לרום, נ"ת אילת.

בילוי בחנות ספרים – קניה שהיא חוויה

1979 המוצר הנבחר

סטימצקי

אלעזר רשות' פרסומאים/אפי

סריגי הצן

ליפות שבאופנה

קו אופנתי חדיש ובלעדי לחורף 1978/79

להשיג בחנויות המובחרות

רחל מרחלת על כל העולם

על סוסים וחתיכות

לפני כשבועיים סיפרתי לכם על השחקנית האמריקאית הבלונדית **סאלי קלרמן**, המככבת בסרט הו סוזאנה, והחיה לה חיים שקטים במלון אילתי ידוע, כשהיא משתזפת בשמש ועושה את עבודתה בשקט ובצינעה. אז סיפרתי לכם שהיא הולכת כל ערב לישון מוקדם ולבד, אחרי שהיא מדברת עם בתה בטלפון בלוס־אנג׳לס.

נו, אז היום כבר יש לי בשבילכם כבר חידושים על השחקנית ארוכת־הרגליים ותכולת־העיניים הזאת. לא לקח הרבה זמן, והיא מצאה את הסטוץ שלה באתר־הצילומים. אני חס־וחלילה לא מאשימה אותה. אני רק לא מבינה מה לקח לה כל־כך הרבה זמן, כי הרי האווירה בעיר־

סאלי קלרמן
איך למצוא ידיד

הזימה היא־זו שעושה לאנשים טוב. אז לשימחת כולם, גם לסאלי טוב בימים אלה. היא מצאה את הרומן הקצרצר שלה בדמותו של סייס הסרט.

בסרט זה יש 60 סוסים, והאיש האחראי עליהם הוא ישראלי הגר לו באיטליה שנים אחדות, וזה סירטו השני בארץ. הבחור בן ה־27 הוא **בני ג׳ילו**, יפה־תואר וגבה־קומה.

השניים הכירו בתחילת ההסרטה, אבל לקח להם די זמן להכיר אחד את השני מקרוב, אם נתחשב בעובדה שסלי עזבה את הארץ לשבוע ימים, ונסעה לבקר את בתה בארצות־הברית.

בקיצור, מי שמסתובב בימים אלה באילת יראה איך הם מבלים יחדיו בכל המקומות העליזים ונראה שטוב להם ביחד. למה לא? השמש מרובה והזמן מוקצב.

ישועה מהשמיים

דון מקלין
איך לגמור לילה

לסיפור הזה בדיוק אני קוראת סיפור מן הסרטים, אם כי נכון יותר לאמר: סיפור מן התקליטים. הזמר, המסעיר בימים טרופים אלה של אוסלו וגולדה, את כל הארץ, הוא **דון מקלין**, שכאשר רואים אותו שוכחים את כל הצרות.

אבל כמו שהוא משכיח את הצרות, ככה יש לבחור הזה צרות משלו, או נכון יותר: היו לו. כאשר סיים את ההופעה הראשונה שלו בהיכל התרבות, הודיע למלווים האישיים והצמודים שלו, שהוא מוכרח למצוא ידידה, לא חשוב איזו, אבל ידידה שתהיה אישית וצמודה לאותו לילה. התחילו לעשות טלפונים. חיפשו ידידות וידידות של ידידים, ואפילו הגיעו לכמה מהן על גבול הידידות של רחב התנ״כית, אבל השעה היתה כל־כך מאוחרת, עד שאפילו השם של דון מקלין לא עזר.

המלווים שלו הגיעו כבר עד לייאוש, ולא ידעו איך לספר לכוכב כי את הלילה הוא יצטרך לגמור לבדו. כמו שהם הולכים אליו, ומחפשים את הנוסחה לבשורת־האיוב, הם רואים אותו עם שלוש חתיכות.

והסיפור שהיה כך היה: נערה בלונדית פרצה לחדר־ההלבשה של מקלין ואחרי ההופעה, הודיעה לו באופן מפורש שחלום חייה זה שיזמין אותה לדרינק במלון שלו. מקלין הסתכל עליה, ראה כי היא גם בלונדית, גם יפה וגם חטובת־גו, ואמר כן. אבל כאן בא העוקץ של הסיפור. אותה חתיכה צברית הודיעה למקלין, כי היא לא כל־כך לבדה, אלא נמצאת עם עוד שתי חברות שלה, שגם הן, למרות גילן הפרגיתי, חושקות בו כבר שנים רבות. מקלין התבונן בשתיים האחרות, ראה שאין הן מביישות את הראשונה, ואמר או־קיי.

הארבעה נראו צועדים שלובי־זרוע אל תוך הלילה. מה שהיה אחר־כך, אפילו אני לא יודעת.

מיפגשים מן הסוג הניו־יורקי

מי שהיה בימים אלה בניו־יורק ופגש שם את הישראלים המסתובבים חופשיים בין הווילג׳ ובין השדרה החמישית, אינו מבין מי בעצם נשאר כאן לשמור על המולדת.

למתעניינים בסטטיסטיקה, אני יכולה לספר שאצל כל ישראלי החי בניו־יורק מתארחים לפחות שני ישראלים הגרים בישראל, והפוקדים את העיר הזאת מדי כמה חודשים. תאמינו או לא ,אבל כשניו־יורק נכנסת לדם, קשה מאד להשתחרר ממנה, וכך גם יותר ברור למה חיי־החברה של הקהילה הישראלית במקום, כל־כך מפותחים ופורחים. שם הם חוגגים אראונד־דה־קלוק, עושים מסיבות, והטלפונים רצים כבר מהבוקר לתיאום הבילויים המשותפים בערב.

על הווי אחת המסיבות שם אני רוצה לספר לכם פה היום:

אז קודם כל, המסיבה היתה בקנה־מידה גדול מאד, לפי הסטנדרט הישראלי. אם נדבר באנגלית, המסיבה היתה בגודל ביי־גוני. היא נערכה בביתה הגדול והיפה של הפסלת כחולת־העיניים **אריאלה שמיר**, ואם כבר צריך סיבה לחגוג אז ברוך־השם הגיע יום הולדתה של אריאלה, ואיזו סיבה יכולה להיות טובה יותר למסיבה?

אריאלה שייכת לחלק הישראלי הגר פחות או יותר באופן קבוע בניו־יורק, וכיאה לאשת־בוהמה אמיתית, הזמינה ארי־אלה את כל המי־ומי שעבר דרך העיר באותו שבוע. הישראלים ממחלקת־האורחים ששמעו על האירוע לא ויתרו, וכולם בלי יוצא־מהכלל השתתפו בחינגה שנמשכה יומיים רצופים, כולל הלילות, כמובן.

מי היה שם? נתחיל בזמרת **עדנה לב**, העושה שם חיל והנראית גם מעל מסכי הטלוויזיה. היתה גם הזמרת **רותי נבון** ובעלה הטרי, **דויד קריבושי**. היו גם הזמרת **יונה עטרי**, שבמיקרה זה נילוותה לבעלה **אורי יפה**, הטייס, בטיסתו. זמרת הג׳אז **עדנה גורן**, שנסעה לפוש אחרי גירושיה הטריים, וכן עוד הרכבים וצמדים מהעולם הארצישראלי שעשו גיחת־כיף לארצות־הברית.

וכך, כשכולם עליזים ומבלים עם כוסות יין חם ומטעמי־אפייה, מעשה־ידיו של דויד קריבושי, אשף המיטבח, הרבה מוסיקה של שירי־מולדת וריקודים, הצהירה בעלת־השימחה שהיא מזמינה את כל הנוכחים בשנה הבאה לאותה המטרה. ואם אני מכירה טוב את אנשי דור־הסילון, שלא עושים חשבון לכסף ומחפשים רק את הבילויים, הם יהיו שם על בטוח, ועוד יביאו איתם תיגבורת של עוד כמה וכמה.

להתגורר בין הזרועות

נו, סוף־סוף גם הם נשאו. נכון שהגיע הזמן, והם התמהמהו זמן רב. אבל אולי נכונה האימרה של הסבתא שלי, שכל עכבה לטובה, העיקר שהסוף הוא טוב. אז הסוף שם הגיע. לפני כשבועיים, בערך, נערכה חתונה ברבנות, משהו צנוע וחביב, בלי הרבה מוזמנים וקרואים, רק חוג מישפחתי קטן.

אז על מי אני כבר מדברת כל־כך הרבה זמן? על הקוסמטיקאית **נירה בן־דרור** (37), גרושתו של דייל אל־על הוותיק **רוני בן־דרור**.

השניים גרושים כבר יותר מחמש שנים, וממש מאותם הימים ניהלה נירה רומן רציני עם **שי קופלביץ**, מנכ״ל חברת קוסמטיקה גדולה בארץ.

שי שגילו אי־שם בין 50 ל־60 התגרש מאשתו והשאיר לה שישה ילדים ובית בנוף־ים.

אז זמן רב הרומן שם מתגלגל לו בין ימים טובים יותר ורעים פחות, היו עליות של און־טו־ניש־אין והיו משברים של ברוגז וניתוק־יחסים. אבל הנה סוף־סוף הגיע הקץ למישחקים, וכיום יושבים שני אלה על תקן של נשואים כדת וכדין.

לירח הדבש שלהם נסעו בני הזוג ללונדון ולגרמניה, עשו קניות ונהנו מהחיים. כיום אפשר למצוא אותם בדירתם החדשה, מפני שנירה היפה, אדומת־השיער עזבה את דירת־הרווקות־גרושות שלה ועברה להתגורר בזרועותיו של בעלה.

רוני ושי קופלוביץ
איך להגיע להאפי אנד

שירי אהבה לאלמונית

האנשים הם חיות סקרניות מטיבעם, כל דבר שלא מתלבש אצלם על ההיגיון, עם הסברים ועובדות, מוליד מייד סימני־שאלה. לכן אולי אפשר להבין את עשרות הפניות שקיבלתי, גם בכתב ובעיקר בעל־פה, שנשמעו בערך ככה: „תגידי, את יודעת למי מוסר **אייבי נתן** כל יום, בחמישה לחמש, את מילות האהבה שלו, המלוות בשיר And I Love you So? מי היא המאושרת הנחבאת אל הכלים והמוסתרת מעיני ההמון ומלשונות הרכיל, וזוכה באהבתו המסורה של אייבי, המשתמש בתחנת־השידור שלו כדי להעביר אליה שירי־אהבה ומסרי־לב למיניהם?"

טו טוב, אז אני לא יודעת, אבל כמוכם ממש ערכתי חקירות בדרכי שלי, אבל לצערי הרבה מידע לא קיבלתי, ומאייבי אי־אפשר לשמוע תשובות ברורות. אז התחלתי עם **ראובן לוי**, השדרן בשפה העיברית של קול השלום מזה שנים. הבחור יפה־התואר אומר שזהו רק שיר יפה, שאייבי אוהב ומשדר אותו עם מילות האהבה שלו לכל האומה. אחריו שמעתי מידיד יודע־דבר שיש לאייבי אשה מבוגרת, שאותה הוא אוהב מזה שנים, ומסתיר את העניין, ושהיא גרה איפה שהוא בסביבות חוף שרתון בבית קטן וישן. ומיפהפיה אחרת, **אירנה שיימן**, שהיא פינית במוצאה והמשמשת כיום כאשת־יחסי־ציבור, שמעתי שאייבי בא אליה מדי פעם ושואל אותה איך אומרים מישפטים מסויימים בשפה הפינית, ושהמישפטים מייועדים לידידה שלו, העובדת בקונסוליה הפינית בארץ.

אז נכון שעדיין לא ברור למי הוא, משדר את שיר־האהבה שלו, אבל אם הסיבה אינה כלולה בין הפיתרונים הללו, אולי נגלה בסוף מי ולמה. רק שתמשיכו לשמור על גחלת הסקרנות.

הנדון

(המשך מעמוד 9)
היה איך להפסיד מילחמה ואיך להיכנס להיסטריה בימי־קרב.

כיום המאבק על הגורילות הוא מילחמה לחיים־ולמוות, מאבק של „להיות־או־לחדול" במעמד הצמרת.

בין ייגאל ידין ושימחה ארליך נטושה מערכה כבדה על עוצמת־הגורילות. בדימיונו רואה כל אחד מהם את עצמו כייעד הקג"ב ושרות־הביטחון האלבאני, מטרה לג׳יימס־בונדים, קורבן של יום התן. בפינות שונות בעולם מתכנסות חבורות של בני־בליעל, וחורשות מזימות אפלות נגד ראשו של סגן־ראש־הממשלה ו/או של שר־האוצר, ביודען כי היעלמו של אחד מהם יביא לבטח לחורבן־בית־שלישי.

במדינה כבר היו כמה התנקשויות בחייהם של אנשי־ציבור. אבל דווקא אותם אנשים מתהלכים בלי שומרי־ראש. אין הם שייכים לצמרת של בעלי־המעמד.

אשרי איש הזוכה בגורילה! כטרם היכנסו למסיבה פרטית, פושטים גייסות של אנשי־ביטחון על דירת המארחת. בבואו לכינוס, הוא מוקף צעירים בריאי־גוף, בעלי בליטות חשודות מתחת לבית־השחי.

הרי זה כאילו צמח לאיש ראש שני. (ולא פעם הוא אכן זקוק לכך מאד!).

■ ■ ■

עתה נמצא גם הגורילה בירידה, כסמל־מעמד, ודרוש משהו חדש. הוא נמצא.

אנו נכנסים לעידן ראשת־הלישכה.

אני נחפז להצהיר ולהרגיע: אין לי דבר נגד פקידות מוכשרות, העולות בסולם הדירוג והמגיעות לדרגה הנכבדה של ראש־הלישכה של שר או מנכ"ל. כל הכבוד להן. הן בוודאי שוות לגברים, ואולי אף שוות יותר. לא להן הכוונה, ואל־נא תיעלב אף אחת מהן.

איני מתכוון לראש־הלישכה שהוא, במיקרה, אשה. אני מתכוון לראשת־הלישכה, שהיא זן חדש בגן הישראלי, הצעקה האחרונה של אופנת סמלי־המעמד.

ראשת־הלישכה התחילה כפקידה־הפילגש, פקילגש. אז עדיין היה התפקיד האינטימי שלה חבוי תחת מעטה של צניעות.

בינתיים עלתה הפקילגש בדרגה, יחד עם הבוס שלה. וככל שהבוס עלה, כך השתכנע שאין עוד מה להחביא. להיפך. שייראו אותה! שתנקר להם את העיניים! שכל העולם יראה שהוא יכול להרשות זאת לעצמו!

יש רכילות סביבה? אדרבא, שתהיה! שהכל יקנאו ויתפקעו!

היא מטומטמת קצת? היא זוהרת מדי? מבטי־ההערצה, שהיא שולחת בבוס שלה גם בישיבות רשמיות, מביכים את עמיתיו? אדרבה! הרי בשביל זה היא קיימת!

לאט־לאט מתמלאה ירושלים באגדות על פלוני ועל אלמוני. סדרני־הכנסת מספרים כבר שנים על מזכירת־הח"כ, שנתפסה עימו בשעת־מעשה בחדר־ישיבות במישכן הרם. כיום, כאשר מופיעה אותה מזכירה בתפקיד ראשת־הלישכה, ושולחת מבטי בוז ברכלנים, היא מגבירה בעצם קיומה את יוקרת הבוס. הנה, הוא יכול להרשות זאת לעצמו! הוא מצפצף על כל העולם! הוא הגיע! הוא מגשים את שאיפת חייו! הוא עדיין צעיר בליבו, למרות הסנטר המשולש והקרחת הפושטת!

מובן שזו עולה כסף לעם־ישראל. אבל אין היא עולה יותר מחבורה של גורילות, או דירת־שרד, או לישכה משופצת, או מיפצת־כבישים אמריקאית. לבוס שלה היא שווה כל גרוש שעם־ישראל משקיע בה.

■ ■ ■

מה הלאה? מה יקרה כאשר כל השרים והמנכ"לים (מילבד הדתיים, המיסכנים) יהיו מצויידים בראשת־לישכה זוהרת, משהו בין דוגמנית ודיילת, המנקרת את העיניים? מה יהיה כאשר העיניים תהיינה כה רגילות לתופעה, ששוב לא תנקרנה?

אל דאגה, יימצא משהו חדש. אולי יתגרש כל שר חדש, ביום השבעתו, וישא שחקנית־קולנוע. אולי ישיג כל שר מסוק (מדוע יהיה סמל־מעמד זה שמור רק לגנרלים?) אולי יקנה עם־ישראל לכל שר טירת־סוף־שבוע בהרי האלפים.

אל דאגה. כל עוד יהיו האפסים זקוקים לסמלי־מעמד, הם יימצאו.

חסוך לחינוך גבוה ב"גחלת"

הטובה בתכניות החסכון במדינה

החסכון לחינוך גבוה ב"גחלת" נותן תשואה: 7% (כולל 2% מענק ללומדים) ריבית נצברת, כשהקרן והריבית צמודים ב־100% למדד המחירים לצרכן וכל ההטבות פטורות ממס־הכנסה כתום שלוש שנות חסכון.

ההרשמה בכל לשכות המודיעין העירוניות וב"גחלת", אלנבי 91, ת"א

"YOU"

הבושם המדליק...

עכשיו גם בדיאודורנט וסבון יופי.

הסוכן בישראל בלמון בע"מ המפיצים חברת נורית בע"מ

קבלת מודעות לכל העיתונים במחירי המערכת

פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 227118

הזדמנות חד־פעמית!
כל
העולם הזה
משנת 1953
(עד 1964 בכרכים)
במצב חדיש,
למכירה
טל. 03-728979

ספס „מורלה"
קיים רק קטלוג אחד של מורלה
היזהרו מחיקויים.

indonesian specialties...
DISCOVER A NEW STYLE OF DINING
Indonesia
DINING ROOM
home of the „rijst-tafel" in israel
IN THE HOLLAND FRIENDSHIP CLUB
4 KEREN HAYESOD – HERZLYA PITUACH
EVENINGS 8.00 – EXCEPT MONDAYS
93 81 97
BACKGROUND MUSIC–HEATED / AIR CONDITIONED
CANDLE LIGHT ✱ RESERVATIONS SUGGESTED

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
מומחים להדברת
תולעי עץ, עש
וחרקי ספרים ובגדים.
רמת־גן, רח׳ מודיעין 18. ת ד 2272
טל 790114-5-6 רש מס׳ 21 עסק 481/75

„רעים"
הצלחה בנשואין
בן־יהודה 58, טל. 03-282932

גאולה, מלכת החבורה

יש מישהי בשכונת התיקווה שמגלגלת את האבן לראש ההר, גם אם קלושים הסיכויים שהיא תישאר שם ולא תדרדר כלפי־מטה.

גאולה פרחי מאמינה בלב שלם שניתן לעשות זאת, וגם אם לא, היא עושה את שלה בדבקות.

גאולה היא מדריכת חבורות־רחוב של עיריית תל־אביב בשכונת התיקווה, ולדידה לא מדובר כאן במיקצוע, אלא באורח חיים. אפשר לומר שהיא כמו אחת מהחבר'ה של שתיים מחבורות הרחוב של השכונה, שכל־אחת מהן מונה כ־15—12 נערים.

מישפטים כמו: „גאולה, תבואי אתי מחר ללישכת הגיוס", או „סדרי לי עבודה", „דברי עם העובדת הסוציאלית שתזיז משהו", או: „אני כבר לגמרי בבוץ, אבל שימי עין על אחי", הם שיגרתיים באוזניה ולא אחת פוקדים אותה צילצולי טלפון בהולים בדירתה שבגבעתיים, בקריאה לעזרה. אין שעות־עבודה סדירות ומקובלות, אין חלוקה בין יום ולילה.

גאולה פרחי היא רווקה בת־31 ממוצא תימני. מישפחתה מתגוררת בנס־ציונה ולה חמישה אחים וארבע אחיות. „אני השנייה מלמעלה," מחייכת גאולה בעיניים בוערות.

התימניה בת ה־31 היא מדריכה של חבורות־רחוב בשכונת התיקווה

היא נולדה בשנת 1948 ברחובות וגדלה בנס־ציונה. משסיימה כיתה ח' עברה להתגורר שנתיים עם דודיה שבראשון־לציון, „משום שזה היה בית רחב אמצעים", היא מספרת, „וכל פעם היו לוקחים מישהו מהילדים ומטפחים אותו לתקופה." בראשון־לציון נימנתה על תנועת הנוער העובד והלומד ומייד שמו עליה עין. „יש לך פתיחות, כוח, מנהיגות וביטחון", ציין המדריך, „את מתאימה להנהיג."

גאולה נבחרה ללמוד הדרכה מטעם התנועה, בבית־ברל, ובתום הסמינר נישלחה לבית־שאן ועבדה שם בשכונת־אליהו. „השכונה היתה בעייתית — רובם עולים חדשים ממרוקו", נזכרת גאולה, „וידעתי בדיוק לקראת מה אני הולכת. הייתי כולי בת 17, בערך. לפני הגיוס קיבלתי הודעה מטעם התנועה שרוצים אותי להדרכה בבאר־שבע או באילת. החלטתי לנסוע דרומה — וידרימו ויחכימו — אומר הפיתגם, והגעתי לאילת. עבדתי שם כשלוש וחצי שנים במיסגרת התנועה עם החטיבה החינוכית, ומאוחר יותר עם החטיבה המיקצועית של הנוער."

„מה קרה, הבחירות קרבות?"

כעבור שליש וחצי שנים קיבלה הצעה לעבוד בבית־נוער באיתור נערים מובטלים — כאלה שאינם עובדים או לומדים. ואז נפטרה אמה. גאולה היתה בת עשרים ואחת. בתור אחת האחיות הבכירות במשפחה, עזבה את ההדרכה, חזרה הביתה לנס־ציונה והתחילה לעבוד שם במיפעל ולטפל בבית. מקץ שנה הציק לה שוב חיידק ההדרכה ובאותה עת התקבלה לבית־שיקום פסיכיאטרי בנס־ציונה לתפקיד מדריכה במחלקת נוער.

הרומן עלה שם יפה, לדבריה, והיא נשארה שם למשך שלוש וחצי שנים, עד נסיעתה ללונדון. בלונדון עבדה פרק זמן קצר כמטפלת בילדים בבית יהודי, ומרבית הזמן עסקה בהדרכת נוער יהודי מטעם הסוכנות בקייטנה שהתקיימה בחווה מחוץ ללונדון. כל שבוע הגיע מחזור חדש של תלמידים ותפקידה היה ליצור את ההווי הישראלי בשירים, בריקודים, בסיפורים ובמישחקים. „אחרי שנה חשבתי לא לחזור יותר, אבל רק צילצלו אלי, חזרתי. זה דבר שטבוע בך," היא מעירה בגאווה.

הגעגועים גברו וגאולה שבה לארץ מתוך מטרה ברורה לתרום את חלקה ביישובי־ספר, אך ציפתה לה תקופת הסתגלות קשה: „מסתבר שלא בדיוק היכו לי כאן. ארבעה חודשים חיפשתי את עצמי וניסיתי לאתר מקומות עבודה, כאשר נתקלתי במודעה בעיתון, שדרשה מדריכי חבורות רחוב. פניתי בכתב והוסבר לי, שהכוונה למדריכים ולא למדריכות. התעקשתי לקבוע שיחה עם לישכת־הסעד ביפו ולא הרפיתי מהנושא. ניסו להרתיע אותי, אמרו לי שאין זו עבודה מתאימה לאשה, אך אני בשלי. לא זו בלבד, אלא שגם ביקשתי את שכונת התיקווה, לתדהמתם. לא ידעתי לקראת מה אני הולכת ומה יש לי להציע."

כשהגיעה לשכונה התחילה באיתור החבורות. היה עליה לעקוב ולהבחין באיזו שעה מתגודדת חבורה זו או אחרת ובאיזה מקום. האם יש תנודה, או האם ההתכנסות היא מיקרית. המעקב לבדו ארך כשלושה חודשים ואז הגיע שלב ההתקרבות. בתחילה דחו אותה באגרסיוויות.

„הרבה היו כאן לפנייך, הבטיחו ולא יצא שום דבר," אמרו לה, אז: „מה קרה, הבחירות מתקרבות?" לא ידעו איזה גוף היא מייצגת, חשדו בה שהיא בלשית, אולי קצינת מיבחן, אך גאולה לא נואשה. מדי יום הופיעה ליד מוקדי ההתגודדות והסבירה להם שוב ושוב מהן מטרותיה. סיפרה שהיא יודעת שיש להם בעיות, אם בעיות מישפחתיות, או בעיות אחרות הקשורות בצבא, או בעבודה. היא ביקשה לעזור. התחילה בטיפול באחד ואחר־כך עברה לטפל באחר, ולבסוף נפרצה הדרך.

„לאט לאט הם נפתחו ואז הגיעה שעת המיבחן — התחילו לבדוק מה אני מסוגלת לעשות — מישהו מבקש שאסדר לו עבודה ואני מתרוצצת ועושה שמיניות

הם חשדו בה שהיא בלשית או קצינת־מיבחן. עכשיו מאמינים לה

באוויר כדי להצליח, אני יודעת שאם אצליח עם אחד, זה יחזק אותי לגבי הקבוצה כולה. הפתיחות גדולה יותר. כיום הם כבר לא מחכים שאשאל, אלא פונים אלי בצורה ישירה. כשמגיע אלי נער שעומד להישפט בפעם הראשונה, אני משתדלת שלא יטילו עליו עונש גדול מדי, כי אחרת הוא ישבר מייד. אני מרגיעה אותו. אני קושרת קשר עם קצינת המיבחן העוקבת אחריו מהצד המישטרתי, ומדווחת לה בפירוט על הנער, מאחר שאני עומדת בקשר הדוק עימו. אחר־כך אני משמיעה את מה שיש לו לומר בבית־המישפט, הנוטה להתחשב בעדות אופי של מדריך, כי הוא מגיע מהשטח, הוא בעניינים."

שטיפת־מוח

ברוב המיקרים מנסה גאולה להחדיר לנער את תודעת השירות הצבאי. יש הרואים בצבא תחילת פרק חדש, יש כאלה שחייל בעיניהם הוא בחזקת „פרייר", ויש כאלה שגאולה מנסה למנוע את גיוסם מחשש פן לא יעמדו בשירות, ייכשלו, יירמסו והתוצאות תגרומנה להחמרה במצב. גאולה מנווטת את הספינה בעדינות ומגייסת לשיפוטה הרבה מאד אינטואיציה ורגש. קורה שהיא הולכת עם נעריה ללישכת־העבודה, כדי שיקבלו פנקסי עבודה, מפני שנוכחותה מקנה להם יותר ביטחון. כשמישהו מסתכסך בעבודה, גאולה מרימה טלפון, שואלת, אומרת מילה, מקלה את חומרת המצב.

החבורה הבוגרת של גאולה נמצאת בפיקוחה כבר שנתיים. חלקם כבר עובדים, חלקם התארסו או התחתנו. לעיתים קרובות היא ניגשת לבית ההורים, משוחחת איתם, מנסה ליצור גשר טיפולי.

לעומת העובדת הסוציאלית שעורכת במיקרה הטוב, ביקור בית אחת לשבוע ועוסקת בבעיות החיצוניות של המישפחה, כמו הטבת תנאי המגורים, או המלצה על קיצבות שונות, הרי גאולה היא בת מהבית, מכירה את הבעיות לפני ולפנים. בפניה לא משחקים או מתהדרים, ואף

(המשך בעמוד 64)

Adler & אתה

אתה ו-Adler
השלוב הכובש
של גבר אמיתי
ומוצר אירופאי
מובחר.

תכשירי Adler מבלגיה, עם סמל הנשר המוזהב – ניחוח משובח לפניך ולגופך – ניחוחם של המצליחים והאוהבים בפריס, בריסל, שטוקהולם וג'נבה.

לראשונה בישראל

AFTER SHAVE (אפטר שייב),
DEODORANT (דאודורנט),
COLOGNE (קולון) לגבר.

להשיג בפרפומריות המובחרות, בשק"ם, בכל-בו שלום ובמשביר לצרכן.

המפיצים: הלטים בע"מ
דרך פ"ת 154 · ת"א

פורום-יוסי צבעוני

Adler

מלכת החבורה

(המשך מעמוד 63)

אין תכונה שונה בבית לפני שהיא מגיעה, וכשהיא מרגישה מיותרת, היא אוספת את רגליה ומסתלקת. „אסור לחדור יותר מדי לנשמה" — מציינת גאולה.

שתי החבורות שאיתן היא עובדת, שונות באופיין ובגילן. בחבורה הבוגרת יש „יורמים" — כאלה שעובדים או שהם לקראת גיוס. החבורה הצעירה עברייניות יותר. אין לזה קשר לגיל, משום שמנהיגיה מבוגרים וקשורים אליה בצורה עקיפה. הם, אומנם, אינם נוכחים בשטח, אבל מפעילים את הצעירים. במערכת הנורמות שלהם, צה"ל משמעותו שטיפת־מוח.

תופעת החינוך של הרחוב היא טיבעית. כאשר המישפחה מרובה בילדים ואין לילד פינה משלו, הוא יוצא לרחוב ומחפש את מקומו. בחוץ יש תנאי התקבלות לחבורות. ישנן חבורות, שכדי להתקבל אליהן וליצור בהן עמדה מכובדת, צריך לצבור ניסיון לא מבוטל בעבריינות. לשתי החבורות של גאולה יש ערכים שונים. ככל שהחבורה עבריינית יותר, חוקיה נוקשים יותר. בחבורה הצעירה, לספר על מישהו שקרה לו כך וכך זוהי הלשנה, או הדלפה, שהם חטא בל ייעשה. לעומת זאת בחבורה הבוגרת קורה לא פעם שגאולה מתבקשת לשים עין על מישהו. לפעמים היא נאלצת לאתר אותו, מפני שנעלם, והיא עשוייה לחזור פעמים רבות לביתו ולפינות שבהן הוא חי, עד שיימצא. קורה שמישהו עובר לחבורה אחרת והשאלה היא, מה טיב הקבוצה שאליה עבר. „אני יכולה לכעוס, לגעור, לצעוק. מותר לי לומר מה אני חושבת, הוא מרגיש שאיכפת לי עם כל הלב."

„אתה ארטיסט!"

לעיתים קרובות מרגישה גאולה שהיא יוצאת איתם לדרך המלך ופתאום הכל נופל. למושג "הצלחה" יש משמעות שונה לגביה: „הצלחה כפי שאני רואה אותה, אף אחד לא יכול להבין."

חברויות עם נערות הן ערכים מקודשים בשתי החבורות כאחד. לעולם לא יסתובבו עם נערותיהן בחבורה, זהו עניין אישי, פרטי, שגם החבר הטוב ביותר אינו מתמצא בו. „יש בהם יופי שקשה לא לאהוב אותו," מתארת המדריכה, „נער לא יבקש הלוואה מחברו הטוב, אלא ממישהו אחר, מחשש שמא זה ייאלץ ללוות ממישהו אחר ולהיכנס לבוץ. יש משהו בקוד החברי הזה."

את כושר המנהיגות ירשה גאולה מאביה, המשמש מזה שלושים וחמש שנה גנן בבית הנשיא ובמכון־וייצמן. ורה וייצמן, אשת הנשיא הראשון, שהבחינה בחוש הגינון שלו, היתה מושיבה אותו בארוחות בוקר ומעודדת באנגלית את כישוריו. „אתה ארטיסט," נהגה לשנן באוזניו. היתה מראה לו דוגמות של גנים מתוך ספרים ומטפחת אותו. בתוך הבית עצמו היה רק הוא עושה את סידור הפרחים.

„אני זוכרת," מספרת גאולה, „את יום הכיפורים לפני שנתיים. אבא קיבל אסטמה וחשבנו שהוא הולך למות. כל שידוליהם של הידידים והשכנים להפסיק את הצום, עלו בתוהו. אבא רק ישב שם והביט בכניסה של ביתנו ותיכנן איך ייראה הגן. האמונה זה הכוח שלו."

בשכונת התיקווה ישנם שבעה מדריכי חבורות־רחוב, כל אחד מהם מדריך בממוצע שתי חבורות. עם זאת נותרו הרבה חבורות שאין מצליחים להגיע אליהן, מפאת מחסור בכוח אדם. ישנן עזיבות תכופות של מדריכים, אם ביגלל יחסם קל הדעת לנושא, ואם ביגלל המשכורות הדלות של העירייה. גאולה קוראת לשנות את המצב, לשפר את רמת התודעה: „איפה בוגרי החוג לעבודה סוציאלית ולפסיכולוגיה שלמדו ארבע שנים? כל אחד חושב לאיזו לישכה ללכת, או מתי לפתוח את הקליניקה שלו. שיתרמו שנתיים מחייהם, משום שבבוא היום יתפוצץ חומר הנפץ ויהיה מע"ץ גדול יותר. אנחנו מרגישים שוליים בתוך המנגנון הזה. אין מישהו שייצג אותנו, לא עושים די כדי לקדם את היחידה, וכשמדריכים עוזבים לא שואלים אותם למה. צריך לדאוג להטבת תנאים," ממשיכה גאולה להאבק.

במדינה

מישפט

השומר אחי אנוכי?

אסור לרצוח. אך האם חייב אדם להציל את חיי זולתו?

„לא תרצח!" הוא הדיבר הראשון בעיני האדם המודרני. מאז הבל וקין, מוטל אות־קין על הרוצח, והוא נענש בכל חומרת־הדין.

אך האם יש גם חובה להציל אדם, הנמצא בסכנת־חיים? האם מותר לאדם להתענג על מראה שריפה, ללא נקיפת אצבע להצלת הנשרפים? האם מותר לעמוד ולהסתכל בילד טובע, מבלי לצאת לעזרתו? השומע זעקות אישה, הנרצחת בדירה סמוכה, האין עליו לפחות החובה לטלפן ולהזמין מישטרה? ואם ניתן לאדם לשמירה ולטיפול ילד מפגר, שהוא רגיש ופגיע יותר, האם הוא חייב לספק לו טיפול רפואי, או שמותר לו להניח לו למות?

הבעייה המישפטית, האנושית, המוסרית הקשה הזאת תועלה בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב, כאשר יתברר מישפטם של בעלי המוסד בית טינה, בפרשה שהיכתה גלים לפני שנה בדיוק (העולם הזה 2103).

זעקות אישה בלילה. תשובתו של קין לאלוהים, „השומר אחי אנוכי?" מבטאה את ההבחנה בין הריגה אקטיבית, האסורה על דעת הכל (ולכן לא אמר „אני הרגתיו") לבין מחדל שגרם למוות. אם הסתבך האח בצרות כלשהן, או מצא את מותו בידי חיה, „השומר אחי אנוכי?" שיסתדר לבד!

מתעוררת כאן בעייה עתיקת־יומין: האם יצר לב־האדם טוב מנעוריו, או שמא רע הוא? האם הטלת חובה מישפטית להציל חיי־אדם תפול על אוזניים ערלות, וכל מי שיוכל יתחמק בסדקים שיישארו בחוק, או שאין כלל צורך לחוקק חוק כזה, מכיוון שייצרם הטוב של האנשים יביא אותם להציל חיי־אדם במילא, כמו החייל הצעיר שקפץ לדירה אפופת־להבות כדי להציל תינוק, שקול בכיו עלה מתוכה.

המציל חייב להציל. ברור לכל שאין לדרוש מבן־תמותה רגיל שיסכן את חייו ויקפוץ לתוך בניין בוער, כדי להציל אדם בלתי־מוכר לו, או לחייב מי שאינו יודע לשחות לקפוץ לים סוער כדי להציל טובע. אדם קרוב לעצמו. חייו קודמים בעיניו לחיי אחרים. כאשר יש סכנת־חיים, לא יועיל כל עונש, האדם ידאג קודם כל לעצמו. אולם יש יוצאים מן הכלל. אם, אפילו אצל בעלי־החיים האחרים, תצא בשצף־קצף להצלת גוריה, אפילו בפני כוח חזק הרבה יותר ממנה.

ואכן, חובה אחת מטיל החוק על הורים: לדאוג לצורכי־החיים, לספק מזון לבוש ומחסה, להציל מסכנה ולדאוג לבריאות של ילדיהם. על ראש־מישפחה קיימת חובה כזו לגבי ילדיו, שלא מלאו להם 14 שנה. נשיא בית־המשפט העליון לשעבר, השופט שימעון אגרנט, אמר במישפט גרינוולד כי הרבה אנשים יכולים לעמוד ליד נהר ולראות ילד טובע, על איש מהם אין חובה לקפוץ להצילו, אפילו הם שחיינים אולימפיים. היחידים החייבים לעשות זאת הם אביו של הילד, אם הוא רואה את הנעשה, והמציל הממונה על אותו קטע של הנהר, אם יש מציל כזה.

קבור מתחת האבנים. החובות הללו קיימות גם לגבי מי שמסכן את חיי חברו, על־ידי עשיית מעשה מסוכן. למשל: מהנדס אשר כרה בעזרת פועלים בצלע־הר, ולא דאג לתמוכות מתאימות. כאשר נהרג אחד הפועלים בהתמוטטות־אבנים, מצא בית־המישפט את המהנדס אחראי להריגת הפועל. הוא הדין, כנראה, לגבי רופא שהתחיל בריפוי חולה: הוא יהיה חייב להמשיך בטיפול, ואם הביא את החולה לסכנת־חיים, חייב להצילו.

חובת־הצלה מוטלת גם על אפוטרופסים על חסרי־ישע, מחמת גיל, מחלה, או אי־שפיות. גם עליהם מוטלת החובה לדאוג ולספק להם צרכי־חיים.

מנהלי בית טינה היו ממונים על עשרות נערים וילדים חסרי־ישע שמטבעם הם חלשים יותר, וחשופים למחלות מדבקות — איזו חובה היתה מוטלת על בעלי המוסד?

שאלה זו תעמוד, מן הסתם, במרכז המישפט, והתשובה עליה תעשה היסטוריה מישפטית.

נמר של נייר

המועצה הציבורית לחסול התרבות והאמנות ✶ פירסום

ראשון: התרשמויותיהם של סופרים, לאחר פגישתם עם גולדה מאיר

תולעי תרבות

המאפיה הימנית

מזה שנים רבות מואשמת התרבות הישראלית, למדוריה, כאילו היא „מאפיה שמאלית". אלא שאין ומעולם לא היתה מאפיה שמאלית בתרבות הישראלית, ומרבית היוצרים בארץ, שגדלו על ברכי תנועת־העבודה, השתייכו אידיאולוגית ל־מרכז המפא"יי, עם חריגות לכאן או לכאן. המהפך הפוליטי של אשתקד הביא לשילטון כלכלנים, מישפטנים, מנכ"לים ושאר אביזרי שילטון, שהליכוד נזקק להם על־מנת לבסס את שילטונו. דבר אחד חסר לשילטון החדש, להחליף בעזרתו את ה־שילטון הקודם: אנשי תרבות.

ההרכב החדש והתמים למראה של ה־מועצה לתרבות ולאמנות (להלן: מת"א), שהתכנס השבוע לראשונה בירושלים, שונה מכל הרחב בעסקי־תרבות שנוצר אי־פעם בישראל. בעוד שבהרכבים ציבוריים, נוסח רשות־השידור, קיים לפחות איזון יחסי, המושתת על המפתח המיפלגתי שבכנסת, הרי שההרכב החדש של מת"א אינו יחסי, אינו פוליטי, אינו תרבותי, אינו אמנותי, ובוודאי שאינו מייצג את תמונת־המצב האמיתית של התרבות הישראלית.

בעוד שבהרכבים הקודמים של מת"א היו סופרים, משוררים, ציירים, מחזאים, מבקרים, מסאים, ושאר אנשים שעיסוקם בתרבות הישראלית, לטוב או לרע, הרי שההרכב החדש עמוס במינהלנים של מוסדות תרבות ובפקידים, שכל קשר בינם לבין תרבות ואמנות הינו מיקרי בהחלט.

למעלה ממחצית ההרכב החדש של מת"א מאויישת בפונקציונרים שגדלו במיפלגות הימין ובמיפלגות הדתיות, או שהעבירו את אמונתם אליהן, בעיקבות המהפך. אנשים אלה מופקדים מהיום על עתיד התרבות הישראלית: **יעקוב אבן־חן; שלמה זלמן אברמוב; אברהם אופק; נחום אריאלי; יורם בק; חנוך ברטוב; חנינה גיבשטיין; מנוחה גילבוע; ישראל הראל; ויקטור חזן; ראובן ירון; ישראל לאו; זיווה ליבליך; יוסף לפיד; ב.י. מיכלי; אנדרה נהר; הראל פיש; לאה פורת; צבי צילקר; אלימלך רימלט; אבנר שקי ויעקוב שביט.**

מת"א אינה מועצה לכיבודים אלא מוסד כלכלי רב־עוצמה, שבכל מדינות התרבות הפך לרשות ניפרדת מהמערכת הממשלתית המקובלת, מתוך כוונה למנוע את הפיכת התהליכים התרבותיים במדינה למנוצלים בידי פוליטיקאים. בישראל ה־מועצה לתרבות ולאמנות היא מחלקה במישרדו של השר זבולון המר, כמו החינוך האגודאי העצמאי, החינוך הדתי־ממלכתי, ושאר אגפים המהווים בסיס להצבר כוח פוליטי. תקציבה של מת"א בשנת התקציב הבאה יהיה קרוב ל־350 מיליון לירות. סכום זה ירוכז בידיה של הגב' לאה פורת, אותה הגדיר אחד מעורכי השנתונים לסיפרות: **„על־מנת להמשיך ולהחזיק במישרתה, היא תהיה מוכנה לחבוש לראשה שביס, במטרה לרצות את השר הדתי שהפקיד בידיה עוצמה שכזאת..."**

המועצה הציבורית של מת"א שימשה מאז ומתמיד כשמן על גלגליה של הגב' פורת, שרכב התרבות שלה הקפיד לנסוע בנתיבים שנסללו בידי שרי החינוך, ובשנה האחרונה זבולון המר.

הרכב רשימת חברי המועצה של מלת'ולא נעשה בשרירות לב על־ידי שר החינוך והתרבות זבולון המר, בעזרתה הפעילה של הגברת לאה פורת. השלב הראשון היה עיקור רשימת חברי המועצה מכוחות יוצרים כלשהם — שהיו במועצות הקודמות — ומסירת מקומותיהם לפונקציונרים מיפלגתיים שחלק מעיסוקם הוא בתרבות. דמויות כמו **אלי אייל ויורם בק**, אנשי סיעת ידין בסוכנות היהודית; ראשי ערים ימניים כחנניה גיבשטיין (ראשל"צ) **וצבי צילקר** (אשדוד); מזכיר לשעבר של אחת מסיעות „הליכוד" **כיעקב שביט**; דתיים פנאטיים כמו הרב **ישראל לאו**; **נחום אריאלי**; פרופסור **אבנר שאקי**; **ויקטור חזן** (יועץ משפטי של אקו"ם); **ראובן ירון** (יו"ר הנהלת רשות השידור); **יוסף לפיד** (מעריב); **ב.י. מיכלי** (המייצג במועצה את כלל סופרי ישראל, מבלי להיות סופר) ואחרים ברמתם.

הרכב בלתי תרבותי זה, של קומץ ממונים מטעם, בכוחו להפוך תוך תקופה קצרה, את מלת'ולא למכשיר שליטה ממשלתי ובלעדי על כל שטחי התרבות, בנוסח בריה"מ, מכשיר שיגדיר את מטרות היצירה עבור היוצרים, מכשיר שניתן לכנותו תחת הכותרת, המועצה התרבותית לחיסול התרבות והאמנות בישראל.

כל שניתן להוסיף הוא: חוכא ומלת'ולא.

פתיח

סופרים על גולדה

בראשית ספטמבר 1972, בעקבות חידוש המאבק למען עקורי בירעם ואיקרית, התכוונה קבוצה של סופרים ועיתונאים להפגין ליד מישרדה של ראש־הממשלה דאז, הגב' גולדה מאיר. ראש־הממשלה הזמינה את הסופרים לפגישה, שארכה למעלה מ־7 שעות, במהלכה כילתה, לפי עדותו של אחד המשתתפים, שתי חפיסות סיגריות. בפגישה השתתפו הסופרים יהודה עמיחי, עמוס עוז, נתן שחם, א.ב. יהושע, משה שמיר, דליה רביקוביץ, שולמית הר־אבן, יורם קניוק, חיים גורי, חיים חפר, חנוך ברטוב, דויד שחם, ואחרים.

כעבור שבועיים החל כותב שורות אלה לראיין את המשתתפים במיפגש, במטרה לשחזר שיחזור מלא את שהתרחש באותן שבע שעות העימות בין מנהיגת המדינה (אליה נלווה השר ישראל גלילי) לבין הסופרים והעיתונאים הנ"ל. כתוצאה מלחציו של משה שמיר נאלץ כותב שורות אלה להפסיק את מלאכת השיחזור, והראיונות היו גנוזים בידיו במשך שש שנים. להלן קטעים, פרי עדותם של כמה מהסופרים, המתארים את אווירת העימות באותה פגישה היסטורית.

גולדה מאיר

ראתה הרבה טלוויזיה

שיחזור

עמוס עוז

...אתה בא אל גולדה, והאשה אומרת: „אני לבד... אף אחד לא מבין אותי... הטלוויזיה נגדי... ארץ־ישראל השלמה נגדי... ובממשלה שלי יושבים ומחכים שאני אלך... אני זקנה ולא מבינה שום דבר... אני אלך."... גולדה מאיר אינה אנינת טעם, באמת מעניין... ראה את החדווה וההנאות של הגברת הזאת. זה באמת בין פרויד לקפקא, משול לפרויד ששכר חדר בדירת הוריו של קפקא... היו כמה הצבעות בזמן האחרון, על בירעם ואיקרית, על י"ש שפירא... אז היתה לה תקופה בחייה, שאם היא היתה מקבלת רוב רגיל, היתה אומרת „עוזבים אותי לאנחות". עכשיו היא הגיעה למצב שאם היא מקבלת רוב של שני שליש, היא אומרת: „עוזבים אותי לאנחות, ואני לבד"... היא רוצה רוב מוחלט של 100 אחוז. על עניין שפירא הצביעו 245 איש והיא עמדה על הבמה ואמרה: „תרימו את הידיים גבוה, מדוע אתם מחזיקים את הידיים נמוך..." אחרי ההצבעה היא אמרה: „כן, הם הצביעו נגד מצפונם, כלכם הם היו נגדי. כולם לא רצו ששפירא יחזור... כלכם הם כולם עזבו אותי." היא עזובה, אתה מבין, יש לה רוב של כמעט 100 אחוז. כמו בוועד־הפועל של המיפלגה הקומוניסטית... יש לה 100 אחוז וכולם עזבו אותה...

...נכון שיש לה יותר ויותר יועצים. אבל גולדה מופעלת על־ידי כוחות נוראיים. היא אשה סנטימנטלית, צלולה כמו גביש... כזאת, הרוצה שישימו את הראש על ברכיה. היא בעלת צירוף שאתה לא יכול לתקוע אותו בשום מקום... היא מלאה בתערובת של רחמים על כל העולם, היא מרחמת על סאדאת, היא אפילו מרחמת על ספטמבר השחור... לו יכלה להניח את הראש שלהם על הברכיים שלה, היתה מניחה גם אותם. היא אוהבת את כולם — ושונאת את כולם. היא אהבה אותנו אפילו על זה שאנו מתמרדים בה. אפילו על זה שאנו מוחים נגדה. כי: „זה בסדר שיש צעירים עם נשמות כל כך נפלאות שרגישים לכל עוול..." אולי אני מסלף כאן: „ליבכם כואב, מה היינו עושים אם לא היו לנו צעירים כאלה, לו כולם היו מוזיקים... זה טוב שיש סופרים שמצפונם כואב..."

...אתחיל בדברי הגנה על גולדה שאמרה שהפנתרים לא נחמדים... היא לא התכוונה, לדעתי, בלי צל של אירוניה, היות והם אינם נחמדים לא צריך לעזור להם... היא לא התכוונה לומר שהבעייה שלהם לא בעייה... היא התכוונה לומר — קודם כל צריך שהם יהיו נחמדים, והיא רוצה שהם יהיו נחמדים. מפני שהיא רוצה לאהוב אותם... וזה שאינם נחמדים מפריע לה לאהוב אותם. זו הבעייה האמוציונאלית היסודית של המיכניזם שלהם, שהוא אחר. מאחר והם לא נענו לחיזוריה, במידה שכמה מהסופרים נענו לחיזוריה... גם אני, כשתפסתי את עצמי הרבה יותר מאוחר, את מה שאני עושה...

...אתה רואה את הסאלון של ראש־הממשלה, זה כמו הסאלון של הדודות שלי, רק קצת יותר גדול. טלוויזיה ממין יותר טוב, יש לה את האוריגינלים מהציורים של רובין, ואצלן יש את הרפרודוקציות, אבל זה אותו סאלון...

...יום לפני הפגישה הציגו בטלוויזיה תוכנית על שני אבות שכולם, יהודי וערבי, ראיתי חלק ממנה — גולדה

עמוס עוז

גולדה: „אתה ממזר!"

ראתה כנראה את כולה. היא רואה הרבה מאוד טלוויזיה. לפי מה אני יודע? לפי שהיא דיברה על הבישוף ראייה, ואמרה „הסינטי". אם היתה קוראת את התירגום, היתה אומרת „המלאך". היא הזכירה גם באיזה הקשר את איירונסייד. לא, היא לא אשה עסוקה מאוד, ועצוב לה בערבים. לפעמים גלילי נשאר... עצוב לה, היא מרחמת על עצמה, מרחמת על היהודים, מרחמת עלינו, מרחמת על מתנגדיה, מרחמת על הערבים... היא אמרה לנו: „אני מאוד נדהמתי; מה זה, רדיו פת"ת. לא ידעתי לאיזה תחנה אני מכוונת, אנחנו והם אותו דבר — ואיך אפשר להשוות..."

ועל התוכנית היא אמרה: „אנחנו והם — מציגים את התוכנית, כאילו אב אצלנו ואב אצלם, קין והבל זה אותו דבר. לא רציתי להגיד לה „כן!", או „לא!", אני באמת לא מסונוור. העיקר זה מה שנשאר לה בראש מכל תוכנית הטלוויזיה הזאת? מעניין מאוד — מישפט אחד. האב השכול היהודי סיפר איך ז'ידלובסקי נסע מפולין ל־ארץ־ישראל, וכשהוא חזר לפולין כולם שאלו אותו: איך ארץ־ישראל? והוא אמר כי הכלה יפה מאוד, אבל יש לה חיסרון אחד: שיש לה כבר קצת חתן. ז'ידלובסקי אמר את זה לפני 80 שנה, והאב השכול ציטט... וגולדה ניתפסה למישפט הזה: „אני מודה לאלוהים, כל ימי חיי, שהחתן הזה היה חתן חלש, עלוב ומסכן... אחרת היו לנו צרות צרורות להשיג את הכלה הזאת." ואז אני התפרצתי ואמרתי: „גולדה, אני מקווה שאת לא מדברת ברצינות" — „למה לא מדברת ברצינות?" היא מסתכלת עלי, סופקת כפיים. אני לא נחמד. ואז אני אומר לה: „מפני שאפילו לפי ההלכה של המפד"ל שלך אדם קטן זה לא פסול חיתון!" אז כולם

צחקו, והיא אמרה: „אתה ממזר!" לא, היא לא אטומה, אבל זה לא הפריע לה לשמוח הלאה שהחתן קטן...

יהודה עמיחי

...הנושא המרכזי בפגישה נשאר בירעם ואיקרית, וזה כמובן גלש גם לחריגים שונים, פיתחת רפיח וכו׳. יכול להיות שראש־הממשלה הזכירה

יהודה עמיחי
„עשתה הצגה רגילה"

מדי פעם את הפאנטומים, או דברים בנוסח: „מה יש? שאלתי פנתר היכן הוא עוכר? אז מה יש, אסור לשאול פנתר איפה הוא עוכר?" היא עשתה את ההצגה הרגילה. הנושאים האלה לא עלו לדיון, מפני שאפילו לגבי אנשי בירעם ואיקרית לא זו היתה הבעייה שלה, ולדבריה: „הם אינם במחנות..."

נתן שחם

...אני חושב כי ביסוד הדי שראש־הממשלה היתה מודאגת מהעובדה ש־סופרים צעירים מערערים על זכות קיומנו, לא בירעם ואיקרית הדאיגו אותה, כי בעניין זה היו אפילו שרים בממשלה שהיו צריכים להדאיג אותה יותר, כאלה שיכולים לצבור כוח פולי־טי כדי לשנות החלטת ממשלה, והסופ־רים בוודאי שלא, ולא בשל זה הוזמנו...
...ראש־הממשלה או הנשיא מזמינים מפעם לפעם ראש עיירת־פיתוח שהצ־טיין בעבודתו. היא אומרת כי זה מצויין שהקדשתם יותר כסף לחינוך מאשר לכבישים, ומחלקים קומוניקט לעיתו־נות, אבל זה לא מתפרסם. הפגישה עם הסופרים עשתה כותרות. ראש־הממשלה דיברה, היא חשבה שזה עיר־עור זכותנו להיות כאן, ונידמה לי כי זכות השימוש בביטויים כמו „זכות היסטורית", „זכויות של 2000 שנה" או „זכויות אלוהיות" עשו קצת מיס־טיפיקציה לשאלות הרבה יותר פשו־טות, כמו, אם מותר לנו לרצות את עצמנו בשביל לעשות, או להיראות יותר יפים, ואלה בעצם השאלות ה־יסודיות...

א. ב. יהושע

אף פעם לא ראיתי איך היא נראית מקרוב. כיוון שהתעורר כל העניין, היתה הרגשה שהמאבק בעניין הזה יהיה חזק יותר אחרי שמיעת ההסברים מגולדה מאיר וישראל גלילי... אחרי שמיעת ההסברים, אפשר לומר, הנה ההסברים, וקרוב לוודאי שלא נשתכ־נעתי על־ידי ההסברים. לא תיארתי לעצמי שהם יתחילו להגיד לנו את מה שהם לא אמרו לאחרים, אמרתי לעצמי. שיהיה משקל להגיד: „הנה, לא השׂ־תכנענו אחרי פגישה מוסמכת כב־יכול..." חוץ מזה, לפחות בעיני היה רצון לראות איך אנשים כמו חיים גורי, או חיים חפר, או חנוך ברטוב, שבמשהו הם תומכים לרוב בעמדה הכללית — רציתי לראות איך הם נאבקים — המאבק שלהם היה לדעתי בעל משקל עצום בעניין הזה...

...אתה מוציא כל כך הרבה אנרגיה בפגישות כאלה, אתה מתפרק ממשהו, ואחר כך הושב שדיברת דברים יפים לראש־הממשלה. נתת לה על הראש, עשית את חובתך. והיא — הדברים ניכנסו לה באוזן אחת ויצאו בשניה, או שהיא ידעה יפה מאוד להתגונן מהדברים שלך...

...אני חושב שעמדתה של ראש־הממשלה היתה: „אתם תכתבו את הספרים!" — גלילי היה חכם מאוד במיפגש. ראיתי אותו לראשונה, והוא ידע עם מי יש לו עסק. גולדה לא ידעה — היא לא היתה טובה. היא יכולה להיות הרבה יותר טובה עם אלופי צה"ל, הם אנשים הרבה יותר אינטלי־

א.ב. יהושע
„גלילי היה חכם מאד"

גנטיים מאיתנו — וכאן, לא היינו פרטנרים בשבילה. היא לא ידעה עם מי יש לה עסק, היא היתה באמת גרועה, לא הגיונית, היא התבלבלה, נתנה נאומים חסרי בסיס ושיסעה כל הזמן... היחיד שלא יכול היה לגמור שלושה מישפטים — היתה גולדה. היא היתה ממש מעצבנת, והרגשת שגם אתה מוכרח לשסע אותה, מפני שהיא היתה גרועה...

...לגולדה אין הרגשה שנעשה עוול, היא לא מבינה מה כואב להם. מדוע לא יוכלו לקבל פיצויים. מה כואב להם? ולמה הם צריכים לחזור דווקא לכפרים שלהם?... היא בכלל לא מכי־רה בכאב שלהם ובבעייה שלהם... אני לא יודע, כאשר היא דיברה עליו (הבישוף ראייה) אמרה שהיא צריכה לבדוק את הסטנוגרמים... היא התחילה לומר „הקדוש" ו„הוד־קדושתו", ואז אמר קניוק שהוא מכבד את זה שאיש־דת הולך לתוך העסק הזה, ואז באו כל הבדיחות, וגם שלנו השתתקו...
בפגישות כאלה יש משהו מאוד מטעה, מצד אחד, דבר כזה לא היה קורה באף מדינה, מבחינת האינטי־מיות. קבוצה של 20 איש יושבים, ראש־הממשלה ויועץ־בכיר מדברים בצורה חופשית וביכולת אינטימית מצד אחד, מה הסופר רוצה יותר מזה... הגענו לשיחה של לב אל לב, עד שזה הפך לבלתי נעים לתקוף את האנשים הללו. אתה הופך להיות חלק מהם, הם עוטפים אותך: „בוא ותשמע לב־טים שלנו..."

...לרגע היתה בי תחושה, יושבים עשרים איש עם רמת־ביטוי חזקה ומ־כים על אותו מסמר, לא דיברו פילו־סופיה. היא רצתה שנעזוב את העניי־נים ונדבר על בעיות כלכליות, על ציונות... אבל האנשים חזרו תמיד לבירעם ולאיקרית... נניח היו באים אליך 20 איש עם כושר ביטוי ועומדים עליך שבע וחצי שעות על אותה נקו־דה, הרי היית נשבר...

דויד שחם

...לגבי דבריה של ראש־הממשלה, אלה הובאו בהרחבה במקומות רבים, הנקודה המכרעת בדבריה היתה שהיא חוששת מסחף בעמדת הנוער והציבו־ריות הישראלית — אם תהיה באיזושהי צורה הודאה מצידנו שהערבים צודקים בחלקם. לראש־הממשלה נראה שהרבה יותר בטוח להציג את הדברים כצד אחד שהוא כולו לא צודק לעומת צד אחד שהוא כולו צודק...
...אני חושב שגולדה לא הבינה גם נכון את הפרשה הזאת של מיכתב השמיניות, והיא ראתה בזה סחף טו־טאלי של העמדה שלנו, שעה, שאפשר היה לראות בזה, בסך־הכל, רצון של אנשים למצוא באיזשהו מקום את ה־מוצא...

חיים חפר

...הפגישה היתה בכל־זאת דו־שיח יוצר, אף־על־פי שקרה שם משהו ש־אנחנו לא ציפינו לו — וזאת התוצאה. היה לנו הרושם במשך השיחה שאנחנו הצלחנו באיזשהו מקום לחדור מבעד למסך־הנייר שהיה בינינו לבין ראש־הממשלה והשר גלילי... חשבנו שנוכל להזיז משהו, וחבל מאוד שראש־הממ־שלה הגיעה כנראה לפגישה הזאת, מוכנה מראש. בעיקר הפליא אותי השר גלילי. היה לי באמת איזה רושם שאנח־נו מדברים כמו שדליה רביקוביץ כתבה — „שתי פלנטות אחרות", וגם הוא התבטא כך... הם הביאו תוך כדי הדברים התפרצויות אחדות, אומנם מנומסות ושקטות, לאנשים שנחשבים בהחלט אנשי גלילי וגולדה מאיר...
...היא לא השבה שאנחנו מדינת ישראל. היא גם התבטאה בנוסח הזה. אבל אינני חושב, שסופר הוא יותר ממגדל סלק, אבל המיקצוע שלנו הוא כתיבה, ואם היינו מגדלים סלק־סוכר היינו עושים שביתה, ולא היה לגברת מאיר במה להמתיק את הקפה שהיא נותנת במיטבח שלה... אני חושב ש־גולדה היא פשוט חסרת סבלנות, אף־על־פי שהיא כתבה לי פעם מיכתב, ובו נאמר, שגם אם אכתוב נגדה היא לעולם לא תצנזר את החומר שלי...

בחטף

„המגמר מ.מאזנים" ★ צנחנים

שומרים על הרמן ווק ★ המכונה שספרי

ישראל חולמים עליה ★ ברזל וברבורים

● מסתבר שתיתכנה מילחמות בביצה. עורך מאזנים, **ב.י. מיכלי**, כונה השבוע על־ידי סופר ותיק ממקורביו בתואר „המגמר ממאזנים", וזאת לאחר שמיכלי, שמעודו לא יצר דבר ומעולם לא נחשב למבקר בעל איכויות כלשהן, ניצל ראיון שאותו העניק המשורר **יהודה עמיחי** לאחד מכתבי־העת הסיפרותיים הפעילים (בניגוד למאזנים, שאינו פעיל), ותקף את המשורר הירושלמי הנודע. הסיבה להתקפתו של מיכלי על עמיחי היא קטע באותו ראיון, שבו אומר עמיחי: „למשל אחד י.ב. מיכלי תקף במאמר את **מתי מגד** שהעז לכתוב ביקורת חיובית על שירי. מיכלי רתח וזעם על שמגד מחשיב בכלל את שירי כשירה. אבל כמה שנים מאוחר יותר, כתב אותו ב.י. מיכלי על אותם שירים כמה שהם ניפלאים וכיצד הוא גילה אותם..." מאחר ומאזנים הינו ביטאון אגודת הסופרים, ומיכלי ניצל אותו לשם התקפה אישית, בוחנת עתה קבוצת סופרים, ובה כמה מהשמות הבולטים בסיפרות העכשווית, כמה אפשרויות: (1) לתבוע את מיכלי לדין־חברים באגודת הסופרים, ו/או לתבוע את סילוקו. (2) פנייה למישרד החינוך והתרבות, להפסיק תמיכתו במאזנים באופן זמני, כל עוד מיכלי ממשיך לכהן כעורכו, בטענה: „אם מיכלי נוהג כאילו מאזנים הוא רכושו הפרטי, אין הציבור חייב לממן את מילחמותיו". (3) חידוש המאבק להקמתה של אגודת סופרים חדשה ● סיפור שנפוץ באחרונה עוסק ב**הרמן ווק**, שבילה באחרונה כאורחו של **טדי קולק** במשכנות שאננים, ירושלים. בערבו של יום צעדת־ירושלים סיפר ווק: „התבוננתי בצועדים, ומעל לכל הגגות ניצבו צנחנים, והיתה לי הרגשה כאילו שהם כולם שומרים עלי אישית..." ● חברת־תיקשורת בקליפורניה עומדת להוציא לשוק מכונת־תירגום המסוגלת לבצע 80 עד 90 אחוז מעבודת התירגום השיגרתית. כינוי הקוד של המכונה החדשה הוא „פלנצטה". שמועה המהלכת בטרקליני הסיפרות בתל־אביב: כמה סופ־רים ישראליים החלו להתעניין בסוכנות המקומית של החברה המייצרת, בדבר ה־אפשרויות לרכישת המכונה, שבכוחה לש־מור אוצר של 20 אלף מילים וזיכרון לשמות נירדפים ● בשטוקהולם עומדת להתפרסם החורף אנתולוגיה יוצאת־דופן של פרוזה ישראלית מתורגמת לשוודית. בניגוד לאנתולוגיות של מישרד־החוץ והמכון לתירגומים, הרי שאנתולוגיה זו מבוססת על רמת איכות, ולא על הרמות המקובלות של תירגומי פרוזה ישראלית. באנתולוגיה משתתפים רק 5 סופרים: **עמוס עוז, א.ב. יהושע, יצחק בן־נר, עמוס קינן פינחס שדה** ● רשות־השידור עומדת להקים בית־הוצאה שיפרסם סידרות של ספרים, על־פי הדגם של גלי צה"ל, המפרסמים את ספרי האו־ניברסיטה המשודרת. בראש הפרוייקט תע־מוד **אסתר סופר** ● בעניין ידיעה ש־ראתה אור במדור זה לפני שבועיים, העיר את אוזני יועץ־האמנות **אמנון ברזל**. לדבריו לא השווה את עבודותיו של **יעקב אגם** ל„טפטים שתולים על הקיר". ואכן, מתוך שמיעה חוזרת של הקלטת תשובותיו בתוכנית „שאלות אישיות" מתברר, שברזל אמר את המישפט הבא: „כן, אגם ברבורים, ופרח יפה ובהחלט זה יפה שמישהו קונה זאת לדירה, זה לא פחות יפה מהטפטים שעל הקיר..." מסתבר שברזל לקח הפסקת־נשימה בין המילים „אגם" ו„ברבו־רים", והתוצאה היתה כמו בסיפור על הצארית יקתרינה והפסיק ● סופרי המהדורות של החודש הם **יצחק בן־נר**, שספרו שקיעה כפרית הגיע למהדורה הרביעית, וספרו קישונה הגיע למהדורה שנייה חודשיים לאחר הופעתו. סופר נוסף הוא **אורי אורלב**, שספרו חיית החושך פורסם במהדורה שנייה ●

אמנון ברזל
כמו בסיפור על הצארית

מאת דן עומר

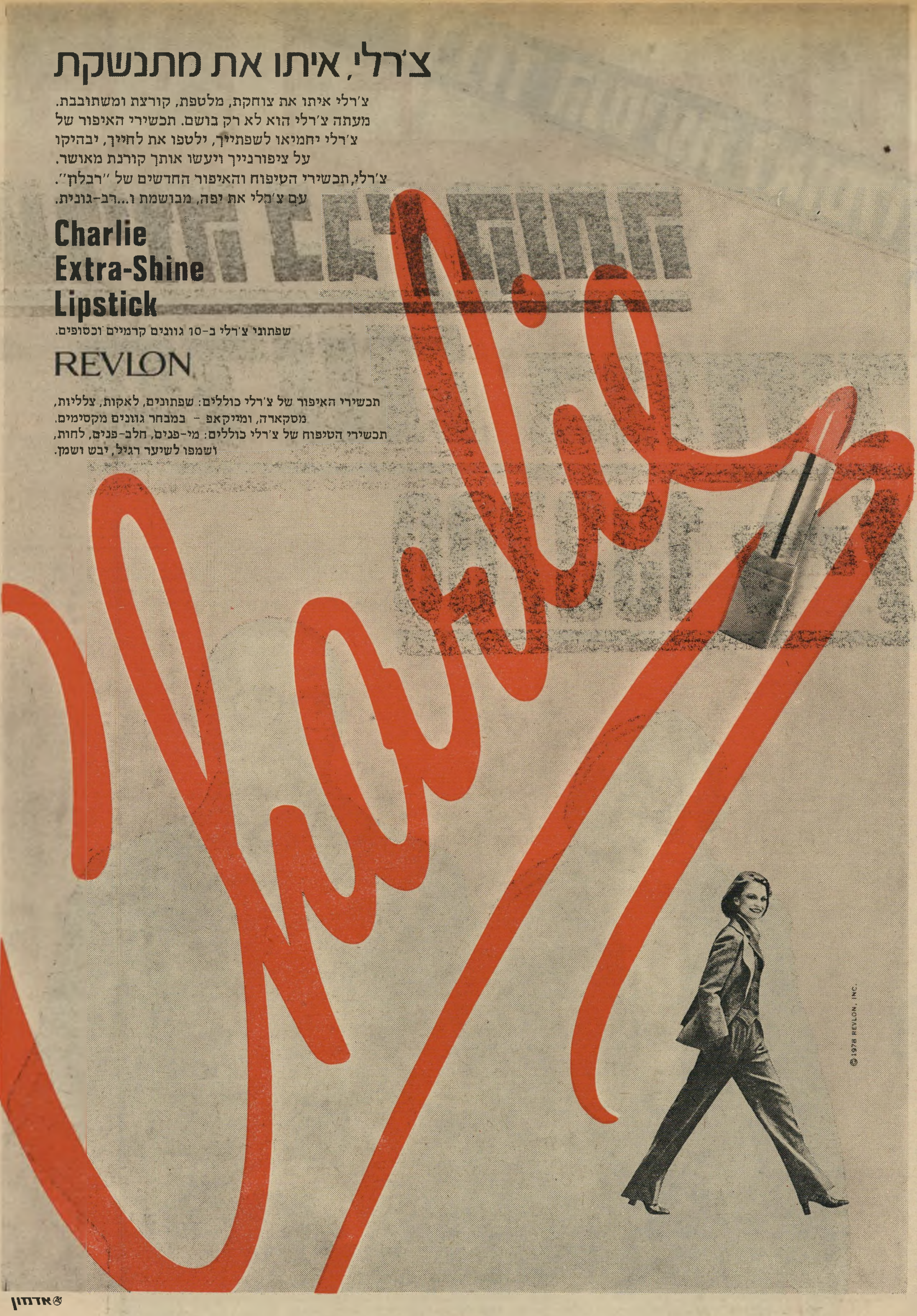
צ׳רלי, איתו את מתנשקת
צ׳רלי איתו את צוחקת, מלטפת, קורצת ומשתובבת.
מעתה צ׳רלי הוא לא רק בושם. תכשירי האיפור של
צ׳רלי יתמיאו לשפתייך, ילטפו את לחייך, יבהיקו
על ציפורנייך ויעשו אותך קורנת מאושר.
צ׳רלי, תכשירי הטיפוח והאיפור החדשים של ״רבלון״.
עם צ׳רלי את יפה, מבושמת ו...רב-גונית.
Charlie
Extra-Shine
Lipstick
שפתוני צ׳רלי ב-10 גוונים קרמיים וכסופים.
REVLON
תכשירי האיפור של צ׳רלי כוללים: שפתונים, לאקות, צלליות,
מסקארה, ומייקאפ - במבחר גוונים מקסימים.
תכשירי הטיפוח של צ׳רלי כוללים: מי-פנים, חלב-פנים, לחות,
ושמפו לשיער רגיל, יבש ושמן.
Charlie
© 1978 REVLON, INC.
אדרון

כ' כסלו תשל"ט, 20.12.78 שנה 43 המחיר: 15.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) מספר 2155

העולם הזה

לכבוד הנסיעה לאוסלו

עליזה בגין קנתה פרווה במחיר 133700 ל"י!